#4961

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

นายเจงหลอง โปษยะจินดา เป็นกรณีพิเศษ

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

วันอังคารที่ 2 ธันวาคม 2523

ระลึกในพระมหากรุณาธิคุณ

นายเจงหลอง โปษยะจินดา ได้ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2523 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จาก **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ** ได้พระราชทานพวงมาลาวางที่หน้าหีบศพ และทรงพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่สุด ได้พระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษ อีกด้วย

อนึ่ง เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2522 ในขณะที่ นายเจงหลอง โปษยะจินดา กำลังป่วยและรับการรักษาพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ **สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ คุณหญิงมนัสนิตย์ วณิกกุล นำดอกไม้พระราชทานเยี่ยมไข้ มาให้ นายเจงหลอง โปษยะจินดา

พระมหากรุณาธิคุณนานัปการดังกล่าวแล้วนั้น ถ้านายเจงหลอง โปษยะจินดา จะหยั่งทราบโดยญาณวิถีใด ก็คงจะมีแต่ความปีติยินดีชื่นชมโสมนัส สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

ข้าฯพระพุทธเจ้า บรรดาทายาทของนายเจงหลอง โปษยะจินดา ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายบังคม ณ เบื้องพระยุคลบาทด้วยจิตสำนึกตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณ และถวายความจงรักภักดีตราบเท่าชีวิตหาไม่

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นางดวงตะวัน โปษยะจินดา ภรรยา และ บุตร ธิดา

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๙๐๓๒

สำนักพระราชวัง

๓ ตุลาคม ๒๕๒๓

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเพลิงศพ นายเจงหลอง โปษยะจินดา เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

วันอังคาร ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๓ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

อุดมศักดิ์/พิมพ์/...../ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายเจงหลอง โปษยะจินดา เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิง และเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

ที่ รล.๐๐๐๔/๗๘๖๗

สำนักราชเลขาธิการ
สวนจิตรลดา

๑๙ กันยายน ๒๕๒๓

เรื่อง พระราชทานเพลิงศพนายเจงหลอง โปษยะจินดา เป็นกรณีพิเศษ

เรียน นางดวงตะวัน โปษยะจินดา

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษให้แก่นายเจงหลอง โปษยะจินดา สามี ซึ่งเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓ และจะทำการฌาปนกิจศพ ในวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๓ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเพลิงศพแก่นายเจงหลอง โปษยะจินดา เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ขอท่านได้โปรดไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง เกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป

(ท่านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์)
ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

กองราชเลขานุการในพระองค์
สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
โทร.๒๘๑๑๒๐๒,๒๘๑๓๔๔๓ ต่อ ๑๒,๒๑

นายเจงหลอง โปษยะจินดา

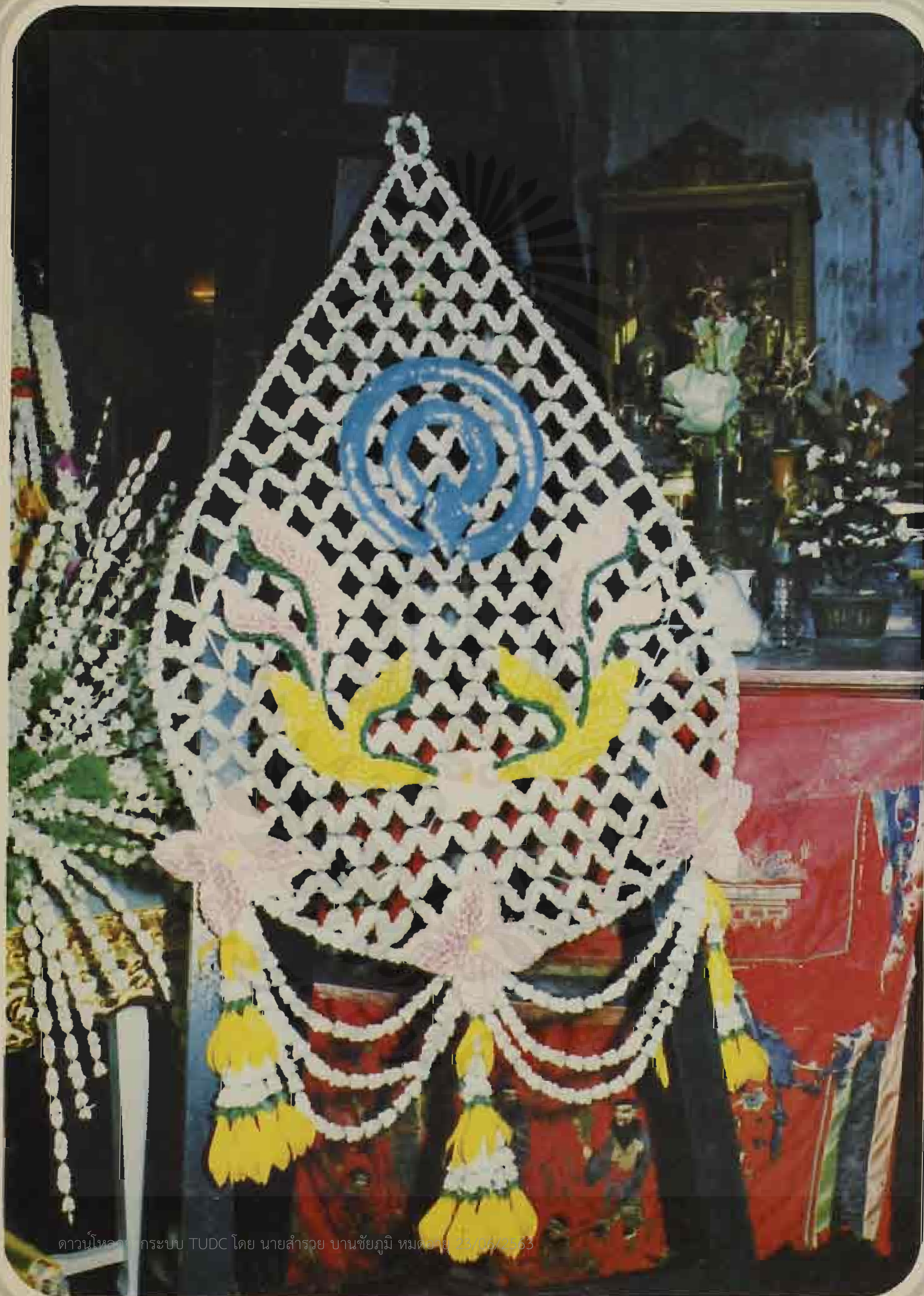
ชาตะ 31 มกราคม 2449 *(ตรงกับ แรม 3 ค่ำ เดือน 3 ปีมะเมีย)*

มรณะ 27 สิงหาคม 2523 *(ตรงกับ แรม 1 ค่ำ เดือน 9 ปีวอก)*

สิริรวมอายุ 74 ปี 6 เดือน 27 วัน

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานพวงมาลา

พวงมาลาพระราชทาน จาก สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนา

ท่านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันติ์ ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ นำพวงมาลาพระราชทานแทนพระองค์

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้คุณหญิงมนัสนิตย์ วณิกกุล นำดอกไม้เยี่ยมที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2522

พ่อเลี้ยงลูกโต ลูกเลี้ยงพ่อแก่

พล.ต.ท. ณรงค์ มหานนท์ รดน้ำศพ

พล.ต.ท.ณรงค์ มหานนท์ เป็นเจ้าภาพร่วมกับ
คุณหญิงสุเนตร พงษ์โสภณ ในวันสวดพระอภิธรรม

คุณอุดม ยอดมณี และครอบครัว

คณะครูโรงเรียนราชินีล่าง

ท่านเจ้าคุณพระวิสุทธาธิบดี แสดงพระธรรมเทศนาในวันทำบุญ 7 วัน

คณะสมาคมกุศลสงเคราะห์คำนับศพ

พิธีกงเต็ก

เมื่อมีชีวิตอยู่ วันที่ 13 เมษายน 2523 ยังอาราธนาศีลได้เอง

ประวัติ
นายเจงหลอง โปษยะจินดา

นายเจงหลอง โปษยะจินดา เกิดเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2449 แรม 3 ค่ำ เดือน 3 ปีมะเมีย ตรงกับวันพฤหัสบดี ณ จังหวัดพระนคร บิดาชื่อ หลวงนาวาเกณิกร *(นายขิวเบ่ง โปษยะจินดา)* มารดาชื่อ นางนวม *(ต่ณาทเศรษฐี)* โปษยะจินดา มีพี่สาว 2 คน กับพี่ชาย 1 คน ชื่อ นางอรุณ โปษยะจินดา หม่อมสำเนียง ทอง-ใหญ่ นางเจงอี้ โปษยะจินดา *(ถึงแก่กรรมแล้ว)* และมีน้องชาย 3 คน น้องสาว 2 คน ชื่อ นายเจงเอี่ยว โปษยะจินดา *(ถึงแก่กรรมแล้ว)* นายเจงเซี่ย โปษยะจินดา *(ถึงแก่กรรมแล้ว)* นายเจงซ้อง โปษยะจินดา นางศิลาทอง สิริสรรพ์ นางลำยอง พิศาลบุตร

คำว่า "เจงหลอง" แปลว่า ภู่ศักดิ์ หรือ เสริมศักดิ์ หรือ เติมศักดิ์

ได้รับการศึกษาขั้นต้นจนขั้นสูงสุด(ในยุคนั้น) ที่โรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก เริ่มเข้าเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2457 เลขประจำตัว 3559 มาสเตอร์คนแรกชื่อ มาสเตอร์เชรับ อธิการโรงเรียนชื่อ ไมเคิล (เคราแพะ) รองอธิการชื่อ ฮีแลร์ (โจโฉ)

จบชั้นสูงสุด (ชั้น 8) ของโรงเรียนแล้ว รองอธิการฮีแลร์ได้ชวนให้เป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก เนื่องจากเป็นนักเรียนดี เก่งภาษาอังกฤษ เป็นครูสอนนักเรียนอยู่ได้ 2 ปีเศษ จึงได้ลาออกมารับราชการอยู่ในกระทรวงพาณิชย์ เป็นเลขานุการของมร.เลอเม ที่ปรึกษาของกระทรวงพาณิชย์ รับราชการอยู่ได้ 3 ปี ก็ลาออก ไปทำไร่อยู่ที่ตำบลทุ่งมะเม่า จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่หลายปี คุณอุ่น โปษยะจินดา ซึ่งเป็นอาว์(คุณอุ่น โปษยะจินดา เป็นน้องสาวร่วมบิดามารดาเดียวกันกับหลวงนาวาเกณิกร) จึงเรียกตัวกลับจากไร่ทุ่งมะเม่า ให้มาช่วยเหลืองานของคุณอุ่น โปษยะจินดา ที่บ้านเลขที่ 282 ตลาดน้อย อำเภอสำเพ็ง จังหวัดพระนคร จนกระทั่งคุณอุ่น โปษยะจินดา ถึงแก่กรรม จึงได้สืบทอดกิจการงานของคุณอุ่น โปษยะจินดา ต่อมา

สมรสครั้งที่สองกับนางดวงตะวัน (หงอสุวรรณ) โปษยะจินดา มีบุตรธิดาด้วยกัน 3 คน ชื่อ นายภู่ศักดิ์ โปษยะจินดา เด็กหญิงจริยา โปษยะจินดา เด็กชายเสริมศักดิ์ โปษยะจินดา

อุปนิสัย เป็นคนสุภาพ อ่อนโยน เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนนักเรียนร่วมรุ่นทุกคน ความจดจำแม่นยำ เรียนเก่ง มีความรู้รอบตัวดีมาก ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา และในด้านทั่วไป จะสนทนาได้ทุกเรื่องโดยไม่ติดขัด ชอบศึกษาตำราต่าง ๆ โดยการขวนขวายเองตลอดมา มีหัวทางด้านอนุรักษ์เต็มที่ เลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนาเป็นที่สุด อาราธนาศีล อาราธนาธรรมด้วยตนเองจนถึงวาระสุดท้ายในชีวิต

เริ่มเจ็บป่วยด้วยโรคอัมพาตมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2519 รักษาพยาบาลทางกายบำบัดที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ อาการดีขึ้นมากในระยะปี 2520 ถึง 2521 ต่อมาอาการได้ทรงและทรุดลงเรื่อย จนกระทั่งถึงแก่กรรมโดยสงบเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2523 สิริอายุรวมได้ 74 ปี 6 เดือน 27 วัน

คำไว้อาลัย

คติธรรม

อนุสรณ์การพระราชทานเพลิงศพ นายเจงหลอง โปษยะจินดา

ชีเอยชีวิต

ทุกคนคิด อยากอยู่ คู่ดินฟ้า
ส่วนโรคภัย ไข้ลำบาก ยากนานา
ไม่ปรารถนา พบเห็น เป็นผองภัย
ชีวิตนั้น มากอัน- ตรายยิ่ง
จะพอใจ แต่สิ่ง ชอบมิได้
ถึงเกลียดชัง ต้องตั้ง เตรียมรับไว้
มีชีวิต อยู่เท่าไร ได้พบเอย.

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
กรุงเทพมหานคร

บทความพิเศษ

สมเด็จพระธีรญาณมุนี (ธีร์ ปุณณกมหาเถระ ป.ธ. 9)

กรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองงานพระธรรมทูต

เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก และเจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส

กรุงเทพมหานคร

พระพุทธเจ้า ทรงตักเตือน สั่งสอนพุทธบริษัท ทั้งสตรีบุรุษ คฤหัสถ์ และบรรพชิต ให้หมั่นพิจารณาเนือง ๆ ว่า

1) ชราธมฺโมมฺหิ ชรํ อนตีโตติ เรามีความชราแก่เฒ่า เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความชรา ไปได้

2) พฺยาธิธมฺโมมฺหิ พฺยาธึ อนตีโตติ เรามีพยาธิความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นพยาธิความเจ็บไข้ ไปได้

3) มรณธมฺโมมฺหิ มรณํ อนตีโตติ เรามีมรณะความตาย เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นมรณะความตาย ไปได้

4) สพฺเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโวติ เราจะต้องพลัดพรากจากสัตว์และสังขาร อันเป็นที่รักที่ชอบใจทั้งหมดทั้งสิ้น

5) กมฺมสฺสโกมฺหิ กมฺมทายาโท กมฺมโยนิ กมฺมพนฺธุ กมฺมปฏิสรโณ ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาโท ภวิสฺสามีติ เรามีกรรมเป็นของของตน เป็นทายาทของผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราทำกรรมใดไว้ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม เราจักเป็นทายาทผู้รับผลกรรมนั้น ดังนี้

เมื่อหมั่นพิจารณา สำนึกอยู่เสมอว่า เราจักเป็นเช่นนั้น ถ้าภาวะอาการเหล่านั้นมาถึงเข้า ก็จักมีสติสัมปชัญญะ ไม่ทุกข์โศกเสียใจจนเกินไป

โดยนัยนี้ เมื่อคุณเจงหลอง โปษยะจินดา มาจากไป ตามธรรมดาของสังขาร คุณนายดวงตะวัน ผู้ภรรยา ก็ย่อมจะสำนึกได้ ตามหลักธรรมที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

เมื่อคุณเจงหลอง ยังมีชนม์ชีพอยู่ ก็คงได้ทำความดีไว้มาก เพราะผลที่ปรากฏอยู่ แสดงว่า เป็นคนฉลาด สั่งสมทรัพย์สมบัติไว้มาก คนฉลาด ย่อมไม่ปล่อยประโยชน์ อันควรมีควรได้ให้หลุดลอยไปเปล่า คงจักใช้โอกาสฉวยฉุดยุดไว้ ตามสมควร

หวังว่า อโมฆนฺตสฺส ชีวิตํ ชีวิตของคุณเจงหลองคงไม่เปล่าประโยชน์ ชีวิตที่ไม่เปล่าประโยชน์ ก็ย่อมเป็นชีวิตที่ไม่ไร้ที่พึ่ง

ปุญฺญานิ ปรโลกสฺมึ ปติฏฺฐา โหนฺติ ปาณินํ บุญ ย่อมเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายในปรโลก ดังนี้แล ฯ

วัดจักรวรรดิราชาวาส

29 ตุลาคม 2523

คติธรรม

อันความเกิดกับความดับนับว่าเป็นของเที่ยงแท้ของสังขตธรรม ที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามต้องประสบ จะหาทางเลี่ยงหลบโดยอุบายวิธีใด ๆ ไม่ได้ทั้งนั้น จะช้าหรือเร็วอย่างไรย่อมเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ปรุงแต่ง แต่ระหว่างเกิดกับดับที่เรียกว่ามีชีวิตอยู่นี่ซิ เป็นเรื่องที่ควรคำนึงถึงจะขาดทุนหรือได้กำไรของชีวิตก็อยู่ในระหว่างนี้ ถ้าได้พอกพูนสร้างคุณงามความดีไว้ ชีวิตเช่นนี้ชื่อว่ามีกำไรไม่ศูนย์เปล่า แต่ถ้ามีชีวิตหมักหมมกับความชั่วเล่า คนเราก็ชื่อว่ามีชีวิตที่ขาดทุน ถ้าความชั่วก็ไม่ได้ทำ ความดีงามก็ไม่ได้บำเพ็ญ ชีวิตเช่นนี้ชื่อว่าไม่ขาดทุนไม่ได้กำไร มีมาเท่าไร ก็จากไปเท่านั้น ชีวิตของคนเรานั้นเมื่อแยกออกก็ได้ 3 อย่างเท่านี้

คุณเจงหลอง โปษยะจินดา เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ได้ประพฤติตนเหมาะสมเป็นพุทธศาสนิกชนประกอบด้วยศรัทธาปสาทะอันแรงกล้าในบวรพระพุทธศาสนา และได้บำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อประเทศชาตินานาประการ จึงนับว่าได้มีโอกาสสร้างคุณงามความดีอันล้ำเลิศไว้ในชีวิตของตนและวงศ์ตระกูล แม้จะดับศูนย์ไปก็เพียงชีวิตเลือดเนื้ออันเป็นธรรมดาของสังขารเท่านั้น แต่คุณงามความดีและเกียรติคุณอันไพศาลหาได้ดับศูนย์ไปด้วยไม่ ชื่อว่าเป็นชีวิตที่มีกำไรที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ ชื่อว่าได้ดำเนินชีวิตตามพระพุทธภาษิตที่ตรัสไว้ว่า

ปฏิปฺเชถ เมธาวี อโมฆํ ชีวิตํ ยถา

นักปราชญ์พึงปฏิบัติตน โดยวิธีที่ชีวิตไม่เป็นหมันเปล่า

ขออำนาจกุศลคุณความดีที่คุณเจงหลอง โปษยะจินดา ได้บำเพ็ญไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ และกุศลบุญมัยนฤธี ที่ภรรยา ญาติ และบรรดาท่านที่เคารพนับถือ ได้บำเพ็ญมาโดยตลอดจนถึงวันพระราชทานเพลิงศพในครั้งนี้ จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณเจงหลอง โปษยะจินดา ได้ประสบสุขสถาพรควรแก่คตินิยมในสัมปรายภพ เทอญฯ

(พระวิสุทธาธิบดี)

วัดไตรมิตรวิทยาราม

12 ตุลาคม 2523

คุณานุสรณ์

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณเจงหลอง โปษยะจินดา สามีของคุณดวงตะวัน โปษยะจินดา ในฐานะที่ข้าพเจ้าได้มีความคุ้นเคยและนับถือกับคุณดวงตะวัน ก็ได้ทราบว่าคุณเจงหลองเป็นบุคคลผู้ตั้งมั่นและประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มาโดยสม่ำเสมอมิได้ขาด ทั้งเป็นที่รักใคร่ของภรรยา บุตร ธิดา ญาติมิตร บริวาร และเป็นบุคคลที่มีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาโดยตลอดด้วย ทั้งพระสงฆ์สามเณรวัดปทุมคงคาก็ได้มารับอาหารบิณฑบาตเป็นประจำทุกวัน เกือบทุกรูป นับเป็นเวลาหลายสิบปี

คุณเจงหลองป่วย ในฐานะที่คุณดวงตะวัน โปษยะจินดา ผู้ภรรยาก็ได้เอาใจใส่ในการรักษาพยาบาลเป็นอย่างดียิ่ง แต่คุณเจงหลองก็หนีกฎธรรมดาของชีวิตไม่พ้น คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย คงเหลือไว้แต่คุณงามความดีที่คุณเจงหลองได้ทำไว้ให้เป็นอนุสรณ์ของครอบครัว ญาติ มิตร และผู้ที่คุ้นเคยนับถือ

ด้วยอำนาจผลบุญต่าง ๆ ที่คุณเจงหลองได้ทำไว้ และผลบุญที่ภรรยา บุตร ธิดา ญาติ พี่น้อง ได้ทำอุทิศให้ด้วยความรัก ความระลึกถึง และความกตัญญูกตเวทีจงสำเร็จเป็นความสุขแก่ คุณเจงหลอง โปษยะจินดา ในปรโลกเถิด.....

(พระธรรมวโรดม)

วัดปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร

10 ตุลาคม 2523

ศาสนูปถัมภกานุกรณ์

ทราบจากพระในวัดว่า เขามาขอบทความไปลงพิมพ์ในหนังสือแจกงานพระราชทานเพลิงศพ นายเจงหลอง โปษยะจินดา แต่ไม่ทราบว่าเป็นใคร ฉะนั้นบทความที่เขียนต่อไปนี้ จึงเป็นเรื่องทำนองที่ทราบบ้าง ไม่ทราบบ้าง เคล้าคละกันไป

พระภิกษุสามเณรทั้งในกรุงเทพ–ธนบุรี ซึ่งในสมัยนี้เรียกว่า กรุง–เทพมหานคร และต่างจังหวัดที่อยู่จำพรรษาและมาศึกษาเล่าเรียน ตลอดถึงเป็นอาคันตุกะมาพักพาอาศัยเป็นครั้งเป็นคราวที่วัดใดวัดหนึ่งในเขตสัมพันธวงศ์–บางรักและคลองสาน ตลอดถึงวัดอื่น ๆ ในย่านนี้ ที่จะไม่เคยไปรับบิณฑบาต ณ บ้าน *"นิรนาม"* นี้ เห็นจะหายาก

ขออภัยที่ผู้เขียนเรียกบ้านนายเจงหลอง โปษยะจินดาว่า บ้านนิรนาม เพราะเป็นอย่างนั้นจริง ๆ พระภิกษุสามเณรส่วนมากที่มารับบิณฑบาตทุกวันรวมทั้งผู้เขียนนี้ด้วย ไม่ทราบไม่รู้จักชื่อบ้านและเจ้าของบ้านนี้ที่แท้จริง ว่าอย่างไร เป็นแต่ได้ยินได้ฟังและเรียกกันสืบต่อมาว่า *"บ้านเจ้าสัวสอน"* บ้าง ว่า *"บ้านคุณนายอุ่น"* บ้าง ว่า *"บ้านขันใหญ่"* บ้าง และอื่น ๆ อีกบ้าง

จะอย่างไรก็ตาม บ้านนี้ หรือตระกูลนี้ ซึ่งนายเจงหลอง โปษยะจินดา ผู้ล่วงลับไปแล้วนั้น เป็นผู้สืบเชื้อสาย จะอยู่ในชั้นลูก–หลาน–เหลน หรือชั้นไหนอย่างไร ผู้เขียนไม่อาจทราบได้แน่นอน เพราะมิได้เป็นญาติสายโลหิต เพียงแต่เป็นญาติร่วมชาติศาสนาเท่านั้น ทั้งมิได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยโดยเฉพาะ นอกจากไปรับบิณฑบาตประจำวัน

อันบ้านนี้หรือตระกูลนี้มีการทำบุญตักบาตรเป็นประจำทุกวัน มีคนหุงข้าวและคนใส่บาตรโดยเฉพาะ และใส่ไปจนหมดเวลาพระเณรบิณฑบาต การนี้จะเริ่มต้นทำมาตั้งแต่เมื่อไร นานกี่ปีกี่เดือน ผู้เขียนไม่อาจทราบได้ แต่จำได้ว่า ผู้เขียนเป็นสามเณรมาอยู่ที่วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อปีพ.ศ. 2480 จนถึงปีนี้ พ.ศ. 2523 ซึ่งเป็นปีที่นายเจงหลอง โปษยะจินดาจากไปรวมได้ 43 ปี ก็เห็นทำบุญตักบาตรพระภิกษุสามเณรทุกวันตลอดมา เข้าใจว่า คงจะดำเนินการเช่นที่เคยเป็นมาแล้วสืบต่อไปเท่าที่พระพุทธศาสนายังมีอยู่ในประเทศไทย นับได้ว่าตระกูลนี้เสมือนตระกูลนางวิสาขามหาอุบาสิกาและอนาถบิณฑิกเศรษฐีของเมืองไทยเทียบได้กับสมัยพุทธกาล

ท่านผู้เป็นบรรพบุรุษของตระกูลนี้ นอกจากจะมีใจบุญศีลทานแล้ว ยังมีสายตามองเห็นกาลไกลในอนาคต ดังที่ปรากฏแต่อนุชนคนรุ่นหลัง ซึ่งจะมองเห็นได้จากการที่ท่านจัดตั้งมูลนิธิไว้ ใช้แต่ดอกผลเป็นมูลค่าปัจจัยในการทำบุญตักบาตรประจำวันแก่พระภิกษุสามเณรทั่วไป มิได้จำกัดลัทธินิกาย สืบต่อกันมาจนถึงขั้นลูก-หลาน-เหลนกระทั่งทุกวันนี้ นอกจากจะเป็นบุญฤทธิ์อันยิ่งใหญ่แล้ว ยังเป็นมหากุศลพ้นที่จะเปรียบปราน คือท่านได้ก่อสร้างบุญนิธิอันเป็นอนุคามินีที่จะติดตามตนไปทุกภพทุกชาติไว้สำหรับตนเองและลูก-หลาน-เหลน โดยยึดถือหลักการทะนุบำรุงส่งเสริมพระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนาด้วยปัจจัยสี่มีจีวรบิณฑบาตเป็นต้น และเกิดเป็นกุศลผลพลอยได้ที่ไม่คาดคิด ในทางสร้างสรร ศาสนบุคคล ศาสนทายาท ผู้สืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไปที่เรียกในทุกวันนี้ว่า บุคคลากร

แน่นอน พระเล็กเณรน้อยที่มาอาศัยอยู่ในวัดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้อาศัยอาหารบิณฑบาต และปัจจัยลาภอื่น ๆ จากบ้านนี้ ตระกูลนี้เป็นเครื่องค้ำจุนอุดหนุนในการดำรงอยู่ในสมณะเพศ เป็นเหตุปัจจัยให้มีพละกำลังในการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม และบำเพ็ญศาสนกิจตามหน้าที่ จนมีพรรษายุกาลเป็นพระเถรานุเถระ เป็นเจ้า

คณะพระสังฆาธิการ มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการพระศาสนาอยู่ในระดับต่าง ๆ กัน ทั้งที่ล่วงลับไปแล้ว และที่ยังมีชีวิตอยู่ก็มาก แม้ผู้เขียนเองก็อยู่ในจำพวกท่านเหล่านั้น จะปฏิเสธไม่ได้ บ้านนี้ ตระกูลนี้มีส่วนอุปฐากอุปถัมภ์บำรุงเหมือนกัน เพราะผู้เขียนเป็นชาวชนบทห่างไกลไร้ญาติขาดมิตร มีชีวิตอยู่ได้ไม่อดอยากขณะที่มาอยู่กรุงเทพฯใหม่ ๆ ก็เพราะอาศัยบิณฑบาตเลี้ยงชีพจากบ้านนี้ ตระกูลนี้ จึงทำให้มีพละกำลังในการศึกษาเล่าเรียนพากเพียรบำเพ็ญศาสนกิจในพระศาสนา มีความรู้ความสามารถจนได้เป็นเจ้าคณะพระสังฆาธิการบริหารกิจการพระศาสนาอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะได้อาศัยปัจจัยสี่จากตระกูลนี้ตลอดมา นับว่าบ้านนี้ ตระกูลนี้เป็นศาสนูปถัมภก ยกย่องเชิดชูทุนุบำรุงพระศาสนาที่หาได้ยาก

หากผู้สืบเชื้อสายสกุลวงศ์ของท่านจะได้ทำผังสังเขปและประวัติย่อผู้เป็นเถือกเถาเหล่ากอแห่งตระกูลนี้ไว้ในหนังสืออนุสรณ์งานศพนายเจงหลอง โปษยะจินดาคราวนี้ จะเป็นการดีมีประโยชน์มาก

บั้นปลายสุดท้ายชีวิตนายเจงหลอง โปษยะจินดา พระราชาคณะที่ได้พบเห็นศพ ร่างที่ปราศจากวิญญาณเป็นรูปแรก ณ เช้าวันหนึ่งที่ประตูบ้าน *"นิรนาม"* นี้ ก็คือผู้เขียนนี้ ขณะที่รับบิณฑบาตแล้วหันหลังจะกลับ ก็เห็นคนกำลังนำศพเข้าไปในบ้านพอดี จึงเดินตามเข้าไป ยืนอุทิศบุญกุศลให้ในขณะนั้น และในคราวนี้ก็เช่นเดียวกัน ขออุทิศส่วนบุญกุศลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้บำเพ็ญมาทั้งในอดีตและในปัจจุบัน จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยให้นายเจงหลอง โปษยะจินดา ได้เสวยสุขสมบัติอิฏฐวิบูลมนูญผลในสัมปรายภพ ตามสมควรแก่คตินิยมสมมโนรถความปรารถนานั้นเทอญ

พระธรรมบัณฑิต

เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์

เจ้าคณะภาค 11 (ธรรมยุต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

2 ธันวาคม 2523

"ท่านเจงหลอง"

"เนื้อนาบุญของเมีย ลูก ฯลฯ"

ท่านเจงหลอง โปษยะจินดา สามีของดิฉันเป็นผู้ที่ควรแก่การสรรเสริญยกย่องทุกกาละ นับว่าเป็นดุจดังร่มโพธิ์ทองของบ้าน ของเพื่อน และของบุคคลทั่วไปที่ได้รู้จักคบหาสมาคม ท่านเจงหลองมีแต่ความเมตตาปรานี กรุณาเอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี เปี่ยมล้นไปด้วยใจกุศลเป็นที่สุด ตลอดชีวิตของท่านเจงหลอง มีแต่การทำบุญ ทำทาน บริจาค และให้เสมอมิขาด บางครั้งบริจาคด้วยตนเองไม่ได้ ก็สนับสนุนให้ดิฉันและลูก ๆ ไปบริจาคแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริจาคร่วมโดยเสด็จพระราชกุศลช่วยเหลือตำรวจ ทหาร อาสาสมัคร ที่ได้รับบาดเจ็บในหน้าที่ราชการชายแดนหรือปราบปรามผู้ก่อการร้าย

ท่านเจงหลองได้ป่วยด้วยโรคเส้นโลหิตตีบอัมพาตมาแต่เดือนมกราคม 2519 ได้รักษาพยาบาลและทำกายภาคบำบัดตลอดมา ในระยะที่ป่วยและรักษาตัวอยู่นี้ ท่านเจงหลองยังแข็งแรง มีความจดจำเป็นเยี่ยม อาราธนาศีลและสวดมนต์บูชาพระประธานประจำบ้านได้เป็นปกติ จนกระทั่งเดือนพฤษภาคม 2523 แพทย์ผู้ทำการรักษาได้ตรวจพบว่า ท่านเจงหลองมีโรคกระเพาะและหัวใจแทรกซ้อน อาการเป็นที่น่าวิตก ท่านเจงหลองก็ไม่ทอดอาลัยในชีวิต ยังคงปฏิบัติตัวเช่นที่เคยปฏิบัติมาตลอดที่ได้ล้มป่วย แต่ทุกเดือนนับแต่เดือนพฤษภาคมปีนี้เป็นต้นมา ได้เวียนเข้าโรงพยาบาลเป็นประจำทุกเดือน จนกระทั่งสุดท้ายท่านเจงหลองได้สิ้นใจโดยสงบ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2523

มรณกรรมของท่านเจงหลอง ยังความโศกเศร้าอาดูรให้แก่ดิฉัน บุตรธิดาเป็นที่สุด คุณงามความดีของท่านเจงหลองยังจารึกอยู่ ให้ดิฉันบุตรธิดา เพื่อน ญาติมิตรได้รำลึกนึกถึงตลอดไป ดิฉัน บุตรธิดา ขอให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ อุดมด้วยกุศลผลบุญที่ท่านเจงหลองได้สร้างสมมาตลอดชีวิตอันยาวนานนั้น จงนำทางและส่งเสริมให้ท่านเจงหลอง ได้ประสบสุขอยู่ในภพหน้าตลอดไป เทอญ.

ดวงตะวัน โปษยะจินดา

รายนามท่านที่รับเป็นเจ้าภาพ

วันพุธที่ 27 สิงหาคม 2523	*ภรรยา บุตร ธิดา และ ญาติตระกูล โปษยะจินดา*
วันพฤหัสบดีที่ 28 สิงหาคม 2523	*คณะญาติตระกูล หงอสุวรรณ และตระกูล เฟื่องอารมย์*
วันศุกร์ที่ 29 สิงหาคม 2523	*มูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย*
วันเสาร์ที่ 30 สิงหาคม 2523	*คณะหัวหน้าเขตในกรุงเทพมหานคร มี สัมพันธวงศ์ บางกะปิ พระนคร ราษฎร์บูรณะ บางรัก ลาดกระบัง ธนบุรี ร่วมกับธนาคารทหารไทยสาขาตลาดน้อย และคุณรังษี – วิไล ขิ่วเวช*
วันอาทิตย์ที่ 31 สิงหาคม 2523	*คุณชิน บัวก้านทอง, คุณแสงเดือน วรรณรัตน์ และตระกูล เตชะหรูวิจิตร*
วันจันทร์ที่ 1 กันยายน 2523	*พล.ต.ท. ณรงค์ มหานนท์, สมาคมกุศลสงเคราะห์*
วันอังคารที่ 2 กันยายน 2523	*พิธีกงเต๊ก*

ญาติได้ปิดศพและเก็บศพไว้ที่บ้านตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร และกำหนดทำบุญสวดพระอภิธรรมศพทุก ๆ วัน แรม 1 ค่ำ และขึ้น 1 ค่ำ กับบำเพ็ญกุศลครบ 50 วัน ผู้มีเกียรติท่านได้รับเป็นเจ้าภาพดังนี้

วันที่ 10 กันยายน 2523	*ธนาคารกรุงเทพ สาขาตะนาว และคณะผู้ที่รับใช้ใกล้ชิดของผู้วายชนม์*
วันที่ 25 กันยายน 2523	*คุณชิน บัวก้านทอง*
วันที่ 10 ตุลาคม 2523	*คณะตึกแถวบางลำภู กับคุณเศรษฐศิริ ปรางค์ชัยกุล และครอบครัว*
วันที่ 15 ตุลาคม 2523	*บำเพ็ญกุศลสังฆทาน เลี้ยงพระ เนื่องด้วยครบ 50 วัน*
วันที่ 25 ตุลาคม 2523	*คุณชิน บัวก้านทอง*
วันที่ 8 พฤศจิกายน 2523	*คณะลูกเสือชาวบ้านเขตสัมพันธวงศ์ ร่วมกับคณะลูกเสือวูดแบดจ์รุ่น 1-2 ของเขตสัมพันธวงศ์*
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2523	*ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์*
วันที่ 29 พฤศจิกายน 2523	*พระครูประสิทธิ์ จากจังหวัดอุบลราชธานี*
วันที่ 30 พฤศจิกายน 2523	*คณะตึกแถววัดญวนตลาดน้อย*
วันที่ 1 ธันวาคม 2523	*คณะเวชศาสตร์ฟื้นฟู ร.พ. จุฬาฯ*
วันที่ 2 ธันวาคม 2523	*เวลา 13.30 น. เชิญศพจากบ้านไปยังเมรุวัดเทพศิรินทราวาส เวลา 17.00 น. พระราชทานเพลิงศพ.*

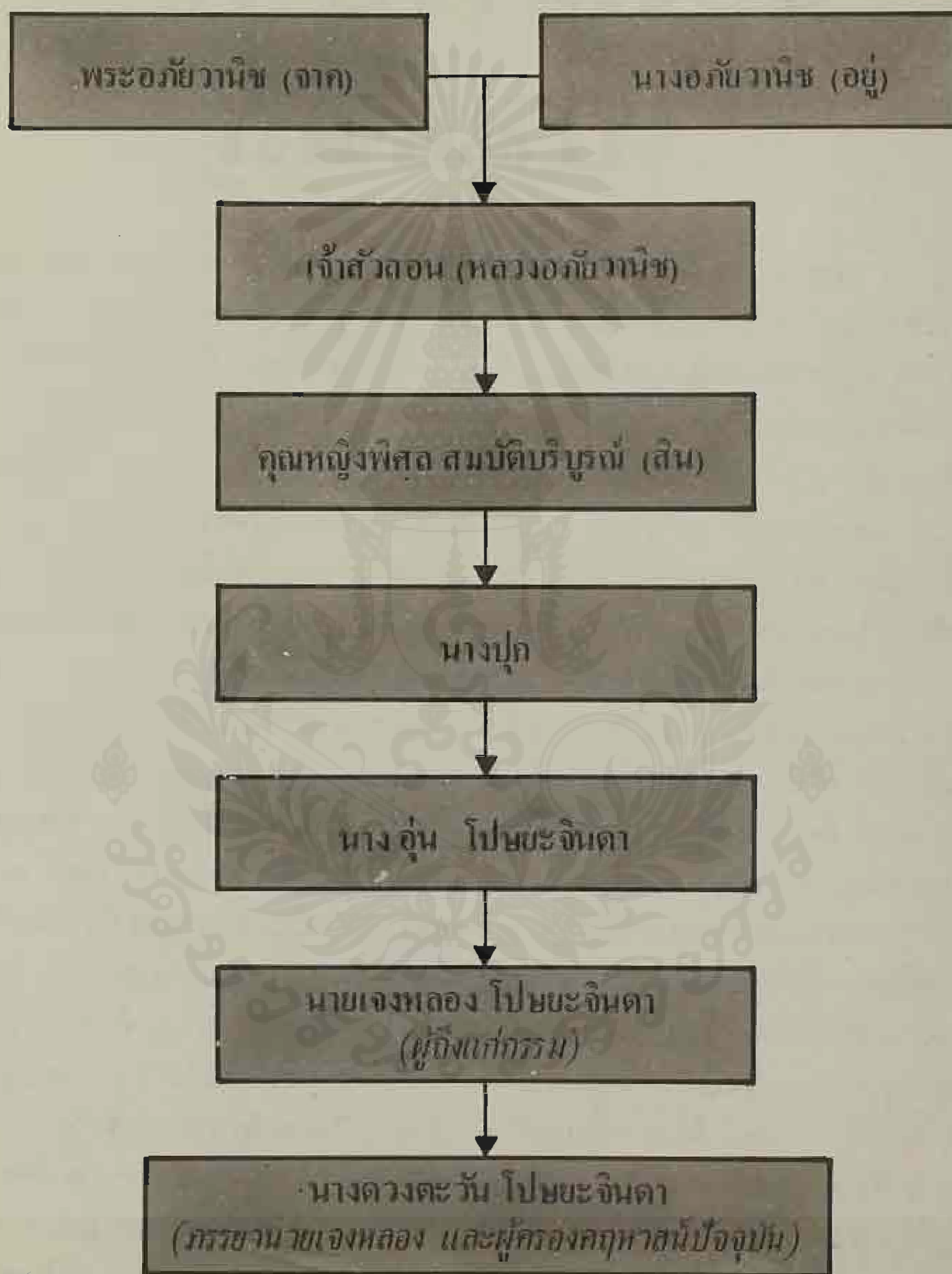
เรื่องในเล่ม

ประวัติความเป็นมา ของผู้ครองตึก "โซวเฮงไถ่"

1. ณ คฤหาสน์ทรงจีน สะท้อนถึงสถาปัตยกรรม ของประเทศจีน ในสมัยต้นราชวงศ์ "เช็ง" (แมนจู) ซึ่งตั้งอยู่ ณ เลขที่ บ้าน 282 ตำบลตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร คฤหาสน์แห่งนี้ได้สะท้อนถึง ประวัติความเป็นมาอันยาวนานของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ และความจงรักภักดีที่ชนชาติจีนในไทยได้เข้ามาเป็นกำลังสำคัญต่อการสร้างระบบเศรษฐกิจที่เป็นจริงของประเทศไทยในปัจจุบัน เขาเหล่านั้นเป็นคนไทยที่รักประเทศชาติ และภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนสร้างแผ่นดินนี้ ให้มั่งคั่งบริบูรณ์ โดยอาศัยความสามารถทางการค้า การพาณิชย์ การเงินและการเดินเรือ ผลสะท้อนจากคฤหาสน์นี้ คือ ความเป็นมาแห่งสายสัมพันธ์ที่แยกไม่ออกระหว่างประวัติศาสตร์การพาณิชย์ และประวัติศาสตร์ความเป็นมาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันนี้ ผู้ที่รับช่วงเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบคฤหาสน์หลังนี้ด้วยความภูมิใจ เต็มเปี่ยมด้วยความรับผิดชอบเพื่อรักษาไว้ซึ่งจารีตประเพณี และอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์การพาณิชย์ ก็ควรเป็นคนที่ควรได้รับเกียรติ เป็นที่ภาคภูมิใจของทุกคน บุคคลผู้นั้นคือ คุณดวงตะวัน โปษยะจินดา ภรรยาของคุณเจงหลอง ซึ่งถึงแก่กรรม และด้วยความตั้งใจที่รับผิดชอบของคุณดวงตะวัน ทำให้บทความกึ่งประวัติศาสตร์ชิ้นนี้เกิดขึ้นได้ โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษาและผู้สนใจประวัติศาสตร์การพาณิชย์แห่งประเทศไทย มีแรงจูงใจที่จะค้นหาเอกสารอ้างอิง ให้เป็นประโยชน์ต่อความรู้ ความเข้าใจ ความเป็นมาของประเทศเรา ซึ่งมีประวัติการพาณิชย์ การเงิน การนาวี ไม่ด้อยกว่าอารยประเทศใด ๆ ในโลก ผลที่ได้นี้ขออุทิศเพื่อกำลังใจของผู้รับช่วงรักษาคฤหาสน์หลังนี้ไว้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจ เช่น บรรพชนทุกคนที่ได้ดำเนินมาผลต่อประชาชนก็คือ ได้พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นจริง คือ ตัวคฤหาสน์อันเป็นสัญญลักษณ์แห่งความยาวนาน ทางวัฒนธรรม อารยธรรม และประวัติศาสตร์การพาณิชย์อันรุ่งโรจน์ของประเทศเรา ได้อย่างแน่นอน

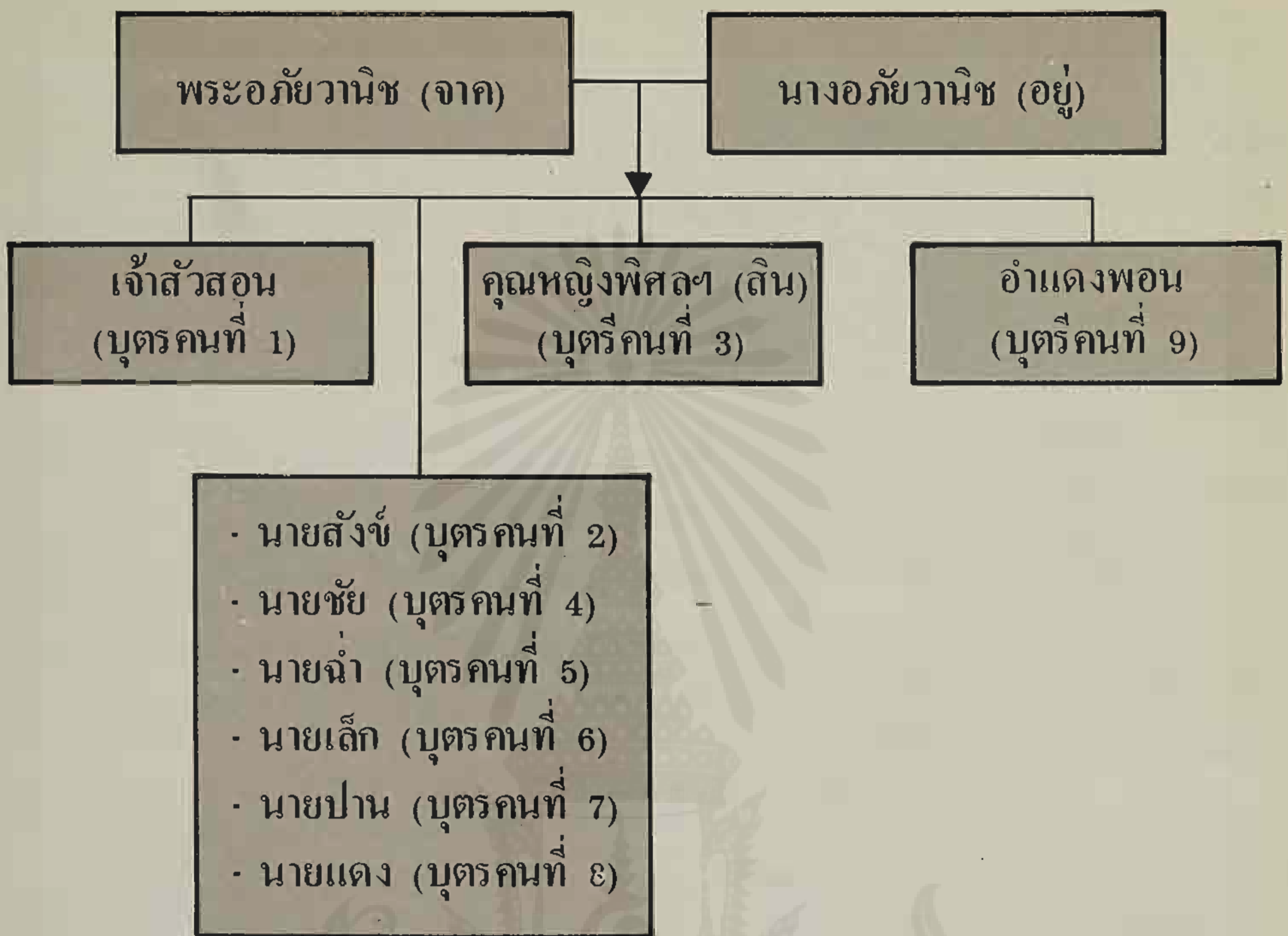
2. ด้วยแรงดลใจดังกล่าวข้างต้น จึงใคร่เสนอประวัติผู้ครองคฤหาสน์หลังนี้ตามรายละเอียด ซึ่งได้จาก การสัมภาษณ์ผู้ครองคฤหาสน์คนปัจจุบัน ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1

หมายเหตุ โปรดดูตารางที่ 2

ตารางที่ 2

หมายเหตุ [1] *หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของการดำรงอยู่ของคุณหญิงพิศล สมบัติบริบูรณ์ และอำแดงพอน ปรากฏอยู่ใน ร. 5 ย 13.2/40 สำเนาฎีกาที่ 1 ลงวันที่ 11 เมษายน รศ. 114 สำเนาหมายเลข 1 ลงวันที่ 9 มีนาคม รศ. 114 หมายเลข 3 เอกสารเดียวกัน ลงวันที่ 12 กันยายน รศ. 115 ซึ่งเป็นการนำคำชี้แจงของ อำแดงสินผู้พี่ และอำแดงพอนผู้น้อง ร. 5 ย 13.12/41 ความทรัพย์มรดกหลวงอภัยวานิช (สอน) หลักฐานที่อ้างนี้แสดงถึงการมีตัวตนของบุคคลในตาราง 2*

[2] *คุณหญิงพิศล สมบัติบริบูรณ์ คือผู้น้องของเจ้าสัวสอน ที่รับเป็นผู้ปกครองคฤหาสน์หลังนี้สืบต่อมา*

3. ประวัติทางเศรษฐกิจของผู้ครองคฤหาสน์ สามารถสรุปพอสังเขปได้ดังนี้.

3.1 พระอภัยวานิช มีอาชีพเป็นนายอากร รังนก/โครงสร้างของคฤหาสน์ ซึ่งติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา แสดงถึงสถานที่เก็บสินค้าสมัยนั้น ที่เกี่ยวกับรังนกได้มาจากทางจังหวัดภาคใต้ การขายรังนก (ผู้ค้าในฐานะนายอากร นับแต่ตัวพระอภัยวานิช (จาค) ขึ้นไปถึงบรรพชนของคุณพระเอง) กระทำโดยการล่องตามเส้นทางกรุงเทพ–ปักษ์ใต้

ผู้ครองคฤหาสน์ยุคต้นมีฐานะมั่นคงร่ำรวย ด้วยการผูกขาดรังนก ได้มีกิจการการค้าสำเภา ซึ่งถือเป็นพาหนะสำคัญใช้ติดต่อการค้าในประเทศ สำหรับยุคต้นรัตนโกสินทร์ด้วย

3.2 การค้าสำเภาของเจ้าของคฤหาสน์ นอกจากรังนก น่าจะตั้งข้อสันนิษฐานได้ว่า คุณพระจาคก็คือพ่อค้าที่สำคัญเกี่ยวกับการนำสินค้าจากปักษ์ใต้ มาขายกรุงเทพฯ และเป็นผู้นำสินค้าจากกรุงเทพฯไปขายปักษ์ใต้ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ที่จัดส่งสินค้าพื้นเมืองภาคใต้ เช่น ครั่ง ยาง นอกเหนือไปจากรังนกอันเป็นส่วนประกอบสำคัญของเครื่องราชบรรณาการ ระหว่างกรุงเทพฯกับปักกิ่ง ให้กับทางราชการในรัชกาลที่ 2–3 ด้วย

3.3 การส่งราชบรรณาการในยุคต้นรัตนโกสินทร์ ไปยังประเทศจีน รัฐบาลได้รวมสำเภาของภาคเอกชน เป็นส่วนหนึ่งของเรือราชบรรณาการ ซึ่งน่าตั้งข้อสันนิษฐานได้ว่า การค้าสำเภาของผู้ครองคฤหาสน์หลังนี้ ตั้งแต่บรรพชนถึงพระอภัยวานิช (จาค) จะมีกิจการค้าสำเภาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนในสมัยนั้น (จากปากคำของเจ้าของคฤหาสน์ปัจจุบัน สถานที่เก็บสินค้าเคยใช้เก็บผ้าแพรจากประเทศจีน)

โกดังสินค้าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน คือคลังสินค้า แสดงถึงสินค้าเพื่อสั่งเข้าและส่งออก ระหว่างปักษ์ใต้และกรุงเทพฯส่วนหนึ่ง และกรุงเทพฯกับประเทศจีนอีกส่วนหนึ่ง การค้าทั้งสองส่วนนี้ น่าจะเป็นการค้าของผู้ครองคฤหาสน์นี้ ในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ในฐานะผู้ค้าที่สำคัญ

3.4 การสะสมความมั่งคั่งของผู้ครองคฤหาสน์หลังนี้ในยุคต้นรัตนโกสินทร์มาจากการค้าสำเภา โดยมีทุนทรัพย์ส่วนใหญ่มาจากรัฐบาลยุคนั้น และชาวกรุงเทพฯเป็นผู้บริโภคสำคัญ

3.5 ในยุคทายาทของคุณพระจาค คือตั้งแต่เจ้าสัวสอนลงมาถึงนางอุ่น โปษยะจินดา การค้าสำเภาระหว่างประเทศและภายในประเทศ ได้ซบเซาและยุติลงด้วยเหตุผลของเทคนิคการเดินเรือของประเทศเราและแสนยานุภาพทางทะเลของรัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้อยกว่าประเทศตะวันตก จึงเป็นเหตุผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ครองคฤหาสน์หลังนี้ แปรเปลี่ยนจากการเป็นผู้ประกอบอาชีพ ฐานะผู้ค้าทางทะเล "ธนาคารส่วนตัว" (Private Banking) ไป

3.6 การธนาคารพาณิชย์ส่วนตัว สมัย ร. 5 ถือเป็นกิจการสะท้อนจากลักษณะการพัฒนาพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการยกพลังการผลิตจากระบบ

ผลิตเอาใช้เอง เอาเป็นระบบเศรษฐกิจที่อาศัยเงินตราเป็นตัวกลางการแลกเปลี่ยน ภายหลังที่การค้าสำเภาถูกกำหนดให้หดเล็กลง ดังการวิจารณ์ตาม 3.5

ฐานเศรษฐกิจของคฤหาสน์นี้ ซึ่งแต่เดิมอาศัยความมั่งคั่งจากการค้าสำเภาเป็นอาชีพหลักแต่บรรพชน เป็นมาดำเนินการในกิจการ "ธนาคารส่วนตัว" เพิ่มมากขึ้น รูปแบบของธนาคารส่วนตัวคือ การปล่อยสินเชื่อ ให้กู้ยืม โดยใช้ทองคำและตั๋วแลก-เงินเป็นเงินสินเชื่อ และรับผ่อนชดใช้คืนในรูปผลิตผลทางเกษตรกรรม หัตถกรรม และเงินตราของแผ่นดิน โดยเจ้าของคฤหาสน์ดำเนินบทบาท คล้ายกิจการธนาคารปัจจุบัน

3.7 จากการบอกเล่าของเจ้าของคฤหาสน์ปัจจุบัน จะเห็นว่าคฤหาสน์หลังนี้ รับหลักทรัพย์ค้ำประกันสินเชื่อในรูปแบบของทองคำ เงิน เพชรนิลจินดา รูปพรรณหัตถ-กรรมที่มีค่าเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาในยุคหลังการรับหลักทรัพย์ ค้ำประกันสินเชื่อ นับตั้งแต่ยุคคุณปุกลงมา หลักประกันเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดิน ในปริมาณที่มากขึ้น ดังนั้นฐานเศรษฐกิจของคฤหาสน์หลังนี้จึงมีรายได้มาจากการปล่อยเงินกู้อย่างสมบูรณ์ นับตั้งแต่ผู้ครองคฤหาสน์สมัยเจ้าสัวสอนเป็นต้นมา ฐานะทางสังคม ความรู้จักมักคุ้น การยอมรับในเกียรติภูมิแห่งการเป็นคหบดีของคฤหาสน์หลังนี้ ได้ลดน้อยถอยลงมาตามเวลาด้วยเหตุผลดังนี้

3.7.1 ระบบการธนาคารส่วนตัวด้อยประสิทธิภาพกว่าระบบการธนาคารพาณิชย์ของตะวันตก เช่น การเข้ามาดำเนินกิจการของธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ และการเข้ามาของธนาคารอินโดจีนและซุเอส ในยุครัชกาลที่ 4 และ 5

3.7.2 ผู้ครองคฤหาสน์หลังนี้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเกี่ยวข้องกับการเมือง การทหาร จึงทำให้ฐานะการสะสมความมั่งคั่งเป็นไปได้ช้าและลดน้อยลงในปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ คฤหาสน์นี้จึงกลายเป็นอดีตที่ถูกลืม

4. ถึงแม้ว่าบทความนี้ จะเป็นบทความที่เกิดขึ้นในลักษณะกึ่งวิชาการ ผู้เขียนหวังว่า คงก่อให้เกิดแรงดลใจสำหรับผู้รู้และผู้ใคร่ศึกษาที่จะค้นคว้าหลักฐานทางประ-วัติศาสตร์เพิ่มเติมขึ้น เพื่อได้มาซึ่งความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติเรา พร้อมนี้ขออนุโมทนาในความตั้งใจที่เจ้าของคฤหาสน์ทุกคนได้อุตสาหะ วิริยะพากเพียร รักษาไว้ซึ่งตัวสถานที่ จารีตประเพณี ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการค้าแต่เก่าก่อน จนเป็นสมบัติของอนุชนรุ่นหลังสืบต่อไปทุกวันนี้ กุศลที่เจ้าของคฤหาสน์ได้ประกอบนี้ ย่อมเป็นคุณต่อประเทศชาติทั้งบัดนี้และบัดหน้าเป็นแน่นอน

เพชร ธำมะรงค์

2 ก.ย. 23

บ้านเจ้าสัวสอน

ที่ตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ ตรงริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีบ้านโบราณศิลปจีนแบบวังอยู่บ้านหนึ่ง บ้านดังกล่าวประกอบด้วยตัวตึกเป็นเก๋งจีนหลายหลังติดต่อกัน มีรั้วรอบขอบชิด ที่ประตูใหญ่หน้าบ้านมีตัวหนังสือจีนเขียนบอกยี่ห้อหรือชื่อติดไว้ว่า "โซว เฮง ไถ่" แต่คนทั่ว ๆ ไปเรียกบ้านนี้ว่า "บ้านเจ้าสัวสอน" มาจนกระทั่งบัดนี้ เพราะเจ้าสัวสอนครอบครองบ้านนี้มาแต่แรก และขึ้นชื่อว่าเป็น เศรษฐีคนหนึ่ง ถึงกับใน "นิราศชมตลาดสำเพ็ง" ของ "นายบุศน์" กล่าวถึงเจ้าสัวสอนไว้ว่า

"ถึงปากตรอกเจ้าสัวสอน แต่ก่อนเก่า
เขาลือเล่าพงศ์เผ่าเศรษฐี
ประกอบทรัพย์นับถังด้วยมั่งมี"

เนื่องจากบ้านหลังนี้สร้างมาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ 1 ต้นรัตนโกสินทร์ ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรจึงได้ขอร้องให้เจ้าของบ้านทำการอนุรักษ์บ้านหลังนี้ไว้

บ้านหลังนี้ปัจจุบันได้ทำการปรับปรุงใหม่ คือปรับปรุงใต้ถุนบ้าน เปลี่ยนกระเบื้องมุงหลังคาและเขียนลวดลายที่ประตู สิ้นเงินประมาณ 1,200,000.– บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน) แต่การปรับปรุงดังกล่าวก็ยังคงรักษาโครงสร้างของบ้านเดิมอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง

สำหรับต้นตระกูลของยี่ห้อ "โซว เฮง ไถ่" ได้แก่พระอภัยวานิช(จาค) ได้เป็นนายอากรรังนก มีภรรยาชื่ออยู่ (นางอภัยวานิช) ทั้ง 2 ท่านมีบุตรด้วยกัน 9 คน คือ

คนแรกเป็นชายชื่อ สอน, คนที่ 2 เป็นชายชื่อ สังข์, คนที่ 3 เป็นหญิงชื่อ สิน,

คนที่ 4 เป็นชายชื่อ ชัย, คนที่ 5 เป็นชายชื่อ ล่ำ, คนที่ 6 เป็นชายชื่อ เล็ก, คนที่ 7 เป็นชายชื่อ ปาน, คนที่ 8 เป็นชายชื่อ แดง, และคนที่ 9 เป็นหญิงชื่อ พร

ตามประวัติกล่าวว่าบรรพบุรุษของพระอภัยวานิช (จาค) เป็นจีนนอกมาจากเมืองจีน เดิมเป็นเจ้าเมืองเสฉวน ด้วยเหตุนี้ที่ประตูใหญ่หน้าบ้านจึงมีโคม "เต็งลั้ง" ซึ่งเป็นเครื่องหมายยศเจ้าเมืองที่เมืองจีนแขวนไว้มาตั้งแต่สร้างบ้านหลังนี้

เนื่องจากพระอภัยวานิช (จาค) เป็นนายอากรผูกขาดรังนก จึงมีฐานะร่ำรวยเป็นเศรษฐีจัดว่าเป็นเจ้าสัวคนหนึ่งในสมัยนั้น ปรากฏว่ามีที่ดินมากมายในสำเพ็ง ที่ดินดังกล่าวนี้ท่านได้แบ่งให้บุตรทุกคน แต่ภายหลังที่ดินเหล่านั้นได้ตกมาเป็นสมบัติของผู้ครองบ้านหลังนี้ทั้งสิ้น คือปัจจุบันมีที่ดินรวมทั้งหมดถึง 12 ไร่ มีอาณาเขตตั้งแต่กรมเจ้าท่าถึงวัดปทุมคงคาฯ(วัดสำเพ็ง)

สำหรับผู้ครองยี่ห้อ "โซว เฮง ไถ่" หรือครองบ้านหลังนี้ มีลำดับดังนี้

1. พระอภัยวานิช (จาค) ผู้ครองที่ 1

2. เจ้าสัวสอน (พระอภัยวานิช) บุตรพระอภัยวานิช (จาค) ผู้ครองที่ 2

3. คุณหญิงพิศลสมบัติบริบูรณ์ (สิน) บุตรีพระอภัยวานิช (จาค) ผู้ครองที่ 3

4. คุณปุก บุตรีคุณหญิงพิศลสมบัติบริบูรณ์ (สิน) ผู้ครองที่ 4

5. คุณนายอุ่น โปษยะจินดา บุตรีคุณปุก ผู้ครองที่ 5

6. คุณเจงหลอง โปษยะจินดา หลานชายคุณนายอุ่น โปษยะจินดา ผู้ครองที่ 6

7. คุณดวงตะวัน โปษยะจินดา ภรรยาคุณเจงหลอง โปษยะจินดา ผู้ครองที่ 7

สำหรับผู้ครองที่ 2 ซึ่งได้แก่เจ้าสัวสอนนั้น เนื่องจากท่านชอบละครชาตรีชนิดยกโรง คือตัวละครมีกี่ตัว ๆ ตกเป็นภรรยาของท่านหมด ด้วยเหตุนี้เพื่อที่จะไม่ให้มายุ่งเกี่ยวหรือเข้ามาอยู่ในบ้านหลังนี้ ท่านจึงยกบ้านหลังนี้ให้กับคุณหญิงพิศลสมบัติบริ-บูรณ์ (สิน) น้องสาวของท่าน (ผู้ครองที่ 3) แล้วท่านได้ออกไปปลูกบ้านใหม่อยู่อีกแห่งหนึ่ง

คุณหญิงพิศลสมบัติบริบูรณ์ (สิน) เป็นผู้ชอบเล่นการพนัน คือเล่นกำถั่ว ท่านแบกเงินไปเล่นที่บ่อนตลาดน้อย ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ บ้านทุกวันในตอนเย็น แต่ท่านแทงถั่ววันละครั้งเท่านั้นไม่ว่าจะถูกหรือกิน เรียกว่าแทง "กระดานชัย" เช่นแทง 5 ชั่ง เสียรุ่งขึ้นแทงเพิ่มอีกเท่าตัวเป็น 10 ชั่ง ถ้าเสียอีกก็แทงเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ จนกว่าจะถูก

คุณหญิงพิศลสมบัติบริบูรณ์ (สิน) แต่งงานกับเจ้าพระยาพิศลสมบัติบริบูรณ์ มีบุตรีเพียงคนเดียว ชื่อคุณปุก เมื่อคุณหญิงพิศลสมบัติบริบูรณ์ (สิน) ถึงแก่กรรม คุณปุกจึงได้รับมรดกเป็นผู้ครองที่ 4

คุณปุก มีบุตร 2 คน คือหลวงนาวาเกณิกร กับคุณนายอุ่น

หลวงนาวาเกณิกรได้รับราชการเป็นช่างภาพประจำพระองค์ในรัชกาลที่ 5 ต่อ

มาในรัชกาลที่ 6 ได้รับพระราชทานนามสกุลว่า "โปษยะจินดา" นับเป็นต้นตระกูลโปษยะจินดาคนแรก คุณนายอุ่น น้องสาวก็ได้ใช้นามสกุลนี้ตามพี่ชาย หลวงนาวาเกณิกรได้แต่งงานกับนางนวม (ตัณฑเศรษฐี) มีบุตรชายหญิงรวม 9 คน นายเจงหลอง โปษยะจินดา เป็นคนที่ 4

หลวงนาวาเกณิกรอยู่ตรอกไกรใกล้ท่าน้ำราชวงศ์ หมอเคยดูว่าจะสิ้นอายุเมื่ออายุ 30 ปี ท่านจึงได้ซื้อไม้แดงมาขุดทำเป็นโลงศพแบบไม้จำปา และเมื่อทำเสร็จแล้ว ท่านก็ลงไปนอนในโลง แล้วนิมนต์พระมาบังสุกุล พอพระบังสุกุลเสร็จ ท่านก็ลุกขึ้นออกมาจากโลง ฝ่ายพระที่มาบังสุกุล เห็นเช่นนั้นก็คิดว่าผีหลอก จึงได้ลุกขึ้นวิ่งหนีกันอุตลุด ภายหลังจึงได้ทราบว่าที่ท่านทำดังนี้เป็นเคล็ด และท่านก็ได้มีชีวิตอยู่มาอีก 15 ปี เมื่อตายแล้วศพของท่านได้บรรจุไว้ยังฮวงซุ้ย ณ วัดโรงหีบ (นาวงศ์) ดอนเมือง กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นวัดของตระกูล โปษยะจินดา

ส่วนคุณนายอุ่นได้แต่งงานกับพี่ชายนางนวม(ตัณฑเศรษฐี) มีบุตรหลายคน แต่เสียชีวิตหมด

คุณนายอุ่นอยู่กับคุณปุก (มารดา) ที่บ้านหลังนี้จนคุณปุกตายตั้งแต่คุณนายอุ่นยังมีอายุไม่มาก คุณนายอุ่นจึงได้รับมรดกเป็นผู้ครองที่ 5

คุณนายอุ่นมีอายุยืนยาวถึง 85 ปี ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2500 คุณเจงหลองหลานชายซึ่งได้อยู่ดูแลคุณนายอุ่น ผู้เป็นอาม่าตลอด ได้เป็นผู้ครองที่ 6

คุณเจงหลอง ได้ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2523 ปัจจุบันคุณดวงตะวัน โปษยะจินดา ภรรยาคุณเจงหลองได้เป็นผู้ครองคนที่ 7

เนื่องจากตระกูลนี้เมื่อสมัยต้น ๆ กรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทำการค้าเรือสำเภาไปเมืองจีน ดังนั้นที่บ้านหลังนี้จึงได้มีตึกอีกหลายหลังปลูกอยู่ริมน้ำเจ้าพระยา แต่ห่างหลังนี้ออกไป สำหรับเป็นที่ไว้สินค้าและเป็นที่อยู่อาศัยของลูกเรือ ซึ่งปัจจุบันตึกเหล่านี้ก็ยังอยู่ และบริเวณทางเดินในบ้านหลังนี้ตลอดจนทางเดินไปตามตึกต่าง ๆ ก็ยังมีหินเมืองจีนแผ่นใหญ่ ๆ ซึ่งได้บรรทุกมาในเรือสำเภาเพื่อเป็นอับเฉาปูอยู่เป็นจำนวนมาก แต่แผ่นหินอับเฉาเหล่านี้บางแห่งที่เป็นตรอกในปัจจุบันก็ได้ถูกเทซิเมนต์ทับไปแล้วก็มี

อนึ่งที่ใกล้ ๆ บ้านหลังนี้ มีศาลเจ้า อยู่ศาลหนึ่ง ชื่อศาลเจ้าโจ ซือ ก่ง เป็นศาลเจ้าที่ใหญ่ที่สุดในเมืองไทยเมื่อสมัยก่อน เมื่อถึงเวลาถือศีลกินเจ จะมีคนจีนจากจังหวัดต่าง ๆ มาถือศีลกินเจ เป็นจำนวนมาก บรรพบุรุษของบ้านหลังนี้ก็มาทำบุญที่ศาลเจ้านี้

ศาลเจ้า โจซือก่งนี้ เมื่อถึงประเพณีกินเจ ซึ่งมีถึง 10 วัน 10 คืน เมื่อก่อนนี้ทางโรงเจจะปลูกโรงเลี้ยงไว้ให้ผู้ที่มาถือศีลกินเจนอนกัน และเลี้ยงอาหารเจทุกมื้อ ซึ่งทางโรงเจต้องใช้จ่ายเงินมาก ด้วยเหตุนี้ เมื่อทางโรงเจบอกบุญมายังคุณเจงหลอง ท่านก็จะบริจาคเงินทำบุญกับโรงเจทุกปี ปีละมาก ๆ จนกระทั่งท่านถึงแก่กรรม

เศรษฐีใจบุญ

ในจำนวนเศรษฐีใจบุญด้วยกันแล้วปรากฏว่าผู้ครองบ้านเจ้าสัวสอนตลาดน้อยก็ไม่น้อยหน้าใครในเรื่องการทำบุญสุนทาน เพราะได้ทำบุญทำทานมาตลอดตั้งแต่บรรพบุรุษ จนกระทั่งบัดนี้

เมื่อตอนคุณเจงหลอง ผู้ครองบ้านเจ้าสัวสอนคนที่ 6 ยังมีชีวิตอยู่ ท่านก็ได้ทำบุญทำทานตามอย่างบรรพบุรุษเรื่อยมาไม่เคยขาดจนกระทั่งถึงแก่กรรม คือทุกเช้าจะต้องมีการทำบุญตักบาตรวันละประมาณ 100 รูป ข้าวสุกที่จะตักบาตรถึงกับต้องใส่ไว้ในขันสาครใบใหญ่ ส่วนกับและผลไม้หรือของหวานมีตามฤดูกาล ปรากฏว่าเดือนหนึ่ง ๆ เฉพาะข้าวที่หุงตักบาตรต้องใช้ข้าวสารเป็นจำนวนถึง 10 กระสอบ

การตักบาตรนี้คุณเจงหลองถือเป็นกิจวัตรที่สำคัญมาก ถึงกับสั่งคุณดวงตะวันภรรยาไว้ก่อนตายว่า เมื่อคุณเจงหลองตายแล้ว ก็ขอให้ทำบุญตักบาตรวันละ 100 รูปตลอดไปไม่ว่าเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร

สำหรับพระที่มาบิณฑบาตรมีหลายวัด คือ วัดสัมพันธวงศ์ (วัดเกาะ) ซึ่งเจ้าอาวาสมารับเองเป็นประจำ, วัดปทุมคงคา (วัดสำเพ็ง), วัดไตรมิตร (วัดสามจีน), วัดมหาพฤฒาราม (วัดตะเคียน) และวัดแก้วแจ่มฟ้า แม้แต่พระอาจารย์หนู วัดดอยแม่ปั๋งจังหวัดเชียงใหม่ ถ้าลงมากรุงเทพฯพักอยู่ที่วัดสัมพันธวงศ์(วัดเกาะ) ก็จะมาบิณฑบาตรที่บ้านนี้เช่นกัน

การทำบุญตักบาตรดังกล่าว คุณเจงหลองไม่ได้ตักบาตรเอง แต่ให้คนอื่นตักบาตร คุณเจงหลองจะตักบาตรเองก็เฉพาะวันสำคัญ ๆ ทางศาสนาและประเพณี กับวันสำคัญของบรรพบุรุษ หรือวันเกิดของตนเองและของภรรยาเท่านั้น

สำหรับวันตรุษสงกรานต์ คุณเจงหลองจะให้นิมนต์พระทั้งวัดประมาณ 21 วัด มาทำการสวด มาติกาบังสุกุล เป็นประจำ แต่ตอนหลังบางวัดติดขัดมาไม่ได้ จึงเหลือเพียง 13 วัดเท่านั้น ที่นิมนต์มาเป็นประจำ

การนิมนต์พระดังกล่าว ถึงแม้ว่าพระท่านจะมาเพียงวัดละ 10 องค์ 20 องค์ แต่คุณเจงหลองก็จะถวายปัจจัยให้พระทั้งวัดทุกครั้งไป

ส่วนการทำทานในวันตรุษสงกรานต์ คุณเจงหลอง จะให้ตั้งที่ใส่เม็ดแมงลักน้ำเชื่อมเอาไว้ที่หน้าบ้านสำหรับให้กินกัน หรือใครจะเอาอะไรมาตักใส่ไปกินก็ได้ไม่ห้าม นอกจากจะมีเม็ดแมงลักน้ำกะทิแล้ว สมัยก่อนยังมียาแดงใส่น้ำแข็งไว้แช่น้ำให้ดื่มเย็น ๆ อีกด้วย แต่ปัจจุบันยาแดงไม่มี ได้ใช้น้ำยาอุทัยแทน

อนึ่งในวันตรุษจีน เมื่อสมัยที่คุณเจงหลองยังมีชีวิตอยู่ ปรากฏว่าผู้เช่าที่เช่าบ้านท่านอยู่ มักจะมาอวยพรท่านทุกปี ท่านก็จะมอบเงินแตะเอียให้มากน้อยแล้วแต่บุคคล ถ้าเป็นผู้ใหญ่ก็ให้มากหน่อย ถ้าเป็นเด็กก็ให้น้อยหน่อย ในการนี้ได้ความว่าบางปี ท่านก็ต้องจ่ายเงินเป็นแสนบาททีเดียว

ที่บ้านนี้นอกจากจะทำบุญทำทานดังกล่าวแล้วยังมีการทำพิธีลอยเรือสะเดาะเคราะห์อีกด้วย โดยทำเป็นประเพณีทุกปี ในวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 6 (เดือนพฤษภาคม)

การลอยเรือสะเดาะเคราะห์ดังกล่าวได้ความว่าแต่ก่อนตามบ้านเจ้าสัวในสำเพ็งมีการทำกันทุกบ้าน และต่างก็ประกวดประขันกัน แต่เวลานี้มีบ้านนี้บ้านเดียวเท่านั้นที่ยังทำอยู่

สำหรับคติในการลอยเรือสะเดาะเคราะห์นี้กล่าวกันว่าเนื่องมาจากเกิดโรคห่าหรือโรคไข้ป่วงใหญ่ ปัจจุบันเรียกว่าอหิวาตกโรค ระบาดขึ้นในกรุงเทพ ฯ และหัวเมืองใกล้เคียงในสมัยนั้น ซึ่งบางท่านก็ว่าเมื่อในรัชกาลที่ 3 แต่บางท่านก็ว่าเมื่อในรัชกาลที่ 5 ทำให้ราษฎรเจ็บป่วยตายด้วยโรคนี้กันเป็นจำนวนมาก

ต่อมาวิญญาณหรือผีที่ตายด้วยโรคห่าดังกล่าวได้มาเข้าฝันเจ้าสัวในสำเพ็งว่าอดอยาก ขอให้ทำบุญทำทานอุทิศส่วนกุศลไปให้บ้าง แล้วจะช่วยคุ้มครองไม่ให้เป็นโรคห่า

ในฝันเจ้าสัวก็ถามว่า จะให้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้โดยวิธีใด ผีก็บอกว่าให้เอาอาหารที่จะส่งไปให้ทำการเซ่นไหว้ แล้วก็เอาของใส่เรือ พร้อมกับเอาตุ๊กตาหักคอคือทำเป็นตุ๊กตาเสียกบาลใส่เรือไปด้วย แล้วก็เอาเรือลงลอยตามแม่น้ำเจ้าพระยาไป เท่านี้ก็จะได้กิน

ตั้งแต่นั้นมาบรรดาพวกเจ้าสัวสำเพ็งทั้งหลาย ต่างก็ทำพิธีลอยเรือสะเดาะเคราะห์

กันเป็นประจำทุกปีเรื่อยมา และก็ปรากฏว่าคนในสำเพ็งไม่มีใครเป็นอหิวาตกโรคตาย กันเลยแม้แต่คนเดียว

สำหรับการทำพิธีลอยเรือสะเดาะเคราะห์ของบ้านนี้ คือเมื่อครั้งที่คุณเจงหลองยังมีชีวิตอยู่ ก่อนจะถึงวันทำพิธีประมาณ 1 เดือน คุณเจงหลองจะทำการซื้อไม้ไผ่ กระดาษและอุปกรณ์ต่าง ๆ มาทำเรือก่อน แล้วเมื่อใกล้วันงานจึงให้เอารถหรือเอาเรือไปซื้อต้นกล้วยตานีขนาดใหญ่ มาทำแพหยวกประมาณ 30 ต้นที่สวนบางยี่ขัน แต่ระยะหลัง ๆ ทางบางยี่ขันไม่ค่อยมีต้นกล้วยตานี จึงได้ไปซื้อที่บางมด ในราคาต้นละ 20 บาท

เรือที่ทำขึ้นนั้นเป็นเรือกระดาษโครงไม้ไผ่ซึ่งทำการตกแต่งประดับประดา ประณีตสวยงาม ตัวเรือยาวประมาณ 2.5 เมตร กว้าง 1 เมตร ทำเป็นเรือ 2 ชั้น และมีห้องส้วมอยู่ท้ายเรือ คุณเจงหลองจะตั้งชื่อเรือแต่ละลำตามปี เช่นปีฉลู ก็ใช้ชื่อว่า "โคนันทวิสาร" สำหรับปี พ.ศ. 2523 ให้ชื่อเรือว่า "เอพกา"

ในวันทำพิธีคุณเจงหลองก็จะจัดอาหารหวานคาว คือ หมี่ผัด ขนมจีนน้ำยา ข้าวเหนียวถั่วดำ มะม่วงอกร่องสุก ทำการเซ่นไหว้บนฝั่งก่อนที่จะนำเรือลงน้ำ

ส่วนในเรือก็จะใส่อาหารคาวหวานดังกล่าวด้วย นอกจากนั้นก็ใส่พวกเครื่องครัว เช่น พริก กะปิ หอม กระเทียม น้ำตาล น้ำปลา เกลือ ข้าวสาร และถ่านเพื่อให้เป็นสะเบียงอาหารเหมือนเรือจริงที่จะออกเดินทางไปในทะเล

การทำพิธีนี้ใครจะมาร่วมสะเดาะเคราะห์ด้วยก็ได้ ดังนั้นในวันทำพิธีจึงมีผู้มาร่วมด้วยมากมาย ถึงกับมีผู้ไปซื้อตุ๊กตาจากบางลำภูมาขายเพื่อให้คนซื้อใส่ไปในเรือ โดยขายตัวละ 5–6 บาท แต่ถ้าเป็นตุ๊กตาสวยหน่อยก็ขายตัวละ 8–10 บาท ในปัจจุบันตุ๊กตาจะมีมากทุกปี บางปีก็ใส่ตุ๊กตาจนเรือล่ม ซึ่งปีไหนเรือล่มคุณเจงหลองจะไม่ค่อยสบายใจนัก เพราะถือเป็นนิมิตรไม่ดี บางปีเรือจะลอยตามน้ำกลับมาที่เดิม เพราะสมัยนั้นจะไม่มีใครกล้าเก็บตุ๊กตาหรือเงินทองถือเป็นการสะเดาะเคราะห์

แต่บางคนก็ไม่ซื้อตุ๊กตาสะเดาะเคราะห์ใส่เรือ แต่กลับเอาเงินใส่ลงไปในเรือแทนก็มี

พอถึงเวลาเที่ยงตรงก็จะเอาเรือวางลงบนแพหยวก แล้วปล่อยลงน้ำที่ท่าหน้าบ้าน ในระหว่างนี้ก็จะมีการตีฆ้องและล่อโก๊ะ จุดประทัด กับมีการสัดข้าวสารและเกลือลงไปที่เรือ เพื่อทำการขับไล่ผีให้ลงไปในเรือ บางปีระหว่างที่เอาเรือลงน้ำนี้ปรากฏว่าฝนตกก็มี ต่อจากนั้นก็ให้เรือจ้างติดเครื่องลำหนึ่งซึ่งเตรียมไว้ลากจูงเรือสะเดาะเคราะห์ไปปล่อยที่ปากคลองผดุงกรุงเกษม (คลองขุดใหม่) ซึ่งสมมุติว่าเป็นปากอ่าว ส่วนอีกลำหนึ่งบรรทุกคนตามเรือสะเดาะเคราะห์ไปติด ๆ และเมื่อทำการปล่อยเรือสะเดาะเคราะห์แล้ว เรือทั้ง 2 จึงจะกลับ

ส่วนเรือสะเดาะเคราะห์นั้น เมื่อทำการปล่อยแล้ว ก็จะมีคนพายเรือมาเก็บเรือ

สะเดาะเคราะห์ไป ปรากฏว่าบางปีได้เงินจากในเรือเป็นร้อยบาท พวกอาหารหวานคาวก็เอาไปกิน พวกเครื่องครัวดังกล่าวก็เอาไปใช้ และพวกตุ๊กตาที่ดี ๆ ก็เอาไปขายได้เงินเช่นกัน ทุกวันนี้เศรษฐกิจรัดตัว จนทำให้บางคนลืมเรื่องการรับเคราะห์หรือโชคลาง

เมื่อเสร็จจากการทำบุญลอยเรือสะเดาะเคราะห์แล้ว คุณเจงหลองก็จะทำทานด้วย คือจะมีอาหารเช่นเดียวกับเครื่องเซ่น ซึ่งได้แก่หมี่ผัด ขนมจีนน้ำยา ข้าวเหนียวถั่วดำ มะม่วงอกร่องสุก แจกให้แก่ผู้ที่มาร่วมงานกินทุกคน นอกจากนั้นยังแจกเงินรางวัลแก่ผู้ที่ร่วมทำเรือและลอยเรือคนละตั้งแต่ 20 บาท ถึง 50 บาทด้วย ปรากฏว่าในการนี้คุณเจงหลองต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นหมื่น ๆ บาททุกปี

ที่กล่าวมานี้เป็นการทำบุญใหญ่ ๆ ของคุณเจงหลอง ส่วนการทำบุญเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก ช่วยคนตกรถตกเรือ ท่านก็ได้สงเคราะห์เป็นประจำ โดยเฉพาะคนตกรถตกเรือ ก่อนจะให้ค่ารถค่าเรือกลับบ้าน ท่านยังเลี้ยงอาหารให้อิ่มหนำสำราญเสียก่อนด้วย แม้แต่คนขี้เหล้าเมายา แกล้งมีจดหมายมาขอเงินท่านท่านก็ให้

แต่การทำบุญของคุณเจงหลอง ท่านไม่ยอมให้ออกชื่อท่านเป็นอันขาด ถือว่าทำแล้วก็แล้วกัน ท่านไม่ได้ประสงค์จะเอาชื่อเสียง แม้แต่ทางเขตสัมพันธวงศ์จะขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ ท่านก็ไม่ยินยอม

เนื่องจากคุณเจงหลองเป็นคนใจบุญสุนทานนี่เอง ตึกแถว และที่ดินของท่านที่ให้เช่าในย่านตลาดน้อย ท่านจึงคิดราคาถูก ๆ ซึ่งบางรายท่านคิดเพียงเดือนละ 5 บาท ไม่เกิน 200 บาทก็มี และเนื่องจากท่านไม่อยากเห็นความเดือดร้อนของคนอื่นนี่เอง ด้วยเหตุนี้ท่านจึงไม่ได้ทำการพัฒนาที่ดินของท่านมาเลยเป็นเวลาหลายสิบปี ที่ดินของท่านจึงกลายเป็นแหล่งสลัมเต็มไปด้วยบ้านเล็กบ้านน้อย มีแต่ทางแคบ ๆ เป็นตรอกซอกซอยเท่านั้น ทำให้การสัญจรไปมาในบริเวณนั้นไม่สะดวก รถราเข้าออกลำบาก เพราะการพัฒนาจำเป็นจะต้องรื้อและสร้างใหม่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ผู้อยู่อาศัยก็จำเป็นจะต้องเสียเงินค่าเป๊ะเจี๊ยะและอื่น ๆ เป็นจำนวนมากด้วย ท่านจึงจำเป็นที่จะต้องปล่อยให้เป็นสลัมมาจนกระทั่งทุกวันนี้

เทพชู ทับทอง

น.ส.พ. ไทยรัฐ

นิราศสำเพ็ง

โดย นายบุศย์

นิราศชมตลาดสำเพ็ง

นายบุศย์

แต่งเมื่อต้นสมัยรัชกาลที่ 6

แสนวิตกอกโอ้พุทโธ่เอ๋ย
ชราร่างร้างรักที่จักเชย
จะทำเฉยใจก็เตือนให้เชือนแช

ตัวไม่คิดจิตมันขืนฝืนไม่หาย
ตนไม่หมายใจมันมาตรประหลาดแหล
คิดถึงตนจนจะตายกายชะแร
ใจไม่แก่กรรมกรรมทำกระไร

นึกสลัดตัดกิเลสถือเพศสงฆ์
ตัวคิดปลงใจมันเฟือนเชือนไถล
ทางกุศลผลนำเพราะน้ำใจ
จะพาให้ดีชั่วในตัวเรา

ฉันแค้นจิตคิดหมองตรองไม่ตก
ดังกลิ้งครกฝ่าฝืนขึ้นบนเขา
สารพัดขัดขวางไม่บางเบา
ความโศกเศร้าเที่ยวเดินให้เพลินใจ

ที่ถนนจักรเพชรเป็นเขตย่าน
ออกจากบ้านมัวหมองไม่ผ่องใส
เห็นกระทรวงธรรมการตรงบ้านไป
ท่านตั้งไว้สืบสร้างในทางธรรม

สำหรับสงฆ์ทรงสิกขารักษาพรต
ให้ต้องบทมิให้มีถลึถลำ
ตามแบบอย่างวางกำหนดให้จดจำ
เหมือนแนะนำผิดชอบประกอบการ

น่าภิญโญโมทนาสาธุสะ
ในทางพระหน่วงหนักเป็นหลักฐาน
อยากให้สอนใจฉันดัดสันดาน
มันดื้อด้านอยู่ข้างทางเกเร

จะให้ท่านสอนใจท่านไม่รับ
เหลือบังคับในใจมันไถว่เขว
จะสอนใจไม่เชื่อเหลือคะเน
ใจเป็นเอ้โอหังไม่ฟังใคร

ถึงออฟฟิศห้างใหญ่ที่ไฟฟ้า
ดูสง่างดงามตามสมัย
บริษัทจัดตรวจสำรวจใน
เก็บเงินได้มาส่งลงบัญชี

สายรถรางวางระยะกะตลอด
รางรถทอดริมทางข้างวิถี
มีนายหมวดตรวจดูพวกกุลี
ตามหน้าที่ไม่คลาดให้ขาดตอน

พี่นึกพรั่นหวั่นใจด้วยไฟฟ้า
มันแกล้วกล้าแรงฤทธิ์ดังพิษศร
ถ้าสายขาดพาดตนที่คนจร
ต้องม้วยมรณ์มิได้รอดตลอดวัน

ฉันเดินห่างรางรถไอใจขยาด
กลัวพลั้งพลาดชีวาถึงอาสัญ
ดูผู้คนล้นหลามไปตามกัน
บ้างผายผันบ้างขี่รถจร

ทั้งรถเจ๊กรถม้าที่คลาคลาด
มิได้ขาดซ้อนซับสลับสลอน
ดูกลาดกลุ้มหนุ่มสาวชาวนคร
ครรไลจรคว้กไขว่กันไปมา

กำแพงเมืองเปลื้องพังสร้างเป็นตึก
ดูครึ้นครึกน่าสนุกเป็นสุขา
ออกตั้งห้างวางรายขายสินค้า
เป็นสง่าธานีศรีวิไล

ด้วยบารมีพระองค์ทรงพระเดช
ได้ปกเกศดับเข็ญให้เป็นใส
ไม่มีผู้ดูหมิ่นอรินทร์ภัย
ที่กรุงไกรจึงไม่ต้องจะป้องกัน

ถึงทางแยกมรรคาพาหุรัด
ดูแออัดหญิงชายที่ผายผัน
ออกสลับซับซ้อนจรจรัล
พัลวัลรถล่องต้องระวัง

แต่เดิมทีมีอยู่ประตูยอด
ทางตลอดสำเพ็งตึกเก๋งตั้ง
เกิดชำรุดทรุดรานทวารพัง
อนิจจังสังขารไม่ทานทน

อนาถจิตคิดดูประตูใหญ่
ยังพังได้วายวางลงกลางหน
โอ้ตัวเราไม่จีรังกำลังตน
จะวายชนม์วันไรมิได้รู้

แต่ทวารบ้านเมืองยังเปลื้องปลด
ลงพังหมดสิ้นไปมิได้อยู่
สลดใจในจิตยิ่งคิดดู

ถึงโฉมตรูคู่ฉันที่บรรลัย

อยู่ด้วยกันมั่นหมายไม่วายรัก
ถึงคราวจักวิบัติต้องตักษัย
ด้วยถึงที่มรณาไม่ว่าใคร
สะกดใจเดินตรงลงสำเพ็ง

มีร้านรายขายสินค้าสารพัด
ออกเยียดยัดครื้นครึกล้วนตึกเก๋ง
พวกแม่ค้าพูดมากฝีปากเร็ง
ออกแซ่เซ็งร้องขานประสานกัน

ร้านจีนแสขายยาพ่อค้าใหญ่
ยาจีนไทยสารพัดที่จัดสรร
จะซื้อยาแก้โศกวิโยคครัน
ที่ผูกพันหมองไหม้มิได้วาย

เขาบอกว่ายาจีนแสนั่นแก้โรค
จะแก้โศกเช่นนี้ไม่มีขาย
สุดผันแปรแก้โรคที่โศกกาย
เลยผันผายตรมตรองหมองอุรา

ดูแถวย่านร้านรายขายลูกไม้
ทั้งจีนไทยเหลือล้นผลพฤกษา
มีส้มสุกลูกละมุดแลพุทรา
อีกน้อยหน่าลำไยมะไฟมะเฟือง

กะท้อนห่อเงาะสละสับปะรด
ลูกพลับสดลิ้นจี่สาลี่เหลือง
แม่ค้าสาวขาวขำตาชำเลือง
ทำยักเยื้องเล่ห์ลมดูคมคาย

พี่ลองถามทรามวัยฉันไม่ต่อ
กะท้อนห่อผ้าไว้เท่าไรขาย
นางแม่ค้าตาช้อยชะม้อยอาย
ทำชะม้ายเมินหน้าไม่พาที

พี่หยอกเย้าเซ้าสรวลสำราญรื่น
เดินชมชื่นตามทางหว่างวิถี
ถึงร้านขายพระดูไม่สู้ดี
เป็นราคีหาลาภด้วยหยาบคาย

พุทธรูปสำหรับที่นับถือ
ควรแล้วหรือลบล้างมาวางขาย
ทำเล่นเช่นตุ๊กตาดูน่าอาย
ให้เสื่อมคลายศาสนาในสามัญ

ถึงสะพานผันแปรแลดูแปลก
เมื่อแต่แรกนามขนานสะพานหัน
กรมโยธาสามารถฉลาดครัน
คิดจัดสรรแนวถนนให้ผลมี

ทำเปลี่ยนแปลงแต่งสถานสะพานโค้ง
มีร้านโรงสองข้างทางวิถี
พวกแขกเช่าขายผ้าสินค้าดี
เจ๊กก็มีที่ขายลูกไม้จีน

ลงสะพานลาญจิตคิดประหลาด
ตรอกตลาดสะพานหันฉันถวิล
เขาลือเล่ากล่าวไว้ที่ได้ยิน
เดิมเป็นถิ่นพระยาญาติตลาดนี้

ท่านสิ้นบุญสูญหายถวายหลวง
เจ้ากระทรวงจึงมาเก็บภาษี
สินค้าขายหลายอย่างต่าง ๆ มี
เป็นถิ่นที่แม่ค้ามาประชุม

พี่เดินเฉยเลยไปไกลตลาด
สุดประพาสความทุกข์ไม่สุขุม
อัดคัดขัดสนเหมือนจนมุม
ดังห่วงรุมผูกมัดเข้ารัดรึง

ดูร้านรายขายของทั้งสองแถว
จะลืมแล้วกลับนึกรำลึกถึง
ต้องคลาคลาดขาดนุชสุดคนึง
เดินรำพึงถึงน้องหมองอารมณ์

สองข้างทางวางรายขายสินค้า
ล้วนภูษาดีดีก็มีถม
ผ้าญี่ปุ่นรุ่นใหม่ที่ไหมพรม
สะก๊อตห่มแพรบางล้วนอย่างดี

เสื้อกางเกงผ้าดำย่ำมะหวาด
มะไลก๊าดม่วงไหมมีหลายสี
แพรเช็ดหน้าผ้าขันกะลันตะนี
ที่อย่างดีใส่ตู้ดูอุดม

สาวแม่ค้าน่าชมไว้ผมโป่ง
ข้างในโปร่งเต็มที่ดีแต่ผม
ทำท่วงทีกิริยานัยน์ตาคม
เรียกให้ชมซื้อของที่ต้องใจ

ฉันแกล้งถามซื้อหาผ้าที่ห่ม
ต้องอารมณ์ดีมากที่อยากได้
นางชะม้ายพรายพริ้มยิ้มละไม
ไม่ว่าไรฉันเลยเดินเฉยมา

ถึงหน้าร้านนายศรีที่สนิท
ประกอบกิจอย่างเอกอุเบกขา
ไม่โลภหลงกิเลสเจตนา
ถือสัจจาขันตีที่มีคุณ

ย่อมโอบอ้อมอารีไมตรีจิต
สรรพมิตรขาดเหลือช่วยเกื้อหนุน
มิได้ตัดขัดมาดังการุณ
ช่วยเจือจุนอุปถัมภ์ให้สำราญ

ดูร้านรายขายของทั้งสองแถว
ล้วนเครื่องแก้วกะละมังทั้งหมวกสาน
โคมญี่ปุ่นคนโทขวดโหลพาน
ตะเกียงลานนาฬิกามีตราง

รูปพรรณเงินทองของต่างต่าง
เขาจัดวางเอาไว้ที่ในตู้
ทั้งเพชรนิลจินดาล้วนน่าดู
แหวนต่างหูสร้อยคอทั้งข้อมือ

ดูแพรวพราววาวงามระยับ
เพชรประดับน้ำหิ่งห้อยงามน้อยหรือ
เสียดายน้องมิได้มาได้หารือ
ได้เลือกซื้อสิ่งของที่ต้องใจ

โอ้คิดมาอาภัพอัปภาค
ต้องจรจากดวงจิตพิสมัย
เสียอารมณ์ตรมตรองหมองฤทัย
ค่อยคลาไคลไร้รักพะวักพะวง

ถึงหัวเม็ดเม็ดอะไรก็ไม่รู้
ยิ่งนึกดูก็ยิ่งคิดพิศวง
หรือน้องเมตตาที่ที่จานง
ดูโฉมยงที่ไหนก็ไม่มี

ที่หัวเม็ดเข็ดแท้เมื่อแต่ก่อน
นั้นมีบ่อนเจ๊กฮงเป็นกงสี
ฉันหลงเล่นเป็นบ้าทั้งตาปี
จนป่นปี้วิบากได้ยากเย็น

ต้องตัดขาดชาตินี้แล้วดังฉัน
การพนันต่อไปไม่ขอเห็น
พาให้ตัวชั่วช้ำหน้าดำกระเด็น
ได้ลำเข็ญยากยับอัปรา

ถึงถนนจักรวรรดิที่ตัดใหม่
ทางรถไอเดินสายข้างฝ่ายขวา
คนโดยสารขวักไขว่กันไปมา
ฉันประหม่ารอรั้งระวังกาย

แล้วเดินตรงลงสำเพ็งเร่งดีลาศ
ชมตลาดแถวทางที่วางขาย
ทั้งเครื่องแก้วเครื่องขวัญพรรณราย
ดูเหลือหลายที่จะจำทำสารา

คนขวักไขว่ไปมาเที่ยวหาของ
บ้างขึ้นล่องอึงอื้อเที่ยวซื้อหา
ที่ต่อตกยกให้ได้ราคา
สาวแม่ค้านวลนางสำอางกาย

นึกรักอยากเกี้ยวเขาเราก็แก่
ก็ได้แต่แลโฉมนางโฉมฉาย
ยืนภิรมย์ชมชื่นกลิ่นน้ำลาย
น่าแค้นกายไม่ควรด่วนชรา

ถึงหน้าวัดนามเรียกสามปลื้ม
แทบจะลืมกลับหวนรัญจวนหา
ถึงโฉมตรูคู่ปลื้มดื่มวิญญา
ทุกเวลาปลื้มหวงด้วยดวงใจ

ปลื้มสิ่งอื่นหมื่นแสนไม่แม้นเหมือน
อย่างแม่เพื่อนปลื้มจิตพิสมัย
จากที่ปลื้มลืมลาเหลืออาลัย
หมองฤทัยจรจรัลเที่ยวผันแปร

ถึงสะพานหินผินหน้าเที่ยวหาน้อง
แต่มองมองไม่เห็นนางไปห่างแห
อาลัยมิตรขนิษฐาสุดตาแล
ได้แต่ชมหญิงอื่นไม่ชื่นใจ

นามเรียกสะพานหินถวิลคิด
ขอน้ำจิตน้องรักเป็นหลักไหล
อย่าหูเบาเฝ้าแหนงระแวงไป
ถึงผู้ใดยุยงอย่าหลงลม

จงพกหินไว้กับอกอย่าพกนุ่น
ถ้าเฉียวฉุนวู่วามไม่งามสม
จะรวนเรเสน่หาสมาคม
ด้วยอารมณ์นารีไม่จีรัง

คิดถึงรักปักเข็มไว้เต็มแน่น
ยังคลอนแคลนคลาดเคลื่อนไม่เหมือนหวัง
พอเข็มคราการากทรุดก็หลุดพัง
ลงเซซังต้องใส่เอาไม้จุน

ไม่เหมือนอย่างโฉมศรีของพี่แล้ว
ลงรากแก้วไม่ขะเขื้อนออกเคลื่อนหมุน
หญิงทุกวันฉันระอามักทารุณ
เที่ยววิ้าวุ่นแต่ข้างทางเกเร

มาถึงตรอกจางวางชุ่มยิ่งกลุ้มจิต
กลับหวนคิดพิสมัยไถลเถล
ไม่ชื่นชุ่มนุ่มนวลชักปรวนเปร
สุดคะเนใจนางต้องห่างกัน

เสียดายรักปักกรุยมาลุ่ยหลุด
ลงโทรมทรุดรวนเรออกเหหัน
ด้วยคอเก่าเราคิดที่ติดพัน
แต่เล็กกันนานมาชะตาแรง

เขาจัดเจนเล่นโน่นแล้วโยนนั่น
ไม่นึกพรั่นคั่นขาดขยาดแขยง
เทน้ำพริกพลิกถ้วยไปฉวยแกง

เพราะอยากได้ไก่พะแนงเอาแกงเท

ด้วยสันดานพาลจะโลภละโมบมาก
จึงจืดจากจับใหม่ออกไค่เขว
น้ำใจกว้างอย่างน้องท้องทะเล
ออกเลเพลีกราวกับอ่าวญวน

สำเภาเล็กเจ็กจะข้ามขามพยุ
ทั้งปลาดุคลื่นระดมด้วยลมหวน
ทอดสมอไม่ถึงดินด้วยสิ้นพวน
อาโปป่วนพัดพาเภตราโคลง

คลื่นกระแทกแตกปัดฟัดตะโพก
ตะเภาซ้ำตำโสโครกโขยกโขยง
กงกระดานกระดูกงูคดคู้โกง
เสากระโดงเดาะพับยุบยับเยิน

ต้องตั้งสิวสำเภาเอาเข้าอู่
จนจุ้นจู้เจ็บปวดชวดเดินเหิน
กลับเปลี่ยนลำสำเภาเข้าไปเดิน
ได้เพลิดเพลินเรือใหญ่สมใจเรา

ปลูกมันเทศเจตนาจะหาหัว
มาทิ้งทั่วไปจนยอดตลอดเถา
ด้วยถือดีมีแรงไม่แบ่งเบา
จะหวังเอาไปทั้งสิ้นอยากกินมัน

ฉันว่าเพ้อเจ้อไปเพราะใจหมาง
ไม่พูดบ้างมันก็แค้นแสนกระสัน
สุดจะเชื่อเหลือล้นคนทุกวัน
มักผวนผันล่อลวงด้วยท่วงที

ถึงปากตรอกอาจมอารมณ์เบื่อ
ให้สุดเชื่อเหลือระอาเมินหน้าหนี
เหมือนรูปงามนามเหม็นเช่นสตรี
โสเภณีรวยรื่นที่ชื่นชู

อย่างนามบอกตรอกเว็จขี้ที่โสโครก
ยามวิโยกออกชื่อยิ่งครือหู
เป็นนิสัยใจจิตฉันคิดดู
เหมือนหนึ่งผู้ชั่วดีมีสำเนียง

ประพฤติกายให้งามทรามถนอม
เขาก็ย่อมนับถือมีชื่อเสียง
ถ้าชื่อเหม็นเห็นใครไม่กล้าเคียง
เขารู้เยี่ยงอย่างตนเป็นมลทิน

ไม่เหมือนน้องของพี่นั้นดีพร้อม
ชื่อก็หอมรูปก็เลิศงามเฉิดฉิน
ใจก็ดีกิริยาไม่ราคิน
เจ้างามสิ้นสรรพางค์สำอางนวล

ถึงตรอกพระยาไกรใจถวิล
ถึงยุพินโฉมงามทรามสงวน
มาไกลนุชสุดใจให้รัญจวน
มิได้ชวนมิ่งมิตรมาติดตาม

ที่นามบอกตรงแจ้งแถลงไข
พระยาไกรในตำบลมีคนขาม
จึงเรียกตรอกพระยาไกรต้องในนาม
ประกอบความตามชื่อที่ลือชา

เช่นคนดีมีชื่อลือไม่หาย
ถึงตัวตายนามมีดีนักหนา
จะชั่วดีนิยมเพียงสมญา
อาจจะพาอัปยศหรืองดงาม

เดินถนนสำเพ็งคนเก่งเหลือ
ล้วนแต่เสือมีมากเป็นขวากหนาม

เดี๋ยวนี้มีอานุภาพคอยปราบปราม
ถงเสื่อมทรามสิ้นไปพวกภัยพาล

ท้องสำเพ็งเล็งแลแต่สะอาด
ร้านตลาดรายเรียงเคียงขนาน
ที่ขายดีมีกำไรหัวใจบาน
ที่ปิดร้านล้มละลายหมายบังคับ

หนังสือปิดติดทวารเป็นการห้าม
มีแขกยามเฝ้าอยู่ดูกำกับ
แสนสงสารแต่เจ้าของลงต้องยับ
ถูกยึดทรัพย์ล้มตึงสิ้นพึ่งพิง

เพราะยามศึกฮึกเหลิงละเลิงจิต
มิได้คิดถึงตัวมัวผู้หญิง
ถึงคราวยากปากอ้าหน้าเป็นลิง
ลงเที่ยววิ่งเสือกสนทุรนทุราย

ถึงปากตรอกสิบเบี้ยละเหี่ยจิต
คนึงคิดผิดพลาดที่มาดหมาย
ชื่อสิบเบี้ยตรอกว่าดูน่าอาย
เช่นเสียหายต่ำต้อยน้อยราคา

เพียงสิบเบี้ยเสียยศน่าอดสู
ไม่มีผู้นอบนบจะคบหา
ด้วยต่ำเตี้ยเสียยับอัปรา
สิ้นราคาผู้ใดไม่ใยดี

ถึงถนนราชวงศ์คิดสงสัย
ที่จะไปในทางหว่างวิถี
เป็นทางแยกแตกทางหนทางมี
ไม่รู้ที่จะย่างไปทางใคร

คิดถึงน้องหมองไหม้กลัวใจแตก
เป็นสี่แยกแล้วก็กรรมทำไฉน
ขอจิตนุชสุดตรงที่จงใจ
อย่าแยกไปอย่างวิถีเป็นสี่ทาง

หญิงทุกวันฉันระอาด้วยมาแขก
ใจมันแตกเสียเช่นเที่ยวเล่นหาง
ออกเจนจัดบัดสีไม่มียาง
ชนิดนางโคมเขียวเที่ยวกลางคืน

ไว้ผมโป่งโปร่งปลอดตลอดไส้
แต่เข้าใกล้จึงเห็นว่าเหม็นหืน
ผิดนิสัยไม่จิรังที่ยั่งยืน
ใครหลงชื่นเชยชมต้องตรมตรอง

ฉันเดินตรงมาสำเพ็งเร่งลีลาศ
ชมตลาดเรียงรายที่ขายของ
ทั้งเสื้อผ้าเหลือหลายออกก่ายกอง
เครื่องกระป๋องปลาส้มขนมปัง

หีบญี่ปุ่นกุญแจแลหีบเหล็ก
ทั้งใหญ่เล็กต้นเถากระเป๋าหนัง
เครื่องกาแฟมีเลี่ยมเทียนละมัง
ของฝรั่งเหลือจำมาทำกลอน

ถึงตรอกวัดญวนนอกหรือตรอกเต๊า
พี่กลับเศร้าทรวงคนึงถึงสมร
เคยเป็นคู่สู่หาพะงางอน
เมื่อแต่ก่อนน้องบอกอยู่ตรอกนี้

แต่เริดร้างห่างเหเสน่หา
ก็เพราะว่าทำให้ได้บัดสี
เสียดายรักหักมาเป็นราคี
ไม่ถึงปีกลายกลับไม่ลับลืม

ฤดูเปลี่ยนเวียนจักรต้องยักย้าย
เที่ยวเร่ร่ายราดเรี่ยไปเสียฉิบ
ออกเคลื่อนคล้อยลอยรอนจันทรทิพย์
ดูแลลิบคลาดคลาดไปขาดลอย

อันมนุษย์สุดจะล่วงสรวงสวรรค์
ไม้ซีกสั้นตะมุดตุดเห็นสุดสอย
ทั้งสิ้นฤทธิ์พิษหมดเหมือนมดตะนอย
เหล็กในน้อยต่อยแสบได้แปลบเดียว

แรกประสบพบพานสมานสมัคร
ประมาณรักรองรางสักอ่างเขียว
ปะรักใหม่ได้ควบรวบสองเกลียว
เข้าแน่นเหนียวกระหนาบรักทำชักแช

โอ้ปลูกรักจักชมไม่สมหมาย
ช่างมากลายกลับร้างไม่ห่างแห
พวกสิงห์สัตว์กัดคอทำตอแย
อีไก่แจ้ตัวเมียมาเขี่ยโคน

ถอนขุดรักยักกระถางใส่อ่างใหญ่
ได้ดินใหม่ปลูกเปลี่ยนไม่เกรียนโกร๋น
น้ำท่าปนฝนชุ่มหลุมเป็นโคลน
พยุโยนโยกย้ายขยายเอน

ต้องขาดถูกปลูกแปลกแตกแขนง
ถ้าผากแผงเกาะกิ่งจริงได้เห็น
รอยควายสีที่ต้นล้วนโคลนเลน
พิกัดเกณฑ์แจ้งการประจานงาน

บอกบรรดาประชาชนทุกคนผู้
ให้เขารู้ดูนางกลางสนาม
ว่าหงส์ทองหมองหน้าลงทาคราม
ฉันแจ้งความถามเรื่องที่เคืองใจ

ถึงตรอกอาเนี่ยเถ้งยืนเพ่งพิศ
ล้วนชนิดนางจีนถิ่นอาศัย
แต่งตัวยั่วยวนเป็นนวลใย
ให้จีนใหม่ชอบพอได้ล่อตา

คอยสำหรับรับเจ็กทั้งเล็กใหญ่
ไม่คบไทยผิดอย่างต่างภาษา
ช่างไว้ตัวกลัวไทยกระไรมา
ไม่นำพาเห็นผิดสนิทกัน

อยากจะลองเพลงจีนให้สิ้นท่า
คิดไม่น่าจะชมเสียคมสัน
ด้วยนางจีนสิ้นดีเหม็นขี้ฟัน
ไม่เหมือนขวัญเนตรพี่ที่ยียวน

รูปก็งามนามก็เพราะปากก็หอม
ควรถนอมนุชน้องครองสงวน
โฉมเฉลาเสาวภางค์สำอางนวล
ไม่แปรปรวนเที่ยงธรรมใจมั่นคง

ในอารมณ์ชมอะไรก็ไม่ชื่น
เป็นแต่ฝืนใจชมไม่สมประสงค์
ไม่เหมือนชมโฉมศรีที่จำนง
พิศวงความสวาทไม่ขาดวัน

รักสิ่งไรใจชมพอสมพักตร์
ไม่เหมือนรักวรนุชสุดกระสัน
รักไม่หายวายรักยิ่งหนักครัน
รักผูกพันฟั่นเฝือเหลือทวี

จะหักห้ามความรักที่หนักแน่น
ก็ยิ่งแสนที่จะรักออกหนักจี้
มาจากน้องวันหนึ่งเหมือนครึ่งปี
ทรวงของพี่ร้อนใจดังไฟลาม

มาถึงตรอกโรงครามความถวิล
เป็นราคินหมางเมินคิดเกินขาม
เช่นคนที่สีหน้าดังทาคราม
ด้วยมีความขัดข้องยิ่งหมองใจ

เหมือนตัวพี่ที่วิตกอกจะหัก
ด้วยร้างรักจากน้องไม่ผ่องใส
จนพักตร์เหี่ยมเตรียมตรมอารมณ์ใน
ความอาลัยด้วยเจ้าเยาวมาลย์

สู้ทำเฉยเลยเดินให้เพลินจิต
เที่ยวพินิจดูถิ่นในถิ่นฐาน
ท้องสำเพ็งเก๋งตั้งออกนั่งร้าน
ข้ามสะพานเจ๊กฝ่อนั้นต่อไป

ถนนเล็กเจ๊กไทยออกไขว้เขว
เดินปนเปหลีกกระทบหลบไม่ไหว
สุดสังเกตเหตุผลเจ๊กปนไทย
ใครเป็นใครมิได้แน่ด้วยแปรปรวน

สมัยใหม่ไขว้เขวทำเฉเสี้ย
จีนตัดเปียเป็นไทยเหลือไต่สวน
มาเกิดมีวิปริตผิดกระบวน
กลับผันผวนผิดชาติประหลาดใจ

โลกจะเปลี่ยนเวียนมาราศีจักร
พุทธยักโยกย้ายกลายเป็นไสย
พาลจะเปรื่องปราชญ์จะกลับตกอับไป
พี่ร้อนใจถึงน้องหมองกระมล

กลัวน้องรักจักกลายย้ายราศี
เป็นราคีกลอกกลับให้สับสน
ขอใจน้องครองสัตย์ระมัดตน
อย่าเวียนวนความรักให้ยักย้าย

มาถึงตรอกโรงโคมโทมนัส
คิดประวัติถึงโคมของโฉมฉาย
เคยจุดส่องผ่องศรีฉวีกาย
พรรณรายนวลน้องต้องราคี

มาลับโฉมโคมฉายเสียดายน้อง
เคยประคองแนบข้างสำอางศรี
ดังโคมดับลับหน้ายอดนารี
ทรวงของพี่ร้อนรนกระวนกระวาย

ร้อนสิ่งไรไม่ร้อนเหมือนแรมรัก
สุดจะหักผักผ่อนให้ร้อนหาย
ร้อนด้วยโรคโศกด้วยรักสลักกาย
สู้ผันผายเลยไปฤทัยตรม

ถึงตรอกแตงแจ้งความนามเขาบอก
ที่ชื่อตรอกเป็นไฉนเห็นไม่สม
มีแต่จีนสินค้าไม่น่าชม
เพื่ออารมณ์นางจีนดูสิ้นดี

อยู่ในตรอกออกรายตัวขายของ
คอยเรียกร้องให้ชมขนมอี๋
หาซื้อแตงแห่งไรก็ไม่มี
ไฉนนี้จึงบอกว่าตรอกแตง

หรือเดิมทีมีแตงที่แห่งนี้
จึงได้มีนามตรอกบอกแถลง
ไม่แน่จิตผิดอย่างไม่คลางแคลง
สุดจะแจ้งความหลังเป็นอย่างไร

ลูกสาวจีนผินพบนางหลบพักตร์
ช่างน่ารักน่าชิดพิสมัย
ดังแตงอ่อนน่าชมที่ร่มใบ
เป็นนวลใยโสภายิ่งนารี

ให้นึกรักหนักอารมณ์ไม่สมหมาย
คิดถึงกายชราน่าบัดสี
ที่ไหนเจ้าเยาว์ยุพินจะยินดี
ไม่สมที่จะอยู่เป็นคู่ครอง

ถึงนามบอกตรอกมูลฝอยชะน้อยหรือ
ได้ยินชื่อคิดมาก็น่าสรวล
ช่างให้นามตามแต่จะแปรปรวน
เล่นสำนวนพาทีไม่มีรอย

คนพูดมากปากจัดสะบัดสบถ
เหลือกำหนดพาทีมีแต่ฝอย
ใครหลงงมลมลิ้นแล้วกินลอย
พูดพล่อยพล่อยพอสมอารมณ์ปอง

ไม่เหมือนนุชพูดจาสารพัด
ล้วนซื่อสัตย์พาทีไม่มีสอง
คนโสโครกโยกย้ายหลายทำนอง
เหมือนกับกองมูลฝอยที่ถ้อยคำ

ถึงปากตรอกโรงกระทะหวนถวิล
ถึงยุพินคู่ชมที่คมขำ
กระทะทองผ่องศรีไม่มีดำ
น้องเคยทำของดีให้พี่กิน

มาจากเจ้าคราวยากถึงอยากหวาน
มิได้พานพบรสอดถวิล
อนาถจิตนิจจาเป็นราคิน
สุดจะผินพักตราไปหาใคร

กำเนิดแรกแตกดับสำหรับโลก
ทุกข์กะโศกโรคกะสุขทุกสมัย
เป็นคู่ปรับกับกันเช่นนั้นไป
ต้องสอนใจตัวเองเร่งระวัง

อยากสบายกายทนต้องทนยาก
ได้ลำบากจึงสบายเมื่อภายหลัง
ถ้าขี้คร้านนานจะล้มโทมนัง
จะต้องนั่งกัดเกลือด้วยเหลือทน

ให้คิดเห็นเช่นฉันทุกวันนี้
ก็เดิมที่อัตคัดความขัดสน
สุดผันแปรแก่หง่อมต้องยอมตน
จะดิ้นรนแทะเล็มก็เต็มตึง

มาถึงตรอกข้าวสารละลานจิต
จะหายคิดกลับนึกรำลึกถึง
แรมนิราสคลาดนุชสุดรำพึง
ยืนตลึงตรอกดูอยู่เป็นนาน

พิศวงสงสัยไฉนหรือ
จึงเรียกชื่อนามบอกตรอกข้าวสาร
หวนคนึงถึงข้าวเยาวมาลย์
หุงใส่จานขาวปลั่งน้องชั่งปรุง

ละมุนละไมพอดีทั้งรสมี
รู้กำหนดเหลือดีวิธีหุง
ชั่งประกอบชอบตามความผดุง
จัดบำรุงปรนนิบัติภัสดา

จะหาไหนไม่เหมือนเจ้าเพื่อนยาก
ถ้าผิดจากมิ่งมิตรไม่คิดหา
ถึงนงเยาว์สาวน้อยที่ลอยฟ้า
มาล่อตาพี่ก็ไม่พอใจแล

ความคนึงถึงนุชสุดสวาท
แรมนิราศนวลนางไม่ห่างแห
จิตผูกพันฟั่นเฟือนให้เชือนแช
คิดถึงแต่น้องรักหนักอุรา

เหลียวเห็นตรอกสะพานญวนหวนถวิล
ถึงยุพินมิ่งมิตรขนิษฐา
เจ้าเชื้อญวนนวลนางสำอางตา
จะพูดจาก็ขัดไม่ชัดไทย

สะพานญวนนามบอกที่ตรอกนี้
ไม่เห็นมีญวนมาอาศัย
อยากพบญวนนวลนางเป็นอย่างไร
หรือแกล้งให้ชื่อตรอกพูดหลอกกัน

เกือบจะลืมปลื้มใจกลับได้ชื่อ
มายกรือเรื่องใหม่ให้ใฝ่ฝัน
ในทรวงโสมนัสสู้กัดฟัน
ค่อยผายผันก้มหน้าอุราตรม

จะแลดูสิ่งไรมิได้ชื่น
คอยสุดฝืนความรักนั้นหมักหมม
สิ่งของขายละเลยไม่เชยชม
ในอารมณ์โหยหายุพาพิน

ถึงหน้าร้านนายขายหนังสือ
ย่อมมีชื่อมากมายท่านนายสิน
ไม่โลภหลงวงวนเป็นมลทิน
ประเสริฐสิ้นสืบสร้างทางเมตตา

ผู้ใดจนคนยากออกปากพึ่ง
ไม่มีนตึงตามมาดปรารถนา
อุปถัมภ์ค้ำจุนกรุณา
ใจศรัทธาศีลทานช่วนจานเจือ

ถึงทุกวันฉันนี้เป็นที่พึ่ง
แม้นเต็มตึงอนุญาตตามขาดเหลือ
ถ้าหาไม่ตายดิ้นต้องกินเกลือ
ท่านเผื่อแผ่จึงได้ตั้งกำลังโคลง

ไม่แกล้งยอข้อคำที่รำว่า
เป็นสัจจาหนานายให้ตายโหง
จงประเสริฐเลิศล้ำดังน้ำโพง
ทรัพย์เข้าโรงพิมพ์นั้นพันทวี

เจริญวัยชันษาโรคาหาย
ให้เฉิดฉายพูนเพิ่มเฉลิมศรี
อัคคีภัยโจรภัยอย่าได้มี
เป็นสุขีโภคาสถาพร

ประกอบกันท่านผู้ชายนายผู้หญิง
ให้ยิ่ง ๆ ภิญโญสโมสร
นึกสิ่งไรให้ได้เหมือนให้พร
มีเงินนอนนับถังมังคลา

ฉันผู้ใดใครรับสนับสนุน
ไม่ลืมคุณกตัญญูอยู่นักหนา
ที่ใครคดกดคอจนมรณา
เป็นสัจจาความซื่อด้วยถือตรง

ถึงวัดเกาะเกาะมีอยู่ที่ไหน
ประหลาดใจยืนคิดพิศวง
ไม่เห็นมีเกาะเกียนเฉวียนวง
เห็นแต่ทรงอารามอร่ามตา

หรือใครเกาะน้องไว้ที่ในวัด
จิตอุทัจหวาดเสียวเที่ยวเหลียวหา
พอรู้สึกนึกชัดชื่อวัดวา
โมทนาน้อมหัตถ์นมัสการ

มีร้านรายขายสินค้ามาแต่แรก
แต่ล้วนแขกพ่อค้ามหาศาล
จะชมเล่นเห็นผิดคิดรำคาญ
เพราะก่อนกาลนิพนธ์เป็นมลทิน

ด้วยเรื่องชมตลาดนิราศเก่า
ในสำเนาเป็นตำหนิที่ติฉิน
แขกเขาร้องฟ้องหาเป็นราคิน
ว่าดูหมิ่นประนาทชาติอินเดีย

นึกจะชมร้านแขกที่แปลกชาติ
กลัวพลั้งพลาดสักหน่อยจะพลอยเสีย
ออกเดินทางห่างตัวไม่ปัวเปีย
ใจละเหี่ยร้อนรักหนักอุรัง

ร้อนสิ่งไรใจร้อนพอผ่อนพัก
แต่ร้อนรักมิได้ขาดสวาทหวัง
ถึงร้อนแดดร้อนไฟพอได้บัง
เอาน้ำหลั่งลูบไล้ก็ได้คลาย

อันร้อนจิตพิษรักนี้หนักล้ำ
ถึงจะทำอย่างไรก็ไม่หาย
เอาน้ำรดบดยามาทากาย
ก็ไม่วายร้อนรักยิ่งหนักครัน

ท่านผู้ใดใครคิดพิศวง
ก็จะลงแลเห็นเหมือนเช่นฉัน
ทุกข์เพราะรักหนักเพราะรสหมดด้วยกัน
คนทุกวันใครจะขาดสวาทลง

ให้ชแรแก่ชราตาน้ำข้าว
ก็มัวเมาพิสมัยย่อมใหลหลง
เว้นสำเร็จมรรคผลไม่วนวง
จึงจะปลงตัดขาดสวาทอาย

ถึงถนนตัดตรงชื่อทรงวาด
นึกประหลาดใจอยู่ไม่รู้หาย
นามทรงวาดวาสนาซะตาคลาย
ที่ไหนนายช่างวาดฉลาดดี

จะจ้างวาดรูปไว้เอาไปฝาก
ด้วยจรจากแรมรามารศรี
หาช่างวาดที่ไหนก็ไม่มี
เป็นวิถีที่แจ้งแสดงนาม

ชื่อทรงวาดตัดทางข้างวัดเกาะ
แลดูเหมาะผู้คนออกล้นหลาม
บ้างเลี้ยวลัดตัดมาเข้าอาราม
บ้างเดินตามมรรคาเที่ยวคลาไคล

สี่แผนกแยกทางหว่างวิถี
ตามแต่ที่จะย่างไปทางไหน
แต่ตัวฉันนั้นคงเดินตรงไป
เหลืออาลัยน้องยาที่หารือ

ถึงตรอกศาลเจ้าทับทิมริมวิถี
ศาลนั้นมีเจ้าประทับเจ๊กนับถือ
ว่าศักดิ์สิทธิ์เหลือล้ำด้วยคำลือ
จริงจริงหรือถ้าเช่นนั้นขยันดี

ขอบนบานท่านด้วยช่วยรักษา
ให้น้องยาผุดผ่องอย่าหมองศรี
อย่าหวนเหเสน่หาแต่สามี
ตั้งภักดีซื่อสัตย์ต่อภัสดา

ให้มั่นคงจงจิตพิสมัย
ถึงชายใดไปเกี่ยวอย่าเหลียวหา
ผู้หารือสื่อรักจะชักพา
ก็ขออย่าให้น้องเป็นสองใจ

ข้ามสะพานวัดสำเพ็งยืนเพ่งพิศ
ประหลาดจิตจีนมาอาศัย
แต่ก่อนเป็นมรรคาที่คลาไคล
พวกจีนใหม่มาตั้งออกนั่งร้าน

ปลูกโรงรายขายของทั้งสองข้าง
ที่ริมทางพวกจีนเป็นถิ่นฐาน

ค่อยหายเปลี่ยวเที่ยวถนนสิ้นคนพาล
เมื่อก่อนกาลพาลาคอยหากิน

อันวัดนี้ที่พระยายี่สารสร้าง
จารึกร่างเอาไว้ในแผ่นหิน
บำเพ็ญผลล้นเหลือเป็นเชื้อจีน
ฉันได้ยินผู้เฒ่านั้นเล่ามา

เลยเดินแวะเข้ามาที่หน้าโบสถ์
ก้มศิโรตม์น้อมหัตถ์มนัสสา
ไหว้พระพุทธสุดสวัสดิ์ตั้งสัจจา
ปรารถนาให้พ้นที่มลทิน

อันหญิงชั่วผัวสามที่เสียชาติ
ชายอุบาทว์สามโบสถ์ชาติโหดหิน
อย่าขอพบขอเห็นเป็นราคิน
จนสุดสิ้นอวสานกาลนาน

ถ้ารักใครขอให้ได้คนนั้นด้วย
บุญจงช่วยดังจิตพิษฐาน
แล้วก้มราบกราบลาสมาทาน
ออกจากลานวัดลาเที่ยวคลาไคล

ลงสะพานที่ข้ามนามเขาบอก
ว่าปากตรอกเซี่ยงกงก็ดสงสัย
เป็นชื่อจีนยากแท้แปลเป็นไทย
ไม่เข้าใจที่จะแจ้งแสดงการ

ถึงปากตรอกเจียวซือก๋งพะวงคิด
แห่งสถิตเจ้ามีอยู่ที่ศาล
องค์อารักษ์ศักดิ์สิทธิ์พิสดาร
ใครบนบานสมมาดไม่คลาดคลาย

ท่านศักดิ์สิทธิ์นักหนาจีนว่าเฮี้ยน
เจ๊กฮกเกี้ยนนับถือการซื้อขาย
ย่อมบนบานศาลกล่าวกับเจ้านาย
มิได้วายไหว้เจ้าเหล่าอาเฮีย

ที่ปากตรอกบอกแน่เมื่อแต่ก่อน
มีโรงบ่อนฉันเป็นตัวทำหัวเบี้ย
จักแหล่นเกือบไปจะได้เมีย
ลูกเจ๊กเหนียชื่อแม่หนูเป็นชู้กัน

เตี่ยเขารู้ขู่ขับจะจับเตี๊ยะ
ฉันเลยเฮียะละชมภิรมย์ขวัญ
ยังนึกไปไม่หายเสียดายครัน
มาถึงนั่นแล้วยังมองดูน้องนาง

ไม่เห็นหายกลายกลับไปลับหน้า
จะถามหาไม่ถนัดให้ขัดขวาง
สู้ทำเฉยเลยไปที่ในทาง
ต้องเห็นห่างร้างนุชสุดเสียดาย

ถึงปากตรอกวัดญวนกลับหวนคิด
ให้ร้อนจิตเคืองใจมิได้หาย
เฝ้าออกชื่อญวนอยู่ไม่รู้วาย
แกล้งภิปรายเยาะกันเป็นฉันใด

สะพานญวนแล้วมิหนำมาซ้ำบอก
ว่าชื่อตรอกวัดญวนควรหาไม่
เห็นน้องฉันเชื้อญวนเฝ้ากวนใจ
แกล้งร่ำไรยกรื้อแต่ชื่อญวน

เป็นแต่ตรอกหรือมาบอกว่าอันหน่ำ
มาชักนำให้จิตฉันคิดหวน
คนึงถึงมิ่งขวัญให้รัญจวน
โง่ไม่ควรรื้อเรื่องให้เคืองใจ

แรมนิราศอลาตนุชสุดสวาท
มิได้ขาดความคิดพิสมัย
เฝ้าคร่ำครวญหวนหาด้วยอาลัย
ให้ร้อนในใจคอจรลี

ถึงปากตรอกเจ้าสัวสอนแต่ก่อนเก่า
เขาลือเล่าพงศ์เพศเศรษฐี
ประกอบทรัพย์นับถังด้วยมั่งมี
แต่เดี๋ยวนี้สิ้นบุญสูญบันดาล

ในสำนักหลักแหล่งที่แต่งตั้ง
ก็สิ้นหวังหมดสิ้นที่ถิ่นฐาน
โอ้คิดไปไม่ตั้งจิรังกาล
แต่เป็นท่านเจ้าสัวยังชั่วไป

เหมือนตัวเราคราวก่อนถาวรสวัสดิ์
ทรัพย์สมบัติมีอยู่แต่ผู้ใหญ่
ยอมมั่งคั่งตั้งตัวไม่กลัวใคร
ทั้งข้าไทหญิงชายก็หลายครัว

ได้มีชื่อลือชาอันปรากฏ
ประกอบยศเทียบเท่ากับเจ้าสัว
ครั้นเดี๋ยวนี้เต็มทีมีแต่ตัว
ให้หมองมัวขัดสนพ้นกันดาร

จะพึ่งญาติขาดเหลือสิ้นเกื้อหนุน
ได้ค้ำจุนเอาปัญญาเป็นอาหาร
กับสหายใต้เหนือช่วยเจือจาน
ได้พึ่งท่านอุดหนุนกรุณา

ถึงปากตรอกตลาดน้อยละห้อยจิต
กลับหวนคิดถึงชาติวาสนา
เช่นต่ำต้อยน้อยทรัพย์อับปัญญา
สิ้นเมตตาผู้ใดไม่อินัง

ทุกวันนี้มีทรัพย์เขานับหน้า
เสน่หามิได้ขาดสวาทหวัง
จะพาทีดีเหลือคนเชื่อฟัง
เป็นกำลังก็เพราะทรัพย์ประดับกาย

ถึงน้อยศักดิ์น้อยทรัพย์ที่ยับย่อย
ไม่เท่าน้อยใจอยู่ไม่รู้หาย
ความน้อยจิตพิศวาสมาคลาดคลาย
มิได้วายน้อยใจกระไรเลย

น้อยอารมณ์คมคำที่คนข้อน
ให้เจ็บร้อนทรวงช้ำสู้ทำเฉย
แต่น้อยใจไกลนางมาห่างเชย
ต้องละเลยน้องน้อยเที่ยวลอยชาย

จะแลชมในย่านร้านตลาด
ก็สิ้นขาดของดีไม่มีขาย
ที่โรงร้านเบาบางตามทางราย
ด้วยเว้นวายใครไม่ได้ไปมา

ถึงศาลเจ้าโรงเกือกเป็นชื่อตรอก
ถามเขาบอกให้ฟังคิดกังขา
ไหนองค์อารักษ์อันศักดา
มีสมญารองเท้าเป็นเจ้านาย

พอนึกได้เขาบอกว่าตรอกนี้
เดิมโรงมีแถวเทือกเย็บเกือกขาย
จึงตั้งชื่อลืออยู่ไม่รู้วาย
ถึงหยาบคายเป็นนามตามตำบล

องค์ไทยท้าวอารักษ์ที่ศักดิ์สิทธิ์
ฉันอุทิศขอถวายฝ่ายกุศล
ช่วยคุ้มครองป้องกันพาลประจญ
อย่าให้คนลอบรักภักคินี

ตั้งอุทิศคิดพลางแล้วย่างเยื้อง
ตาชำเลืองหานางข้างวิถี

เป็นห่วงเจ้าเยาวมาลย์โอ้ปานนี้
จะคอยพี่เห็นมานั้นช้าไป

มิได้ซื้อสิ่งไรเอาไปฝาก
เมื่อยามยากขัดสนพ้นพิสัย
ต้องทำเฉยเลยจรด้วยร้อนใจ
เหลืออาลัยนึกจะกลับขยับยั้ง

ถึงถนนโยธาเวลาเที่ยง
เสียงปืนเปรี้ยงร้อนทรวงเป็นห่วงหลัง
กลัวน้องรักจักประหม่าละล้าละลัง
ที่เคยนั่งเคียงน้องไม่หมองมล

แต่เดิมที่นี่มีแต่ตรอก
ขยายออกทางใหญ่ไขถนน
ให้กว้างขวางวิถีที่มณฑล
เจริญผลให้กรุงศรีรุ่งเรือง

นามถนนโยธาก็น่าสม
ที่อบรมบำรุงให้ฟุ้งเฟื่อง
ได้เป็นที่จรดลพลเมือง
ไม่ขัดเคืองสุโขมโหฬาร

มรรคาคลาไคลใกล้จะหมด
พ้นกำหนดสุดสิ้นในถิ่นฐาน
ก็เดินตรงลงมาชลาธาร
จนถึงลานโบสถ์ฝรั่งที่สร้างไว้

สะอาดเลี่ยนเตียนรื่นที่พื้นหิน
ไม่ราคินหมดจดดูสดใส
มีลวดลายพรายพริ้งทุกสิ่งไป
แลวิไลแต่งตั้งเขาชั่งทำ

เครือกระหนกยกเกี่ยวดูเลี้ยวลด
ลายก้านขดรจนาเลขาขำ
มีผู้คอยเฝ้าอยู่ดูประจำ
ดูน่าสำราญรื่นชื่นฤทัย

เมื่อถึงวันอาทิตย์ประสิทธิ
เตือนสติมีเทศน์ตามเพศไสย
แต่ฉันถือโอวาทเป็นชาติไทย
ไม่ปลงใจผิดเพศเจตนา

รำคาญจิตคิดหมองถึงน้องรัก
ออกเมินพักตร์ผินผันเที่ยวหันหา
จวนจะใกล้สุริยนสนธยา
ก็กลับมาที่อยู่สู่สำราญ

นามนายบุศย์สุจริตคิดนิราศ
ชมตลาดออกโชว์ด้วยโวหาร
ตามดำรินิสัยใจรำคาญ
จึงคิดอ่านข้อคำออกสำแดง

ไว้ให้ท่านทั้งหลายจะได้เห็น
พออ่านเล่นทราบสิ้นที่กินแหนง
ดังนามบอกตรอกวิถีที่ชี้แจง
ให้จะแจ้งในจิตที่ปิดบัง

อย่าติฉินนินทาว่าฉันเพ้อ
พูดไหลเล่อเช่นว่ากับบ้าหลัง
ตามสำนวนครวญหาว่าให้ฟัง
กับยับยั้งจบกันเท่านั้นเอย

วัดปทุมคงคา วัดประวัติศาสตร์

วัดปทุมคงคาเป็นวัดที่สร้างปลายกรุงศรีอยุธยา เดิมเรียกว่าวัดสามเพ็ง (สำเพ็ง) อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นวัดอรัญวาสี ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชนิดวรวิหาร อยู่ในเขตสัมพันธ-วงศ์ กรุงเทพฯ

ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2342 ได้เกิดเพลิงไหม้ครั้งใหญ่ ไหม้ตั้งแต่วัดสามปลื้มกินเรื่อยไปจนถึงตลาดน้อยวัดสำเพ็ง วัดสำเพ็งก็ได้ถูกไฟไหม้ด้วย สมเด็จพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรสถานมงคลจึงได้ทรงทำการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดสำเพ็งเสร็จแล้วทรงอุทิศถวายสมเด็จพระบรมชนกาธิราช พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้พระราชทานนามวัดใหม่ว่า "วัดปทุมคงคา"

ส่วนที่ว่าเป็นวัดประวัติศาสตร์นั้น ก็คือวัดปทุมคงคาได้เป็นสถานที่สำเร็จโทษเจ้านายที่ทรงต้องโทษมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีและต้นกรุงรัตนโกสินทร์

สมัยนั้นวัดปทุมคงคาเป็นวัดที่อยู่ในชนบทห่างไกลจากกำแพงพระนครพอสมควร จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นที่สำเร็จโทษเจ้านายดังกล่าว เจ้านายที่ทรงถูกสำเร็จโทษเมื่อสมัยรัชกาลที่ 1 เท่าที่ทราบ มี เจ้าลำดวน กับเจ้าอินทปัต ทางต้องโทษกบฏ ในจดหมายความทรงจำของกรมหลวงนรินทร์เทวีกล่าวว่า.........

"เจ้าลำดวนเจ้าอินทปัตคบคิดกับอินกลาโหมพินาศอัคคีสกลนิกร จำทำศึกเสี้ยนแผ่นดิน สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงพระไอยกา นายเวร นายปลัดเวรฟ้องกราบทูล ไต่ถามรับเป็นสัตย์ ลงพระราชอาญาคนละร้อย ให้สำเร็จโทษ ณ วัดปทุมคงคา ทั้งนั้นให้ประหารชีวิต ศีรษะเสียบไว้สำเหร่......"

เรื่องนี้ในพระราชพงศาวดารกล่าวว่า พระองค์เจ้าลำดวน พระองค์เจ้าอินทปัต พระราชโอรสผู้ใหญ่ในกรมพระราชวังบวรสถานมงคลในรัชกาลที่ 1 และพระยากลา

โหม ทองอินในกรมพระราชวังบวรฯ ได้คบคิดกันจะเป็นกบฏ ครั้นเมื่อกรมพระราชวังบวรฯสวรรคตแล้ว ได้มีผู้กราบบังคมทูลฯกล่าวโทษ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงโปรดเกล้าฯให้ชำระ เมื่อได้ความจริงแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ถอดพระองค์เจ้าลำดวน พระองค์เจ้าอินทปัต ออกจากพระเกียรติยศพระองค์เจ้า แล้วให้เอาตัวหม่อมลำดวนกับหม่อมอินทปัตไปสำเร็จโทษเสีย ส่วนพระยากลาโหมทองอินกับพวกก็ให้เอาตัวไปประหารชีวิตเช่นกัน คือเจ้านายที่เป็นกบฏถูกสำเร็จโทษด้วยท่อนจันทน์ที่วัดปทุมคงคา ส่วนเจ้านายอีกองค์หนึ่งที่ถูกสำเร็จโทษก็คือกรมหลวงรักษรณเรศ เมื่อในรัชกาลที่ 3

ข้อความในพระราชพงศาวดาร กล่าวถึงกรมหลวงรักษรณเรศว่า.....

"มักใหญ่ใฝ่สูงจะเป็นวังหน้าบ้าง เป็นพระเจ้าแผ่นดินบ้าง อย่าว่าแต่มนุษย์เขาจะยอมให้เป็นเลย แต่สัตว์เดียรฉานมันก็ไม่ยอมให้ตัวเป็นเจ้าแผ่นดิน จึงโปรดให้ถอดเสียจากกรมหลวง ให้เรียกว่าหม่อมไกรสร ลงพระราชอาญาแล้ว ให้ไปสำเร็จโทษด้วยท่อนจันทน์ที่วัดปทุมคงคา เมื่อวันพุธเดือนอ้าย แรม 3 ค่ำ (วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2391)

สำหรับการสำเร็จโทษเจ้านายด้วยท่อนจันทน์นั้น ได้ความว่าต้องนำเจ้านายบรรจุในถุงผูกมัดมิดชิดไม่ให้เห็นพระองค์ แล้วใช้ทุบคือตีด้วยท่อนจันทน์ ซึ่งไม้จันทน์นี้ถือกันว่าเป็นไม้สูงศักดิ์หายาก

และการสำเร็จโทษเจ้านายนั้น ตามพระราชประเพณีโบราณจะให้พระโลหิตตกต้องดินไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่ทุบเจ้านายที่ดิน จะต้องทุบบนแผ่นหินหรือแท่นหิน สำหรับที่วัดปทุมคงคา แท่นหินสำหรับใช้เป็นที่ทุบเจ้านายก็ยังมีอยู่ แท่นหินนี้สร้างมาตั้งแต่เมื่อใด ไม่มีใครรู้ แต่ที่รู้แน่ก็คือได้นำหม่อมไกรสรมาทุบบนแผ่นหินนี้

แท่นหินดังกล่าวมีขนาดกว้างประมาณ 40 นิ้ว ยาว 60 นิ้ว แท่นหินประวัติศาสตร์นี้ ปัจจุบันยังคงอยู่ที่วัดปทุมคงคา ทางวัดถือว่าเป็นโบราณวัตถุอย่างหนึ่งของวัด

อนึ่งที่วัดปทุมคงคานี้ แม้แต่พระอังคารของเจ้านายก็เชิญลงลอยที่ในแม่น้ำเจ้าพระยาที่หน้าวัดนี้ ซึ่งเรื่องนี้สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงนิพนธ์ไว้ว่า

จะเป็นเหตุไรหาปรากฏไม่ ว่าที่วัดปทุมคงคานี้จึงเป็นที่สำคัญ สำหรับประหารชีวิตเจ้านาย เพราะแต่ก่อนงานพระบรมศพ พระบรมอัฏฐิเก็บแล้ว ก่อนที่จะใช้พระอังคารฝังกันนั้น ก็เชิญลงเรือบุษบกเรือศรี มีแห่กลองชนะเต็มที่ ไปถึงวัดปทุมคงคาแล้ว ก็เอาพระอังคารลงลอยที่นั่น และถ้าช้างเผือกล้มลง ก็เช่นเดียวกัน เขาเอาผ้าขาวห่อช้างที่ล้ม มีเรือดั้ง เรือกันแห่ลากเอาไปถ่วงที่วัดปทุมคงคาเหมือนกัน"

ตำรายากลางบ้าน

ตำรายากลางบ้าน

(มีสรรพคุณชะงัด)

หมวดยาบำบัดอาการเจ็บป่วยรีบด่วน

ยาแก้ไฟลวกน้ำร้อนลวก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอาเหล้า 1 น้ำมันมะพร้าว 1 น้ำปูนใส (น้ำปูนแดงกินกับหมาก) 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน กวนผสมให้เข้ากันเป็นอย่างดีจนมีลักษณะคล้ายกับน้ำนมข้น ใช้สำลีพันปลายไม้จุ่มยาทาบริเวณที่ถูกไฟลวก หรือถูกน้ำร้อนลวก อาการเจ็บปวดแสบร้อนจะหายไปเป็นปลิดทิ้งทันที และจะไม่เกิดเป็นแผลเป็นอีกด้วย

ขณะกวนผสมยา และขณะทายานี้ ท่านให้บริกรรมภาวนาด้วยบทพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ตลอดเวลาจนกว่าตัวยาจะเข้ากันเป็นอย่างดี และจนกว่าจะทายาเสร็จ ขณะทายาพึงทาเบา ๆ ระวังอย่าให้หนังกำพร้าถลอก ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาขนานนี้ ควรทำเตรียมไว้จำนวนมาก ๆ เก็บใส่โหลปิดให้มิดชิด เพื่อให้บริการช่วยเหลือประชาชนได้ทันท่วงที

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ใบผักบุ้งไทย กับน้ำตาลโตนด (พอสมควร) ตำผสมกันให้ละเอียด ใช้ทา หรือ ใช้พอกบริเวณที่ถูกไฟลวก หรือถูกน้ำร้อนลวก ถ้าถูกไฟลวก หรือน้ำร้อนลวกทั้งตัว ใช้พอกเฉพาะที่หน้าอก และกลางหลัง เท่านั้น อาการปวดแสบปวดร้อนจะพลันหายไปทันที ใช้ได้ผลดี มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา รากเจตมูลเพลิงสด 7 ท่อน, พริกชี้ฟ้าสด 7 เม็ด, ข่าสด 7 ท่อน, ใบพลูสด (กินกับหมาก) 7 ใบ, ยาทั้ง 4 อย่างนี้ ตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา ใช้พอกบริเวณที่ถูกไฟลวก หรือน้ำร้อนลวก อาการปวดแสบปวดร้อนจะพลันหายไปทันที ใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา แผ่นทองคำเปลวชนิด 100% ปิดบริเวณที่ถูกไฟลวก หรือถูกน้ำร้อนลวก ให้ทั่วแล้ว ใช้ผ้าพันแผลปิดให้มิดชิด ระวังอย่าให้ถูกน้ำ บาดแผลจะหายไปแล

ยาดับพิษไฟลวกน้ำร้อนลวก

ท่านให้เอา หัวหอมแดง (หัวหอมใส่แกง) ตำให้ละเอียดแล้วใช้พอกบริเวณที่ถูกไฟลวก หรือถูกน้ำร้อนลวก อาการเจ็บปวดแสบร้อนจะพลันหายไปทันที มีสรรพคุณชะงัดนักแล แต่ต้องรักษาบาดแผลด้วยยาขนานอื่นอีกต่อไปแล

ยาแก้อหิวาตกโรค

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา เกลือทะเล (เกลือใส่แกง) กับเนื้อมะขามเปียก ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน ผสมกัน แล้วให้ผู้ป่วยรับประทาน จะทำให้ถ่ายเอาพิษออกมาจนหมดท้อง อหิวาตกโรคจะหายไปแล ยาขนานนี้เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เมล็ดในลูกกะบูน กับการบูร ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ กำหนดเอาประมาณพอสมควร ตำผสมกันให้ละเอียด ผสมกับน้ำปูนใส (น้ำปูนแดงกินกับหมาก) ให้ผู้ป่วยรับประทาน อหิวาตกโรคจะพลันหายไปทันที ยาขนานนี้เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา เปลือกมังคุด (สด หรือแห้งก็ได้) กับการบูร ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ กำหนดเอาประมาณพอสมควร ตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำปูนใส (ปูนแดงกินกับหมาก) ให้ผู้ป่วยรับประทาน อหิวาตกโรคจะพลันหายไปทันที ยาขนานนี้เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา ผ้าขี้ริ้ว (ผ้าเช็ดถูบ้านเรือน ยิ่งสกปรกมาก ๆ ก็ยิ่งดี) นำมาเผาไฟแล้วบดให้ละเอียด ผสมกับสุรา หรือผสมกับน้ำร้อนก็ได้ ให้ผู้ป่วยรับประทาน อหิวาตกโรคจะพลันหายไป แล้วรีบนำตัวผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลต่อไป

ยาแก้คนกินยาพิษ

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ไข่ขาว (ไข่ไก่ หรือไข่เป็ดก็ได้) กวนให้ละเอียดดีแล้วให้ผู้ป่วยดื่ม ชั่วเวลาครู่หนึ่งเท่านั้น ผู้กินยาพิษนั้นจะอาเจียนเอายาพิษออกมาจนหมดท้อง แล้วรีบนำตัวผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลต่อไป

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา น้ำปลาร้าหลน(ที่เย็นลงแล้ว และต้องกรองเอาเฉพาะน้ำเท่านั้น) กรอกลงในปากของคนกินยาพิษ ชั่วเวลาประมาณ 3-4 นาทีเท่านั้น ผู้กินยาพิษนั้นจะอาเจียนเอายาพิษออกมาจนหมดท้อง แล้วรีบนำตัวผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลต่อไป

ยาแก้คนกินยาพิษทั้ง 2 ขนานนี้ มีสรรพคุณชะงัดนักแล เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว

ยาแก้งูพิษทุกชนิดกัด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ต้นกระเพราแดงทั้ง 5 (เอาทั้งต้น กิ่ง ก้าน ใบ และราก) นำมาล้างน้ำให้สะอาดแล้ว ตำให้ละเอียด ผสมกับเหล้า คั้นเอาเฉพาะน้ำ ให้ผู้ป่วยรับประทาน เอากากยาปิดปากแผล ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นเสลดพังพอน ตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา คั้นเอาเฉพาะน้ำยา ให้ผู้ป่วยรับประทาน เอากากยาพอกที่ปากแผล หรือจะตำต้นเสลดพังพอน ผสมกับสุราอีกส่วนหนึ่งใช้พอกปากแผล ก็ยิ่งดี ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ต้นผักเสี้ยนผีทั้ง 5 (เอาทั้งต้น กิ่ง ก้าน ใบ และราก) นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับเหล้า คั้นเอาเฉพาะน้ำยา ให้ผู้ป่วยรับประทาน ใช้กากยาพอกที่ปากแผล ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา รากต้นนุ่น นำมาฝนกับสุราเป็นน้ำกระสาย ให้ผู้ป่วยกิน และบดรากต้นนุ่นผสมกับสุรา ใช้พอกที่ปากแผล มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

ยาทั้ง 4 ขนานนี้ มีสรรพคุณสามารถแก้พิษงูกัดได้ทุกกรณี แม้ผู้ถูกงูกัดนั้นจะสลบหมดสติแน่นิ่ง ไม่รู้สึกตัวแล้วก็ตาม ก็พึงช่วยกันงัดปากให้อ้าออก แล้วกรอกยาให้เข้าไปสู่ท้องให้ได้ ผู้ป่วยจะฟื้นขึ้นมาได้อย่างน่าอัศจรรย์ เคยใช้ได้ผลดีมามากรายแล้วแล

ยาห้ามเลือดออก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ไม้รวก นำมาเผาไฟให้ลุกโพลงแล้ว นำไปแช่ลงในน้ำข้าว (ที่รินออกมาจากหม้อหุงข้าว) แล้วยกขึ้นเอาถ่านไม้รวกนั้นบดให้ละเอียด ผสมกับพิมเสน พอสมควร ละลายกับน้ำปูนใส (ปูนแดงกินกับหมาก) หรือละลายกับน้ำสุรา ใช้ทาที่เป็นแผล เลือดจะหยุดไหลทันที ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ใบหมาหลง นำมาล้างน้ำให้สะอาด ขยี้ผสมกับปูนแดง (ปูนแดงกินกับหมาก) ใช้พอกที่ปากแผล เลือดจะหยุดไหลทันที ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคอาเจียน

ท่านให้เอา ลูกยอดิบ 1 ผล นำมาเผาไฟให้ดำเกรียมแล้ว นำลงแช่ในน้ำที่ต้มสุกแล้ว ชั่วเวลาครู่หนึ่ง แล้วรินน้ำยาให้ผู้ป่วยรับประทานบ่อย ๆ อาการอาเจียนจะหายไปแล

ยาแก้โรคอาเจียนเป็นเลือด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา เทียนดำ 1 หยิบมือ, พริกไทยร่อน 7 เม็ด, พญาลิ้นงูเห่า 1 กำมือ, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาตำผสมกันแล้ว ใช้รับประทานเพียงครั้งเดียว โรคอาเจียนเป็นเลือดจะพลันหายขาดไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ฝางเสน หนัก 5 ตำลึง, เลือดแรด หนัก 1 บาท, หัวหอมแดง (หัวหอมใส่แกง) 5 หัว, ยาทั้ง 3 อย่างนี้ ต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ใช้น้ำยารับประทาน เมื่อยังไม่หยุดอาเจียน ห้ามรับประทานน้ำเย็นเด็ดขาด เมื่อหยุดอาเจียนแล้ว จึงจะรับประทานน้ำเย็นได้ตามปกติแล

ยาแก้โรคลมป่วง

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา หัวข่าตาแดง(หัวข่าอ่อน) นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำปูนใส(น้ำปูนแดงกินกับหมาก) แล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง ใช้น้ำรับประทาน แก้โรคลมป่วง ซึ่งมีอาการทั้งถ่ายท้องและอาเจียน (คือทั้งลงทั้งราก) ให้พลันหายไปทันที ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล เคยใช้ได้ผลดีมามากรายแล้วแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา แก่นประดู่ส้ม 3 ชิ้น, หางจาก(จากที่ใช้มุงหลังคาบ้าน) 3 หาง, ถ่านไม้รวก 3 ก้อน, เหรียญสลึง 1 อัน, ใส่หม้อต้มกับน้ำ ๖ ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ให้ผู้ป่วยรับประทาน โรคลมป่วงจะพลันหายไปทันที ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้เด็กเป็นซางชัก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา กาฝากต้นมะรุมฝนกับน้ำปูนใส(น้ำปูนแดงกินกับหมาก) ให้ข้นพอสมควร แล้วใช้กวาดในลำคอของเด็กโรคซางชักจะพลันหายไปทันที

เมื่อเด็กหายจากโรคซางชักแล้ว พึงทำบุญใส่บาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้าของยานี้ด้วย

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นกระเพราแดง 1 ไพล 1 ว่านน้ำ 1 มหาหิงค์ 1 รากบะชาติ 1 ตัวยาทั้ง 5 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน ตากแดดให้แห้งแล้ว บดเป็นผงผสมกับสุรา และผสมกับน้ำซาวข้าวเป็นกระสายยาใช้ทาตัวเด็ก และใช้กวาดลำคอเด็กด้วย ถ้าเด็กยังเล็ก พึงใส่สุราผสมยาแต่น้อย มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา เปลือกหอยขมนำมาเผาไฟให้โชนแล้ว บดให้ละเอียด ผสมกับน้ำสุรา กรอกใส่ปากเด็ก โรคซางชักหายแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา รากระย่อม นำมาฝนกับน้ำสุรา ใช้ป้ายที่ลิ้นเด็ก โรคซางชักจะหายขาดแล

ยาแก้เป็นตะคริว

ท่านให้เอา เกลือทะเล(เกลือใส่แกง) นำมากิน ชั่วเวลาครู่หนึ่งเท่านั้น ตะคริวจะพลันหายไปทันที ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดอย่างน่าอัศจรรย์แล

ยาแก้อาการเมาเห็ด

ท่านให้เอา ใบชุมเห็ด นำมาต้มแล้วใช้น้ำรับประทาน มีสรรพคุณแก้อาการเมาที่เกิดจากการรับประทานเห็ดให้หายไปได้อย่างชะงัดนักแล

หมวดยาบำบัดโรคภายในท้อง

ยาแก้โรคท้องเดิน

ท่านให้เอา เกลือทะเล กับน้ำตาลทรายขาว ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ เอาอย่างละ 1 ช้อนคาว ผสมกับน้ำต้มสุก 4 ช้อนคาว คนให้ละลายเข้ากันดีแล้ว ใช้รับประทาน โรคท้องเดินจะหายไปแล

ยาแก้ปวดท้อง-เจ็บท้อง-เสียดท้อง

ท่านให้เอา หัวข่าแก่ ๆ นำมาโขลกให้ละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผสมกับน้ำปูนใส(น้ำปูนแดงกินกับหมาก) ประมาณ 2 ถ้วยแก้ว กวนให้เข้ากันดีแล้ว เอาผ้าขาวบางกรองเอาน้ำยาใช้รับประทาน อาการปวดท้อง เจ็บท้อง เสียดท้อง จะหายไปแล

ยาแก้จุกเสียดแน่นท้อง

ท่านให้เอา หัวขิงแก่ ๆ นำมาต้มกับน้ำ แล้วรินน้ำต้มขิงนั้นรับประทาน มีสรรพคุณบำบัดโรคจุกเสียดแน่นท้องให้หายไป และทำให้นอนหลับสบายดีอีกด้วย

ยาแก้โรคปวดท้อง-ท้องขึ้น

ท่านให้เอา ผลมะกรูดสด 1 ซีก บีบน้ำมะกรูดลงบนฝ่ามือ ผสมกับปูนแดง(ปูนกินกับหมาก) แล้วใช้ทารอบ ๆ สะดือเด็กให้ทั่ว ทาฝ่ามือ และทาฝ่าเท้าของเด็กเล็กนั้น หรือ

ท่านให้เอา ใบกระเพรา ขยี้ให้ละเอียด ผสมกับปูนแดง แล้วใช้ทารอบ ๆ สะดือ ทาฝ่ามือ และทาฝ่าเท้าของเด็กเล็กนั้น

ยาทั้ง 2 ขนานนี้ มีสรรพคุณชะงัดนักแล เด็กจะหายจากโรคปวดท้อง–ท้องขึ้นชั่วระยะเวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแล

ยาแก้โรคท้องผูก

ท่านให้รับประทานผลมะละกอสุกบ่อย ๆ ทำให้ท้องไม่ผูก ถ่ายอุจจาระสะดวก จะไม่เป็นโรคริดสีดวงทวารหนักแล

ยาแก้โรคบิด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ใบฝรั่งสด กับเกลือทะเล ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ เอาเท่า ๆ กัน ตำให้ละเอียดแล้ว คั้นเอาน้ำยารับประทานโรคบิดจะหายไปเป็นปลิดทิ้ง มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เนื้อมะขามเปียกตำให้ละเอียดแล้ว ผสมกับปูนแดง(ปูนกินกับหมาก) จำนวนพอสมควร แล้วปั้นเป็นลูกกลอน รับประทานวันละ 3 เวลา โรคบิดจะหายขาดแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ใบกระทกรก 1 กำมือ นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำอุ่นครึ่งแก้วกาแฟ ใช้ผ้าขาวบางกรองเอาเฉพาะน้ำใส่น้ำผึ้งแท้ 1 ช้อนคาว คนผสมให้เข้ากันดีแล้ว ใช้รับประทาน โรคบิดหายขาดแล

ยาแก้โรคขัดเบา (ถ่ายปัสสาวะไม่ออก)

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ยอดสับปะรด 3 ยอด, ตาไม้ไผ่สีสุก 3 ตา, สารส้ม (พอสมควร) ใส่หม้อดิน เติมน้ำสะอาด (พอสมควร) ต้มเคี่ยวให้เดือดสักครู่หนึ่งแล้ว รินน้ำยารับประทานเพียง 3 ถ้วย มีสรรพคุณทำให้เบาคล่อง (ถ่ายปัสสาวะได้คล่อง) แล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา หัวผักกาด, หัวไพล, ดินปะสิว, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ เอาอย่างละพอสมควร ตำให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกที่หัวหน่าว (คืออวัยวะใต้ท้องน้อยลงไป) ชั่วเวลาเพียงเล็กน้อย จะทำให้ถ่ายปัสสาวะออกมาได้โดยสะดวกแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา แจงทั้งห้า หนัก 3 ตำลึง, ชะพลู หนัก 3 ตำลึง, แก่นไม้สัก หนัก 3 ตำลึง, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน รับประทานเวลาเช้าและเย็น โรคขัดเบาจะหายขาดแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา ต้นหางนกยูง หนัก 5 บาท, รากสะแก หนัก 5 บาท, ข้าวเย็นเหนือ หนัก 5 บาท, ข้าวเย็นใต้ หนัก 5 บาท, ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ต้มกับน้ำ 3 ส่วนเคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ใช้รับประทาน โรคขัดเบาหายขาดแล

ยาแก้โรคขัดเบาเป็นเลือดเป็นหนอง

ท่านให้เอา มะขามป้อมทั้งลูกและใบ หนัก 4 บาท, ฝางเสน หนัก 4 บาท, ขมิ้นอ้อย หนัก 4 บาท, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ใช้รับประทานวันละ 2 ครั้ง อาการโรคขัดเบาเป็นเลือดเป็นหนองหายขาดแล

ยาแก้โรคปัสสาวะเป็นเลือด

ท่านให้เอา ใบมะกา หนัก 5 ตำลึง กับผักโขมแดง หนัก 5 ตำลึง ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ ใส่หม้อต้ม เติมน้ำปูนใส(ปูนแดงกินกับหมาก) ลงผสมพอสมควร ใช้น้ำยารับ-ประทาน โรคปัสสาวะเป็นเลือดจะหายขาดแล

ยาแก้โรคปัสสาวะบ่อยๆ

ท่านให้เอา เปลือกหอยแครง 7 ฝาเผาไฟ กับ ต้นชะพลูทั้ง 5 (เอาทั้งต้น กิ่ง ก้าน ใบ และราก) นำมาปิ้งไฟให้กรอบ ตำผสมกันให้ละเอียดแล้ว ใช้ชงน้ำร้อนรับประทานแทนน้ำ โรคปัสสาวะบ่อย ๆ จะหายขาดไปแล

ยาขับปัสสาวะ

ท่านให้เอา สารส้ม บรรจุในผลแตงกวาหมกไฟอ่อน ๆ แล้วคั้นเอาน้ำรับประทาน จะทำให้ถ่ายปัสสาวะได้สะดวกดีแล หรือ

ท่านให้เอา สารส้ม บรรจุในผลแตงกวาหมกไฟอ่อน ๆ แล้วนำมาตำให้ละเอียด ใช้พอกที่หัวหน่าว (คืออวัยวะใต้ท้องน้อยลงไป) ชั่วระยะเวลาเพียง 10 นาที ถ่ายปัสสาวะได้คล่องดีแล

ยาแก้โรคกระเพาะ

ท่านให้เอา ใบต้นยอ (ชนิดไม่อ่อนหรือแก่เกินไป) หนัก 4 บาท, พริกไทยร่อน หนัก 4 บาท, ขิงแห้ง หนัก 4 บาท, ดีปลี หนัก 4 บาท, ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ตากแดดให้แห้ง บดเป็นผง ผสมกับน้ำผึ้งแท้ หรือ ผสมกับน้ำร้อน เป็นกระสายยาก็ได้ ปั้นเป็นลูกกลอนใช้รับประทาน เวลาหลังอาหาร แก้โรคกระเพาะได้ผลชะงัดดีนักแล

ยาแก้ตัวตืด

ท่านให้เอา ลูกมะเกลือ (ชนิดใช้ย้อมผ้า) กำหนดจำนวนมากหรือน้อยตามต้องการ นำมาโขลกแล้วคั้นเอาแต่น้ำกับน้ำกระทิมะพร้าว ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ กำหนดเอาจำนวนเท่า ๆ กัน ผสมกับเกลือทะเล พอสมควร ใส่หม้อตั้งไฟเคี่ยวจนเหนียวดีแล้ว ทิ้งไว้ให้เย็นลงแล้ว ปั้นเป็นก้อนตากแดดให้แห้ง เก็บใส่ขวดไว้ใช้รับประทานวันละ 3-4 เม็ด มีสรรพคุณทำให้ตัวตืดออกมาจนหมดท้องแล

ยาแก้โรคลมทุกชนิด

ท่านให้เอา ดอกบัวหลวง 5 ดอก, ดอกมะลิแห้ง หนัก 5 บาท, ดอกเข็มขาว หนัก 5 บาท, ดอกเข็มเหลือง หนัก 5 บาท, ดอกเข็มแดง หนัก 5 บาท, จันทน์แดง หนัก 2 บาท, จันทน์ขาว หนัก 2 บาท,

ตัวยาทั้ง 7 อย่างนี้ ใช้ต้มรับประทานวันละ 3 เวลา หรือรับประทานแทนน้ำชาก็ได้ โรคลมทุกชนิดจะหายไปแล ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้อาการร้อนในกระหายน้ำ

ท่านให้เอา เกลือทะเล(เกลือใส่แกง) นำมาละลายกับน้ำสะอาด 1 แก้ว ให้มีรสเค็มพอประมาณ ใช้ดื่มก่อนนอน ตื่นนอนเช้าแล้วอาการร้อนในกระหายน้ำ จะหายไปอย่างน่าอัศจรรย์แล

หมวดยาบำบัดบาดแผล

ยาป้องกันและแก้บาดทะยัก

ท่านให้เอา น้ำส้มสายชู ชุบสำลีให้ชุ่มแล้ว ใช้ปิดปากแผล แก้อาการอักเสบบวมปวดมีอาการชักกะตุก ซึ่งเกิดเป็นบาดแผลเพราะถูกตะปูตำ หรือถูกของแหลมคมเป็นบาดแผล ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้ตะปูตำ-หนามตำ

ท่านให้เอา หัวหอมแดง (หัวหอมใส่แกง) กับน้ำตาลกรวด ตำผสมกันดีแล้วใช้พอกปากแผล อาการเจ็บปวดจะหายไป และจะไม่เกิดอาการปวดบวมอีกต่อไปแล

ยาแก้บาดทะยัก-ตะมอย

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา หัวหอมแดง กับการบูร ตำผสมกันให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกที่เป็นแผล โรคบาดทะยัก–ตะมอย จะหายไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ข้าวเหนียวสุก 1 ปั้น, ดอกชะบา 5 ดอก, ขมิ้นอ้อย 5 แว่น, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ตำผสมกันให้ละเอียดแล้วใช้พอกที่เป็นแผล ที่เกิดจากถูกตะปูตำหรือถูกของแหลมคม อาการเจ็บปวดจะหายไปแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ต้นผักกะเฉด 1 กำมือ ตำให้ละเอียดแล้ว ผสมกับสุราคั้นเอาน้ำยารับประทาน เอากากยาพอกที่เป็นแผลโรคบาดทะยัก–ตะมอยจะหายไปแล

ยารักษาบาดแผลทั่วไป

ท่านให้เอา เปลือกมังคุดแห้ง ฝนกับน้ำปูนใส (น้ำปูนแดงกินกับหมาก) จนน้ำข้นพอสมควรแล้ว ใช้ทาที่เป็นบาดแผลหายแล

ยาแก้แผลเน่าเปื่อย

ท่านให้เอา กำมะถัน 1 ขมิ้นผง 1 ยาสูบ (ยาเส้นใช้มวนกับใบตองหรือใบจากสูบ) 4 ปูนแดง 1 (ปูนกินกับหมาก) ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ เอาอย่างละเท่า ๆ กัน บดให้ละเอียด แล้วผสมกับน้ำมันมะพร้าว ใส่ภาชนะตั้งไฟเคี่ยวให้ร้อน ใช้ทาบริเวณที่เป็นแผล โรคแผลเน่าเปื่อยหายแล

ถ้าเป็นแผลเพราะโรคหิด ท่านให้ใส่หัวกระเทียม ผสมสักนิดหน่อย มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้แผลกลายทุกชนิด

ท่านให้เอา ยางสน (ชนิดใช้ติดซอ) บดให้ละเอียด กับพิมเสน ผสมให้เข้ากันดีแล้ว ใช้พอกที่เป็นแผล ปิดด้วยผ้าพันแผล เมื่อพอกไว้ครบ 24 ชั่วโมงแล้ว ให้เปลี่ยนยาพอกใหม่ เพียง 3 วันเท่านั้น แผลกลายหายแล

ก่อนพอกยาทุกครั้ง ต้องชำระแผลให้สะอาด และซับน้ำให้แผลแห้งเสียก่อน จึงพอกยาทุกครั้ง ยาขนานนี้ใช้พอกแผลกลาย ซึ่งเกิดจากโรคเบาหวาน มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาสมานแผลสด

ท่านให้เอา ต้นบัวบก นำมาตำให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกที่เป็นแผล แผลจะหายสนิทเป็นเนื้อเดียวกัน ชั่วระยะเวลาไม่นานเลยแล

ยาแก้ปวดฝีหรือตะมอย

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา แป้งข้าวหมาก กับ รากต้นบานเย็น ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ เอาจำนวนพอสมควร ตำให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกที่เป็นฝีหรือตะมอย ถอนพิษหายปวดแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ข้าวเหนียวกล้อง(อย่าให้มีเปลือกปน) นำมาคั่วให้กรอบแล้ว ตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำปูนใส(น้ำปูนแดงกินกับหมาก) ใช้พอกที่เป็นฝีหรือตะมอย ถอนพิษหายปวดแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ไส้ฟักทอง 1 ต้นผักเป็ดแดง 1 น้ำตาลทรายขาว 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ เอาจำนวนมากพอสมควร ตำให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกที่เป็นฝีหรือตะมอย ถอนพิษร้ายหายแน่นอนแล

ยาแก้แผลพุพองทั่วไป

ท่านให้เอา เปลือกมังคุด ที่ตากแดดแห้งแล้ว นำมาฝนกับน้ำสะอาด หรือน้ำปูนใสใช้ทาบริเวณที่เป็นแผลพุพอง โรคแผลพุพองจะหายไปในไม่ช้าแล

หมวดยาบำบัดโรคภายในปาก

ยาแก้โรคปากเหม็น

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ใบฝรั่งสดนำมาเคี้ยวสักครู่หนึ่งแล้วคายทิ้ง (อย่ากลืนลงท้อง) แล้วบ้วนปากด้วยน้ำ กลิ่นเหม็นภายในปากจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เกลือทะเล(เกลือใส่แกง) นำมาอมไว้ชั่วครู่หนึ่งแล้วบ้วนปากหลาย ๆ ครั้ง มีสรรพคุณกำจัดกลิ่นเหม็นภายในปากให้หายหมดไปได้เป็นอย่างดีแล

ยาแก้โรคปากเปื่อย

ท่านให้เอา เกลือทะเล(เกลือใส่แกง) นำมาอมไว้ครู่หนึ่งแล้วบ้วนปาก เพียงไม่กี่ครั้ง โรคปากเปื่อยจะหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ยาแก้โรคปวดฟัน

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา เปลือกมะขามเทศ กับ เกลือทะเล จำนวนมาก ๆ นำมาต้มให้สุกแล้ว ใช้น้ำยาอมเวลาปวดฟัน อาการปวดฟันจะพลันหายไปทันทีแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เปลือกมะขามเทศ 1 เกลือทะเล 1 หัวข่าแดง 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาต้มให้สุกแล้ว ใช้น้ำยาอมตอนเช้าสัก 3–4 นาที ทุกวัน โรคปวดฟันจะหายขาดแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ใบหนอนตายซากนำมาตำให้ละเอียดแล้ว ใช้อมประมาณ 15 นาที อาการปวดฟันจะหายไปแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา หัวข่าสด กับเกลือทะเล นำมาตำให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกบริเวณที่ปวดฟันนั้น อาการปวดฟันจะพลันหายไปทันทีแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา ดินปะสิว 1 ถ้วยตะไล กับ เกลือทะเล นำมาต้มให้เดือดดีแล้ว เก็บไว้อมเวลาเช้า ทุกวัน อาการปวดฟันจะหายไปแล

ยาแก้โรคลักปิดลักเปิด
(เลือดออกตามไรฟัน)

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา หัวหอมแดงโทน 6 หัว ตำให้ละเอียดแล้ว ใช้อม โรคเลือดออกตามไรฟันจะหายไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เปลือกต้นตะเคียน 1 เปลือกต้นมะกอกน้ำ 1 เกลือทะเล 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน นำมาต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ใช้อมเวลาเช้าและเย็น ครั้งละ 10 นาที โรคเลือดออกตามไรฟันจะหายขาดไปแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ใบกะสัง นำมาเคี่ยวแล้ว ใช้ปิดไว้ที่ไรฟัน โรคเลือดออกตามไรฟันจะหายขาดแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา หัวหอมแดง 3 ส่วน กับ สารส้ม 1 ส่วน (เท่ากับหัวหอม 1 หัว) ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ นำมาตำให้ละเอียดแล้ว ใช้สีฟัน อาการเลือดออกตามไรฟันจะหายไปเป็นปลิดทิ้ง ยาขนานนี้ใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ยาป้องกันโรคฟันผุ

ท่านให้เอา เกลือทะเล(เกลือใส่แกง) นำมาใส่ไว้ในรูต้นข่อยที่เราเจาะหรือขุดเตรียมไว้แล้ว ใช้ผ้าสะอาดพันปิดปากรูไว้ให้มิดชิดทิ้งไว้สักหนึ่งวัน แล้วนำเกลือออกมาอมเวลาก่อนนอนทุกวัน มีสรรพคุณป้องกันโรคฟันผุได้เป็นอย่างดีแล เคยใช้ได้ผลดีมามากรายแล้วแล

ยาแก้โรคฟันเป็นรำมะนาด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอาเกลือทะเล 2 ส่วน, การบูร 1 ส่วน, สารส้ม 1 ส่วน ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาตำผสมกันให้ละเอียด ใช้สีฟันหลังจากแปรงฟันเวลาเช้า ทุกวัน โรคฟันเป็นรำมะนาดจะหายขาดแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา หัวกระเทียม 1 กำมือ กับ เกลือทะเล 1 กำมือ นำมาตำผสมกันให้ละเอียดเข้ากันดีแล้ว ใช้พอกบริเวณที่เป็นรำมะนาด ชั่วเวลาครู่หนึ่ง อาการปวดฟันจะพลันหายไปทันที มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ดินปะสิว (พอประมาณ) กับ เกลือทะเล 1 ชาม นำมาใส่หม้อต้มกับน้ำพอสมควร เก็บไว้ใช้อมเวลาเช้าทุกวัน โรครำมะนาดจะหายขาดไปแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา เปลือกต้นข่อยหนัก 1 ตำลึง กับ เกลือทะเล 1 ชาม นำมาต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน บรรจุขวดเก็บไว้ใช้อมเวลาเช้า ทุกวัน โรครำมะนาดจะหายไป และจะไม่เป็นโรครำมะนาดอีกแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา เปลือกข่อย หนัก 4 บาท, กานพลู หนัก 2 บาท, เกลือทะเลหนัก 6 บาท, การบูร พอสมควร นำเอายาทั้ง 4 อย่างนี้ ต้มให้สุกดีแล้ว เก็บไว้ใช้อมบ้วนปากเวลาเช้า ทุกวัน โรครำมะนาดจะหายขาดไปแล

ขนานที่ 6 ท่านให้เอา รากต้นมะพลับ กับ รากต้นกล้วยตานี ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน นำมาเผาไฟไหม้ดีแล้ว เอาสารส้มสะตุเสียก่อน ผสมตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ให้เข้ากันดีแล้ว บดให้ละเอียด และผสมกับการบูร พอสมควร ใช้สำลีชุบปิดที่เป็นรำมะนาด มีสรรพคุณชะงัดดีนักแล

ยาแก้โรคเหงือกบวมเป็นหนอง

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ขมิ้นสด นำมาโขลก กับ เกลือทะเล(ให้เค็มจัด ๆ) ผสมกับพิมเสน และการบูร พอสมควร บดให้ละเอียดใช้สีฟันเวลาเช้า ทุกวัน โรคเหงือกบวมจะหายขาดไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เปลือกต้นข่อยสด 1 หัวกระเทียม 1 เกลือทะเล 1 พริกไทยร่อน 1 การบูร 1 ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละพอสมควร ตำผสมกันเป็นยาสดใช้อม มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคเจ็บคอ

ท่านให้เอา ขนไก่เผาไฟ ผสมกับสุราใช้กวาดในลำคอ ใช้ได้ผลชะงัดนักแล

ยาแก้โรคไซง้อ หรือ โรคคอตีบ

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ปูนแดง (ปูนกินกับหมาก) นำมาตากแดดให้แห้ง กับ พริกไทยร่อน 7 เม็ด บดเป็นผง ใช้รับประทาน มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา แมลงมุมตายซาก 7 ตัว (เป็นอย่างน้อย) นำมาบดให้ละเอียดผสมกับ พิมเสน ใช้เป่าลงในคอผู้ป่วย มีสรรพคุณแก้โรคไซง้อ หรือ โรคคอตีบได้ผลชะงัดนักแล

ยาแก้หละ(ที่ขึ้นเป็นเม็ดใส ๆ ในปากเด็ก)

ท่านให้เอา หอยขมเป็น ๆ มาฝนกับหินลับมีด ผสมกับน้ำมะนาว ใช้ขนไก่ หรือสำลีพันปลายไม้ ชุบยาป้ายในปากเด็ก ให้ทั่วบริเวณที่เป็นหละนั้น แม้หละจะขึ้นเต็มปาก จนเด็กไม่สามารถจะดื่มกินนมได้ เมื่อป้ายยานี้แล้ว อาการเจ็บป่วยจะหายไปภายในเวลา 1 ชั่วโมงแล

วิธีฝนหอยขมนั้น ให้ฝนด้านหลังจนเปลือกหอยขมทะลุ น้ำในตัวหอยซึ่งมีสีดำคร่ำจะไหลออกมาผสมกับน้ำมะนาว

หมวดยาบำบัดโรคผิวหนัง

ยาแก้เริม-งูสวัด-ขยุ้มตีนหมา

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ขี้ห่าน เผาไฟให้ไหม้ดีแล้ว ผสมกับเหล้า ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรคให้ทั่ว ทาเพียงครั้งเดียว โรคหายแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ขอบชะนางแดงฝนกับน้ำปูนใส ให้ข้นพอสมควร ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรค มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา หญ้างวงช้างนำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำครำที่ใส ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรค มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา ใบเสลดพังพอน 1 กำมือ ตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา ใช้ขนไก่ป้ายยาทาบริเวณที่เป็นโรค ทาวันละหลาย ๆ ครั้ง มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา หญ้าพันงูแดง 7 ยอด กับ ขี้เถ้ากลางเตาไฟ 3 หยิบมือ ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ ตำผสมให้เข้ากัน ละลายกับน้ำมูกเด็ก หรือละลายกับน้ำครำใต้ถุนเรือน ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรค มีสรรพคุณชะงัดนักและ

ขนานที่ 6 ท่านให้เอา กระดูกกระต่ายฝนกับเหล้า ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรค มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคฝีมะคำร้อย

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ลูกเบญกานี 1 ผล กับ หนังจระเข้ ฝนกับเหล้า ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรค หลาย ๆ ครั้ง มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เจตมูลเพลิงแดง 1 กำมือ, รากพุงดง 1 กำมือ, ว่านหางช้าง 1 กำมือ ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ตำให้ละเอียดใช้พอกบริเวณที่เป็นฝี มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคผิวหนังทั่วไป

ท่านให้เอา ปูนแดง(ปูนกินกับหมาก) ปั้นเป็นก้อนแล้ว เผาไฟให้สุกดีแล้ว ละลายกับน้ำมันหมู ใช้ทารักษาโรคผิวหนังทั่วไป มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคเป็นเม็ดผื่นคันตามตัว

ท่านให้เอา ต้นบัวบก กับ ใบส้มป่อยนำมาห่อผ้าขาวบาง ต้มให้เดือดเป็นไอ ใช้ไอน้ำยานี้ลูบทาบริเวณที่เป็นเม็ดผื่นคัน มีสรรพคุณชะงักนักแล

ยาแก้ผื่นคันเพราะถูกพิษต่าง ๆ

ท่านให้เอา ใบตำลึงสด ขยี้ให้แหลกแล้ว ใช้ถูทาบริเวณที่เป็นผื่นคัน เพราะถูกพิษพวกหมามุ่ย ตำแย หรือ บุ้งร่าน เป็นต้น

ยาแก้ผื่นคันเพราะยุงหรือริ้นกัด

ท่านให้เอา ขมิ้นผง กับ ยาสูบ (ยาฉุนที่ใช้มวนกับใบตองหรือใบจากสูบ) กำหนดเอาพอสมควร ตำผสมกันให้ละเอียดแล้วผสมกับน้ำมันมะพร้าว ตั้งไฟเคี่ยวให้สุก ใช้ทาบริเวณที่เป็นผื่นคัน ใช้ทาเพียง 2–3 วันเท่านั้น อาการผื่นคันจะพลันหายไปแล

ยาแก้พิษสัตว์กัดต่อย

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา หัวหอมแดง นำมาปอกเปลือกออกแล้ว ขยี้ทาบริเวณที่ถูกแมลงกัดต่อย อาการปวดแสบปวดร้อนจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา หัวหอมแดง กับมะขามเปียก นำมาตำผสมกันแล้ว ใช้ทาบริเวณที่ถูกตะขาบกัด หรือถูกแมลงป่องต่อย อาการปวดแสบปวดร้อนจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งทันทีแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา พริกขี้หนู นำมาตำให้ละเอียดแล้ว ใช้พอกบริเวณที่แมลงมีพิษกัดต่อย (ทนอาการแสบร้อนเอาหน่อยหนึ่ง) อาการเจ็บปวดเพราะพิษร้ายจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา เหล้าแอมโมเนียใช้ทาบริเวณที่ถูกแมลงป่องต่อย หรือถูกตะขาบกัด หรือถูกพิษบุ้งร่าน เป็นต้น อาการเจ็บปวดแสบร้อนจะพลันหายไปในทันทีแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา ต้นและใบหญ้าตะขาบ นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา ใช้พอกที่ปากแผล อาการเจ็บปวดแสบร้อนเพราะถูกแมลงมีพิษกัดต่อย จะพลันหายไปภายใน 10 นาทีแล

ขนานที่ 6 ท่านให้เอา เล็บมือ (ของคนเรา) ฝนกับฝาละมี ผสมกับน้ำมะนาว ใช้ทาบริเวณแผลที่ถูกสัตว์กัดต่อย อาการปวดแสบปวดร้อนจะพลันหายไปในทันทีแล

ยาแก้โรคลมพิษ

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ใบเสลดพังพอน กับ ดินสอพอง นำมาตำผสมกัน ผสมกับน้ำเล็กน้อย ใช้ทาบริเวณที่เป็นลมพิษ มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ใบพลูสด (พลูกินกับหมาก) นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา ใช้ทาบริเวณที่เป็นลมพิษ มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา หัวข่าแก่ ๆ นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา ใช้ทาบริเวณที่เป็นลมพิษ มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา ใบคื่นฉ่าย 1 กำมือ นำมาต้มให้สุก ใช้น้ำดื่ม และท่านให้เอาใบต้นคื่นฉ่าย อีก 1 กำมือ นำมาต้ม ใช้น้ำอาบ และนำเอากากยานั้น มาตำให้ละเอียด ใช้ทาบริเวณที่เป็นลมพิษ มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคลมพิษและโรคผื่นคันต่างชนิด

ท่านให้เอา รังมด ซึ่งทำรังอยู่กับกิ่งต้นไม้ ที่ไม่มีตัวมดแล้ว เรียกว่า รังมดลีบ นำมาต้มน้ำอาบ ต้องอาบขณะน้ำกำลังอุ่น ๆ ใช้อาบเพียงครั้งเดียว โรคผื่นคันทั้งหลายจะพลันหายไป มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

ยาแก้เม็ดผดผื่นคันในตัวเด็ก

ท่านให้เอา ดินสอพอง ผสมกับ น้ำที่คั้นออกจากผลมะระ (มะระใช้ต้มแกงนั่นแหละ) ใช้ทาให้ทั่วบริเวณหน้าผากและหนังศีรษะที่เป็นเม็ดผดผื่นคัน เพื่อสะดวกแก่การทายา ควรโกนผมเด็กเสียก่อน ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

ยารักษาโรคเกลื้อน

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ใบพิกุลสด กับ กำมะถัน ตำผสมกันให้ละเอียด ใช้ห่อด้วยผ้าขาวบาง จุ่มเหล้า ใช้ทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน แม้จะเป็นมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม ใช้ทาเพียง 3 วัน โรคเกลื้อนจะพลันหายไป มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา หมากสด (หมากกินกับพลู) นำมาผ่าซีก ใช้เนื้อหมากสดนั้นทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน(พึงใช้ไม้ขูด บริเวณที่เป็นเกลื้อนเสียก่อนทายา) ใช้ทาเวลาเช้าและเย็น ทุกวัน โรคเกลื้อนจะหายไปแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา น้ำประสารทองหนัก 1 สลึง กับน้ำฝน 1 ขวดแม่โขงผสมกัน ใช้ทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน เมื่อเวลาหลังจากอาบน้ำแล้ว ใช้ทาเพียง 3 ครั้ง โรคเกลื้อนจะพลันหายไปแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา มดแดง (ตัวมดแดงเป็น ๆ) นำมาใช้ทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน (พึงใช้ไม้ไผ่บาง ๆ ขูดบริเวณที่เป็นเกลื้อนเสียก่อน) ใช้ทาวันละ 2 ครั้ง เพียง 3 วัน โรคเกลื้อนหายแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา หัวกระเทียม นำมาทุบให้แตกแล้ว ใช้ถูทาบริเวณที่เป็นเกลื้อนใช้ถูทาทุกวัน เมื่อเวลาหลังจากอาบน้ำแล้วเพียงไม่กี่วัน โรคเกลื้อนจะพลันหายไปแล

ขนานที่ 6 ท่านให้เอา โคนต้นตะไคร้ 1 หัว กับ เกลือตัวผู้ (เกลือที่เม็ดยาว ๆ) 3 เม็ด นำมาตำผสมกันให้ละเอียด ใช้ทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน เวลาเช้า เวลาเย็น และก่อนนอน วันละ 3 เวลา ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 7 ท่านให้เอา กำมะถัน นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำมะนาว เล็กน้อย ใช้ทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน หลังจากอาบน้ำแล้ว ก่อนเข้านอน ทาทุกวัน ประมาณ 5 วัน โรคเกลื้อนจะพลันหายไปแล

ขนานที่ 8 ท่านให้เอา กำมะถัน นำมาบดให้ละเอียด กับ มะเขือยาว 1 ลูก ตัดครึ่งให้เฉียง ๆ ใช้มะเขือด้านที่ตัดนั้น จุ่มผงกำมะถัน ถูทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยารักษาโรคเกลื้อนดอกหมาก

ท่านให้เอา สีคราม (ชนิดใช้ย้อมผ้า) ผสมกับ น้ำส้มสายชู ประมาณ 2 ช้อนโต๊ะ คนให้เข้ากันดีแล้ว ใช้สำลีพันปลายไม้ทาบริเวณที่เป็นเกลื้อน มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยารักษาโรคกลาก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ใบชุมเห็ดสด 3 ใบ หัวกระเทียม 3 กลีบ เกลือตัวผู้ (เกลือที่เม็ดยาว ๆ) 3 เม็ด นำมาตำให้ละเอียด ใช้ทาบริเวณที่เป็นกลาก หรือเป็นเกลื้อน ก็ใช้ได้ มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ขมิ้นผง ผสมกับน้ำฝน คนให้เข้ากันดีแล้ว ใช้ทาบริเวณที่เป็นกลาก เวลาเช้าและเย็น มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ใบชุมเห็ดสด 3 ใบ (ซึ่งเตรียมหาไว้ก่อนแล้ว)เมื่อตื่นนอนตอนเช้ามืดแล้ว ห้ามมิให้พูดกับใคร ๆ นำเอาใบชุมเห็ดสด 3 ใบนั้นมาเคี้ยวให้แหลก แล้วใช้กากใบชุมเห็ดนั้นถูทาบริเวณที่เป็นกลากนั้นวันละครั้ง เพียง 3 วัน โรคกลากจะพลันหายไปแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา ใบชุมเห็ดสด นำมาตำให้ละเอียดแล้ว ใช้ทาบริเวณที่เป็นกลาก หรือเป็นสังคัง เพียงไม่กี่ครั้ง โรคกลาก หรือสังคังนั้น จะพลันหายไปแล

ยาแก้โรคพุพอง และ ขี้กลากเหล็ก

ท่านให้เอา ขมิ้นผง 1 ช้อนคาว รงทอง หนัก 1 บาท (บดให้ละเอียด) ชินสี 3 เกล็ด ผสมกับน้ำหัวกะทิ 4 ช้อนคาว คนให้ละลายเข้ากันดีแล้ว ใช้ทา มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคหัวพิษ (หัวระลอก)

ท่านให้เอา หัวหอม 2 หัว กับลูกกะลิงปิ้ง 2 ลูก ตำผสมกันให้ละเอียด ใช้พอกบริเวณที่เป็นหัวพิษ อาการเจ็บปวดแสบร้อนจะหายไปภายใน 20 นาที มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยารักษาโรคหิด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ชันที่ใช้ยาเรือกับ กำมะถัน กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน นำมาตำผสมกันแล้ว ผสมกับน้ำมันมะพร้าว ตั้งไฟเคี่ยวให้เดือด ใช้ทาบริเวณที่เป็นหิด มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ใบต้นรัก 5–6 ใบ ใบชุมเห็ด 10–15 ใบ, ยาสูบ (ยาฉุนที่ใช้มวนกับใบตองหรือใบจากสูบ) 2 ห่อเล็ก กำมะถัน หนัก 2 บาท, น้ำมันมะพร้าว 1 กระป๋องนมข้น นำมาตำผสมกันให้ละเอียดแล้ว ผสมกับน้ำมันมะพร้าว ตั้งไฟเคี่ยวให้เดือดแล้วทิ้งไว้ให้เย็นลงแล้ว ใช้ทาบริเวณที่เป็นหิด ทุกครั้งที่จะทา ต้องอุ่นยาเสียก่อนชั่วเวลาเพียง 3 วันเท่านั้น โรคหิดจะพลันหายไปแล

ยารักษาโรคหูด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา เข็มเย็บผ้าที่สะอาด (พึงใช้ลนไฟ เพื่อฆ่าเชื้อโรคเสียก่อน) ใช้แทงที่หัวหูด ให้เป็นรูพรุน ๆ (ถ้าเลือดออก ก็ยิ่งดี) ใช้ยางต้นพญาไร้ใบหยดลงที่หัวหูดนั้น บ่อย ๆ พร้อมกับใช้นิ้วมือถูที่หัวหูดนั้นบ่อย ๆ ด้วย หัวหูดจะเปื่อยหลุดหายไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นกระเพราแดง หรือ ต้นกระเพราเขียว ก็ได้ ขยี้ทาที่หัวหูดบ่อย ๆ หัวหูดจะหลุดหายไปแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ยางต้นบอน ทาบริเวณหัวหูดบ่อย ๆ หัวหูดจะหลุดหายไปในเร็ววันแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา เข็มเย็บผ้าที่สะอาด (พึงใช้ลนไฟ เพื่อฆ่าเชื้อโรคเสียก่อน) ใช้แทงสะกิดรอบ ๆ หัวหูด ให้เลือดออกเล็กน้อย ใช้สบู่กรด (ยี่ห้ออะไรก็ได้) ผสมกับปูนแดง (ปูนกินกับหมาก) พอสมควร ใช้พอกที่หัวหูด เพียง 2–3 ครั้งเท่านั้นหัวหูดจะหลุดหายไปแล

หมวดยาบำบัดไข้ต่างชนิด

ยาลดอาการไข้

ท่านให้เอา น้ำมะพร้าวอ่อน นำมาดื่มมาก ๆ มีสรรพคุณช่วยลดอาการไข้สูง ปวดหัวตัวร้อน ให้บรรเทาลงได้เป็นอย่างดี ทั้งเป็นยาบำรุงกำลังคนไข้ให้มีเรี่ยวแรงดีขึ้นอีกด้วยแล

ยาแก้ไข้ป่า

ท่านให้เอา ตะไคร้ 3 ต้น, ต้นข่า 3 ยอด, ต้นกระเพรา 3 ยอด, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วนรับประทาน แก้ไข้ป่าได้ผลชะงัดนักแล

ยาแก้ไข้มาเลเรีย (ไข้จับสั่น)

ท่านให้เอา ต้นหญ้าใต้ใบทั้ง 5 หญ้าหูปลาช่อนทั้ง 5, หญ้ากระทืบยอดทั้ง 5 (เอาทั้งต้น กิ่ง ก้าน ใบ และราก) ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละ 1 กำมือ ล้างน้ำให้สะอาด ตำผสมกันให้ละเอียด ผสมกับสุรา 1 ถ้วยชา คั้นเอาเฉพาะน้ำยา ใช้รับประทานก่อนถึงเวลาไข้จับ ประมาณ 30 นาที ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ถ้าเป็นไข้จับสั่นเรื้อรัง ท่านให้เอา ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ อย่างละเท่า ๆ กัน ตากแดดให้แห้ง บดเป็นผงไว้ใช้รับประทาน ผสมกับน้ำสุรา หรือ ผสมกับน้ำร้อน เป็นกระสาย รับประทานเวลาหลังอาหารเช้าและเย็น ครั้งละ 1 ช้อนคาว มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

ยาแก้ไข้ทับระดู หรือ ระดูทับไข้

ท่านให้เอา ใบมะกาสด 1 กำมือ, ใบขนุนละมุดสด 7 ใบ (ลงด้วยหัวใจพระอภิธรรม 7 คัมภีร์ คือ สัง วิ ธา ปุ กะ ยะ ปะ ใบละอักษร) ขมิ้นอ้อย 5 แว่น (ลงด้วยพระเจ้า 5 พระองค์ คือ นะ โม พุท ธา ยะ แว่นละอักษร) หัวจุกหอมแดง 1 กระจุก, ข้าวเปลือกข้าวเหนียว 1 หยิบมือ, ตัวยาทั้ง 5 อย่างนี้ ใช้ต้มกับน้ำ 3 ส่วนเคี่ยวให้น้ำเหลือ 1 ส่วน ใช้รับประทานแก้ไข้ทับระดู (มีระดูก่อนแล้วจึงเป็นไข้) และแก้ระดูทับไข้ (เป็นไข้ก่อนจึงมีระดู) มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้ไข้สันนิบาตหน้าไฟ

ท่านให้เอา ต้นสะระแหน่ ตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา คั้นเอาน้ำให้ผู้ป่วยรับประทานยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

หมวดยาบำบัดโรคทั่วไป

ยาแก้โรคปวดศีรษะเรื้อรัง

ท่านให้เอา แก่นขี่เหล็ก 1 ผักเสี่ยนผี 1 ต้นแมงลัก 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำหนดเอาหนักอย่างละ 1 บาท นำมาต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้น้ำเหลือ 1 ส่วน ใช้รับ-

ประทานวันละ 4–5 ครั้ง มีสรรพคุณแก้โรคปวดศีรษะให้หายไปได้อย่างชะงัดแล

ยาแก้โรคนอนไม่หลับ

ท่านให้เอา ลูกสมอไทย 1 ลูกสมอเทศ 1 รากชะพลู 1 กัญชา 1 ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ กำหนดเอาหนักอย่างละเท่า ๆ กัน นำมาต้มรับประทาน มีสรรพคุณแก้โรคนอนไม่หลับได้ผลอย่างชะงัดนักแล

ยาแก้ไอ

ท่านให้เอา เกลือทะเล (เกลือใส่แกง) นำมาอมไว้ มีสรรพคุณแก้อาการไอให้หายไปได้อย่างอัศจรรย์แล

ยาแก้ไอเป็นเลือด

ท่านให้เอา ใบมะกา 1 เถาวัลย์เปรียง 1 เถาคันแดง 1 ใบมะคำไก่ 1 เกลือทะเล 1 ตัวยาทั้ง 5 อย่างนี้ กำหนดเอาหนักอย่างละ 5 ตำลึง ใช้ต้มรับประทาน มีสรรพคุณแก้โรคไอเป็นเลือดให้หายไปได้อย่างน่าอัศจรรย์นักแล

ยาแก้เสียงแหบแห้ง

ท่านให้เอา ต้นบัวบก กับ ชะเอม นำมาตำผสมกันให้ละเอียด ใช้รับประทานกับน้ำร้อน มีสรรพคุณแก้เสียงแหบแห้งให้หายไปได้ผลอย่างชะงัดนักแล

ยาแก้โรคตาเจ็บ-ตาช้ำ

ท่านให้เอา ขมิ้นผง นำมาโรยในเตาถ่าน ให้มีควันลอยขึ้นมา ให้ผู้ป่วยลืมตารมควันไฟวันละครั้ง เพียง 2–3 วัน โรคตาเจ็บ–ตาช้ำจะพลันหายไป มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้ตาลม-ตาแดง

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ต้นผักเบี้ย นำมาตำให้ละเอียดแล้ว คั้นเอาเฉพาะน้ำ ใช้ก้อนสารส้มจุ่มลงแกว่งให้ละลาย ในน้ำผักเบี้ยนั้นชั่วครู่หนึ่ง แล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง ใช้สำลีชุบน้ำยา ใช้หยอดตา มีสรรพคุณแก้โรคตาลม–โรคตาแดง ให้หายไปได้ผลอย่างชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ขมิ้นผง กับ น้ำนมคน ผสมกัน ตั้งไฟให้ร้อนแล้ว ทิ้งไว้ให้เย็น ใช้สำลีชุบหยอดตา หรือใช้หยอดตา มีสรรพคุณแก้โรคตาลม–โรคตาแดง ได้ผลอย่างชะงัดนักแล

ยาแก้โรคตาเป็นต้อ

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ดอกมะลิ 1 กำมือ นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับ พิมเสนแท้ 2

เม็ด ห่อผ้าขาวบาง คั้นเอาน้ำยา ใช้หยอดตาวันละ 4–5 ครั้ง มีสรรพคุณแก้โรคตาเป็นต้นได้ผลชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ใบข่า 3 ใบ (ใบเล็ก ๆ) ขมิ้นอ้อย 1 หัว (หัวใหญ่ ๆ) ผักบุ้งไทย 1 กำมือ ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ใส่หม้อต้มให้เดือดแล้ว ยกหม้อลง เปิดฝา ใช้ผ้าขาวบางคลุมปากหม้อ ให้ผู้ป่วยก้มลง ลืมตารมไอน้ำยาที่ปากหม้อ ทำเช่นนี้วันละครั้งติดต่อกัน 3–4 วัน ถ้าต้มหม้อเดียว โรคยังไม่หาย ให้ปรุงยาต้มใหม่อีกครั้ง โรคตาเจ็บตาเป็นต้อ จะหายไปแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ขมิ้นอ้อย 1 ราก หางนกกะลิง 1 รากอัญชัน 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำหนดเอาหนักอย่างละ 2 บาทเท่ากัน นำมาตำให้ละเอียด ห่อผ้าขาวบาง แช่น้ำฝน ใช้น้ำหยอดตา มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา รากอัญชัน 1 หัว ไพล 1 ขมิ้นอ้อย 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้กำหนดเอาหนักอย่างละ 2 บาทเท่ากัน นำมาบดให้ละเอียด ปั้นเป็นแท่งเก็บไว้ ใช้ละลายกับน้ำฝนกลางหาว (น้ำฝนที่รองในที่กลางแจ้ง) ใช้หยอดตา มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา ขมิ้นอ้อย 1 รากอังกาบ 1 รากพันงูแดง 1 ยาทั้ง 3 อย่างนี้กำหนดเอาหนักอย่างละ 2 บาทเท่ากัน เกลือตัวผู้(เกลือเม็ดยาว ๆ) 3 เม็ด นำเอายาทั้ง 4 อย่างนี้ มาตำให้ละเอียด คั้นเอาเฉพาะน้ำยา ถ้าได้น้ำน้อย ให้เติมน้ำฝนผสมเล็กน้อย ควรเก็บไว้ในตู้เย็น ระวังอย่าให้บูด ใช้หยอดตามีสรรพคุณแก้โรคตาเป็นต้อได้ผลชะงัดนักแล

ยาแก้โรคหูเป็นน้ำหนวก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ผงขี้ธูป (ร่อนให้ละเอียด) กับ พิมเสน ผสมกัน บดให้ละเอียด บรรจุใส่หลอดกาแฟ ใช้เป่าหู วันละ 2–3 ครั้ง เพียง 2–3 วัน โรคหูเป็นน้ำหนวกจะหายขาด ใช้ได้ผลดีมามากแล้ว มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ใบกะเลกะล่อน (ลักษณะคล้ายต้นกล้วย แต่มีใบเล็กและยาวกว่า) นำมาอังไฟพอเหี่ยวเล็กน้อยแล้ว บีบเอาน้ำจากใบกะเลกะล่อนนั้น ผสมกับพิมเสนเล็กน้อย ใช้หยอดหูวันละ 2 ครั้ง โรคหูเป็นน้ำหนวกจะหายไปภายใน 7 วันแล

ยาแก้โรคหูอื้อ

ท่านให้เอา ข้าวสาร 6 ส่วน, พริกไทยร่อน 4 ส่วน, เกลือทะเล 3 ส่วน, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาคั่วให้สุกดีแล้ว บดให้ละเอียดผสมกับสุรา หรือ ผสมกับน้ำร้อน

ก็ได้ ใช้รับประทาน อาการโรคหูอื้อ หรือ หูเป็นน้ำหนอง จะหายไป มีสรรพคุณชะงัด นักแล

ยาแก้โรคหูตึง-หูหนวก

ท่านให้เอา ใบมะเฟือง 1 ใบ มะยม 1 ใบ ขนุน 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำหนดเอาหนักเท่า ๆ กัน นำมาเผาไฟ ผสมกับพิมเสนบดให้ละเอียด ผสมกับน้ำมันมะพร้าว ใช้หยอดหู อาการโรคหูตึง โรคหูหนวก จะค่อย ๆ หายไปแล

ยาแก้โรคความดันโลหิตสูง

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ต้นกาฝากมะม่วง(เอาทั้งต้น กิ่ง ก้าน ใบ และราก) นำมาตากแดดให้แห้ง ใช้ต้มรับประทานน้ำยา มีสรรพคุณแก้โรคความดันโลหิตสูงให้ลดลง อาการปวดศีรษะจะพลันหายไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นลิ้นมังกร นำมาต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ผสมกับน้ำตาลกรวด (พอมีรสหวานเล็กน้อย) ใช้น้ำรับประทานเป็นประจำทุกวัน มีสรรพคุณแก้โรคความดันโลหิตสูงให้ลดลงตามลำดับจนเป็นปกติแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา คื่นฉ่าย (ที่ใช้รับประทานกับข้าวต้ม หรือใช้ใส่ก๋วยเตี๋ยว) นำมาคั้นเอาเฉพาะน้ำ) รับประทาน มีสรรพคุณ แก้โรคความดันโลหิตสูงให้หายเป็นปกติชะงัดนักแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา ต้นคื่นฉ่ายดิบ ๆ นำมาหั่นเป็นท่อนเล็ก ๆ ใช้รับประทานพร้อมกับอาหาร เป็นกับแกล้มด้วยทุกครั้ง มีสรรพคุณช่วยลดความดันโลหิตสูง ให้เป็นปกติได้เป็นอย่างดีแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา ดีไก่ (ดีของไก่) นำมารับประทานวันละ 2 ดี ชั่วเวลา 15 วัน รวมจำนวนดีไก่ได้ 30 ดี อาการโรคความดันโลหิตสูงจะหายเป็นปกติ มีสรรพ-คุณชะงัดยิ่งนักแล

ยาแก้โรคเบาหวาน

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา รังผึ้ง (พร้อมทั้งตัวอ่อน) 1 รัง, เหล้า 1 ขวด, หัวกระชาย 12 หัว, เปลือกตะโกนา (สดหรือแห้งก็ได้) 3 เปลือก

วิธีปรุงยา นำรังผึ้งทั้งรังใส่ลงในโถ หรือในโหล เทเหล้าลงพอท่วมรังผึ้ง ใส่หัวกระชาย (ที่ปอกเปลือกและทุบให้แตกเสียก่อน) และใส่เปลือกตะโกนา ลงผสม แล้วดองไว้ 3 วัน

วิธีรับประทานยา รับประทานน้ำยาดองนี้ครั้งละ 1 ถ้วยน้ำชาจีน เวลาก่อนอาหาร

เช้าและเย็น วันละ 2 ครั้ง ติดต่อกันไปจนครบ 1 เดือนแล้ว

ท่านให้เอา ต้นเหงือกปลาหมอ นำมาหั่นตากแดดให้แห้ง บดให้เป็นผง จำนวน 6

ถ้วยน้ำชาจีน เอาพริกไทยร่อน จำนวน 3 ถ้วยน้ำชาจีน บดให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้งแท้ ปั้นเป็นลูกกลอน ขนาดเท่าเมล็ดพุทรา จำนวน 108 เม็ด ใช้รับประทานเวลาก่อนอาหารเช้าและเย็นครั้งละ 1 เม็ด ติดต่อกันไปจนครบ 54 วันแล้ว โรคเบาหวานจะหายขาดยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนัก มีผู้เคยใช้รักษาหายมามากรายแล้วแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นครอบจักรวาล หรือต้นฟันจักร์สี กับ ต้นไมยราบ ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน นำมาหั่นตากแดดให้แห้งแล้ว คั่วพอเหลืองใช้ชงน้ำร้อนรับประทานแทนน้ำชา โรคเบาหวานจะค่อย ๆ หายไปแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ต้นเหงือกปลาหมอ(ชนิดแดง) หนัก 10 บาท, กับ พริกไทยร่อน หนัก 5 บาท นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้งแท้ ปั้นเป็นลูกกลอน ขนาดเท่าเมล็ดพุทราใช้รับประทานเวลาก่อนนอนทุกวัน โรคเบาหวานจะหายขาดแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา รากมะดัน หนัก 1 กิโลกรัม นำมาต้มกับ เกลือทะเล (มีรสเค็มพอประมาณ) ใช้รับประทานทุกวัน โรคเบาหวานจะค่อย ๆ หายไปแล

ขนานที่ 5 ท่านให้เอา ยอดขี้เหล็ก 10 ส่วน กับสารส้ม 1 ส่วน ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้ นำมาตำให้ละเอียด ปั้นเป็นลูกกลอน ใช้รับประทานวันละ 1 ก้อน ถ้าเป็นโรคเบาหวานน้อย รับประทานเพียง 30 วัน โรคก็หายขาด ถ้าเป็นมากแล้ว ต้องรับประทานนานวันหน่อย โรคเบาหวานจะค่อย ๆ หายไปอย่างแน่นอน เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ขนานที่ 6 ท่านให้เอา ใบโพธิ์ 19 ใบ, ข้าวเย็นเหนือ หนัก 1 บาท, ข้าวเย็นใต้ หนัก 1 บาท, ไม้สัก (หีบศพที่บรรจุแล้ว) ถากเป็นชิ้นเล็ก ๆ 1 กำมือ ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ใส่หม้อต้ม ใช้รับประทานแก้โรคเบาหวานได้ผลชะงัดนักแล

ขณะต้มยาขนานนี้ ให้จุดธูป 1 ดอก ในที่กลางแจ้ง น้อมระลึกถึงหลวงพ่อหอม ผู้เป็นเจ้าของยาขนานนี้

ขนานที่ 7 ท่านให้เอา ใบต้นอินทนิลประมาณ 2–3 กำมือ นำมาล้างน้ำให้สะอาด ต้มให้สุก ทิ้งไว้ให้เย็นลงแล้ว รินน้ำรับประทาน มีสรรพคุณแก้โรคเบาหวานได้ผลชะงัดนักแล

ยาแก้โรคหืด

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา แมลงป่องช้าง 8 ตัว นำมาคั่วให้กรอบแล้ว บดให้ละเอียด ผสมกับน้ำสุราเป็นกระสาย รับประทานวันละ 2–3 ครั้ง มีสรรพคุณแก้โรคหืดชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา เนื้อหมู 3 ชั้น นำไปใส่ไว้ในรังมดแดง ประมาณ 20 ชั่วโมง แล้วนำเอาเนื้อหมูนั้นมาสับให้ละเอียด แกงกับยอดตำลึง ใช้รับประทานเพียง 2–3 วัน โรคหืดจะหายขาดแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา ยาสูบ (ยาฉุนที่ใช้มวนสูบ) กับ ปูนขาว ตัวยาทั้ง 2 อย่างนี้กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันดีแล้ว ใช้พอกที่บริเวณเอวและที่กลางหลัง ถ้ามีอาการอาเจียน ให้ดื่มน้ำมะพร้าวอ่อนมาก ๆ โรคหืดจะหายขาดไปแล

ยาแก้โรคหืดมีอาการหอบ

ท่านให้เอา ไข่ไก่สด (ชนิดที่มีเชื้อตัวผู้ ซึ่งฟักเป็นตัวได้) กับ น้ำส้มสายชู (ชนิดกลั่น) นำมาผสมกัน โดยการต่อยไข่ไก่สด 1 ฟอง ใส่ลงในแก้วแล้ว ใส่น้ำส้มสายชู 2 ช้อนโต๊ะ ลงผสม คนให้เข้ากันดีแล้ว ดื่มก่อนอาหารเช้า ติดต่อกันไป 15 วัน อาการโรคหืดหอบจะบรรเทาลง

ถ้าเป็นมาก ให้ดื่มก่อนอาหารเช้าและเย็นวันละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 15 วัน อาการจะดีขึ้นเป็นอย่างมาก

ต่อจากนั้น ให้ดื่มก่อนอาหารเช้า วันละครั้ง ติดต่อกันไปอีก 75 วัน รวมเป็นเวลา 90 วัน โรคหืดหอบจะหายขายแล ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล มีผู้เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว

ยาขับเสมหะคนเป็นโรคหืด

ท่านให้เอา น้ำผึ้งเดือนห้า 300 ซีซี. (ประมาณ 1 ใน 3 ของลิตร) มะขามเปียกหนัก 3 บาท มะขามป้อมตากแห้ง หนัก 2 บาท (เอาเฉพาะเนื้อ คัดเม็ดออกเสีย) น้ำตาลทรายแดง หนัก 3 สลึง

วิธีปรุงยา เทน้ำผึ้งลงกะทะ ยกขึ้นตั้งไฟเคี่ยวให้สุกอ่อน ใส่น้ำตาลทรายแดงลงผสม คนให้เข้ากันดีแล้ว จึงใส่มะขามเปียกลงผสม คนให้เข้ากันดีแล้ว จึงใส่มะขามป้อมลงผสม คนให้เข้ากันดีแล้ว เคี่ยวไฟให้เหนียวพอปั้นเป็นลูกกลอนได้สะดวก แล้วยกลง ปั้นเป็นลูกกลอน ขนาดเท่าเมล็ดพุทรา ใช้รับประทานแก้ไอ เป็นยาขับเสมหะของคนเป็นโรคหืด ใช้ได้ผลดีมามากแล้วแล

ยาแก้ผิดสำแลง

ท่านให้เอา ใบข่อย นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำซาวข้าว กรองด้วยผ้าขาวบางเอาเฉพาะน้ำ ใช้รับประทานแก้อาการผิดสำแลงได้ผลชะงัดนักแล

ยาแก้โรคดีซ่าน

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ไม้สัก 1 ไม้แดง 1 ไม้ประดู่ 1 ฝางเสน 1 ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ให้ถากเป็นชิ้นเล็ก ๆ กำหนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน ใช้ต้มรับประทานเวลาเช้าและเย็น หรือใช้รับประทานต่างน้ำดื่ม มีสรรพคุณแก้โรคดีซ่านได้ผลชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา รากต้นทับทิม 1 กำมือ, รากต้นมะม่วงป่า 1 กำมือ, รากต้นสัก 1 กำมือ, เนื้อหมูแดง (เวลาซื้อ ห้ามต่อรอง ซื้อราคา 5 บาท สำหรับใช้รักษาโรคของเด็ก, ซื้อราคา 10 บาท สำหรับใช้รักษาโรคของผู้ใหญ่) ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ใช้ต้มรับประทาน ในระหว่างรับประทานยาขนานนี้ ห้ามรับประทานของมัน ๆ เด็ดขาด ถ้าต้มรับประทานหม้อหนึ่งแล้ว โรคยังไม่หาย ให้ต้มรับประทานซ้ำอีกหม้อหนึ่ง โรคดีซ่านจะหายขาดแล

ยาแก้โรคริดสีดวงจมูก

ท่านให้เอา ใบต้นสิงหะโมรา นำมาหั่นให้ละเอียด ตากแดดให้แห้ง ผสมกับพิมเสน ใช้มวนด้วยสมุดข่อยดำสูบ หรือ มวนด้วยใบตองสูบ มีสรรพคุณแก้โรคริดสีดวงจมูกให้หายไปได้อย่างน่าอัศจรรย์ เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว

ยาแก้โรคริดสีดวงทวารหนัก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา หัวกระชายหนัก 4 บาท, เกลือทะเล หนัก 6 บาท, เนื้อมะขามเปียก หนัก 4 บาท, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ตำผสมให้เข้ากันดีแล้ว ต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน ใส่ขวดเก็บไว้ใช้รับประทานก่อนนอน ภายในเวลา 1 เดือน โรคริดสีดวงทวารหนักจะหายขาดไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นยาสูบทั้ง 5 กับ ต้นงวงช้างทั้ง 5 (เอาทั้งต้นตลอดถึงราก) นำมาต้มให้เดือดแล้ว ยกลงทิ้งไว้ เทน้ำยาใส่ภาชนะ นั่งแช่วันละ 5 นาที ทุกวัน ก่อนใช้ยานี้ต้องอุ่นยาก่อนทุกครั้ง โรคริดสีดวงทวารหนักจะค่อย ๆ หายไปแล

ยาแก้บวมฟกช้ำดำเขียว

ท่านให้เอา ใบต้นกระบือ 7 ตัว 1 กำมือ, นำมาตำให้ละเอียด ใช้พอกบริเวณที่บวมฟกช้ำดำเขียว บริเวณที่เป็นฝี อาการปวดจะหายไปแล

ยาแก้อาการบวมไปทั้งตัว

ท่านให้เอา รากไม้ไผ่สีสุก 1 รากมะนาว 1 รากส้มป่อย 1 เปลือกตะโกป่า 1 เปลือกทองหลางน้ำ 1 ตัวยาทั้ง 5 อย่างนี้ กำหนดเอาหนักอย่างละ 1 บาท เท่ากัน บดเป็นผงปั้นเป็นแท่งไว้ ใช้ละลายกับน้ำปูนใส ทาแก้บวม สีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาพอกฝีที่ราวนมหญิงและชาย

ท่านให้เอา ใบฝ้ายสด 1 แป้งข้าวหมาก 1 ข้าวสุกไหม้ 1 ขมิ้นอ้อย 1 ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ กำหนดเอาอย่างละ 1 กำมือเท่ากัน นำมาตำให้ละเอียด ใช้พอกบริเวณที่เป็นฝี วันละ 2 ครั้ง มีสรรพคุณถอนพิษและทำให้ฝียุบหายไปอย่างชะงัดนักแล

ยาแก้เครื่องสืบพันธุ์อ่อน

ท่านให้เอา หัวกระชาย 1 ขมิ้นอ้อย 1 พริกไทยร่อน 1 ลูกกระวาน 1 ว่านน้ำ 1 ตัวยาทั้ง 5 อย่างนี้กำหนดเอาหนักอย่างละ 3 บาท เท่ากัน นำมาตากแดดให้แห้ง บดเป็นผงละลายกับน้ำผึ้งก็ได้ น้ำตาลมะพร้าวก็ได้ น้ำตาลโตนดก็ได้ น้ำอ้อยก็ได้ ปั้นเป็นลูกกลอน รับประทานเวลาเช้าและเย็น วันละ 2 ครั้ง มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้เครื่องสืบพันธุ์ตาย

ท่านให้เอา พริกไทยร่อน 1 ผิวมะกรูด 1 หัวกระชาย 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ กำ-หนดเอาอย่างละเท่า ๆ กัน งูเง่า 1 ตัว ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ตากแดดให้แห้ง บดเป็นผงละลายกับน้ำตาลโตนด รับประทานวันละ 2 เวลา เพียงเวลา 2 อาทิตย์เท่านั้น จะปรากฏผลดีอย่างน่าอัศจรรย์แล

ยาแก้หัวเข่าไม่มีกำลัง

ท่านให้เอา พริกไทยร่อน หนัก 1 บาท, ขิงสดแก่ ๆ หนัก 2 บาท, ผิวมะกรูด หนัก 3 บาท, หญ้าแพรก หนัก 6 บาท, สารส้ม หนัก 16 บาท, นำมาตำให้ละเอียด ใช้พอกที่หัวเข่า มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคบุรุษเข้าข้อออกดอก

ท่านให้เอา ยาดำ หนัก 2 บาท, ดีเกลือ หนัก 2 บาท, ดินปะสิว หนัก 2 บาท, สารส้ม หนัก 2 บาท, ฝักราชพฤกษ์ 3 ฝัก สมอทั้ง 3 (คือ สมอไทย สมอเทศ สมอพิเภก) อย่างละ 3 ลูก ใบมะกา หนัก 2 บาท, ฝาง หนัก 2 บาท, เปลือกหอยแครง 3 ฝา ต้มรับประทาน โรคหายแล

ยาแก้โรคเส้นท้องตึงเป็นเถาดาน

ท่านให้เอา ต้นตะไคร้ 1 ต้น, ดีปลี 12 ดอก, พริกไทยร่อน 360 เม็ด ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาตำเป็นผง ผสมกับน้ำผึ้ง รับประทานวันละ 3 เวลา มีสรรพคุณแก้โรคเส้นท้องตึงเป็นเถาดาน รับประทานอาหารไม่ได้ ขับลมในท้อง และบำรุงเครื่องสืบพันธุ์ให้มีสมรรถภาพแข็งแรงดีตลอดไปแล

ยาแก้โรคปวดหลังปวดเอว

ท่านให้เอา ต้นบัวบก กับ ชะเอม นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้ง ใช้รับประทานเวลาเช้าและเย็น วันละ 2 เวลา มีสรรพคุณ แก้โรคปวดหลังปวดเอวให้หายเป็นปลิดทิ้งแล

ยาแก้ปวดเมื่อยทุกชนิด

ท่านให้เอา ต้นกะเม็ง นำมาสับให้ละเอียด ตากแดดให้แห้ง บดเป็นผง ผสมกับน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน ขนาดเท่าเม็ดพุทรา รับประทานครั้งละ 1 เม็ด เวลาหลังอาหาร วันละ 3 เวลา เพียง 15 วัน เท่านั้น อาการปวดเมื่อยทุกชนิดจะพลันหายไป มีสรรพ–คุณชะงัดนักแล

ขณะผสมยานี้ พึงบริกรรมภาวนาเสกด้วยพระเจ้า 5 พระองค์ คือ นะโม พุทธายะฯ

ยาแก้โรคมือเท้าไม่มีกำลัง

ท่านให้เอา ต้นบอระเพ็ดพุงช้าง นำมาหั่นตากแดด พอหมาด ๆ ใช่แช่กับน้ำตาลทรายแดง หรือ ใช้แช่กับสุรา รับประทาน อาการมือเท้าไม่มีกำลังจะหายไปแล

ยาแก้โรคมือเท้าตาย

ท่านให้เอา ต้นเหงือกปลาหมอแดง หนัก 1 ตำลึง, เปลือกมะรุม หนัก 1 ตำลึง, หมากดิบ (หมากกินกับพลู) 2 ซีก, เบี้ย 3 ตัว, ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ใช้ต้มกับน้ำ 3 ส่วน เคี่ยวให้เหลือน้ำ 1 ส่วน รับประทาน หรือ จะทำเป็นผง ละลายกับน้ำร้อน รับประ–ทาน ก็ได้ มีสรรพคุณแก้โรคมือเท้าตายให้หายไปแล

ยากำจัดเหา

ท่านให้เอา ผลมะกรูด 2 ผล นำมาย่างไฟให้สุก ประมาณ 15 นาที แล้วทิ้งไว้ให้เย็นลง แล้วผ่ามะกรูดเป็น 2 ซีก ใช้ถูขยี้ให้ทั่วศีรษะแล้ว ปล่อยทิ้งไว้สัก 2–3 นาที แล้วนำมะกรูดอีกผลหนึ่งมาผ่าเป็น 2 ซีก ใช้ถูขยี้ให้ทั่วศีรษะซ้ำอีกครั้งหนึ่ง มีสรรพคุณกำจัดเหาให้ตายหมดไปโดยสิ้นเชิงแล

ยาแก้เป็นสิว

ท่านให้เอา มะนาวสด นำมาผ่าซีก ใช้ถูทาบริเวณใบหน้าที่เป็นสิวนั้น แล้วล้างหน้าด้วยน้ำอุ่น ภายใน 7 วัน หัวสิวจะหลุดหายไปแล

ยาแก้ฝ่ามือฝ่าเท้าแตก

ท่านให้รับประทานกล้วยหอม แล้วเอาเปลือกกล้วยหอมนั้น นำมาถูฝ่ามือฝ่าเท้า วันละ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย เพียงเวลา 2–3 วันเท่านั้น โรคฝ่ามือฝ่าเท้าแตกจะพลันหายไปทันทีแล

ยาแก้โรคน้ำกัดเท้า

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา มะนาวสด ผ่าซีกแล้ว บิบน้ำมะนาวให้หยดลงบนบริเวณที่เป็นแผลเพียง 2–3 ครั้งเท่านั้น อาการคันและบาดแผลจะพลันหายไปทันทีแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ผลมะเกลือ นำมาทุบให้แตก ใช้ทาบริเวณที่เป็นแผล เพียง 3-4 ครั้งเท่านั้น โรคน้ำกัดเท้าซึ่งเกิดเป็นบาดแผลมีอาการแสบ ๆ คัน ๆ นั้นจะพลันหายไปทันทีแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา กำมะถัน นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำมันก๊าด ใช้ทาบริเวณที่ถูกน้ำกัด อาการคันจะหายไป มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคเชื้อราที่เล็บเท้า

ท่านให้เอา น้ำมันยาง (ที่ใช้ผสมชันยาเรือ) นำมาทาบริเวณที่เป็นโรคเชื้อรา มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้เล็บขบเป็นหนอง

ท่านให้เอา ไพลสด ยาวประมาณ 2 นิ้ว หนึ่งแง่ง เกลือตัวผู้ (เกลือที่เม็ดยาว ๆ) 7 เม็ด ข้าวสุก 1 กำมือ ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาตำให้ละเอียด ใช้พอกบริเวณที่เป็นแผลภายใน 20 นาที จะทำให้หนองแตกออกมา และหายปวดทันที มีสรรพคุณชะงัดนักแล

หมวดยาบำบัดอาการเจ็บป่วย

ยาแก้อาการสะอึก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ตาไม้สะแก 3 ตา, ตาไม้ไผ่สีสุก 3 ตา, รากฝ้ายไทย 3 ราก ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาใส่หม้อดินต้ม ใช้รับประทานแก้อาการสะอึกได้เป็นอย่างดีแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา น้ำตาลปีบ หรือน้ำตาลทราย ก็ได้ นำมารับประทานไปเรื่อย ๆ อาการสะอึกจะหายไป โดยไม่รู้ตัว อย่างน่าอัศจรรย์แล

ยาแก้อาการเผ็ดร้อน

ท่านให้เอา เกลือทะเล ประมาณ 1 ช้อนชา นำมารับประทาน อาการเผ็ดร้อนที่เกิดจากการรับประทานของเผ็ดร้อนต่าง ๆ จะพลันหายไปทันทีแล

ยาแก้อาการช้ำใน

ท่านให้เอา เมล็ดถั่วเขียว นำมาต้มกับน้ำตาลทรายขาว รับประทาน อาการช้ำในที่เกิดเพราะตกจากที่สูง หรือถูกกระแทกด้วยของแข็ง จะพลันหายไปอย่างน่าอัศจรรย์แล

ยาแก้อาการหัวโน

ท่านให้เอา ดินสอพอง หรือ แป้งกระแจะ ก็ได้ นำมาใส่ฝ่ามือ บีบน้ำมะนาวลงผสม ใช้นิ้วมือขยี้ให้เข้ากันดีแล้ว ใช้ทาบริเวณที่บวมโนปูดขึ้นมานั้น เพียงชั่วครู่หนึ่งเท่านั้นอาการบวมโนจะยุบหายไปแล

ยาแก้อาการส้นเท้าแตก

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา มะนาวสด ผ่าซีกแล้ว บีบน้ำมะนาวให้หยดลงบนบริเวณที่เป็นแผลนั้น เพียงวันละ 2-3 ครั้ง ภายใน 7 วัน โรคส้นเท้าแตกจะหายไปแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ขี้ผึ้ง (ชนิดใช้สีปาก) ทาบริเวณที่เป็นแผลนั้น โดยทาให้หนา ๆ หน่อย แล้วใช้ลนด้วยไฟอ่อน ๆ เพื่อให้ขี้ผึ้งละลายซึมเข้าไปในร่องแผลที่แตกนั้น ทำอย่างนี้เพียงไม่กี่วัน อาการส้นเท้าแตกจะหายไปแล

ยาแก้อาการเมาเหล้า

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ผลมะนาวสด ผ่าซีกแล้ว บีบน้ำมะนาวกรอกปากคนเมาเหล้า ชั่วเวลาเพียงครู่เดียวเท่านั้น อาการเมาจะหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นกิ่นฉ่ายดิบ ๆ 2-3 ต้น นำมาเคี้ยว อาการเมาเหล้าจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ยากำจัดกลิ่นตัว

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ยาสีฟัน (ยี่ห้ออะไรก็ได้) นำมาทาบริเวณรักแร้ ทิ้งไว้สักครู่หนึ่ง แล้วล้างด้วยน้ำสะอาด มีสรรพคุณกำจัดกลิ่นตัวให้หายไปได้ชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา ต้นตำลึงสด ๆ เอาทั้งเถาและใบ) นำมาตำให้ละเอียดผสมกับปูนแดง (ปูนกินกับหมาก) พอสมควร ใช้ทาที่รักแร้ มีสรรพคุณกำจัดกลิ่นตัวให้หายไปชะงัดนักแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา สารส้ม (ควรเป็นก้อนใหญ่ ๆ) นำมาถูบริเวณรักแร้ หลังจากอาบน้ำเสร็จใหม่ ๆ เพียงวันละครั้ง มีสรรพคุณกำจัดกลิ่นตัวให้หายไปได้ตลอดวันแล

หมวดยาบำรุงร่างกาย

ยาอายุวัฒนะ (ยาอายุยืน)

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ต้นเหงือกปลาหมอ หนัก 3 ตำลึง, พริกไทยร่อน หนัก 1 ตำลึง, หัวแห้วหมู หนัก 1 ตำลึง, ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาตากแดดให้แห้ง ตำเป็นผงผสมกับน้ำผึ้ง ปั้นเป็นลูกกลอน รับประทานเวลาหลังอาหารเย็น เป็นประจำทุกวัน

จะทำให้ท้องเป็นปกติ บำรุงเส้น รักษาน้ำเหลือง ทำให้นัยน์ตาแจ่มใส ไม่เป็นฝี มีสรรพ-คุณสุดที่จะพรรณนาแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา บอระเพ็ด หั่นตากแดดให้แห้ง หนัก 1 ส่วน เกลือทะเล หนัก 1 ส่วน นำมาตำผสมกันให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้ง หนัก 1 ส่วน ปั้นเป็นลูกกลอนขนาดเท่าปลายนิ้วก้อย รับประทานเวลาก่อนอาหาร วันละ 3 เวลา มีสรรพคุณทำให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี ไม่แก่เร็ว มีลักษณะกระชุ่มกระชวยอยู่เสมอแล

ขนานที่ 3 ท่านให้เอา เกลือทะเล 1 ข้าวสาร 1 พริกไทยร่อน 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี่ กำหนดเอาอย่างละ 1 ถ้วยชา นำมาคั่วทีละอย่าง แล้วนำมาตำผสมกันให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้งแท้ ปั้นเป็นลูกกลอน รับประทานเวลาก่อนนอนทุกคืน มีสรรพคุณทำให้มีสุขภาพอนามัยดี มีอายุยืนแล

ขนานที่ 4 ท่านให้เอา พริกไทยร่อน หนัก 4 บาท, หัวแห้วหมู หนัก 4 บาท, หัวกระชาย หนัก 4 บาท, บอระเพ็ด หนัก 12 บาท ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ นำมาตำเป็นผงผสมกับน้ำผึ้งแท้ รับประทานเป็นประจำทุกวัน มีสรรพคุณทำให้ไม่มีโรคเบียดเบียน มีอายุยืนนานแล

ยาบำรุงสายตา

ท่านให้เอา ผักบุ้งไทย นำมาล้างน้ำให้สะอาด ตำให้ละเอียดแล้วใช้ผ้าขาวบางที่ต้มฆ่าเชื้อโรคแล้ว ปิดนัยน์ตาทั้งสองข้าง นอนลง เอาผักบุ้งที่ตำไว้แล้ว พอกลงบนผ้าขาวบางนั้นให้น้ำผักบุ้งซึมซาบลงไปในเบ้าตา เมื่อรู้สึกว่าบริเวณนัยน์ตาทั้งสองร้อนผ่าว ๆ ก็เอาผักบุ้งออกเสียจากผ้าขาวบางได้ ทำเช่นนี้สัปดาห์ละครั้ง มีสรรพคุณทำให้สายตาดีไปจนแก่ทีเดียว

ยาบำรุงระดูให้งาม

ท่านให้เอา ลูกมะซาง หนัก 4 บาท, ลูกมะขามป้อม หนัก 4 บาท, อ้อยแดง 9 ท่อน นำเอาตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ ต้มรับประทานวันละ 3 เวลา ประมาณ 2-3 หม้อ มีสรรพคุณทำให้สตรีมีระดูงาม มีประจำเดือนมาเป็นปกติ ไม่กระปริบกระปรอยแล

ยาบำรุงกามคุณ

ท่านให้เอา ใบข่อยอ่อน ๆ หนัก 2 ตำลึง มะพร้าวแก่ 1 ซีก, พริกไทยร่อน หนัก 1 บาท, เกลือทะเล หนักพอสมควร ตัวยาทั้ง 4 อย่างนี้ ตำให้ละเอียดแล้ว ผสมกับน้ำพอประมาณ คั้นเอาเฉพาะน้ำ ใช้คลุกกับข้าวสุกรับประทานทุกวัน ที่เหลือเก็บไว้ในตู้เย็น สำหรับใช้รับประทานวันต่อไป ยาขนานนี้มีสรรพคุณชะงัดนักแล

หมวดวิธีการบำบัดอาการเจ็บป่วย

วิธีแก้อาการปวดหัวเข่า

ท่านให้เอา น้ำเย็น รดหัวเข่าทั้งสองข้าง ๆ ละ 1 ขัน เวลาเช้าและเย็น ก่อนอาบน้ำ วันละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อย ทุก ๆ วันเสมอไป อาการปวดหัวเข่าจะหายไปแล

วิธีแก้อาการปวดแสบร้อนเพราะพริกเข้าตา

วิธีที่ 1 ท่านให้เอา เกลือทะเล นำมาใส่ปาก วางไว้ที่กลางลิ้น อาการปวดแสบร้อนจะหายไปเป็นปลิดทิ้งทันที แล้วจึงใช้น้ำสะอาดล้างตาต่อไป

วิธีที่ 2 ท่านให้เอา น้ำเย็นรดที่หน้าแข้ง โดยมีเคล็ดว่า ถ้าพริกเข้าตาข้างขวาให้เอาน้ำเย็นรดหน้าแข้งข้างซ้าย ถ้าพริกเข้าตาข้างซ้าย ให้เอาน้ำเย็นรดหน้าแข้งข้างขวา อาการปวดแสบร้อน จะพลันหายไปทันที แล้วจึงใช้น้ำสะอาดล้างตาต่อไป

วิธีแก้อาการหูอื้อ

ท่านให้ใช้นิ้วชี้อุดที่รูหูทั้ง 2 ข้าง แล้วเป่าลมให้ออกทางปากแรง ๆ สัก 2-3 ครั้ง อาการหูอื้อจะหายไปทันทีแล

วิธีแก้อาการสะอึก

วิธีที่ 1 ท่านให้แลบลิ้นออกมายาว ๆ สักครู่หนึ่งเท่านั้น อาการสะอึกจะพลันหายไปทันทีแล

วิธีที่ 2 ท่านให้ กลืนน้ำลายติด ๆ กัน (โดยทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้) ประมาณ 4-5 ครั้ง อาการสะอึกจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

วิธีแก้โรคคางทูม

ท่านให้เอา หมึกสีดำ เขียนอักษร "ส" คือ "เสือ" ลงที่คางข้างที่เป็นโรคคางทูมนั้น ชั่วเวลาเพียงวันเดียวเท่านั้น โรคคางทูมจะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

แต่ต้องให้คนที่เกิดปีขาล คือ คนเกิดปีเสือ เป็นผู้เขียน จึงจะศักดิ์สิทธิ์แล

วิธีแก้อาการแสบร้อนมือ

วิธีที่ 1 ท่านให้เอามือแช่ลงในน้ำซาวข้าวชั่วเวลาเพียง 5 นาที อาการแสบร้อนมือเพราะถูกความเผ็ดร้อนของพริก เป็นต้น จะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

วิธีที่ 2 ท่านให้เอามือซุกในปีบข้าวสารในถังข้าวสาร หรือในกระบอกข้าวสาร

ชั่วเวลาเพียงครู่เดียว อาการแสบร้อนมือ เพราะถูกความเผ็ดร้อนของพริก เป็นต้น จะพลันหายไปในทันทีแล

ภาคผนวก

ยาแก้โรคท้องเสียเพราะอาหารเป็นพิษ

ท่านให้เอา กะลามะพร้าว นำมาเผาไฟจนแดงแล้ว ใช้คีมคีบใส่ปีบ (ที่สะอาด) ปิดฝาปีบเพื่อให้ไฟดับ แล้วเอาถ่านกะลามะพร้าวนั้น นำมาบดเป็นผง ใช้ผสมกับน้ำสะอาดรับประทานครั้งละ 1 ช้อนคาว มีสรรพคุณแก้โรคท้องเสีย เพราะอาหารเป็นพิษ อาหารไม่ย่อย ให้หายไปได้อย่างชะงัดนักแล

ยาแก้ปวดท้อง-ท้องขึ้นเฟ้อ-ท้องเสีย

ขนานที่ 1 ท่านให้เอา ใบสะระแหน่ นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับเหล้า แล้วกรองเอาเฉพาะน้ำ ใช้รับประทาน มีสรรพคุณแก้โรคปวดท้อง–ท้องขึ้น–ท้องเฟ้อ–ท้องเสีย ให้หายไปได้อย่างชะงัดนักแล

ขนานที่ 2 ท่านให้เอา หัวขิงแก่ ๆ นำมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วทุบให้แหลก ผสมกับน้ำร้อน หรือ ผสมกับเหล้า แล้วกรองเอาเฉพาะน้ำ ใช้รับประทาน มีสรรพคุณแก้โรคปวดท้อง–ท้องขึ้น–ท้องเฟ้อ ขับลม ให้หายไปได้อย่างชะงัดนักแล

ยาแก้โรคเบาหวาน

ท่านให้เอา หนวดข้าวโพด หรือ หญ้าหนวดแมว นำมาต้มรับประทานต่างน้ำชาบ่อย ๆ มีสรรพคุณแก้โรคเบาหวานที่เริ่มเป็นให้หายไปภายในไม่กี่วันแล

ยาแก้โรคขัดเบา (ถ่ายปัสสาวะไม่สะดวก)

ท่านให้เอา รากต้นหญ้าคา นำมาล้างน้ำให้สะอาดแล้ว สับเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตากแดดให้แห้ง ใช้ชงกับน้ำร้อนดื่ม มีสรรพคุณแก้โรคขัดเบา (ถ่ายปัสสาวะไม่สะดวก) ทำให้ระบบการขับถ่ายปัสสาวะสะดวกดีนักแล

ยาแก้โรคโลหิตจาง

ท่านให้เอา ผลมะนาวสด ผ่าซีกบีบเอาเฉพาะน้ำ ผสมกับน้ำหวาน และปรุงด้วยเกลือทะเล พอสมควร ใส่น้ำแข็ง ใช้รับประทานบ่อย ๆ เป็นยาบำรุงโลหิต แก้โรคโลหิตจาง และทำให้มีผิวพรรณผุดผ่องมีน้ำมีนวล มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคเกลื้อนและกลาก

ท่านให้เอาหัวข่าแก่ ๆ นำมาตำพอแหลกแล้ว ผสมกับเหล้า หรือ ผสมกับแอลกอฮอล์แช่ไว้สักหนึ่งคืนแล้ว ใช้ทาแก้โรคเกลื้อน หรือ กลาก ได้ผลดี มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคผิวหนังตกสะเก็ด

ท่านให้เอา ผลมะนาวสด นำมาผ่าซีกใช้ถูทาบริเวณร่างกายที่มีผิวหนังแห้งตกสะเก็ดเป็นคราบขาว ๆ ให้หายไปได้อย่างชะงัดนักแล

ยาบำบัดอาการหน้าเป็นฝ้า

ท่านให้เอา หัวผักกาดขาวสด ๆ นำมาหั่นเป็นชิ้นบาง ๆ ใช้ถูทาบริเวณที่เป็นฝ้าเวลาเช้าและเย็น วันละ 2 ครั้ง ชั่วเวลาไม่กี่วันอาการเป็นฝ้าที่หน้า จะพลันหายหมดไปอย่างน่าอัศจรรย์แล

ยาแก้โรคลมวิงเวียนและลมตีขึ้น

ท่านให้เอา หัวกระชายแก่ ๆ (จำนวนมากหรือน้อย ตามที่ต้องการ) นำมาปลอกเปลือกแล้วหั่นเป็นชิ้นบาง ๆ ตากแดดให้แห้งบดเป็นผง เก็บใส่ขวดไว้ ใช้รับประทานกับน้ำร้อน แก้โรคลมตีขึ้น มีอาการวิงเวียนทำให้ตาลายคล้ายจะเป็นลม มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้เด็กอ่อนเป็นหวัดคัดจมูก

ท่านให้เอา หัวหอมแดง (หัวหอมใส่แกง) นำมาทุบให้แตกแล้ว ต้มให้สุก ใช้กากหัวหอมแดงที่ต้มสุกแล้วนั้น พอกที่ศีรษะของเด็กอ่อน มีสรรพคุณแก้โรคหวัดคัดจมูก หายใจไม่สะดวก และขับลมในท้องของเด็กอ่อน ให้หายไปอย่างชะงัดนักแล

ยาแก้ซางง้อ-ตั๊วง้อ-แซ่ง้อ

ท่านให้เอา รากต้นโทงเทง นำมาฝนกับเหล้า ให้มีน้ำข้นพอสมควร แล้วใช้สำลีพันปลายไม้ คลึงกับยาที่ฝนแล้วนั้น ใช้กวาดในลำคอผู้ป่วย และใช้สำลีชุบยา ให้ผู้ป่วยอมไว้ มีสรรพคุณแก้โรคซางง้อ–ตั๊วง้อ–แซ่ง้อ ที่เกิดในลำคอ มีอาการทำให้ปากและคางแข็ง น้ำลายไหลยืด พูดไม่ได้ ให้หายไปได้อย่างชะงัดดีนักแล

ยาแก้อาการปวดแสบปวดร้อน

ท่านให้เอา สำลีชุบแอลกอฮอล์ ใช้ทาบริเวณที่ถูกไฟลวก หรือ น้ำร้อนลวก อาการปวดแสบปวดร้อน จะพลันหายไปทันทีแล

ยาแก้อาการจะเป็นลม

ท่านให้เอา น้ำตาลทรายขาว 1–2 ช้อนโต๊ะ ใส่ปากอมไว้ อาการหน้ามืด ใจหวิว ๆ จะเป็นลม เพราะได้เห็นสิ่งที่น่าหวาดเสียว เช่น เห็นเลือดไหลออกมาก ๆ เป็นต้น จะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ยาแก้อาการเมาเหล้าค้าง

ท่านให้เอาหัวหอมแดง (หัวหอมใส่แกง) 3 หัว นำมาทุบ (ทั้งเปลือก) พอแตก แล้วต้มกับน้ำ 3 แก้ว เคี่ยวไฟให้เหลือน้ำ 1 แก้ว ใช้รับประทาน ขณะที่น้ำยายังร้อน ๆ อยู่ อาการเมาเหล้าค้าง ซึ่งรู้สึกวิงเวียนศีรษะคลื่นเหียนอาเจียน จะพลันหายไปเป็นปลิดทิ้งแล

ยาแก้โรคนิ้วเท้าเน่าเปื่อย

ท่านให้เอา เปลือกมังคุดแห้ง นำมาฝนกับน้ำสะอาด ในฝาละมี ผสมกับสารส้มพอสมควร ใช้ทาตามซอกนิ้วเท้าที่เป็นแผลเน่าเปื่อย มีสรรพคุณชะงัดนักแล

ยาแก้โรคอาหารเป็นพิษ

ท่านให้เอา รากต้นตะไคร้ (ตะไคร้ใส่แกง) 1 รากต้นหญ้านาง 1 รากต้นว่านน้ำ 1 ตัวยาทั้ง 3 อย่างนี้ นำมาฝนผสมกับน้ำอุ่น ใช้รับประทาน มีสรรพคุณแก้โรคอาหารเป็นพิษ เพราะผิดสำแลงที่เกิดจากรับประทานอาหารเข้าไปแล้ว ทำให้เกิดอาการปวดท้อง คลื่นเหียนอาเจียน ท้องเสีย ให้หายไปได้ผลอย่างชะงัดนักแล

ยาแก้วัวควายเป็นโรคปากเปื่อยและเท้าเน่าเปื่อย

ท่านให้เอา ต้นแพงพวยทั้ง 5 (เอาทั้งต้นตลอดถึงราก) 1 กำมือใหญ่ ๆ นำมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วตำให้ละเอียด คั้นเอาเฉพาะน้ำ ผสมกับกะปิ (กะปิใส่น้ำพริก) 1 ก้อน (ขนาดเท่าหัวแม่มือ) และใส่น้ำผึ้งแท้ผสม พอสมควร ถ้าน้ำยาข้นเกินไป ให้เติมน้ำสะอาดประมาณ 1 ถ้วยชา หรือประมาณครึ่งแก้ว ใช้ยานี้กรอกปากวัว หรือ ควาย

ถ้าเท้าวัว หรือควายเน่าเปื่อย ท่านให้เอาต้นแพงพวยทั้ง 5 นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับกะปิ และน้ำผึงแท้ พอสมควร ใช้พอกบริเวณที่เป็นแผลเน่าเปื่อย ยาขนานนี้เคยใช้ได้ผลดีมามากแล้ว มีสรรพคุณชะงัดยิ่งนักแล

นามานุกรมสมุนไพร ตำรายากลางบ้าน

ภาคกลาง	ภาคพายัพ	ภาคอีสาน	ภาคทักษิณ
กระเพราแดง	กอมก้อแดง	อีตู่ไทย	เพราแดง
กล้วยตานี	กล้วยป่า, กล้วยแขก	กล้วยทะนี	กล้วยฟองลา
กะทกรก	นางชม, นางจุม, น้ำใจใคร่	ควายเสือก	กะเดาะ, ผักรูด หมอยค่าง
กะลามะพร้าว	โก้งมะพร้าว	กะโหลกหมากพร้าว	พรกพร้าว
กำมะถัน	มาด	มาด	สุพรรณ
ขนุน	มะหนุน	หมากมี้	หนุน
ขมิ้นผง	ข้าวมิ้นผง	ขี้มิ้นผง, เข้ามิ้นผง	มิ้น, ขี้มิ้น
ขมิ้นอ้อย	ขมิ้นขึ้น, ข้าวหมิ้นขึ้น	ขี้มิ้นหัวขึ้น, ว่านเหลือง สากเบือละว้า	ขี้มิ้นอ้อย
ข่อย	ส้มผ่อ, ส้มฝ่อ	ส้มผ่อ, ส้มฝ่อ กักไม้ฝอย	ข่อย
เจตมูลเพลิง	ปี๊ดปิ๊วแดง, พิดพิ้วแดง	เจตมูลเพลิง	ไฟใต้ดิน
ชะบา	ใหม่, ใหม่แดง, ดอกใหญ่	ชะบา	บา, ชุมบา
ชะพลู	พลูนก, ผักปูนก, ผักแคนก	ผักอีเลิด	นมวา
ชัน	ขิยา, ขะย้า	ขี้ซี	ชัน
ชินสี	สูรสี	ชินสี	หลิ้งปิ้ง

ภาคกลาง	ภาคพายัพ	ภาคอีสาน	ภาคทักษิณ
ชุมเห็ดเทศ	หลับมืนหลวง	เล็บหมื่น ขี้เหล็กสาร	ชุมเห็ดเทศ
ชุมเห็ดไทย	หลับมืนน้อย	เล็บมื่นน้อย	ชุมเห็ดไทย
ดอกมะลิ	ดอกมะลิ	ดอกซ่อน	ดอกเมละ
ดินประสิว	ดินไฟ	ขี้เกีย	ดินสิวดิบ
ต้นกระบือเจ็ดตัว	ต้นบัวลา	ต้นสามควาย	ต้นกระบือเจ็ดตัว
ต้นตำลึง	ผักแคบ	ตำนิน	ต้นตำลึง
ต้นรัก	ต้นปันเถื่อน, ต้นป่านเถื่อน, ต้นปอเถื่อน	ต้นฮัก	ต้นรัก
ต้นโทงเทง	บ่าตอมต๊อก	ต้นหมากโป้งเป้ง	ต้นโทงเทง
ต้นนุ่น	ต้นงิ้ว	ต้นงิ้ว	ต้นนุ่น
ต้นหางนกยูง	ต้นซอมพอหลวง	ต้นฝาง, ฝางยอย	ก้านหางนกยูง
ตะโกนา	มะโก	โก	ตะโก
ตะเคียน	จะเคียน	แคน	เคียน
ตะไคร้	จะไค, จักไค, จะไคบก	สิงไค	ไคร, ไพเล็ก
แตงกวา	มะแตง, มะแตงสั้น มะแตงขี้ไก่	หมากแตงกวา	แตงกวา
น้ำครำ	น้ำขี้หม่า, น้ำหม่า	น้ำซับ, น้ำคำ	น้ำครำ
น้ำตาลโตนด	น้ำตาลต้น	น้ำตาลก้อน	น้ำตาลโหนด
บอระเพ็ด	จุ่งจาลิง	เครือหางหนู เครือเขาฮอ	เจ็ดหมูนย่าน
บัวบก	ผักหนอก	ผักหนอก	ผักแว่น
ใบหนอนตายหยาก	ใบปงช้าง	ใบขี้หนอน	ใบหนอนตายหยาก
ปลาร้า	ปลาฮ้า	ปลาแดก	ปลาร้า
ผักกะเฉด	ผักหนองโป้ง	ผักกะเสด	ผักเฉด, ผักฉีด
ผักโขมแดง	ผักโหมแดง	ผักหมแดง	ผักหมแดง

ภาคกลาง	ภาคพายัพ	ภาคอีสาน	ภาคทักษิณ
ฝรั่ง	มะหมั้น, มะกล้วย มะจีน	สีดา	ยามู, ย่ามู่
พริกขี้หนู	พริกแด้	พริกขี้หนู	ดีปลีนก
พริกชี้ฟ้า	พริกชี้ฟ้า	พริกน้อย	ดีปลีชี้ฟ้า
พริกไทย	พริกน้อย	พริกไทย	พริกล้อน
พิกุล	ดอกแก้ว	พิกุล	กุล
พังพวย, แพงพวย	ผักปอดน้ำ	ต้นผีพวย, ต้นทีพวย	พังพวย, แพงพวย
พงดอ, พุงดอ	ปิ๊ดเตาะ, พิดเทาะ	พงดอ, หนามรอบข้อ	พงดอ, พุงดอ
ไพล	ปูเลย	ว่านไฟ	ไพล
ฟักทอง	ฟักแก้ว	หมากอึ	น้ำเต้า
มะกอกน้ำ	มะกอกน้ำ	หมากกอกน้ำ	กอกน้ำ
มะกา	ก้อง, ก้องแกบ	ตูมกา	มัดกา
มะกรูด	มะกูด, มะขูด	มะหูด, หมากหูด	ส้มกรูด, ส้มมั่วผี
มะเกลือ	มะเกือ, มะเกีย	หมากเกลือ	เกลือ
มะขาม	มะขาม	ตะลูบ	ขาม
มะขามเทศ	มะขามข้อง, มะขามโครง	หมากขามเทศ	ขามเทศ
มะขามเปียก	มะขามเปี๊ยะ	หมากขามสุก	ขามเปียก
มะเขือ	มะเขีย	หมากเขือ	เขือ
มะคำไก่, ประคำไก่	ต้นยาแก้, ปรองนอก	มักค้อ	คำไก่
มะนาว	มะลิว	หมากนาว	นาว
มะพร้าว	มะป๊าว	หมากพร้าว	พร้าว, มะแพร้ว
มะเฟือง	มะเฟียง	หมากเฟือง	เฟือง
มะยม	มะยม	หมากยม	ยม
มะรุม	ผักฆ้อนก้อม	อีฮูม, หมากอีฮูม	มะรุม

ภาคกลาง	ภาคพายัพ	ภาคอีสาน	ภาคทักษิณ
มะละกอ	มะกล้วยเต๊ด	หมักหุ่ง	ลอกอ
แมลงมุม	กำปุ้ง	แมงมุม	แมงมุม
ไม้ไผ่สีสุก	ไม้ไผ่สีสุก	ไม้ไผ่เหลือง	ขนุนทอง
ไม้รวก	ไม้ฮวก	ไม้ฮวก	ไม้ไผ่รวก
ไมยราบ	หญ้าจิ้ยอบ	ต้นรู้หลับ	หญ้างับ
ระย่อม	ย่อมตีนหมา, ชีปุ๊ก, เข็มแดง	ระย่อม	ก่ะย่อม
สะระแหน่	หอมด่วน	สะระแหน่	สะระแน่
สับปะรด	มะนัด, มะขะนัด	หมากนัด	ยานัด, ย่านนัด
สารส้ม	สารส้ม	หินส้ม	สารส้ม
หญ้ากระทืบยอด	จิยอบ, ต้นตาล	นกเขาเง้า, ผักกระทืบยอด	ทืบยอด, หัวใจไมยราบ
หญ้าคา	คาหลวง	หญ้าคา	ลาลาย, ลาแล, ลาลาง
หญ้านาง	จอยนาง, เถาวัลย์เขียว	เครือหญ้านาง	ย่านนาง
หัวกระเทียม	หอมเตียน, หอมขาว	หัวกระเทียม	เทียม, หัวเทียม
หัวแห้วหมู	หัวหญ้านิ้วหมู	หัวหญ้าแห้วหมู	หัวแห้วหมู
อินทนิล	จ้อล่อ	คินิล	อินนิล

หมายเหตุ คัดเลือกพิมพ์เฉพาะที่เรียกชื่อต่างกันเท่านั้น

กฎแห่งกรรม

ท. เลียงพิบูลย์

คนใจสูง

เช้าวันหนึ่งหลังอาหาร ข้าพเจ้ามีธุระจะไปฝั่งธน และต้องรีบให้ทันเวลาตามนัด แต่ก็ต้องเร่งงานเขียนที่ยังค้างอยู่ให้เสร็จก่อน เพื่อจะนำไปด้วย ต้องแข่งเวลาให้งานเสร็จทัน รถในบ้านก็ไม่มี เพื่อไม่ให้เสียเวลางานที่กำลังเร่งจึงบอกให้คนในบ้านช่วย ไปเรียกแท็กซี่และบอกตำบลที่จะไปเพื่อตกลงราคากันให้เสร็จ คิดว่าเมื่อรถเข้ามาในบ้านก็พอดีงานเสร็จเรียบร้อยไม่ต้องเสียเวลา ได้แต่งตัวไว้แล้ว รถที่เรียกก็เข้ามาในบ้านพอดี

เมื่อขึ้นนั่งรถออกจากบ้านแล้ว ข้าพเจ้าก็โล่งใจ เพราะดูนาฬิกาแล้วยังมีเวลาเหลือพออย่างไม่ต้องรีบร้อนนัก เมื่อรถวิ่งมาถึงตอนสะพานยมราชติดไฟแดงพอดี เครื่องกีดขวางถนนลดลงกั้นทางให้รถหยุด ต้องเสียเวลารอให้ขบวนรถไฟผ่านไป คนขับรถหันมาพูดกับข้าพเจ้าว่า "ผมชอบอ่านเรื่องกฎแห่งกรรมของท่านมากครับ อ่านแล้วทำให้จิตใจสบายดี ผมยังมีหนังสือติดอยู่ในรถ เวลาว่างผมก็ชอบเอาออกมาอ่าน ผมติดตามหาหนังสือนี้มานานแล้ว ที่บ้านยังมีอีกหลายเล่มหลายเรื่อง"

ข้าพเจ้าก็งง เพราะไม่รู้ว่าชายผู้นี้รู้จักข้าพเจ้าได้อย่างไร แต่แล้วก็ต้องหัวเราะพลางพูดว่า "ขอบใจที่ได้สนใจ แต่คุณรู้ได้อย่างไรว่าผมเป็นคนเขียน" ชายผู้นั้นหัวเราะอย่างสบายใจแล้วพูดว่า

"เมื่อคนมาเรียกรถของผมที่ถนนใหญ่เมื่อตกลงแล้ว ผมก็ถามว่าคุณอยู่แถวนี้รู้จักท่านผู้เขียนหนังสือชุดกฎแห่งกรรมบ้างไหม ผู้ที่ไปเรียกรถนั่งมาพูดว่าประเดี๋ยวคุณก็รู้จักเองเมื่อเข้าไปในบ้าน ท่านขึ้นมาในรถผมก็แน่ใจว่าเป็นท่านไม่ผิดแน่ และรู้สึกมีความยินดีมาก ข้าพเจ้าขอบใจเขาที่สนใจชุดกฎแห่งกรรม ชายขับรถผู้นั้นเอามือล้วงลงไปในช่องไว้ของตามแผงหน้ารถแล้วหยิบหนังสือเล่มหนึ่งชูให้ข้าพเจ้าดูเพื่อประกอบคำพูด ข้าพเจ้าเห็นก็จำได้ว่าเป็นเรื่อง "เด็กข้างถนน" ซึ่งหลายปีมาแล้วที่ทางวัดประดู่ในทรงธรรม ที่สี่แยกท่าพระฝั่งธนบุรี ขออนุญาตพิมพ์เพื่อจำหน่ายนำเงินเข้าบำรุงการกุศลซ่อมกุฏิและซ่อมแซมโบสถ์ที่ทรุดโทรม ชายขับแท็กซี่ผู้นี้ยังได้บอกว่า "ผมได้มาเพราะบริจาคเงิน ทางวัดจะนำเงินไปบำรุงการกุศล ผมอ่านแล้วติดใจเป็นเล่มแรกและเที่ยวหาอ่านอีกหลายเรื่อง ผมเก็บไว้ที่บ้าน" แล้วชายผู้นี้เล่าให้ฟังถึงเรื่องต่าง ๆ ที่ทำให้จิตใจสบาย จนรถไฟได้ผ่านไปแล้วเครื่องกีดขวางถนนก็ยกขึ้น สัญญาณไฟเขียวให้รถผ่านไปได้

รถที่ข้าพเจ้านั่งก็เริ่มผ่านพ้นทางรถไฟไป แต่ชายผู้ขับแท๊กซี่ก็ยังเล่าเรื่องต่อไปไม่หยุดปากโดยไม่หันหลัง รู้สึกว่าจะสนใจคุยมากกว่าจะฟังวิทยุซึ่งมีอยู่ในรถ ซึ่งเมื่อแรก ๆ ก็ยังเปิดเบาๆ แต่บัดนี้ได้ปิดเงียบ ชอบพูดสนทนาตลอดเวลา เล่าเรื่องให้ฟัง ตอนหนึ่ง ข้าพเจ้าจำคำพูดได้ดีว่า

"เมื่อก่อนผมคิดอิจฉาคนที่เขามีวาสนาดีมั่งมีทรัพย์สินเงินทองมากมาย มีตึกรามบ้านช่องใหญ่โตอยู่อย่างสุขสบาย แต่บัดนี้ผมไม่ได้คิดอย่างนั้นอีกแล้ว กลับคิดสงสาร บางครั้งคนอย่างเรา ๆ อย่างผมนี้ยังมีความสบายใจดีกว่า เพราะผมได้ประสบการณ์มาด้วยตัวเองแล้ว

เหตุที่ผมคิดได้ก็คือ วันหนึ่งผมชวนเพื่อนคนหนึ่งมีอาชีพขับรถเหมือนกัน บัง–เอิญวันนั้นเราต่างก็มีเวลาว่างชวนกันไปหาเพื่อนซึ่งชอบพอรักกันมาก เป็นคนขับรถอยู่กับเศรษฐีบ้านใหญ่โตแห่งหนึ่งในพระนคร ไปเยี่ยมเยียนฐานะเพื่อนที่รักแต่ไม่มีเวลาพบกันมานาน เมื่อมีเวลาก็อยากไปพบกัน วันนั้นผมกับเพื่อนเข้าไปในบ้านใหญ่ถามหานายวัน เป็นคนขับรถว่าอยู่หรือเปล่าเราทั้งสองเป็นเพื่อนมาหา คนในบ้านบอกว่า นายวันคนรถนายใช้ให้ไปร้านหมอเพื่อเอายาไม่ช้าก็คงจะกลับ เพราะร้านหมอก็ไม่ห่างไกลมากนัก จึงบอกกับคนในบ้านว่าผมจะไปนั่งคอยที่ร้านกาแฟตรงข้ามถนนหน้าบ้าน หากนายวันขับรถกลับมา โปรดช่วยบอกให้ไปพบผมที่ร้านกาแฟด้วย

เมื่อเราสั่งแล้วก็ออกจากบ้านเข้าไปนั่งในร้านกาแฟ หันหน้ามาทางถนนตรงข้ามกับบ้านหลังใหญ่ หากเพื่อนกลับมาจะได้มองเห็น ร้านกาแฟนั้นนอกจากขายเครื่องดื่มแล้วยังมีข้าวแกงและของอื่นขาย ตลอดทั้งสุราอาหาร ผมสั่งข้าวแกงมากินกัน เรากินหมดคนละสองจาน รู้สึกว่าอร่อยมากแล้วเราก็สั่งเครื่องดื่มมานั่งดื่มคอยเวลาเพื่อนกลับ *ตาก็จ้องมองดูบ้านหลังใหญ่มีกำแพงล้อมรอบ ตึกหลังนี้คงจะสร้างมาช้านานแล้วแต่ก็ยังทันสมัย แม้บ้านที่สร้างในสมัยปัจจุบันนี้ก็ยังทำอะไรไม่ได้ เราต่างสนทนาและวิจารณ์กันถึงความมั่งคั่งของเจ้าของบ้านคงจะมีความสุขไม่น้อยเพราะมีเงินเป็นแก้วสารพัดนึก* จะบันดาลสิ่งใดก็ได้ดังใจนึก เราคุยกันเสียงดังพอจะได้ยินถึงโต๊ะข้างเคียงซึ่งเราไม่สนใจผู้อื่น เพื่อรอเวลากลับของเพื่อน เราคุยถึงความสุขของคนมั่งมีอย่างน่าอิจฉา

ผมหันไปมองรอบ ๆ ข้างเห็นชายสูงอายุผู้หนึ่ง นั่งคนเดียวที่โต๊ะมุมหลังเราหันหน้ามาจ้องมองเราอย่างสนใจคิดว่าแกคงสนใจคำพูดที่เราสนทนากัน มองดูเราด้วยสายตาอันเชื่อมซึม ไม่แจ่มใส ชายผู้นี้รูปร่างผอม รู้สึกสุขภาพไม่ปกติเหมือนคนอมโรค อยู่ในสภาพที่เจ็บไข้ได้ป่วยภายในหาความสุขไม่ได้ เมื่อผมเห็นแล้วก็รู้สึกไม่ค่อยสบายใจ เพราะเราวิพากษ์กันอย่างรุนแรง คงจะไม่ถูกหูคนฟังบ้าง แต่ผมเห็นผู้ชายผู้นั้นกลับหันยิ้มมาทางเรา ทำให้ผมค่อยสบายใจขึ้นที่ชายสูงอายุผู้นั้นแสดงความเป็นมิตร ผมหันหน้าไปยิ้มตอบ แต่แล้วก็ได้ยินเสียงที่ออกจากปากชายผู้นั้น แม้จะแหบ

แห้งบ้างก็ยังฟังได้ชัดเจนว่า *"การมีเงินมีบ้านใหญ่โตอยู่ มันไม่ใช่จะมีความสุขสบายตามที่พ่อหนุ่มคิดเสมอไปหรอก บ้านที่พ่อหนุ่มพูดนั้นก็คือบ้านของฉันเอง"* ผมกับเพื่อนสะดุ้งที่มาจุดใต้ตำตอเข้า ทำให้ไม่สบายใจ คิดว่าจะขอโทษที่ไม่ได้ตั้งใจหมายความเช่นนั้น แต่ชายสูงอายุผู้นั้นรู้ว่าเราพยายามจะแก้ตัว แก้ก็ยกมือขึ้นห้ามแล้วพูดจ่อไปว่า *"แม้ฉันจะเป็นเจ้าของบ้านก็จริง แต่ฉันรู้สึกเบื่อชีวิตของฉันเหลือเกิน ถ้าแลกเปลี่ยนกันได้ ฉันอยากจะแลกเปลี่ยนชีวิตกับพ่อหนุ่มทันที"* ขอให้ฉันมีชีวิตอย่างพ่อหนุ่ม และให้พ่อหนุ่มมามีชีวิตเป็นอย่างฉัน ทรัพย์สมบัติฉันไม่ต้องการขอให้ฉันมีกินมีใช้ไปวันหนึ่ง ๆ มีร่างกายสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจสบาย ขอให้กินได้นอนหลับ ฉันยินดีจะแลกไม่ลังเลใจเลย ฉันเห็นพ่อหนุ่มกินข้าวแกงอย่างอร่อยจนฉันมองดูแล้วก็อดอิจฉาไม่ได้ สำหรับฉันกินอะไรไม่ค่อยได้ แม้จะมีอาหารดี ๆ ราคาแพงก็กลืนไม่ลง จะไปไหนก็ไม่ไหว ไปไกลก็เหนื่อยหอบ เธอดูสภาพสังขารของฉันซิ แม้แต่อยู่ในบ้านฉันก็ทนไม่ไหว ฉันจึงพยายามออกมาดูชีวิตอย่างน่าอิจฉา นี่พวกเธอคงมาหานายวันคนขับรถของฉันใช่ไหม

ผมได้ฟังชายผู้สูงอายุอันมีสังขารที่อยู่ในสภาพน่าสงสาร พิจารณาดูแล้วก็เห็นใจ เมื่อถามผมว่ามาหาคนขับรถชื่อวัน ผมก็รับว่าเรามาหานายวันคนรถของท่าน

แล้วท่านก็พูดว่า ฉันใช้นายวันไปร้านหมอเพื่อไปเอายา ประเดี๋ยวก็คงกลับ เพราะร้านหมอก็อยู่ไม่ไกลมากนัก พูดพลางชี้ออกไปทางหน้าบ้านใหม่แล้วพูดว่า "นั่นแน่มาแล้ว" เราก็หันจากการสนทนาไปดูทางหน้าบ้านตรงข้ามกับร้านกาแฟ ก็เห็นรถคันใหญ่ราคาแพง ประตูใหญ่กำลังเปิดออกแล้วรถก็แล่นเข้าไปในบ้าน แล้วท่านผู้นั้นได้พูดต่อไปว่า "เชิญพวกเธอเข้าไปหาคุยกับเขาในบ้านได้ ไปเถิด" ผมจึงพูดกับท่านว่า "ผมสั่งคนในบ้านไว้แล้วครับว่าผมจะมารอยู่ที่ร้านกาแฟนี้" ท่านได้ฟังแล้วก็หัวเราะเสียงแหบ ๆ รู้สึกว่าหน้าตาค่อยแจ่มใสขึ้นบ้างแล้วพูดขึ้นว่า "ถ้าอย่างงั้นประเดี๋ยวเขาก็คงออกจากบ้านข้ามมาที่ร้านกาแฟนี่"

เราได้สนทนากับท่านสักครู่หนึ่ง ท่านกซี้ให้เราดู นายวันกำลังเดินข้ามถนนตรงมาไม่นานก็โผล่เข้ามาในร้านกาแฟ ท่านผู้นั้นพูดขึ้นก่อนว่า "นี่นายวันเพื่อนของเธอมานั่งรออยู่นานแล้ว" นายวันหันมายิ้มทักกับข้าพเจ้าก่อนแล้วก็เดินไปย่อตัวลงแล้วพูดกับท่านผู้นั้นอย่างนอบน้อมว่า "ท่านครับมีผู้จะพูดโทรศัพท์ด้วย" ท่านผู้นั้นยิ้มอย่างอารมณ์ดีว่า "ใครนะที่ต้องการพูดกับฉันรู้ไหมนายวัน" เพื่อนผมบอกว่า "ได้ยินคุณนายท่านบอกว่า เห็นจะเป็นสารวัตรใหญ่ครับผม"

ท่านผู้นั้นทำหน้านิ่วทำท่าจะลุกขึ้น นายวันจะตรงเข้าประคองท่าน แต่ท่านโบกมือแล้วพูดว่า "ไม่ต้องฉันพอจะลุกไหว และเดินไปได้ เธอคุยกับเพื่อนของเธอให้สบายใจเถิด ไม่ต้องเป็นห่วงฉันไม่ต้องเป็นห่วงงาน วันนี้ไม่ใช้รถ อ้อ...วันนี้เธอสั่งอาหาร

อะไรเลี้ยงกันได้เต็มที่ แล้วคิดที่ฉัน” พลางสั่งเจ้าของร้านว่า “นี่โต๊ะนี้ไว้คิดเงินกับอั๊ว เขาสั่งอะไรก็ให้จัดการได้ตามความต้องการ” ผมยกมือไหว้ขอบคุณในความกรุณาของท่าน แต่ท่านยิ้มแล้วหันกลับมาพูดว่า “นี่พ่อหนุ่มจงอย่าคิดอะไรให้มาก *เราควรจะพอใจเป็นตัวเราเอง เป็นอื่นไม่ได้ นอกจากทำตัวให้ดี ปฏิบัติการงานให้ขยันขันแข็ง หาความรู้ความชำนาญใส่ตัว และรู้จักใช้จ่ายในขอบเขต อย่าเกียจคร้านในการงาน ดูตัวอย่างที่สร้างกรรมดีที่บริสุทธิ์ ความดีก็จะสนองให้เรามีความสุขสบายใจ* ถ้าปฏิบัติได้อย่างนี้ก็จะเกิดผลได้แน่นอน ฉันเองก็เคยยากจนมา พ่อแม่ก็ไม่มีมรดกให้ แต่ฉันก็ได้ปฏิบัติจนมีหลักฐาน เวลานี้แม้จะมั่งมีเงินทองมีบ้านช่องที่อยู่ใหญ่โต แต่ฉันก็ไม่มีความสุข *“เธอดูสังขารฉันก็รู้แล้ว เงินทองไม่ได้ช่วยอะไรฉันให้พ้นทุกข์ ฉันมีอาหารดี ๆ กิน มีที่นอนอย่างสุขสบาย แต่ฉันกินไม่ได้นอนไม่หลับ ผิดกับเธอกินอาหารเพียงข้าวราดแกง เธอก็กินอย่างอร่อย และคิดว่าถึงเธอจะนอนไม่ว่าที่ไหนก็คงหลับอย่างสบาย ฉันควรจะอิจฉาเธอ ไม่ใช่เธออิจฉาฉัน”* พอพูดแล้วท่านก็ค่อย ๆ เดินออกจากร้านกาแฟซึ่งมีนายวันเพื่อนผมคอยระวังอยู่ข้าง ๆ ทั้งที่ท่านจะบอกว่าไม่ต้อง เคราะห์ดีสมัยนั้นรถผ่านไปมาไม่มากเหมือนปัจจุบันนี้ แต่เพื่อนก็เป็นห่วง ได้พาท่านข้ามถนนเข้าประตูบ้านแล้วเดินกลับ

เมื่อนายวันกลับมานั่งสนทนากันกับพวกเรา ซึ่งนาน ๆ จะได้พบกันทีแต่เราก็อดถามไม่ได้ว่า “นี่นายลื้อคนนี้ท่านเป็นคนใจดีมากหรือ และเป็นคนไม่มีความสุขจริงอย่างท่านพูดหรือเปล่า” นายวันหน้าเศร้าแล้วพูดเสียงเครือ ๆ ว่า “ท่านเป็นคนดีมาก ถ้าขาดท่านอั๊วก็เห็นจะอยู่บ้านนี้ไม่ได้ต้องหางานที่อื่นทำ ที่อั๊วอยู่ได้เวลานี้ก็เพราะท่านมีความเมตตากรุณา” ผมเองก็เห็นใจแล้วถามว่า “แล้วนายผู้หญิงล่ะ ไม่ใจดีเหมือนท่านหรือ” นายวันพูดขึ้นว่า “นายผู้หญิงใจดีเป็นครั้งเป็นคราว บทเวลาร้ายก็เอาการ อั๊วสงสารท่านมากต้องถูกทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ นายผู้หญิงก็ตามใจลูกอย่างแก้วตา แม้ลูกจะผิดท่านจะดุว่าสั่งสอน นายผู้หญิงก็มักจะออกรับแทนพวกลูกมิให้ท้ายก็เลยเสียคน เมื่อครู่นี่สารวัตรใหญ่โทรศัพท์มาพูดกับท่านก็คงเป็นเรื่องของลูกชายคงไปทำคดีอะไรไว้ หรือไม่ก็คงเอารถไปชน อั๊วก็ไม่รู้แน่ เพราะเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นในบ้านเสมอจนเป็นธรรมดา ไม่ลูกคนนั้นก็ลูกคนนี้ไปก่อเรื่อง กินเหล้าเมาแล้วก็ไปทุบของแตกบ้าง ต้องเสียเงินเสียทองโดยไม่จำเป็น นอกจากผลาญทรัพย์สิน คุณนายยังชอบการพนัน นอกจากป่วยทางกายแล้วท่านยังป่วยทางใจ เมื่อท่านป่วยลูกเมียขาดความเคารพเห็นจะหายาก อั๊วเห็นใจท่านมาก รู้สึกว่าท่านหาความสุขสบายไม่ได้ทั้งกายและจิตใจเลยตลอดเวลา ท่านมานั่งที่ร้านกาแฟเห็นจะเพราะรำคาญนายผู้หญิง” ผมได้ฟังจึงถามเพื่อนว่า “ท่านป่วยเป็นโรคอะไรจึงกินไม่ได้นอนไม่หลับต้องทุกข์ทรมานอย่างนี้” นายวัน

เพื่อนผมเล่าว่า “ท่านเป็นโรคกระเพาะอาหารเป็นโรคทางประสาท เป็นโรคปอดหรือ

หัวใจ" เราสองคนร้องขึ้นว่า "โอ้โฮ อย่างนี้อั๊วไม่ยอมแลกแน่ ๆ อั๊วขอเป็นตัวของอั๊วเองไม่เจ็บไม่ไข้ดีกว่า อั๊วไม่อิจฉาท่านแล้วกลับสงสารท่าน"

ข้าพเจ้าได้ยินคนขับแท็กซี่เล่าเรื่องแล้ว ก็คิดว่ามนุษย์ต่างก็คิดว่าคนโน้นคนนี้เขามีความสุขดีกว่าเรามาก น่าอิจฉาริษยา *แต่ไม่มีใครรู้ว่าเกิดมาทุกคนมีความทุกข์ด้วยกัน เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วก็หนีทุกข์ไม่พ้นแน่"* แต่แล้วผู้ชายผู้ขับรถแท็กซี่ก็หันมาถามข้าพเจ้าว่า "ท่านครับผมได้รับความรู้เรื่องทุกข์ในร้านกาแฟ แต่ยังไม่แจ่มแจ้งมากนักท่านคิดว่าเราจะเรียนรู้เรื่องทุกข์ที่ไหนมากกว่านี้บ้างครับ" ข้าพเจ้าฟังแล้วก็คิดว่า ชายคนขับแท็กซี่คนนี้กำลังจะเข้าทางถูก จึงพูดว่า "ความทุกข์เกิดได้ทุกหนทุกแห่งไม่เลือกที่เลือกทาง ที่ไหนมีชีวิตความแก่ความตาย ความทุกข์ก็มีอยู่ที่นั่น ความชั่วอยู่ที่ไหนความทุกข์ก็อยู่ที่นั่น ไม่ว่า บนดิน บนอากาศ บนน้ำ ในน้ำ" ชายขับรถสงสัยจึงพูดว่า "ที่ว่าอย่างนี้ผมไม่เข้าใจครับ หมายถึงอะไร" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "หมายถึงทุกแห่งมีความทุกข์" แกยิ่งสงสัยขึ้นมากแย้งว่า "ที่เขาไปดูหนัง ดูละครเลี้ยงอาหารสนุกสนานหน้าตาเบิกบานเหล่านี้เขามีความทุกข์หรือครับ หรือพวกที่เขาแต่งงานเขามีแต่ความร่าเริง มีความสุขสนุกสนาน เช่นนี้ควรจะเรียกว่าความสุขจะเรียกว่าความทุกข์ได้อย่างไร" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "ที่พูดว่าหมายถึงทุกแห่งไม่ว่าที่ไหนเมื่อมีชีวิตก็ต้องมีความทุกข์ หรือจะว่าหากเราประมาทความทุกข์เกิดขึ้นได้ทุกแห่งพระท่านว่า ในทางโลกความทุกข์ได้แทรกอยู่ทุกหนทุกแห่งไม่ว่าในความรัก ในความสนุกสนานที่ไหนที่นั่นก็มีความทุกข์ ถ้าเราใช้สติปัญญาคิดดูเองดีกว่าที่จะให้ผู้อื่นอธิบายจนสุดสิ้น เปรียบเหมือนครูตั้งโจทย์เลข อธิบายแล้วให้เราคิดทำเอง แต่เราไม่ทำเองก็ไม่เกิดปัญญาความรู้อะไรที่เป็นประโยชน์ในตัวเราเพราะเราไม่รู้เอง ความรู้ต้องพิสูจน์ด้วยตัวของตัวเอง ครูอาจารย์เพียงแต่แนะให้ปฏิบัติเท่านั้น นี่เป็นหลักพระพุทธศาสนาให้เราพิจารณาดูเองให้เห็นจริง ที่ว่าทุกข์เกิดได้ทุกหนทุกแห่ง ถ้าเราได้พบได้เห็นแล้วก็ปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ได้คิดไม่ได้สนใจก็เป็นธรรมดาที่ไม่สามารถจะมองเห็นทุกข์ เช่นเราไปเยี่ยมคนป่วยไข้ในโรง-พยาบาลก็จะมองเห็นการเจ็บป่วยต่าง ๆ กัน บางคนก็อาการหนัก บางคนก็อาการเบา แต่คนส่วนมากไม่สนใจไม่ได้พิจารณา เห็นเพียงเผิน ๆ ก็ผ่านไป ไม่มีอะไรแตกต่างเห็นเป็นธรรมดาคนเราจะต้องมีเจ็บป่วยหากเราไปพบเห็นหรือเราไปเห็นพวกจำเลยทำความผิดถูกตำรวจจับขึ้นฟ้องศาล หรือไปเยี่ยมคนในเรือนจำ หากเราได้ทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ว่าน้ำท่วมจังหวัดโน้นจังหวัดนี้ ได้รับความเสียหายคนตาย ประชาชนไม่มีที่อยู่ต้องรับความลำบาก หรือข่าวปล้นข่าวฆ่ากันตาย สิ่งเหล่านี้หากเราจะใช้สติปัญญาพิจารณาก็จะมองเห็นกรรม เราสามารถที่จะเอาใจเราไปใส่ใจเขา ผู้ต้องรับกรรมหรือผู้เคราะห์ร้ายจะมีความรู้สึกอย่างนั้นไม่ผิดกัน ก็จะทำให้เราเกิดเห็นอกเห็นใจผู้รับ

เคราะห์กรรมเหล่านั้น ยิ่งคิดด้วยปัญญาก็ยิ่งเห็นทุกข์ของกรรมเด่นชัดยิ่งขึ้น ทำให้เรา เกิดความเมตตาสงสาร อยากจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ เรามีความทุกข์อยู่ในตัวด้วยกัน เพียงแต่น้อยหรือมากเท่านั้น *ฉะนั้นทางพุทธศาสนาจึงสอนให้ใช้ศีลสมาธิปัญญา กำจัดความรัก ความโกรธ ความหลง ความอิจฉาริษยา ตัดรากเง่าให้หมดไปไม่ให้มีอยู่ในตัวได้เมื่อใด เราจะพบความสุขด้วยความสงบอันแท้จริง ฉะนั้นหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เอาหลักของธรรมชาติมาใช้ ถ้าใครปฏิบัติถูกต้องตามหลักผู้นั้นพ้นจากความทุกข์ได้แน่ จะดีใจหรือเสียใจ จะทำดีหรือทำชั่ว จะขึ้นสวรรค์หรือลงนรก ก็อยู่ที่ใจของเราเอง*

เราได้สนทนากันมาตลอดเวลา จนรถได้ผ่านเข้าสะพานพุทธจนถึงจุดหมายปลายทางข้าพเจ้าก็ต้องลงจากรถ เราก็จำเป็นต้องหยุดการสนทนาไว้เพียงเท่านี้ แล้วเราก็แยกกันอย่างมีความรู้สึกแตกต่างกัน ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าที่เราได้สนทนากันในวันนั้นได้ผลเพียงไร แต่เมื่อข้าพเจ้าได้ชำระค่าโดยสารแล้ว ชายผู้ขับแท๊กซี่ก็ยกมือขึ้นไหว้แล้วพูดว่า “วันนี้ผมมีความสบายใจขึ้นอีกมาก ขอบคุณครับ” แล้วเราก็จากกัน

ทำให้ข้าพเจ้านึกในใจว่า สิ่งใดที่เราทำให้ผู้อื่นสบายใจ สิ่งนั้นคือความสบายใจของเราด้วย ข้าพเจ้าคิดว่าเรื่องนี้จะไม่สนุกสนานเพลิดเพลินอย่างเรื่องอื่น แต่ก็แฝงไว้ในสิ่งที่น่าขบคิดเรื่องหนึ่ง หากเรารู้เรื่องทุกคนต้องเกิดมาในโลกต่างร่วมรับทุกข์ด้วยกัน ไม่มีใครหนีพ้นความทุกข์ได้ เราคงจะเห็นอกเห็นใจกัน จิตก็จะเกิดกุศล ความชั่วก็จะห่างออกไป ต่างก็แผ่เมตตาจิตให้แก่กัน โลกก็จะมีความสงบอยู่กันด้วยความเห็นใจ

จากเวลานั้นได้ผ่านไปหลายเดือนเห็นจะเกือบปี วันหนึ่งเวลาบ่ายมากแล้วข้าพเจ้าตั้งใจจะรีบกลับบ้านเพราะจะมีพระภิกษุรูปหนึ่งท่านจะมาหา จึงตั้งใจว่าจะกลับให้ทันเวลาจึงยืนเก้ ๆ กัง ๆ อยู่ข้างถนน คอยเรียกรถแท๊กซี่บ่ายวันนั้นรู้สึกแปลกใจว่า ทำไมรถแท๊กซี่ที่ผ่านมาคันไหนคันนั้นไม่ยอมรับ บางคันก็ผ่านไปเฉย ๆ ไม่หันมามอง บางคันโบกก็สั่นมือไม่รับ บางคันก็บอกว่าไม่ไปครับ รถที่ผ่านไปไม่รู้กี่คันไม่ยอมรับสักคันเดียว ข้าพเจ้าก็งงนึกว่าวันนี้เป็นวันอะไรนะพวกแท๊กซี่เล่นตัวจริง ๆ เวลาผ่านมานานพอแล้ว ถ้าหากแท๊กซี่ไม่ได้กลับบ้านไม่ทันกลัวพระท่านจะมานั่งคอยอยู่ก่อน จึงเกิดร้อนใจ ท่านจะตำหนิว่าเราไม่ตรงต่อเวลา กำลังคิดว่าเมื่อแท๊กซี่ไม่ไปก็ควรจะไปสามล้อเครื่องดีกว่า กำลังมองหาสามล้อเครื่องเพราะหมดความสนใจรถแท๊กซี่ต่อไปแล้ว ก็มีรถแท๊กซี่กำลังจะผ่านมาคันหนึ่ง ข้าพเจ้าไม่ยอมเรียกและไม่ยอมมองดูเพราะคิดว่าคงเล่นตัวไม่ยอมไปเช่นคันอื่น ๆ แต่รถแท๊กซี่คันนั้นผ่านไป ทั้งที่ไม่ได้เรียก รถคันนั้นชลอความเร็วแอบเข้ามาหยุดตรงหน้า คนขับยื่นหน้าออกมายิ้มแล้วถามว่า “ท่านจะไปไหมครับ” ข้าพเจ้าดีใจรีบบอกว่าไปซิ แล้วก็บอกตำบลที่จะไปให้ชายผู้ขับรีบเปิด

ประตูหลังให้ ข้าพเจ้าขึ้นไปนั่งโดยไม่ได้ตกลงราคากัน เมื่อนั่งเรียบร้อยนึกขำตัวเองว่า โลกนี้ตลกสิ้นดี ทีเราเรียกแทบแย่ แต่ก็ไม่มีรถคันไหนยอมไป พอเราไม่เรียกกลับมีรถ มารับเราไป พอรถออกวิ่งได้ครู่หนึ่ง คนขับก็หันมามองแวบหนึ่งแล้วหัวเราะพลางถามว่า "จำผมได้ไหมครับ" ข้าพเจ้าก็นึกหน้าไม่ออกว่าเคยพบหน้าที่ไหน ก็ได้แต่หัวเราะ เมื่อเห็นข้าพเจ้าลังเลใจก็พูดขึ้นว่า "ผมเคยไปรับท่านที่บ้านไปส่งฝั่งธนฯ ยังไงละครับ" ข้าพเจ้าต้องร้อง อ๋อ ออกมาว่าจำได้แล้ว ขอบใจที่ยังจำผมได้ดี แต่ขอโทษที่ความจำของผมไม่ค่อยดีสักหน่อย" คนขับยิ้มแล้วบอกว่า "ไม่เป็นไรครับ วันนั้นผมยังจำได้ว่าพูดถึงเรื่องทุกข์ เรื่องกรรม" ข้าพเจ้าก็ต้องหัวเราะแล้วพูดว่า "ผมก็กำลังนึกถึงเรื่องทุกข์เรื่องกรรมอยู่เหมือนกันว่า วันนี้มันเป็นกรรมอะไรหนอ รถแท๊กซี่ผ่านไปหลายคันไม่ยอมรับ" คนขับยิ้มและยกนาฬิกาข้อมือขึ้นดูพลางพูดว่า เวลานี้เป็นเวลาหาแท๊กซี่ยากครับ ส่วนมากพวกแท๊กซี่เช่าถึงเวลาที่ต้องรีบนำรถไปส่งเถ้าแก่เขาให้ทัน เป็นอย่างนี้ทุกวันแหละครับ" ข้าพเจ้าก็เพิ่งรู้จึงถาม "แล้วรถของคุณล่ะไม่ต้องรีบไปส่งคืนเถ้าแก่หรือ" แกยิ้มแล้วพูดอย่างภูมิใจว่า นี่เป็นรถของผมเองครับไม่ได้เช่าใครเขามา เดิมผมก็เช่าเขาเหมือนกัน เมื่อถึงเวลาก็ต้องรีบนำรถไปส่งเจ้าของ *และต่อมาผมก็ถือสันโดษอย่างว่าแหละครับ อาศัยความพยายามความอดทน สิ่งใดไม่ควรจ่ายก็ไม่จ่ายแต่อย่าให้กระเบียดกระเสียนจนเกินไป ยอมลำบากแรก ๆ ต่อมาก็ชินเป็นธรรมดา* ผมก็พยายามเก็บเงินซื้อรถผ่อนส่ง บัดนี้ผมส่งหมดแล้วครับ ยอมทนลำบากพักหนึ่ง ต่อมาผมก็สบายใจ ไม่ต้องรีบร้อนเหมือนคนอื่น หนังสือของท่านมีส่วนช่วยให้ผมรู้จักใช้ชีวิตดีขึ้น ผมเลิกดื่มเหล้า เลิกสำมะเลเทเมา จึงทำให้ผมมีรถเป็นของตัวเอง ไม่ต้องเช่าเขา จึงสบายกว่าเช่าเขามาก ไม่ต้องรีบร้อนขับรถเร็วแข่งกับเวลาหาเงินกลัวว่าจะหาเงินไม่พอคุ้มค่าเช่าค่าน้ำมัน

ข้าพเจ้าก็ได้แสดงความยินดีด้วยที่หนังสือได้มีส่วนช่วยให้คนดีขึ้น แล้วก็ถามว่า "คราวก่อนเราคุยถึงเรื่องอยากจะเปลี่ยนชีวิตกับเศรษฐีครั้งนั้นยังไม่จบ อยากทราบว่าต่อมาเศรษฐีผู้นั้นเป็นอย่างไร บ้านอยู่ที่ไหน" ชายผู้ขับรถหัวเราะอย่างชอบใจที่จะได้มีโอกาสคุยต่อที่ค้างไว้หลายเดือน พลางพูดว่า "ประเดี๋ยวผมจะพาท่านอ้อมไปเสียเวลาสัก 5 นาที" ข้าพเจ้ายกนาฬิกาขึ้นดูเห็น ยังมีเวลาเหลือพอก็พยักหน้าตกลงไม่ขัดข้อง แล้วรถก็วิ่งวกเวียนไปตามถนน เมื่อถึงที่หมายแล้วก็ชลอรถให้ช้าลงแล้วก็ชี้ให้ข้าพเจ้าดูว่า "นี่ครับ เมื่อก่อนมีกำแพงบ้านตั้งแต่นี่ไปจดโน้น บ้านอยู่ในกำแพง" ข้าพเจ้ามองดูตามที่ชี้ก็เห็นมีแต่อาคารร้านค้าไม่มีบ้านใหญ่โตหรือกำแพงอย่างที่เล่าให้ฟัง ข้าพเจ้าจึงบอกว่านี่มันมีแต่พวกอาคารร้านค้าทั้งนั้น ไม่ใช่เป็นที่อยู่ของพวกผู้ดีเศรษฐีอย่างที่ว่าเลยนี่

แกหันมายิ้มอย่างเศร้า ๆ แล้วพูดว่า "จริงครับ เวลานี้บ้านหลังนั้นไม่มีอะไรเหลือไว้เลยแต่มันยังค้างอยู่ในความทรงจำของผม นึกทีไรเหมือนว่าผมยังเห็นภาพกำแพงบ้านประตูบ้านตึกหลังใหญ่ภายใน ตลอดถึงคนรับใช้ที่อยู่ในความนึกคิดของผม ตลอดจนก๊อกน้ำประปา มีคนจีนคนไทยมาแย่งกันรองน้ำข้างถนน สำหรับเดือนเมษายนออกจะวุ่นวายกว่าเดือนอื่น มีคนคอยรองน้ำกันจนดึก ซึ่งอยู่ถัดจากกำแพงบ้านเป็นซอยเล็ก ๆ สำหรับพวกหาเช้ากินค่ำอยู่กันมาก ผมยังจำได้ติดหูติดตา เห็นจะไม่มีวันลืม ผมผ่านมาทีไรนึกถึงแล้วก็เศร้าใจ มันเป็นเครื่องเตือนใจให้ผมนึกถึงเสมอว่า ชีวิตมนุษย์เรานี้ไม่มีอะไรแน่นอน เวลานี้ผมคิดอยู่เสมอว่า *กฎแห่งกรรมเป็นความจริงเราสร้างกรรมดี ความดีก็ตอบสนองเรา สร้างกรรมชั่ว ความชั่วก็ตอบสนองเรา ยาจกอาจเป็นเศรษฐีได้ และเศรษฐีก็อาจเป็นยาจกได้เช่นกัน* ผมคิดว่าเราเป็นคนจนแต่ใจสบายดีกว่าเราเป็นเศรษฐีแต่ใจมีทุกข์จริงไหมครับ" ข้าพเจ้ารับรองว่าจริง และยังนึกชมชายคนขับรถแท็กซี่คนนี้ มีความคิดสูงน่ายกย่อง ทั้งมีหลักธรรมที่ปฏิบัติ ข้าพเจ้าจึงถามว่า "แล้วทำไมบ้านกลายเป็นอาคารร้านค้าไปหมดล่ะ ถ้าพวกทายาทคงให้เช่าหรือก่อสร้างเอง" ชายขับแท็กซี่ผู้นี้รู้สึกว่าจะรู้เรื่องภายในครอบครัวนี้ดี จึงพูดว่า

หลังจากท่านเจ้าของบ้านได้ถึงแก่กรรมลงแล้วพวกลูก ๆ เมีย ๆ ใช้จ่ายกันอย่างฟุ่มเฟือย เมื่อมีแต่ทางจ่ายไม่มีทางได้ในที่สุดทั้งบ้านและที่ดินก็ถูกแบ๊งค์ยึด เพราะจำนองเกินเวลาไม่มีต้นจะถ่ายไม่มีดอกจะส่ง เมื่อดอกไม่จ่ายก็ทบเพื่อไปเป็นต้น ในที่สุดไม่สามารถจะหาเงินมาชำระ ก็ถูกแบ๊งค์เขายึดและขายทอดตลาด เจ้าของใหม่เขาจึงรื้อบ้านรื้อกำแพง ปลูกเป็นอาคารร้านค้าให้เช่าและเอาเงินกินเปล่าต่อไป เท่าที่ผมรู้ก็เพราะนายวันเพื่อนผมขับรถอยู่ในบ้าน หลังจากวันนั้นที่ผมเคยเล่าเรื่องให้ฟังแล้วในร้านกาแฟ เราก็ไปมาหาสู่กันเสมอเจ้าของบ้านท่านใจดีอนุญาตให้เราเข้าออกไปพบกันในบ้านตลอดจนค้างคืนท่านอนุญาต สิ่งสำคัญภายหลังท่านมีบุญคุณกับผมมากเพราะท่านช่วยผมหลายอย่าง ผมไม่สามารถจะลืมท่านได้" ชายขับรถพูดอย่างหน้าเศร้า ๆ "ก่อนที่ท่านจะถึงแก่กรรมท่านได้ฝากงานต่างจังหวัดให้นายวันเพื่อนผมและบอกว่าถ้าท่านตายแล้วก็ให้ไปทำงานที่ท่านฝากได้ เหมือนท่านจะรู้ตัวว่าหลังจากท่านตายแล้ว ภายในบ้านคงจะเกิดเรื่องยุ่ง เพื่อนผมเวลานี้ทำงานอยู่ต่างจังหวัดมีรายได้ดีสบายขึ้น ส่วนลูกเมียของท่านนั้นไม่เอาถ่านก็ต้องเป็นผู้ดีตกยากเพราะผลาญจนหมดตัวแล้ว เวลานี้ก็ไม่รู้ว่าไปอยู่ที่ไหน คนที่เคยมีบ้านใหญ่โตใช้จ่ายเติบ เมื่อยากก็น่าเห็นใจนะครับ" ข้าพเจ้าฟังดูแล้วก็พลอยรู้สึกเศร้าไปด้วย นึกคิดอยู่แต่ในใจว่านี่แหละกรรมของมนุษย์ละ มนุษย์หนีไม่พ้นทุกข์ หลังจากเราได้มองเห็นอาคารร้านค้าซึ่งสมัยก่อนเป็นที่อยู่ของผู้มั่งคั่งผู้หนึ่ง มีประวัติเจ้าของเก่าที่น่าคิดมากเรื่องหนึ่ง และคิดว่าต่อไปก็

คงหายจากความทรงจำ จะไม่มีใครรู้เรื่องเก่า ๆ คงเป็นร้านค้าอาคารธรรมดาที่ไม่มีใครสนใจประวัติที่น่ารู้ต่อไป

เราต่างนั่งนิ่งกันไปครู่หนึ่ง เห็นจะเป็นเพราะมีความรู้สึกแตกต่างกันอยู่ แต่ในใจคิดว่าคนขับแท็กซี่คงคิดถึงเรื่องเก่า ๆ ที่เศร้า ส่วนข้าพเจ้านั้นคิดถึงเรื่องกรรมของมนุษย์ เราพักการสนทนากันครู่หนึ่ง คนขับรถก็เอ่ยขึ้นก่อนว่า

"เมื่ออาทิตย์ก่อนผมไปเยี่ยมเพื่อนที่โรงพยาบาล เมื่อไปเห็นคนเจ็บป่วยที่เกิดอุบัติเหตุมากมายทั้งที่กำลังจะตาย กำลังจะตัดแขนจะตัดขา รู้สึกว่าได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส เห็นแล้วพิจารณายิ่งคิดเรื่องทุกข์ใจมันยิ่งเศร้า เมื่อก่อนนี้ผมเห็นแล้วก็ไม่เคยคิดอะไร เห็นเป็นธรรมดาแล้วก็ผ่านไป แต่ภายหลังนี้เมื่อคิดถึงคำพูดของท่านว่า ทุกข์ของคนเราจะเห็นได้ทุกหนทุกแห่งที่จะเห็นได้มากก็คือโรงพยาบาล โรงศาลเรือนจำ จริงครับเมื่อผมได้เห็นคนเจ็บป่วยในโรงพยาบาลแล้วเกิดสังเวชสงสารนึกถึงอกเขาอกเราความเจ็บปวดของคนไข้มีต่าง ๆ กัน ที่กำลังรับใช้กรรมตามสนอง ยิ่งคิดก็ยิ่งเห็นจริงครับ

เพื่อนคนที่ผมไปเยี่ยมต้องเจ็บปวดก็เพราะการประมาท ดื่มเหล้าเมาแล้วขับรถยนต์ในเวลามึนเมาตาลายขับรถปีนถนนขึ้นไปชนเสาไฟฟ้า รถยนต์พังยับเยิน ตัวเองก็บาดเจ็บสาหัสเป็นตายเท่ากัน ยังดีที่เป็นเวลากลางคืนคนสัญจรไปมาบนถนนไม่มาก จึงไม่มีใครเป็นอันตรายมิฉะนั้นผู้ที่จะรับเคราะห์กรรมจะมีอีกมาก สำหรับผมรอดตัวเรื่องเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเพราะไม่กินเหล้า แต่ก็มีบางครั้งผมรู้สึกง่วงนอนในเวลาขับรถ ผมจึงคิดว่าควรหยุดรถจอดข้างถนน แล้วพยายามงีบหรือหลับเสียนิดหนึ่งจนหูตาสว่างจึงขับต่อไป เพราะผมไม่ประมาท ผมเห็นหลายคนที่ขับรถหลับในเผลอไปเพียงชั่ววินาทีเดียวก็ต้องไปนอนโรงพยาบาลอย่างร่อแร่ รถก็ต้องเข้าอู่ซ่อม เงินก็เสีย ตัวก็เจ็บ เพราะประมาทขาดสติ เผลอไปชั่วพริบตาเดียว ผลร้ายเกิดขึ้นมากมาย บางรายก็ถึงแก่ชีวิต บางครั้งบางเวลาผมก็มีความไม่สบายใจ เพราะเพื่อนบางคนเห็นผมใจดีเกินไป ฉวยโอกาสหาความทุกข์มาให้กลุ้มใจและแค้นใจแทนที่ผมจะไปดูหนังหรือไปหาที่หย่อนใจ ดื่มเหล้าหาความสนุกเฮฮาให้หายกลุ้มเหมือนคนอื่นเขาปฏิบัติกัน แต่ผมกลับไประงับความไม่สบายใจตามโรงพยาบาลในเวลาที่เขาเปิดให้เยี่ยมคนไข้ทั่วไป แต่คนอื่นเขาไม่ชอบอย่างผมเคยแนะคนอื่น แต่เขาคิดว่าผมกำลังจะบ้าผมไม่สนใจใครจะว่าผมบ้า เพราะผมชอบที่ได้มีโอกาสพิจารณาในเรื่องทุกข์ เดี๋ยวนี้ผมคิดและพิจารณาลึกซึ้งถึงแก่นความจริง เมื่อได้เห็นคนเจ็บนอนป่วย บางรายก็ถูกรถชนบาดเจ็บสาหัส บางรายก็เกิดอุบัติเหตุ คนขับเกิดประมาทขับเร็วจนรถคว่ำ บางรายก็ถูกแทงถูกฟันถูกยิง บางคนก็ต้องตัดแขน บางคนก็ต้องตัดขา บางคนก็ต้องผ่าท้อง ผ่าหัว ในโรงพยาบาลมี

ความทุกข์มากมายต่างกัน บางคนก็พันผ้าขาวไว้เหมือนซากผี บางคนเข้าเฝือกแขนขายกไม่ขึ้น บางคนก็ใช้ถ่วงขายกชี้ขึ้นเพดาน ดูสีหน้าคนเจ็บคนป่วยแต่ละคนซีดเซียวเศร้าหมอง มีแต่ความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส หรือไม่แล้วแต่อาการป่วยมีมากน้อยด้วยกันทุกคน บางคนมีอาการจวนไปจวนอยู่ พวกญาติพี่น้องนั่งน้ำตานองหน้าเพราะทุกข์ คนที่กำลังจะหมดลมหายใจ หมอก็พยายามหาเครื่องช่วยหายใจหมอได้พยายามช่วยชีวิตให้ถึงที่สุด ไม่ยอมให้หมดลมง่าย ๆ เมื่อผมได้ใช้ความคิดพิจารณาดูแล้วเห็นว่าคนเราที่เจ็บปวดนอนร้องครวญคราง ได้รับกรรมต้องทนทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจเหล่านี้ ก็เหมือนคนตกนรกอยู่ในเมืองมนุษย์ แล้วเราพิจารณาดูตัวเราเองยังแข็งแรงร่างกายยังสมบูรณ์ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ดีกว่าผู้อื่นอย่างน้อยก็ดีกว่าคนป่วยที่นอนอยู่ในโรงพยาบาลมาก ทั้งคิดว่าความทุกข์ความสุขและนรกหรือสวรรค์อยู่ในตัวของเราเอง เป็นความรู้สึกทางจิตใจ เกิดจากกรรมดีหรือกรรมชั่วที่เราสร้างไว้เป็นต้นเหตุส่งเสริมความรู้สึก เมื่อเรารู้ต้นเหตุ **ในเมื่อเรายังมีร่างกายแข็งแรงไม่เจ็บไข้ได้ป่วยก็ควรจะรีบสร้างกรรมดีส่งเสริมเป็นกำลังใจไว้** ฉะนั้นเวลานี้ผมจึงพยายามสร้างกรรมดีถ้าเป็นพระสงฆ์โดยสารรถผมก็คิดเพียงค่าน้ำมันเท่านั้น ถ้าเป็นพระแก่ ๆ ผมก็ไม่รับค่าโดยสารท่านเลย นึกว่าทำบุญเราจะไม่ตกอับ ถ้ามีผู้โดยสารลืมของมีค่าไว้ในรถผม จะเป็นข้าวของเงินทองก็ดี ผมจะรีบนำคืนไปให้เจ้าของ ถ้าหาเจ้าของไม่พบ ก็จะรีบนำไปสถานีตำรวจเพื่อให้เจ้าหน้าที่ประกาศหาเจ้าของต่อไป ผมคิดว่าของบางอย่างสำคัญจำเป็นในชีวิตสำหรับผู้เป็นเจ้าของ และไม่จำเป็นสำหรับผมทั้งผมตั้งใจไว้ว่าไม่ต้องการสิ่งใดที่ไม่ใช่ของตัวเองอย่างเด็ดขาด เมื่อผมคิดอย่างนี้ ทำให้ผมสบายใจไม่เกิดทุกข์ ผมขับแท็กซี่ไปตามถนนถ้าเห็นคนแก่เป็นลม หรือเห็นคนถูกรถยนต์ชนกลิ้งอยู่กลางถนน แล้วคนขับรถใจชั่วไม่ยอมช่วยรีบขับรถหนีไป ถ้าผู้รับบาดเจ็บไม่ถึงตาย และมีพยานหลักฐานเห็นว่ารถคันที่ชนนั้นรีบหนีไปแล้ว ให้รู้ว่ารถผมไม่ได้ชนผมก็พยายามช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้ เพราะนึกถึงอกเขาอกเรา นึกถึงความรู้สึกของคนเจ็บ นึกถึงจิตใจของญาติพี่น้องของคนเจ็บ ยิ่งพาไปโรงพยาบาลหาหมอเร็วเท่าไร คนเจ็บก็ยิ่งปลอดภัยมากขึ้นเท่านั้น ผมไม่หวังสิ่งตอบแทนทั้งสิ้น ผมไม่นึกว่าญาติพี่น้องของคนเจ็บจะนึกอย่างไรผมไม่สนใจ ผมหวังแต่จะให้คนเจ็บหายป่วยสุขสบาย ผมก็สบายใจไปด้วย และภูมิใจที่ได้ช่วยคน แต่เวลานี้ผมรู้สึกเสียใจที่มนุษย์ใจโหดสวมร่างเข้ามาขับแท็กซี่หากินในทางทุจริตพลอยทำชื่อเสียงของคนขับแท็กซี่ที่ดีทั้งหลาย ที่หากินโดยสุจริตทำให้กระทบกระเทือนไปด้วย ผมอยากอวดตัวเองว่า ผมไม่เคยได้รับใบสั่งของตำรวจจราจรมาก่อนเลย เพราะผมไม่ยอมทำผิดกฎจราจร ไม่ยอมขับรถเร็วเกินกำหนด”

ข้าพเจ้าได้ฟังความรู้สึกของชายขับแท็กซี่แล้วก็นึกชมอยู่ในใจ อยากให้ทุกคนได้ยินได้ฟังชายผู้นี้ด้วยหูของตนเอง ข้าพเจ้าอยากให้มีคนดีเช่นนี้ให้มาก ๆ คนชั่วก็จะได้น้อยลง

เมื่อสนทนากันจนรถเลี้ยวเข้าซอย และเข้าไปในบ้าน ข้าพเจ้าหยิบเงินออกมาจะมอบให้ แต่ชายขับแท็กซี่ผู้นี้กลับยกมือไหว้แล้วไหว้อีกไม่ยอมรับเงิน แล้วพูดว่า "ขอให้ผมได้บริการรับใช้แก่ท่าน ไม่รับค่าโดยสารสักครั้งหนึ่งเถิดครับ" ข้าพเจ้าบอกว่า "ขอเสียทีอย่าให้ผมเบียดเบียนคุณเลย ผมเป็นคนไม่ชอบเบียดเบียนผู้อื่น" ชายผู้นั้นกลับอ้อนวอนว่า "ขอให้ผมรับใช้ท่านสักครั้งเถิดครับ รถผมไม่ต้องเสียค่าเช่า ผมไม่เดือดร้อนหรอก" ข้าพเจ้ารู้สึกตื้นตันเมื่อเห็นน้ำใจของชายหวังดีผู้นี้ แต่ข้าพเจ้าไม่ชอบเบียดเบียน จึงบอกว่า "ถึงรถไม่ได้เช่าแต่น้ำมันก็ต้องซื้อ เครื่องก็ต้องสึก แรงงานก็ต้องเสียไป สิ่งสำคัญก็คือผมตั้งใจจะเป็นผู้บริจาค ไม่ใช่คุณ" พูดแล้วข้าพเจ้าก็หยิบธน-บัตรฉบับละ 10 บาทใส่ในฝ่ามือชายผู้ขับแท็กซี่ ๆ ก็งง ๆ อาจแปลความหมายในคำพูดของข้าพเจ้าไม่ถูกก็ได้ ข้าพเจ้าบอกให้รอก่อน แล้วข้าพเจ้าก็เข้าไปหยิบหนังสือ "กฎแห่งกรรม" เล่มใหญ่พอดูมาส่งให้ แกแสดงความดีใจเมื่อได้รับหนังสือ ข้าพเจ้าก็ดีใจที่ได้ให้หนังสือแก่ผู้สนใจ แกยกมือไหว้กล่าวคำขอบคุณไม่หยุดปาก แล้วก็ขับรถออกจากบ้านไป

ชายผู้ขับรถแท็กซี่ผู้นี้ ข้าพเจ้าขอยกย่องด้วยความจริงใจว่า เป็นผู้มีจิตใจสูงกว่าฐานะ ดีกว่าผู้มีฐานะสูงแต่จิตใจต่ำ เมื่อข้าพเจ้าดูนาฬิกาก็เห็นว่ายังมีเวลาเหลืออีก 10 นาทีกว่า ก่อนที่จะถึงเวลาที่พระท่านจะมาหา เมื่อนึกถึงตัวเองก็อดขำไม่ได้ ครั้งแรกก็นึกเป็นทุกข์ว่าเราทำกรรมชั่วอะไรไว้นะ รถแท็กซี่จึงไม่ยอมรับ ถ้ากลับถึงบ้านไม่ทันเวลาก็กลัวจะต้องได้รับตำหนิจึงเกิดร้อนใจขึ้นมา

ครั้นมีรถแท็กซี่เกิดมารับอย่างไม่รู้ตัวและทันเวลา ทั้งได้สนทนาได้ความรู้จากคนขับรถแท็กซี่ก็เกิดรู้สึกปีติทำให้นึกถึงต่อไปอีกว่า เราคงมีกรรมดีอยู่บ้างเมื่อถึงคราวอบจนจึงไม่อับจน ทำให้หวนไปนึกถึงเรื่อง "ความดีที่ไม่สูญ" เป็นเรื่องที่ 11 และนึกถึง คุณธีระ อุนากูล จังหวัดชลบุรี แม้เหตุการณ์จะผ่านพ้นไปเกือบสิบปีแล้วก็ดีแต่ข้าพ-เจ้าไม่เคยลืมเลย

หากท่านที่กำลังขับรถเดินทางไกลเกิดรู้สึกง่วงจะหลับใน แต่มีเวลาจำกัดจำเป็น จงรีบหยุดรถข้างทางแล้วถอดรองเท้า ถุงเท้า แล้วขับรถด้วยเท้าเปล่าต่อไปจะช่วยให้ท่านหายง่วงนอน หากรถกำลังวิ่งเกิดยางแตก อย่าห้ามล้อหรือเบาเครื่อง จงเร่งเครื่องรักษาความเร็วไว้เท่าเดิมก่อนแล้วจึงค่อยผ่อนให้ช้าลงภายหลัง เพื่อความปลอดภัย

เรื่องนี้ผู้เขียนได้รับคำบอกเล่าจากเพื่อนผู้หนึ่ง แต่ก่อนที่ท่านจะเชื่อ หรือไม่มีวิธีอื่นที่ดีกว่านี้ จงพิจารณาดูให้เห็นประโยชน์เสียก่อน เมื่อเกิดเหตุขึ้นก็จะปฏิบัติได้ถูกต้อง คงจะเกิดผลดีบ้างไม่มากก็น้อย ดีกว่าไม่รู้อะไรเลย

สวัสดี

ปริญญาธรรมชาติ

เช้าวันหนึ่งปลายเดือนเมษายน หลังอาหารแล้วก็เข้าห้องเตรียมตัวจะออกจากบ้านไปทำงานตามปกติ ยังไม่ทันแต่งตัวเสร็จ เด็กก็เข้ามาบอกว่ามีแขกมาหาและคอยอยู่แล้วจึงรีบแต่งตัวออกจากห้องทันที ข้าพเจ้าได้พบกับสุภาพบุรุษ 3 ท่าน ที่นั่งรออยู่ก่อน รู้สึกว่าเรายังเคยพบกันมาก่อน แล้วท่านทั้ง 3 ก็แนะนำตัวเอง ข้าพเจ้าได้รับเกียรติต้อนรับรู้จักท่านสุภาพบุรุษทั้ง 3 คือ ท่านหนึ่งเคยเป็นผู้พิพากษามาก่อน และอีกท่านหนึ่งเคยเป็นนายตำรวจ ปัจจุบันนี้ทั้งสองท่านเป็นข้าราชการบำนาญ อีกท่านหนึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวงการค้าและอุตสาหกรรมมีชื่อเสียงทางสังคม

ท่านทั้งสามนี้ในสายตาของข้าพเจ้าเห็นว่า นักธุรกิจจะอ่อนวัยกว่าสองท่าน แต่ท่านทั้งสามก็สนิทสนมกันดี วัยอ่อนแก่คงไม่เป็นอุปสรรคในการคบหาสมาคม หากนิสัยและความรู้สึกต้องกัน แล้วเราก็ได้สนทนาเป็นกันเอง ท่านทั้ง 3 ก็ช่วยกันเล่าถึงจุดประสงค์ที่ได้มาหาข้าพเจ้า คือว่าต่างก็ได้อ่านเรื่อง "กรรมลิขิต" ซึ่งทางคณะธรรมวาทีวัดสร้อยทองได้พิมพ์ในวันขึ้นปีใหม่ เกิดความสนใจอยากพบผู้เขียน จึงได้พยายามสืบหาตำบลที่อยู่ ข้าพเจ้าได้กล่าวขอบคุณที่ท่านทั้งสามให้เกียรติอันสูงสุดอุตส่าห์ตามมาจนพบบ้าน

การสนทนากันในเช้าวันนั้น ข้าพเจ้าได้เรื่องราวที่จะเกิดประโยชน์ส่วนรวมมาเล่าสู่กันฟัง เรื่องนี้เริ่มต้นด้วยเวลาไม่นานที่ผ่านมา แต่ก็โยงไปถึงอดีตชีวิตของท่านผู้หนึ่ง ข้าพเจ้าได้รวบรวมขึ้น เพื่อจะชี้ให้เห็นกรรมดีกรรมชั่ว เหมือนสายป่านที่ชักใยถึงกัน ซึ่งจะมองด้วยสายตามนุษย์ยากที่จะเห็นได้ กรรมดีหรือกรรมชั่วย่อมคอยติดตามสนองเพียงอยู่ที่เวลาช้าหรือเร็วเท่านั้น ดังที่ท่านจะได้ฟังเรื่องราวจากอดีตผู้พิพากษาและท่านนักการค้าเป็นผู้ผลัดกันบรรยายเรื่องต่อไปนี้.....

วันหนึ่งเวลาเช้าจวนจะสิ้นเดือนมีนาคม เราสามคนมีผมและอดีตนายตำรวจและท่านนักการค้ารวมทั้งคนขับรถเป็นจำนวน 4 คน กำลังจะออกเดินทางหลีกความร้อนและความแออัดในพระนครไปหาที่สงบและลมเย็นจึงตั้งใจไปพักผ่อนต่างจังหวัด เช้าวันนั้นเราไม่นึกว่าจะเกิดอุปสรรคขึ้นแก่รถของเรา เห็นจะเป็นเพราะความประมาทไม่ได้ตรวจดูรถให้เรียบร้อยก่อนออกเดินทาง รถวิ่งไปยังไม่ทันพ้นเขตอำเภอภายในพระ

นคร เข็มหน้าปัดวัดความร้อนในรถก็ขึ้นสูงผิดธรรมดา แสดงว่าเครื่องยนต์ร้อนผิดปกติ เราต่างก็ไม่สบายใจเพราะหมายถึงมีสิ่งบกพร่องของเครื่องยนต์ บางทีเราไม่อาจใช้รถคันนี้เดินทางต่อไปก็ได้ จึงสั่งให้คนขับนำรถแอบเข้าข้างทางลงไปเปิดฝาดูเครื่องยนต์ มองหาสิ่งบกพร่องที่พอจะเห็นได้ก็เห็นว่าท่อยางหม้อน้ำทะลุเป็นรู น้ำพุ่งออกมาจนน้ำจะแห้งหม้อ จึงเกิดความร้อนจัด พวกเราจึงค่อยสบายใจขึ้นบ้าง เพราะเป็นเรื่องภายนอก เพียงแต่เปลี่ยนท่อยางที่รั่วซึ่งไม่ยากนัก ใช้เวลาไม่นานก็คงเรียบร้อยเดินทางต่อไปได้

เราจึงสั่งให้คนขับนำรถไปหาอู่ซ่อมรถยนต์ที่ใกล้ที่สุดในบริเวณนั้นโดยด่วน เพื่อเปลี่ยนท่อยางทั้งบนและล่าง เพื่อป้องกันไม่ให้ท่อยางทำเหตุขึ้นอีก พวกเราลงจากรถมองหาร้านเครื่องดื่มและอาหารใกล้ ๆ เพื่อเข้าไปนั่งคอยเวลากว่ารถจะทำเสร็จเรียบร้อย เมื่อเราพากันเข้าไปในร้านเครื่องดื่ม ซึ่งไม่ได้ตั้งใจมาก่อน เมื่อหาที่นั่งได้โต๊ะว่างแล้ว เราก็สั่งเครื่องดื่มตามแต่ใครจะชอบอะไร

เรามองดูภายในร้านรอบตัว ก็เห็นมีทั้งคนจีนและคนไทย มีทั้งข้าราชการและนักธุรกิจ พวกนายตรวจรถเมล์ มีอาชีพต่าง ๆ กัน นั่งสนทนากันอยู่ในหมู่พวกของตนไม่ค่อยจะสนใจว่าผู้ใดจะรำคาญ บางคนก็ชอบพูดคำด่าคำสลับกันไป บางคนก็นั่งอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ไม่สนใจใครจะคุยจะด่าใครอย่างไร บางคนทั้งอ่านหนังสือพิมพ์หูก็คอยฟังผู้อื่นพูด นาน ๆ ก็เงยหน้าขึ้นจากหนังสือพิมพ์พูดขัดเสียทีแล้วก็อ่านต่อไป

รู้สึกว่าคนส่วนมากในสถานที่นั้น ชินต่อเสียงเอะอะโวยวายของผู้อื่น จึงนั่งสงบเป็นปกติอย่างไม่สนใจใคร ส่วนโต๊ะใกล้ ๆ ที่เรานั่ง ล้วนแต่พวกรุ่นหนุ่มคะนองนั่งดื่มกาแฟคุยโขมง บางครั้งก็ถกเถียงการเมือง เรื่องสงครามกันไปตามเรื่อง พวกเราใหม่ต่อสถานที่ ใหม่ต่อเสียงที่ก่อกวนประสาท และเป็นครั้งแรกจึงไม่ค่อยสบายใจนัก แต่ก็ต้องปรับความรู้สึกให้ชินพอมีความอดทนนั่งสนทนากันได้ในหมู่พวกเรากันเอง

แต่ไม่ช้าเหตุการณ์ในร้านขายเครื่องดื่ม ก็ค่อยเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่เข้ามานั่งดื่มกินอาหารเช้า เมื่อเสร็จต่างก็ค่อย ๆ ทยอยแยกย้ายพากันออกจากร้านทีละพวก ทีละคน 2 คน เหตุการณ์วุ่นวายจอแจภายในร้านก็ค่อยสงบลงบ้าง ไม่ช้าคงเหลือพวกชายหนุ่มโต๊ะข้างประมาณ 5 คนยังคุยกันเสียงดัง ถกเถียงกันด้วยเรื่องไม่เป็นสาระและยังเหลือพวกเราอีกโต๊ะหนึ่ง ทันใดนั้นเราก็ได้ยินเด็กหนุ่มโต๊ะข้าง ๆ พูดออกมาด้วยความตื่นเต้น พลางกางหนังสือพิมพ์ที่กำลังอ่านอยู่ แล้วพูดเสียงดังว่า

"เฮ้ย ดูนี่ซิโว้ย อ้ายหมอนี่มันโง่ระยำทีเดียว เงินเกือบสองหมื่นยังดันเอาไปให้ตำรวจนำไปคืนให้เจ้าของ เป็นกูพบละก็หวานไปได้นานทีเดียว เงินเป็นหมื่นไม่ใช่ขี้

ไก่โว้ย คนโง่บัดซบอย่างนี้ก็มีด้วย”

พวกเราก็หันไปมองดูโต๊ะที่ผู้พูดเป็นจุดเดียวกัน เสียงพวกเพื่อน ๆ ต่างก็รุมถามว่า เรื่องอะไรเกี่ยวกับเงินเยอะแยะอย่างนั้น คนอ่านหนังสือพิมพ์รายวันพูดขึ้นว่า “เรื่องคนขับรถแท๊กซี่โว้ย คนโดยสารลืมถุงเงิน ในถุงมีเงินสดเกือบสองหมื่นอยู่หลังรถ ดันเอาไปให้ตำรวจคืนไปให้เจ้าของจนได้”

ชายหนุ่มหลายคนมีความเห็นว่า คนขับแท๊กซี่เป็นคนเซ่อเป็นคนโง่ แต่ชายหนุ่มในหมู่นั้นคนหนึ่งท่าทางเรียบร้อยกว่าเพื่อน พูดออกความเห็นอย่างตริตรองว่า

“ข้าว่าเขาทำถูก เราควรจะสนับสนุนยกย่อง เพราะการทำความดีมันทำยาก ลำบาก ต้องอดทนมีใจสูงพอ ยิ่งเรื่องเงินทอง คนเราน้อยคนนักจะทำได้ เพราะจะตัดความโลภ ความอยากได้นั้นยากนัก ที่เขานำเอาไปแจ้งความตำรวจเพื่อนำคืนเจ้าของ นับว่าเขาได้ชนะใจตนเอง ควรที่เราจะยกย่องสรรเสริญ” เราได้ฟังแล้วต่างก็มองดูตากัน นึกในใจว่าในหมู่คนใจต่ำก็ยังมีคนจิตใจสูงแทรกแซงอยู่บ้าง แต่สังเกตดูพวกชายหนุ่มเหล่านั้นไม่ค่อยจะพอใจเห็นด้วย เห็นจะเป็นผู้ยังมีกิเลสเห็นแก่ได้อยู่มาก แต่ก็ไม่กล้าจะขัดแย้ง เห็นจะเป็นเพราะเกรงใจในความดีก็ได้

ในไม่ช้าชายหนุ่มกลุ่มนั้นชำระเงินค่าเครื่องดื่มแล้ว ก็พากันออกจากร้านไป บนโต๊ะคงเหลือแต่ถ้วยจาน และหนังสือพิมพ์รายวันอีกฉบับหนึ่ง เข้าใจว่าเป็นหนังสือพิมพ์ของร้านเพื่อมีไว้ให้พวกลูกค้าอ่าน เราจึงเอื้อมมือไปหยิบหนังสือพิมพ์รายวันฉบับนั้นจากโต๊ะมาพลิกค้นหาเรื่องที่ชายหนุ่มถกเถียงกัน อยากทราบรายละเอียด ก็เห็นหัวข้อข่าวว่า “**แท๊กซี่ผู้ซื่อสัตย์**”

ในเนื้อเรื่องมีใจความว่า นายฮ่งเพียว แซ่เฮ้ง อายุ 26 ปี ได้ขับรถแท๊กซี่หมายเลข ก.ท. ท–18374 ได้รับคนโดยสารจากประตูน้ำ นำไปส่งถนนสุขุมวิท ซอย 4 เมื่อกลับจากส่งผู้โดยสารแล้ว รถแล่นมาถึงราชประสงค์ก็เห็นถุงกระดาษของผู้โดยสารลืมไว้ที่ที่นั่งข้างหลัง เมื่อหยิบดูก็พบธนบัตรอยู่ในซองนั้นหมื่นกว่าบาท พร้อมทั้งเอกสารและเช็คธนาคารอีกมากเช่นนี้ แทนที่นายฮ่งเพียวจะดีใจ นึกว่าเป็นลาภเพื่อจะยึดไว้เป็นสมบัติของตน กลับรีบร้อนนำของเหล่านั้นไปแจ้งความมอบให้นายร้อยเวรตำรวจสถานีพลับพลาชัยเขต 1 เพื่อจะได้มอบคืนให้แก่เจ้าของต่อไป เมื่อมอบให้ตำรวจแล้ว นายฮ่งเพียวก็ได้เร่งรีบขับรถออกติดตามเจ้าของเงินในสถานที่นำไปส่ง เมื่อพบตัวแล้วก็รีบนำตัวมาสถานีตำรวจเพื่อรับเงินคืนต่อไป เหตุเกิดเมื่อเวลา 21.00 น. คืนวันที่ 27 มีนาคม 2511 นายฮ่งเพียวผู้นี้อยู่บ้านเลขที่ 77 ถนนพลับพลาชัย

เมื่อเราได้อ่านข่าวละเอียดแล้ว เราก็อดดีใจไม่ได้ พากันยกย่องสรรเสริญ เรายังมีคนดี ๆ อีกมากที่ยังไม่รู้ไม่เห็น การคอยรถที่เอาไปเปลี่ยนท่อน้ำนั้นก็ยังไม่มา เราก็

คอยชะเง้อดูตามถนนด้วยใจเป็นห่วง นอกจากเครื่องดื่มแล้วเราก็ยังสั่งไข่ลวกมากินคนละสองฟองแล้วรถก็ยังไม่มา

เราต่างก็ได้พูดกันถึงชายผู้ขับรถแท๊กซี่คันนั้น เพื่อถ่วงเวลาคอยรถกว่าจะมาถึง เราพากันยกย่องสรรเสริญว่าชายขับรถแท๊กซี่ผู้นั้นว่าเป็นคนดีหายาก ที่ใดแห่งใดสถานที่นั้นได้มีบุคคลเช่นนี้เข้าร่วมทำกิจการ ย่อมเป็นที่ไว้วางใจได้ว่าการกินการโกงประกันได้ว่าจะไม่เกิดขึ้น ในยุคปัจจุบันนี้หาคนไว้ใจได้ยาก ส่วนมากมีแต่คนเห็นแก่ทรัพย์สิน ไม่รักษาศีลธรรมและชื่อเสียงที่จะเสียหายเป็นพวกใจต่ำ คิดแต่ให้ได้มาเพื่อประ-โยชน์ส่วนตัวอย่างเดียว พวกนี้หากไปอยู่ที่ใดก็ขาดความซื่อสัตย์ คิดแต่ทุจริตนำแต่ความเสื่อมเสียเดือดร้อนไปสู่ที่นั้น ส่วนผู้มีจิตใจสูง แม้จะยากจนแต่ซื่อสัตย์หากอยู่ที่ใด ย่อมเป็นที่เชื่อถือได้ในความสุจริต แม้แต่ของมีค่าที่ได้ง่าย ๆ แต่ผิดศีลธรรม เขาก็ยังไม่ต้องการ เขาจะต้องการอะไรที่ลำบาก ต้องเสี่ยงภัยในทางทุจริตยากยิ่งกว่านั้น นับว่าเป็นผู้มีสันโดษที่ควรยกย่องสรรเสริญ

เมื่อเราได้สนทนากันพักใหญ่ แล้วก็นิ่งอยู่ครู่หนึ่ง ท่านผู้เป็นนักธุรกิจจึงเอ่ยขึ้นอย่างบุคคลที่คิดก่อน ตัดสินใจแล้วจึงเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่งให้เราฟังว่า

เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดในทวีปเอเชีย ในครั้งนั้นมีครอบครัวหนึ่งสองแม่ลูก มารดาเป็นคนอยู่ในศีลธรรม มีอาชีพสุจริต แม้ความเป็นอยู่จะไม่สมบูรณ์แต่เป็นคนขยันขันแข็ง อาชีพของมารดาทำไส้กรอกปลาแนมและสาคูไส้หมูหาบขายตามหมู่บ้าน พอเลี้ยงลูกชายซึ่งกำพร้าพ่อมาแต่เล็ก จนได้ให้การศึกษาเท่าที่กำลังความสามารถของมารดาที่จะทำได้จนเติบโต ความเป็นอยู่ในครอบครัวแม้จะไม่ฟุ่มเฟือยแต่ก็ไม่อัตคัดนัก ยังพอจะเจียดรายได้ทำอาหารใส่บาตรพระสงฆ์ทุกเช้า วันละหนึ่งองค์เป็นประจำ

เมื่อลูกชายเข้าสู่วัยหนุ่ม สำเร็จการศึกษา ม. 6 ด้วยแรงงานของผู้เป็นมารดา บุตรชายมีความกตัญญูกตเวทีต่อมารดาบังเกิดเกล้า ก็อยากจะแบ่งเบาภาระของมารดาผู้มีพระคุณ จึงออกหางานทำช่วยหาเงินมาเลี้ยงดูมารดา ต่อมาได้มีโอกาสเข้าไปเป็นคนรับใช้อยู่ในบาร์ขายเหล้าแห่งหนึ่ง บาร์ย่อมเป็นที่หาความสำราญผ่อนคลายอารมณ์ของบุคคลทั่วไปที่มีเงินจ่าย คืนหนึ่งหลังจากบาร์ได้ปิดแล้ว ชายหนุ่มก็เดินกลับบ้านเป็นประจำทุกคืน แต่คืนนั้นเมื่อเดินออกมาจากบาร์ ก็มองเห็นกระเป๋าซองหนังใบหนึ่งตกอยู่ที่ข้างถนน ไม่ห่างไกลจากหน้าประตูบาร์มากนัก เข้าใจว่าเพิ่งจะทำตก ชายหนุ่มจึงก้มลงเก็บขึ้นมาเปิดตรวจดู ก็เห็นมีธนบัตรใบละพันอยู่ 5 ใบ และมีธนบัตรปลีกย่อยและเศษเงินรวมอยู่ด้วย นอกจากนั้นยังมีเช็คธนาคารเอกสารต่าง ๆ อยู่ในนั้น ชายหนุ่มตื่นเต้นรีบเก็บกระเป๋าเงินยัดใส่กระเป๋ากางเกงรีบเดินกลับบ้านด้วยหัวใจเต้นแรง

ผิดปกติ เพราะไม่เคยพบเงินมากมายเช่นนี้มาก่อน และก็ไม่เคยคิดว่าจะได้พบ

ครั้นมาถึงบ้าน ก่อนจะเข้าไปหามารดา ซึ่งกำลังรอคอยลูกชายอยู่ในบ้านยังไม่นอน ชายหนุ่มไม่ลืมที่จะปิดประตูเรียบร้อยแล้วก็หยิบเอากระเป๋าเงินออกมาเปิด ตรวจดูให้แน่ใจอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงรีบเข้าไปหามารดา พูดด้วยความร้อนรนและเสียงสั่น ๆ ว่า

"แม่จ๋า ฉันเก็บกระเป๋าเงินของใครก็ไม่รู้ ทำตกไว้ข้างถนน ในกระเป๋ามีเงินสดห้าพันกว่าบาท แล้วมีเช็คธนาคารญี่ปุ่น สั่งจ่ายเงินสดตั้งสองแสนบาทจ้ะแม่"

มารดาของเด็กวัยหนุ่มได้ฟังก็พลอยตื่นเต้น ตบอกพลางพูดว่า "ตายละลูก ใครเผลอประมาททำเงินตกไว้มากมาย น่าสงสารจริง ๆ ถ้ารู้ตัวว่าเงินหายหมดเขาคงตกใจเสียดายแย่นะลูก แม่คิดว่าลูกควรจะรีบนำเอาไปสืบหาเจ้าของ คืนไปให้เขาเสีย ถ้าหากไม่พบเจ้าของก็นำเอาไปให้ตำรวจ ให้เขาประกาศสืบหาเจ้าของ อย่าเอาของคนอื่นเขาไว้ให้หนักใจเราทำไม เพราะไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติของเรา แม้เราจะยากจน แต่เราก็อยู่ในศีลในสัตย์ มีใจเที่ยงธรรม เราไม่ต้องการของคนอื่นมาเป็นของตัวเรา ต้องนึกถึงอกของคนที่เขาทำตกบ้าง เป็นเราจะรู้สึกอย่างไร ลูกลองนึกดูให้ดีว่ามีใครเมาเหล้าจนขาดสติบ้างในคืนนี้ และในกระเป๋าเงินมีหลักฐานอะไร พอที่จะนำทางไปหาเจ้าของเงินบ้างลูก"

ลูกชายได้ฟังก็นิ่งนึกอยู่ครู่หนึ่ง ก็บอกกับมารดาว่า

"หลักฐานในกระเป๋าเงินก็มีจ้ะแม่ เป็นนามบัตร ฉันยังไม่แน่ใจ แต่ฉันเพิ่งนึกออกแล้วว่า คืนนี้ก่อนที่บาร์จะปิด มีชายคนหนึ่งแกมากับเพื่อน แกดื่มมาจากไหนไม่รู้แล้วมาดื่มต่อที่บาร์อีกจนเมามาก เมื่อจะปิดบาร์ เพื่อนที่มาด้วยต้องเรียกคนขับรถของแกเข้ามาช่วยพยุงแกออกไปจากบาร์ ชายคนนี้ตามปกติแกเป็นคนใจดี ฉันเข้าไปรับใช้แกครั้งใด แกก็ให้เงินฉันเป็นพิเศษเสมอ คืนนี้แกเมามากจ้ะแม่ ฉันคิดว่ากระเป๋าเงินนี้เป็นของแกแน่ แต่ฉันไม่เคยรู้จักชื่อแก บ้านช่องอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ แต่พรุ่งนี้เช้าฉันจะไปหาบ้านและชื่อตามนามบัตร คงจะรู้แน่ว่าจะใช่หรือไม่"

มารดาได้ฟังลูกชายพูดเช่นนั้นก็บอกว่า "ดีแล้วละลูก พรุ่งนี้ก่อนจะไปทำงานก็ไปหาเจ้าของกระเป๋าเงิน เมื่อพบแล้วก็ถามเขาให้แน่ใจเสียก่อน มีหลักฐานพอใจแล้วจึงมอบให้เจ้าของเขาไป จะได้หมดห่วง"

เด็กหนุ่มรับปากว่าจะจัดการตามความเห็นของมารดา คืนนั้นชายหนุ่มตื่นเต้นกลัวกระเป๋าจะหายจึงเอามือจับกุมไว้เมื่อเวลาหลับ วันรุ่งขึ้นออกจากบ้านแต่เช้าพร้อมด้วยกระเป๋าเงิน เที่ยวติดตามหาเจ้าของ ตามตำบลและชื่อที่มีอยู่ในนามบัตร เมื่อได้พบบ้านและเลขบ้านถนนตำบลตรงกัน ปรากฏว่าเป็นบ้านใหญ่โตภูมิฐานสมเป็นผู้มั่งคั่งในตำบลนั้น จึงกดกริ่งหน้าบ้าน เสียงสุนัขในบ้านเห่ากันเกรียวกราว คอยอยู่ครู่หนึ่งก็มี

ผู้หญิงกลางคนออกมาเปิดประตู เด็กหนุ่มถามหาชายผู้มีนามในบัตร หญิงผู้นั้นก็รีบนำตัวไปนั่งรออยู่ในบ้าน ครู่หนึ่งชายเจ้าของบ้านก็ลงมาจากชั้นบนของตึก พอเห็นหน้าเจ้าของบ้าน ชายหนุ่มก็จำได้ดีว่าไม่ผิดตัว คงเป็นเจ้าของกระเป๋าเงินแน่ แต่หน้าตาของเจ้าของบ้านร่วงโรยไปมากเหมือนอดนอน ชายเจ้าบ้านเห็นชายหนุ่มก็จำได้เช่นกัน ชายหนุ่มรีบยืนขึ้นยกมือไหว้ ชายเจ้าของบ้านยกมือขึ้นรับไหว้แล้วบอกให้นั่ง พลางถามออกไปด้วยใจเอ็นว่า

"ขอบใจที่เธอมาหาฉันแต่เช้า คงจะมีธุระเกี่ยวกับฉันหรือ"

ชายหนุ่มรีบพูดขึ้นว่า *"เมื่อคืนท่านได้ทำอะไรตกหายบ้างหรือเปล่าครับ?"*

พอได้ยินคำถามเช่นนั้น เจ้าของบ้านก็แสดงกิริยาตื่นเต้น ดวงตาแจ่มใสขึ้นทันที พลางรีบพูดว่า *"หายซิกระเป๋าเงินตกหายเมื่อคืนนี้ ไม่รู้ว่าตกหายที่ไหนเพราะเมามาก กำลังมีความวิตกทุกข์ร้อนอยู่ทีเดียว เมื่อคืนนี้กลับมาถึงบ้าน พอรู้ว่ากระเป๋าเงินหายฉันก็ตกใจมากเกือบหายเมา เพราะในนั้นมีเช็คจำนวนสองแสนบาทอยู่ด้วย ทั้งผู้สั่งจ่ายเช็คฉบับนี้ก็เดินทางไปญี่ปุ่นแล้ว ถ้าหายคงยุ่งกันใหญ่ ไม่รู้ว่าจะติดต่อกับผู้สั่งจ่ายได้ที่ไหน กว่าจะได้คงเสียเวลาอีกนาน แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าจะเรียบร้อย"*

ท่านเจ้าบ้านพูดทิ้งระยะครู่หนึ่ง พอเด็กหนุ่มจะพูดขึ้น ท่านก็ยกมือห้ามพูดต่อไปว่า "ประเดี๋ยวก่อนฉันรู้ว่าเธอได้เก็บกระเป๋าเงินได้ ทำให้ฉันดีใจจนพูดอะไรไม่ถูก ของที่จะคิดว่าสูญมากกว่าแต่กลับได้คืนในระยะไม่นานเพียงข้ามคืน ความรู้สึกตื่นเต้นเป็นธรรมดา เมื่อคืนนี้นอนหลับ ๆ ตื่น ๆ ตลอดคืน เหมือนฝันร้าย ตั้งใจเช้านี้จะไปแจ้งความตำรวจและจะไปอายัดเช็คฉบับนั้นที่ธนาคาร ถ้าหากไปอายัดเช็คคนสั่งจ่ายคนเดียวกัน แต่จ่ายให้ผู้อื่นที่จำนวนเงินเท่ากัน เราก็เห็นจะเคราะห์ร้าย เพราะจำหมายเลขเช็คไม่ได้ ดูซิความยุ่งยากมากมายเพียงไร ที่สุดเรื่องลงเอยอย่างไม่เคยฝัน ฉันจึงอยากพิสูจน์ แสดงหลักฐานให้ตรงกับความจริงว่ากระเป๋าเงินที่เธอเก็บได้นั้นตรงต่อความจริงหรือไม่ หลักใหญ่ที่จะพิสูจน์ก็คือ มีธนบัตรใบละหนึ่งพันบาทห้าใบ และมีเช็คธนาคารญี่ปุ่นจ่ายเงินสดสองแสนบาทถ้วน นอกนั้นธนบัตรปลีกย่อยที่จำไม่ได้ และมีหนังสือเอกสารและนามบัตรของฉันอยู่ด้วย นี่ก็เห็นจะพอเป็นหลักฐานพิสูจน์ว่าฉันเป็นเจ้าของอันแท้จริง"

เด็กหนุ่มหยิบกระเป๋าเงินออกจากกระเป๋ากางเกงพลางประคองสองมือส่งให้ด้วยความเคารพ แล้วพูดว่า "ผมไม่มีความสงสัยว่าไม่ใช่ของท่านแต่แรกแล้วครับ แต่เมื่อท่านยังไม่ให้ผมทำอะไร ก่อนที่ท่านจะแสดงหลักฐานเสียก่อน ผมก็ยิ่งเคารพในความเป็นธรรมของท่าน"

ท่านผู้นั้นยื่นมือมารับกระเป๋าไปแล้ว ขอจับมือชายหนุ่มเขย่าแน่น พูดว่า "เธอเป็นคนดีมาก ฉันต้องขอยกย่องจากความจริงใจ เธอทำให้ฉันตื้นตันใจมาก ฉันไม่คิดว่าจะได้ของคืนเร็วอย่างนี้ นึกเสียใจว่าต้องสูญแน่ ฉันรู้ตัวว่ามีส่วนเสียมากเหมือนกันและเป็นอันตรายด้วย คือฉันชอบเมาเหล้า เช่นเมื่อคืนนี้ฉันเมามาก เป็นคนอื่นเก็บไม่ใช่เธอฉันก็ต้องสูญเสียเงินจำนวนนี้ แล้วยังมีเอกสารสำคัญอยู่ในนั้นด้วย เหล้าเมาแล้วมันก็ให้โทษอย่างนี้แหละ ฉันคิดจะเลิกดื่มเสียที"

พูดแล้วก็ถอนหายใจยาว พลางก็เปิดกระเป๋าออกดูเมื่อเห็นทุกสิ่งเรียบร้อยแล้วก็หันมาถามเด็กหนุ่มว่า "เวลานี้เธออยู่ที่ไหน หมายถึงบ้านที่พักอาศัย"

เมื่อเด็กหนุ่มบอกตำบลที่อยู่ให้ทราบแล้ว ท่านเจ้าบ้านก็นิ่งคิดอยู่ครู่หนึ่งพลางพูดว่า "แถวนั้นมันที่สลัม มีคนอยู่กันยัดเยียดมากนี่"

เด็กหนุ่มตอบว่า "ใช่แล้วครับ ที่นั่นส่วนมากเป็นพวกหาเช้ากินค่ำอยู่ครับ"

ท่านเจ้าบ้านถามต่อไปว่า "ที่บ้านเธอมีใครอยู่บ้าง เช่น พ่อแม่พี่น้องเป็นต้น แล้วการงานทำทุกคนหรือเปล่า"

เด็กวัยรุ่นตอบว่า "ผมอยู่สองคนกับแม่ครับ พ่อผมเสียแต่ผมเล็ก ๆ แม่ผมเลี้ยงผมมาด้วยการทำไส้กรอกปลาแนมและสาคูไส้หมูขาย ทุกวันนี้แกก็ขายอยู่ แต่กระเดียดกระจาดขายแทนจะหาบขายเหมือนแต่ก่อน ผมก็โตพอออกมาทำงานได้แล้ว ก็ไม่อยากให้แม่ลำบากอยากให้แม่อยู่บ้านเฉย ๆ แต่แม่แกก็ไม่ยอมอยู่เฉย ๆ เพียงแต่ขายน้อยลง เรื่องกระเป๋าเงินของท่าน แม่ก็เป็นคนสนับสนุนให้ผมรีบเอามาคืนท่าน แม่บอกว่าอย่าเอาไว้นานจะเป็นห่วงเปล่า ๆ เพราะไม่ใช่ของเรา จะทำให้เป็นทุกข์ทั้งสองฝ่าย เมื่อคืนนี้ผมก็นอนไม่ค่อยหลับเหมือนกันครับ ผมกลัวว่ามันจะหาย เมื่อส่งคืนให้ท่านแล้วผมก็สบายใจ เพราะไม่ต้องเป็นห่วงว่ามันจะหายอีก"

เจ้าบ้านตื้นตันใจเมื่อได้ยินเด็กวัยรุ่นพูด ท่านได้ลุกขึ้นมากอดเด็กหนุ่มไว้แล้วพูดพูดขึ้นว่า "เด็กวัยรุ่นอย่างเธอนี้หายาก แม่เธอก็เป็นคนดีมาก ถึงจะยากจนก็มีจิตใจสูงมีศีลธรรม ฉันขอจดจำและยกย่องคุณความดีอันนี้อย่างจริงใจ" พูดแล้วท่านผู้นั้นก็หยิบกระเป๋าใบนั้นเปิดออกอีกครั้งหนึ่ง หยิบธนบัตรใบละพันออกมาสองใบ พลางพูดขึ้นว่า "นี่ฉันอยากจะตอบแทนที่เธอนำกระเป๋าเงินมาคืนให้ฉัน นี่เงินเพียงเล็กน้อยเมื่อจะพูดถึงค่าของความดีแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็ไม่มีค่าอะไรเลย" พูดพลางก็ยื่นธนบัตรใบละพันให้สองใบ แล้วพูดต่อไปว่า "หนึ่งพันนี้สำหรับเธอผู้มีใจงาม ที่ไม่ยอมรับเอาทรัพย์สินผู้อื่นมาเป็นของตัว และอีกหนึ่งพันบาทสำหรับมารดาของเธอ ที่ได้อบรม

ลูกให้มีคุณธรรมสูง และฉันขอฝากขอบใจไปยังมารดาของเธอด้วย หากฉันมีเวลาจะ

ไปเยี่ยมและขอบใจมารดาเธอที่บ้าน”

ชายหนุ่มวัยรุ่น ก้มลงกราบรับรางวัลด้วยความตื้นตันใจ แล้วกล่าวขอบพระคุณหลังจากนั้นต่อมาเหตุการณ์ชีวิตของมนุษย์ไม่มีอะไรแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นคนดีและคนชั่ว ย่อมประสบเหตุการณ์ปัญหาชีวิตด้วยกันทุกคน ตามแต่กรรมที่สร้างสมมาแต่ครั้งอดีตจะตามมาสนอง ไม่สามารถรู้ได้ว่าจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นแก่ชีวิตในอนาคตต่อไป เช่นเดียวกับเด็กวัยรุ่นได้ประสบแม้การเจ็บป่วยก็เป็นของธรรมดา ทุกรูปทุกนามจะหนีไม่พ้นการป่วยย่อมจะนำความทุกข์ยากลำบากมาสู่ผู้ที่หาเช้ากินค่ำไม่น้อย เด็กวัยรุ่นผู้นี้ก็เช่นเดียวกัน เห็นจะเป็นเพราะร่างกายไม่เหมาะสมที่จะต้องตรากตรำงานอย่างหามรุ่งหามค่ำ อบอยู่ในกลิ่นเหล้าควันบุหรี่ อาจเรียกว่าแพ้ ไม่เหมาะสมสุขภาพทางร่างกายแต่ละบุคคล ที่สุดเด็กวัยรุ่นก็ล้มป่วยลง ต้องรักษาพยาบาลกันนานวันกว่าจะหายปกติ การงานที่เคยทำก็หลุดลอยไปเพราะทางบาร์ไม่สามารถจะให้ขาดงานนานวันได้ ทั้งทางบาร์ได้เปลี่ยนเจ้าของและผู้จัดการใหม่ จึงไม่สนใจกับคนรับใช้ตำแหน่งไม่สำคัญอะไรนัก หาคนแทนได้ง่าย ทั้งต้องการสตรีมากกว่าบุรุษ การป่วยแล้วตกงานก็เป็นเรื่องหนักอยู่แล้ว สำหรับชีวิตของคนหาเช้ากินค่ำต่อมากลับซ้ำร้ายหรือชาวบ้านเรียกว่าผีซ้ำด้ามพลอย หรือเรื่องความวัวไม่ทันหายเรื่องความควายเข้ามาแทรก เพราะต่อมาก็ถูกขับไล่รื้อถอนออกจากที่เคยอยู่อาศัย แม้จะเป็นบ้านที่เรียกว่ารังนอน เพียงแต่พออยู่พออาศัยพักผ่อนหลับนอน กันแดดกันฝนก็ดี แต่มันก็ยังเรียกว่าบ้านที่เคยอยู่อาศัยแต่อ้อนแต่ออก จะต้องดิ้นรนไปหาที่อยู่ใหม่ตามวิถีชีวิตจะนำไป

นี่เป็นชีวิตของมนุษย์ที่ต้องผจญอยู่ตลอดเวลาที่ยังมีลมหายใจอยู่ในโลก เราจะพบได้ทั่ว ๆ ไปแต่ละคน แต่ละครอบครัว จะหาความสุขความสบายใจนั้นยากนัก เกิดเป็นคนย่อมจะมีทุกข์ด้วยกันทุกคน ผิดแต่ทุกข์คนละอย่าง คนละทาง ย่อมแตกต่างกัน แล้วแต่ชนชั้น ผู้มีอำนาจราชศักดิ์ หรือผู้มั่งคั่งทรัพย์สินเงินทองและยาจกเข็ญใจ ย่อมจะมีปัญหาคนละอย่าง สิ่งที่รวมจุดทุกข์เดียวก็คือ เมื่อเกิดแล้วก็ต้องแก่ต้องเจ็บ บั้นปลายคือความตาย ไม่มีใครหนีพ้นไปได้

เด็กวัยรุ่นคนนี้ก็ได้ประสบปัญหา คือแรกการเจ็บป่วยไม่สามารถจะทำงานได้ก็ต้องออกจากงาน ซ้ำยังต้องถูกรื้นบ้านที่เคยอยู่อู่ที่เคยนอนโยกย้ายหาที่อยู่ใหม่ ล้วนแต่ปัญหาหนัก ๆ เกินกว่าเด็กวัยรุ่นธรรมดายากที่จะอดทนได้ แต่เด็กผู้นี้มีมารดาดีแม้จะเป็นเพียงแม่ค้าขายไส้กรอก ปลาแนม สาคูไส้หมู แต่ก็คอยอบรมให้กำลังใจลูกชายอยู่ตลอดเวลา ปลอบจิตใจให้ลูกชายอดทน มีจิตใจเข้มแข็ง เมื่อเห็นคิดมากเศร้าหมองก็จะปลุกปลอบว่า “เกิดมาเป็นคนเราต้องต่อสู้เมื่อมุ่งทำความดี เราอยู่ในพุทธศาสนานะลูกจำไว้ ลูกได้ทำความดีตลอดมา แม่ภูมิใจในตัวลูกของแม่มาก จง

อดทนทำต่อไป อย่าให้ความชั่วทำลายความดีที่ลูกได้อุตส่าห์สร้างสมไว้มากแล้ว หากลูกสร้างกรรมทำชั่วครั้งเดียว ความดีที่อุตส่าห์ทำไว้ก็จะถูกทำลายลงหมด ผลดีที่จะให้ผลตามสนองในโอกาสอันควรก็จะสิ้นสุดลงด้วย"

เด็กหนุ่มเป็นผู้มีความกตัญญู เคารพมารดาบังเกิดเกล้า ก็ปฏิบัติอยู่ในโอวาท ไม่ยอมปฏิบัติในทางที่ผิด จึงมีความอดทนต่อไป อยู่มาวันหนึ่งชายหนุ่มรู้สึกสงสารมารดาที่ได้อุตส่าห์ทำขนมไส้กรอก ปลาแนม สาคูไส้หมู ใส่กระจาดกระเดียดไปเที่ยวขายเพื่อนำเงินมาเลี้ยงตัว ความสงสารมารดาทำให้กลุ้มใจ เพราะตัวเองก็หายจากป่วยไข้มีร่างกายแข็งแรงเป็นปกติแล้ว ทั้งตั้งใจอยากจะให้มารดามีความสุข ไม่ต้องไปขายของให้ลำบาก แต่ตัวเองก็ยังหางานทำไม่ได้ เงินทองก็ไม่มี แม้มารดาจะเก็บเงินไว้ก็ต้องมาใช้เมื่อตัวป่วย ซ้ำยังต้องใช้ในการขนย้ายหาที่อยู่ใหม่ เงินที่เคยเก็บไว้ก็ไม่มีเหลือ ได้อาศัยมารดาเที่ยวขายของพอเลี้ยงท้องไปวันหนึ่ง ๆ

เด็กหนุ่มเคยออกจากบ้านแต่เช้าเที่ยวเดินหางานทำมาแล้วเป็นเวลาแรมเดือน ๆ ก็พบแต่ความผิดหวัง เพราะตัวเองก็มีความรู้เพียง ม. 6 ซึ่งถ้าจะใช้วิชาหนังสือก็ยังต่ำไป เพราะยังมีนักศึกษามีความรู้สูงอยู่มากมาย บางคนก็ยังหางานไม่ได้ ครั้นจะเอาแรงเข้าแบกหามเพื่อแลกเปลี่ยนเงิน ตัวเองก็เป็นคนแบบบางไม่แข็งแรงพอ ครั้นจะหางานที่ไม่ต้องออกแรงและไม่ต้องใช้วิชาความรู้ก็หายาก เพราะงานแบบนี้ที่ไหนก็เต็มหมด ตั้งใจว่าจะไม่เลือกงาน ขอให้เป็นงานสุจริต แต่ก็หาไม่ได้

เช้าวันนั้น ชายหนุ่มเข้าไปหามารดาแล้วกราบลง บอกว่า จะออกไปพยายามเที่ยวหางานทำตามเคย มารดาก็บอกว่า "จงไปเถิดลูก อย่าท้อใจ คนเราก็เกิดมาทุกคนอยู่ได้ด้วยความหวังว่า วันนี้ไม่ได้ก็คอยพรุ่งนี้ ถ้าไม่ได้ก็คอยต่อ ๆ ไป ความอดทนจะเกิดพลังขึ้นทางจิตใจ เข้มแข็งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ ที่จะเกิดขึ้น เอาความดีชนะความชั่ว ทุกสิ่งไม่พ้นความพยายามในทางดีหรอกลูก เชื่อแม่เถิด ความดีของลูกคงสนองวันหนึ่ง ๆ ข้างหน้า"

ลูกชายพูดว่า "ฉันก็คิดอย่างแม่พูด ถ้าฉันได้งานทำเป็นหลักฐาน ฉันจะไม่ยอมให้แม่ไปเที่ยวขายของอีกต่อไป ฉันสงสารแม่เพราะเป็นผู้บังเกิดเกล้ามีพระคุณต่อลูกมาก ที่ต้องลำบากเพราะเรายากจน ต้องหาเลี้ยงลูกตั้งแต่เล็กจนใหญ่"

ผู้เป็นมารดาหัวเราะ พลางเอามือลูบหลังลูกชายด้วยความรักและเอ็นดู แล้วพูดว่า "ความจริงเราก็ไม่ลำบากยากแค้นอะไรมากนัก แม่ขายของทำให้แม่สบายใจ เพราะได้ออกกำลังเดินไปบ้านโน้นบ้างบ้านนี้บ้างวันหนึ่ง ๆ ได้มีโอกาสเดินกลับถึงบ้าน

กินข้าวกินปลาแล้วนอนหลับสบาย แต่ที่ลูกมีความคิดกตัญญูเช่นนี้ ความดีย่อมจะ

คุ้มครองลูกตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ถึงจะยากจนก็ไม่นาน เชื่อแม่เถิดลูก ทำใจดี ๆ ไว้"

ลูกชายพูดขึ้นว่า "แต่ฉันละอายจ้ะแม่ โตแล้วพอจะหาเลี้ยงแม่ได้ แต่ฉันยังให้แม่หาเลี้ยง ฉันอายชาวบ้านเขาจ้ะแม่"

มารดาปลอบบุตรชายด้วยความรักอย่างสุดซึ้ง "โถอย่าคิดมากไปเลยลูก ที่ลูกทำอย่างนั้นก็แสดงความดีของลูกออกมาให้แม่เห็นแล้ว แม่ก็ภูมิใจในตัวของแม่เอง ที่มีลูกแม้จะมีเพียงคนเดียว แม่ก็พอใจและดีใจ ขอลูกอย่าคิดมากไปเลยนะเชื่อแม่เถิด งานหาได้ก็ได้หาไม่ได้ก็ช่าง อย่าไปวิตกทุกข์ร้อนอะไร ทำใจให้สบาย แม่คิดจะบอกกับลูกหลายครั้งแล้วว่าก่อนลูกจะออกจากบ้านไปทำอะไร ก็ควรจะกราบพระเสียก่อน ทำจิตใจให้สงบระลึกถึงท่านลูกอย่าคิดว่าเป็นการงมงาย แต่เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง การเชื่อหลักธรรมคำสอนไม่มีทางเสีย จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของเรานะลูก"

ลูกชายเป็นคนว่าง่าย เมื่อได้ยินมารดาแนะทางดีก็จัดหาธูปมาจุด แล้วนั่งพนมมือระลึกถึงแต่คุณความดีของพระ แล้วก้มลงกราบสามครั้ง ตามที่มารดาเคยสั่งสอนแต่เล็กจนโต แล้วก็มาออกจากบ้าน

วันนั้นได้พยายามเที่ยวหางานทำตามห้างร้าน แต่ก็ผิดหวังเช่นเคย เด็กหนุ่มแทบจะหมดอาลัยในชีวิตที่ไม่สามารถจะหางานได้ ก็เดินเข้าไปในสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง นั่งใต้ร่มไม้รำพึงถึงชะตาชีวิตของตนรู้สึกเกิดมาดูอับโชค ผิดกับผู้อื่นเขาหางานทำได้ง่าย ๆ หลายเดือนแล้วที่ได้เที่ยวเดินหางานทำ แต่ก็ผิดหวังทุกครั้ง นึกว่าคราวนี้จะกลับไปถึงบ้านก็ควรจะเริ่มต้นไปช่วยมารดาขายขนมโดยตั้งใจว่าจะให้มารดาอยู่บ้าน ตัวเองจะเป็นคนหาบของไปขายแทน จะไม่ยอมออกไปหางานอีกต่อไป กำลังนั่งเอามือกุมขมับก้มหน้าคิดอะไรเกี่ยวกับโชคชะตาของตัวอยู่ ทันใดนั้นรู้สึกว่ารถยนต์ได้แล่นมาหยุดไม่ไกลจากที่ตนนั่งเท่าใดนัก ชายหนุ่มมิได้เงยหน้าขึ้นดู เสียงพูดของคนในรถได้ยินว่า "เห็นจะใช่แน่ พ่อจะลงไปดูก่อน ชายหนุ่มก็ไม่สนใจจะเป็นผู้ใดที่มาเที่ยวในสวนสาธารณะ จะพูดอะไรก็ไม่ใช่ธุระอะไรของเรา คิดว่าตนเป็นคนยากจน คงไม่มีใครรู้จักและสนใจ จึงใจลอยมัวแต่นั่งก้มหน้ากุมขมับเหม่อมองดูดิน ความรู้สึกว่าได้ยินเสียงฝีเท้าเดินใกล้เข้ามายืนอยู่ที่ตรงหน้าตน เสียไม่ได้ก็เงยหน้าขึ้นมองดู ทันใดนั้นก็ต้องสะดุ้งเพราะผู้ยืนตรงหน้านั้นไม่ใช่ผู้ใด เป็นผู้เคยทำกระเป๋าเงินตกที่หน้าบาร์ครั้งก่อนนั่นเอง

เด็กหนุ่มรีบลุกขึ้นยืนยกมือขึ้นไหว้เป็นการเคารพ ท่านผู้นั้นแสดงความดีใจจนเห็นได้ชัดจากคำพูดที่ว่า "แหม ฉันเที่ยวตามหาเธอเสียแย่ ครั้งแรกไปตามหาเธอที่

บาร์ ถามใคร ๆ ดู เขาก็บอกว่าเธอออกไปแล้ว ซ้ำในบาร์ก็เปลี่ยนเจ้าของและผู้จัดการใหม่ พนักงานต้อนรับส่วนมากเปลี่ยนเป็นหญิง ฉันเอง ตั้งแต่ทำกระเป๋าตกครั้งนั้นแล้ว ก็ไม่ได้เที่ยวบาร์อีก ครั้นไปตามเธอที่บ้าน ตามที่เธอบอกไว้นั้น เมื่อไปเห็นสถานที่นั้นเคยมีบ้านเรือนที่อยู่กันหนาแน่น แต่บัดนี้ไม่มีเหลือ ฉันก็ใจหายหมด นึกกลัวว่าจะถูกเครื่องบินทิ้งระเบิดทำลาย ไม่รู้ว่าเธอจะหลบไปอยู่ที่ไหน คราวนี้คงจะหาตัวเธอยากเหมือนงมเข็มในมหาสมุทร พระนครอันกว้างใหญ่จะหาที่ไหนจึงจะพบ ฉันได้พยายามไปเที่ยวค้นหาตามบาร์ ตามร้านอาหาร คิดว่าเธอคงจะไม่ทิ้งอาชีพเดิมแต่ก็ผิดหวัง นี่ฉันค้นหาเธอเกือบจะคิดว่าหมดหวังเสียแล้ว มันเป็นบุญจริง ๆ ที่วันนี้โชคดีมาพบเธอที่นี่ ครั้งแรกยังไม่แน่ใจเพราะเธอนั่งก้มหน้าใช้มือกุมหัวอย่างคนกลุ้มอกกลุ้มใจ แต่เมื่อเธอเงยหน้าขึ้นก็จำได้ว่าใช่แน่ ฉันดีใจจนบอกไม่ถูกที่ได้พบเธอ มีเรื่องอะไร เธอและแม่สบายดีหรือ ทำไมมานั่งเศร้าอยู่ที่นี่ ?”

ชายหนุ่มรู้สึกดีใจที่ได้พบท่านผู้นี้ และมีความกระตือรือร้นอยากจะพบตน คงจะเป็นมงคลแก่ตัวแน่ซึ่งไม่เคยคิดเคยฝันมาก่อนว่า จะมีผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงเที่ยวตามหาอยากจะพบ ตนจึงได้เรียนกับท่านว่า “ขอบคุณครับ เวลานี้ผมกับแม่สบายดี หลังจากพบกับท่านไม่นานผมก็ป่วยหนัก ต้องออกจากงาน บ้านก็ถูกขับไล่ที่ เราต้องหาที่อยู่ใหม่ครับ ท่านจะมีอะไรผมยินดีที่จะรับใช้ท่าน”

ท่านผู้นั้นยิ้มอย่างดีใจ แล้วพูดว่า “ชะตาชีวิตของมนุษย์เราก็เป็นอย่างนี้แหละอย่าคิดให้มันเศร้าเลยไม่เกิดอะไรให้ดีขึ้นมา ว่าแต่เวลานี้เธอทำงานอยู่ที่ไหน และทำงานอะไรบ้าง”

ชายหนุ่มตื่นเต้นยินดี เมื่อท่านผู้นั้นถามถึงเรื่องงาน จึงเรียนกับท่านโดยตรงว่าเวลานี้ยังไม่ได้ทำงานอะไร และกำลังเที่ยวหางานทำ

ท่านผู้นั้นก็พูดด้วยความยินดีว่า “ถ้าเช่นนั้นฉันอยากจะขอเสนอให้เธอไปทำงานอยู่กับฉัน เธอจะตกลงไหม”

ชายหนุ่มดีใจที่ได้งานง่ายอย่างไม่เคยนึกมาก่อน แต่ก็ยังนึกสงสัย เพราะไม่แน่ใจเป็นงานอะไร จึงย้อนถามว่า

“ท่านจะกรุณาให้ผมได้ทำงานอะไรครับ ถ้างานเกี่ยวกับหนังสือ ผมมีความรู้น้อยคงไม่สามารถจะรับใช้ท่านได้ เพราะผมไม่ได้เรียนชั้นสูงไม่มีความรู้พอ”

ท่านผู้นั้นหัวเราะชอบใจ แล้วพูดว่า “เธอมีซิ เธอได้ปริญญาชั้นสูงที่มีผู้ยังต้องการคนมีปริญญาอย่างเธออีกมาก” พูดแล้วท่านผู้นั้นก็หัวเราะอย่างคนใจดี ทำให้ชายหนุ่มงง เพราะไม่นึกว่าจะได้ยินคำพูดเช่นนี้ จึงถามท่านออกไปด้วยความสงสัยว่า

"ผมไม่เคยเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่ไหนมาก่อน ทำไมท่านจึงบอกว่า ผมได้ปริญญาชั้นสูง ผมยังไม่เข้าใจ"

ท่านผู้นั้นหัวเราะ เพราะเห็นว่าชายหนุ่มผู้นี้เป็นคนซื่อ จึงบอกว่า "จริงเธอไม่เคยเรียนมหาวิทยาลัย แต่เธอก็ได้ **ปริญญาธรรมชาติ** ซึ่งได้แสดงความรู้สึกออกมาให้ฉันเห็นแน่นอนแล้วว่า เธอเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ได้ เท่านี้ก็เพียงพอสมกับตำแหน่งปริญญาธรรมชาติ ส่วนวิชาความรู้อื่นพอจะเรียนได้ ถ้าเธอขยันรักเรียนฉันจะสนับสนุนให้เธอเริ่มศึกษา โดยให้อาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถสูงมาสอน มีเวลาเรียน มีเวลาทำงาน ทำไปเรียนไป ไม่ช้าเธอก็จะคล่องงานมีความรู้มากขึ้น ค่าเล่าเรียนศึกษาเธอไม่ต้องเดือดร้อน เป็นหน้าที่ของฉัน แล้วก็บรรจุให้เธอรับหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน ฉันคิดว่าเธอคงจะทำได้ดี และเป็นที่ไว้วางใจของฉันต่อไป และเข้าใจว่าเธอคงไม่ปฏิเสธความหวังดีของฉันแน่ ฉันขอบอกความจริงว่าคนเก่าที่ฉันวางใจเกิดไม่ซื่อ เมื่อมีโอกาสก็คิดทุจริต ทำให้ฉันคิดถึงเธอขึ้นมา จึงเที่ยวตามหาแทบพลิกแผ่นดิน คิดว่าเธอคงเห็นใจฉัน"

หลังจากการตกลงได้ทำงานอย่างไม่นึกฝัน และมีหน้าที่มีเกียรติที่ได้รับความไว้วางใจ ชายหนุ่มก็มีความตื่นเต้นยินดีพาเอาความรู้สึกมาหามารดา เล่าเรื่องเริ่มต้นที่ได้พบกับท่านผู้นั้น จนตลอดถึงคำพูดโต้ตอบกันให้มารดาฟังจนหมดแล้ว ย้ำพูดกับมารดาว่า "วันนี้ฉันตื่นเต้นดีใจเหลือเกิน ไม่หิวข้าวทั้งวันเพราะอิ่มอกอิ่มใจ เหมือนอภินิหาร บังเอิญให้ฉันเข้าไปนั่งในสวนสาธารณะ จึงได้งานอย่างไม่นึกฝัน เวลาเที่ยวหางานแทบเลือดตากระเด็นก็หาไม่ได้ เมื่อถึงเวลาจะได้งาน ก็ได้อย่างไม่รู้ตัว ท่านนายจ้างและบุตรสาวไม่ถือตัวยังใจดี พาฉันขึ้นรถมาส่งถึงหน้าบ้าน บอกว่าวันหลังจะแวะมาเยี่ยมแม่ แล้วยังมอบเงินให้ฉันอีกพันบาทจ้ะแม่ ฉันดีใจเหลือเกินที่ตกลงได้ทำงาน ต่อไปนี้ฉันจะได้เงินมาเลี้ยงแม่ให้มีความสุข" พูดแล้วชายหนุ่มก็มอบเงินทั้งหมดให้แก่มารดาอย่างดีใจ

มารดาของเธอก็พลอยดีใจไปด้วยแล้วพูดว่า "วันนี้แม่เห็นหน้าลูกยิ้มแย้มสดชื่นเมื่อตอนเดินเข้าบ้านไม่เหมือนทุกวัน ที่แม่เห็นแต่เดินหน้าเศร้า ๆ อย่างหมดอาลัยในชีวิตกลับเข้ามาในบ้าน แม่ก็รู้แล้วว่าบุญที่ลูกได้ทำความดีไว้เกิดผลตามสนองแล้ว นี่แหละลูกคนเราทำดีเอาไว้มันเป็นสิริมงคลแก่ตัวเราเอง วันหนึ่งข้างหน้าความดีก็จะเกิดสนองอย่างไม่รู้ตัว แม่ว่าพระท่านได้ช่วยเราเมื่อได้ทำดี จงทำความดีให้ยิ่งขึ้นเถิดลูกเจ้าจะได้สบายตลอดไป โบราณว่า จงทำความดีก่อนเถิดผลจะเกิดขึ้นเมื่อภายหลัง ถ้าไม่ทำความดี จะให้ความดีที่ไหนมาสนองเรา"

ต่อจากนั้นชายหนุ่มก็ได้รับความอุปการะจากท่านผู้เป็นนายจ้างนั้น โดยให้การศึกษาเล่าเรียนวิชาความรู้ต่าง ๆ เท่าที่ชายหนุ่มต้องการเรียน และทำงานในตำแหน่งไว้วางใจไปด้วย บัดนี้ชายหนุ่มผู้นั้นได้ประสบความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ต่อมาชายหนุ่มก็ได้แต่งงานกับบุตรสาวคนสวยของท่านนายจ้างผู้มีใจเมตตากรุณา ยกธิดาสาวคนเดียวผู้เป็นทายาทในกองมรดก การแต่งงานเป็นงานใหญ่โต เพราะเจ้าภาพเป็นผู้มีชื่อเสียงในสังคม บั้นปลายชีวิตของบุตรชายกับมารดาที่ยากจนแต่ทรัพย์ แต่ไม่จนความดีซึ่งได้เคยหาบและกระเดียดกระจาดขายสาคูไส้หมูกับไส้กรอกปลาแนม ก็ถึงซึ่งความสุขความสบาย มีผู้คนนับหน้าถือตา เพราะความดีมีศีลธรรม มารดาผู้ได้อบรมบุตรจนได้เป็นผู้มีชื่อเสียงมั่งคั่งรุ่งเรืองในชีวิต เพราะความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่

เมื่อท่านนักธุรกิจเล่าเรื่องให้เพื่อนทั้งสองถึงชีวิตของชายหนุ่มฟังแล้ว สองท่านก็รู้สึกสนใจในเรื่องปริญญาธรรมชาติมาก แต่ก็อดที่จะสงสัยไม่ได้ ต่างก็ถามท่านนักธุรกิจผู้นั้นว่าทำไมคุณถึงได้รู้เรื่องได้ละเอียดลออทุกแง่ทุกมุมในชีวิตของท่านผู้นี้ ผมคิดว่าอย่างน้อย ท่านผู้นั้นคงจะเป็นเพื่อนคุณที่สนิทสนมกันมาแต่ครั้งเด็ก ๆ จึงได้รู้เรื่องชีวประวัติได้ดี แหละปัจจุบันนี้ท่านผู้นั้นอยู่ไหน ท่านนักธุรกิจการค้านิ่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดขึ้นช้า ๆ ว่า

"เวลานี้นั่งอยู่ที่นี่ เด็กหนุ่มผู้ยากจนในครั้งก่อนนั้น ก็คือตัวผมในปัจจุบันนี้ นี่เป็นชีวประวัติในอดีต ที่น้อยคนจะรู้เรื่องนี้ของผม"

ทันใดนั้นทั้งสองท่านที่ได้ทราบชีวประวัติของเพื่อนที่รักก็งง เพราะไม่เคยรู้มาก่อนเลย ต่างแสดงความยินดีและเพิ่มความนับถือในความดียิ่งขึ้น ด้วยความจริงใจ นับถือในประวัติความดีของท่านนักการค้าแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพราะเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ช่วยส่งเสริมเป็นผู้ที่ไต่เต้ามาจากความยากจน จนบรรลุถึงความเจริญรุ่งเรือง เป็นผลของกรรมดี ทันใดนั้นก็มองออกไปเห็นรถที่จะเดินทางไปต่างจังหวัดมารอคอยอยู่ก่อนแล้ว แต่เรามัวสนใจสนทนากันอย่างเพลิดเพลินในชีวิตประวัติที่น่าสนใจของเพื่อน เมื่อเราชำระเงินค่าอาหารและเครื่องดื่มแล้ว ก็พากันรีบออกมาขึ้นรถเพื่อเดินทางออกจากพระนครต่อไป

ค่าของความดี

วันหนึ่งเป็นวันเสาร์ ข้าพเจ้ากับเพื่อน ๆ ได้ตกลงกันว่าจะใช้เวลาหลังอาหารเที่ยงไปเยี่ยมเยียนท่านผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่คุ้นเคยนับถือกันมาก ระยะหลังนี้นานที่เราไม่มีโอกาสได้พบกันเพราะต่างก็มีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติด้วยกัน อายุยิ่งมากเวลาก็ยิ่งน้อยเป็นธรรมดา

วันนั้นนับว่าเป็นวันโชคดี บังเอิญท่านอยู่บ้าน เราต่างก็มีความยินดีที่ได้พบกัน เราได้ใช้เวลาที่ผ่านไปให้เกิดประโยชน์เป็นสาระ นำเรื่องที่เป็นแก่นสารมาเล่าสู่กันฟัง บังเอิญเรามีชีวิตอยู่ในยุคที่โลกกำลังปั่นป่วนมืดมัวทั่วไป ประชาชนชาวโลกได้รับความเดือดร้อนหวาดกลัวภัยที่ร้ายแรง นอนตาไม่หลับ คนชั่วกำลังมากขึ้น คนดีกำลังจะน้อยลง มนุษย์ใจชั่วครองความยิ่งใหญ่ ฝ่ายหนึ่งเมาอำนาจ ไม่มีมนุษยธรรมเป็นโรคจิตวิปริตผิดมนุษย์ธรรมดา มุ่งหวังจะครองความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ของโลก ด้วยการทำลายฝ่ายตรงข้ามที่รักสงบและความเป็นธรรมและรักความเป็นอิสระเสรี ผู้ใจชั่วใช้อุบายยุยงปลุกปั่นให้ชาวโลกหรือชนชาติเดียวกันฆ่าฟันทำลายกันเองเป็นขั้นแรก ทำให้ชาวโลกที่รู้เท่าไม่ถึงการขาดสติปัญญา ถูกปลุกปั่นหลอกลวงให้ขายชาติ ให้ทำลายล้างชาติเดียวกัน พวกใจชั่วพยายามชักนำหลอกลวงให้ฝืนธรรมชาติ ให้เห็นชั่วเป็นดี ให้เห็นผิดเป็นชอบ ให้เห็นนรกกลายเป็นสวรรค์ แล้วก็ส่งพวกมันแทรกซึมเข้ามาเป็นนายกดขี่ข่มเหง ที่สุดพวกเบาปัญญาก็ตกเป็นทาสของคนชั่วร้าย ประพฤติตนเป็นที่รังเกียจของสังคมคนดีทั่วไป ขาดความเป็นอิสระเสรีอย่างไม่รู้ตัวกว่าจะรู้ได้ทำผิดขายชาติก็สายเสียแล้ว เพราะพวกนี้มีจิตใจเหี้ยมโหดดุร้าย เพียงแต่สงสัยว่าจะเอาตัวออกห่างก็ทำลายชีวิตทันที ฆ่าได้แม้แต่ทารกที่ไม่เดียงสาคนแก่ชราที่บริสุทธิ์และพ่อแม่ญาติพี่น้อง มีจิตใจทารุณร้ายกาจและพยายามทำลายศาสนาและศีลธรรมประเพณีอันดีงามของชาติที่มีมาแต่โบราณ ที่ชาวเมืองได้เคยปฏิบัติด้วยความสงบสุขตลอดมา

เราได้วิจารณ์กันถึงพวกมนุษย์ที่หน้าไหว้หลังหลอกหยิ่งยะโส พวกนี้ถือลัทธิทำชั่วได้ดีไม่เคยซื่อตรงต่อสัญญาใด ๆ ที่ทำกันไว้ ถ้ามันมีโอกาส มันก็จะทรยศ

หักหลังแทรกซึมเข้ารุกรานทำลายล้าง ไม่ว่าชาติที่เป็นมิตรหรือศัตรูเช่นเดียวกัน แม้แต่พวกเดียวกันยังทรยศหักหลังวุ่นวายตลอดเวลา สัญญาเป็นเศษกระดาษที่ไม่เกิดประโยชน์ ไม่เป็นหลักประกันความแน่นอนใด ๆ ชาวโลกที่สุจริตได้รับความเดือดร้อนทั่วไปทุกชาติทุกศาสนา พวกเราได้รู้ได้ฟังแล้วก็เศร้าใจ แต่เรามีหลักธรรมที่แน่นอนใจที่สุดว่าโลกเราจะอยู่ได้ด้วยความเที่ยงธรรม ความดีจะต้องชนะความชั่ว ความสัตย์จริงและอำนาจของศีลธรรมความดีจะต้องเป็นอมตะที่ไม่ตายอยู่คู่โลก แม้ฝ่ายอธรรมความชั่วจะมีฤทธิ์เดชอำนาจเกรียงไกรเพียงไรก็หนีหลักธรรมของโลกไปไม่ได้ จะอยู่ได้เพียงระยะหนึ่งที่โลกกำลังปั่นป่วนมืดมัวไม่นาน ผลที่สุดฝ่ายชั่วก็ต้องพ่ายแพ้ จะต้องได้รับกรรมตามสนอง โลกก็จะเข้าสู่ยุคปกติแสงสว่างของศีลธรรมก็จะแผ่ทั่วพื้นพิภพทำลายอธรรมให้สูญสิ้นไป

เมื่อหวนกลับมาย้อนพิจารณาเหตุการณ์ทางบ้านเมืองเราในยุคนี้ ก็จะเห็นได้ว่าพวกวัยรุ่นได้ห่างไกลจากศีลธรรม ลูกขาดความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ ผู้น้อยขาดความเคารพผู้ใหญ่ ทุกวันนี้มีข่าวจี้ปล้นฆ่าฟันกันตายรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาไม่ตื่นเต้นเพราะความเคยชินชีวิตมนุษย์มีค่าต่ำแม้แต่ผู้ที่มีความรู้ได้รับการศึกษาสูง แต่ก็ยังไม่พ้นข่าวการฆ่าทำลายล้างกันอย่างทารุณ ฟังข่าวผู้มีจิตใจเหี้ยมโหดดุร้ายของคนในยุคนี้แล้วทำให้จิตใจห่อเหี่ยวเศร้าหมอง เกิดนึกระอายใจเห็นคนชั่วในยุคปัจจุบันนี้ เราจึงได้เปลี่ยนจากเรื่องคนชั่วใจโหดมาพูดถึงเรื่องคนดีสร้างความดี เพื่อให้คลายจากความเศร้าใจให้เกิดความสดชื่นพลอยปีติยินดีไปด้วย เพราะโลกนี้มีชั่วก็ย่อมมีดีคู่กันเป็นธรรมดา เราได้สนทนาในคุณงามความดีของผู้ที่ควรยกย่องสรรเสริญ เพื่อจะเป็นแบบอย่างแก่อนุชนรุ่นหลัง เพื่อคลี่คลายประสาทจากเหี้ยมโหดดุร้ายของยุคนี้ลงได้บ้าง จะได้ช่วยอนุโมทนาคุณงามความดีของท่านผู้ที่ได้ปฏิบัติดีมาแล้ว ให้ผู้ยังไม่รู้ให้รู้กว้างขวางออกไป อยากให้ชีวประวัติอันงดงามบริสุทธิ์ของผู้สร้างกรรมดี เป็นบุคคลที่ควรแก่การบูชายกย่องให้ยั่งยืนถาวร ผู้เขียนจะเอาคำสนทนามาเรียบเรียง ขึ้นคำว่า "ข้าพเจ้า" ต่อไปนี้จะขอเป็นคำของท่านเจ้าของบ้านเพื่อเข้าใจให้ถูกต้องท่านได้เล่าเรื่องให้เราฟัง ผู้เขียนจะถ่ายทอดให้ท่านอ่านดังต่อไปนี้

เมื่อต้นเดือนกรกฎาคม 2508 ได้รับข่าวอันน่าเศร้าสลดใจยิ่งในรอบปี ทั้งทางกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ว่าท่านผู้ใหญ่เจ้ากระทรวงหนึ่งได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อข่าวนี้รู้ไปถึงไหนที่รู้ชีวประวัติของท่านต่างก็พากันเศร้าสลดใจ เสียดายผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เข้มแข็งซื่อสัตย์สุจริตบริสุทธิ์สะอาดต้องจากไป หนังสือพิมพ์รายวัน

ทุกฉบับทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ต่างก็ลงบทความและแสดงความเสียใจอย่าง

ลึกซึ้ง ส่งข่าวสดุดีคุณงามความดีของท่าน และชีวประวัติอันขาวสะอาดตลอดเวลาที่ท่านรับราชการ ข้าพเจ้าก็รู้สึกเศร้าสลดใจที่ชาติต้องสูญเสียคนดีที่เป็นหลักของการปฏิบัติดี เป็นผู้ที่ได้รับความยกย่องเคารพนับถือทั่วไปว่าเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงตรงผู้หนึ่ง

ข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อถึงเวลางานพระราชทานเพลิงศพต้องไปในงานให้ได้ เพื่อแสดงความเคารพคุณงามความดีของท่านผู้มีบุญคุณต่อชาติเป็นตัวอย่างผู้ก่อกรรมดีที่น่านิยมนับถือก่อนที่ซากของท่านจะสูญไปในกองเพลิง เพราะควรจะไปเคารพผู้ที่ควรแก่การเคารพบูชาถือว่าเป็นบุญกุศลและศิริมงคลแก่ตนเอง อย่างน้อยจิตก็ระลึกถึงว่า เราไปเคารพศพท่านผู้สร้างกรรมดี แม้จะมีความเสียดายบ้าง แต่ก็รู้ว่าความตายไม่มีใครห้ามได้ เกิดปิติที่ความดีของท่านจะเป็นอมตะชั่วบุตร หลานเหลนต่อ ๆ กันไป

ต่อมาก็ถึงกำหนดวันงานพระราชทานเพลิง เป็นปลายเดือนพฤศจิกายน 2508 บ่ายวันนั้นข้าพเจ้าไปก่อนเวลาหมายกำหนดการ เพราะคิดว่าคุณงามความดีของท่านคงจะทำให้ผู้ที่มาประชุมในงานนี้อย่างมากมาย เมื่อข้าพเจ้าถึงในบริเวณงาน ก็มองเห็นเพื่อนผู้คุ้นเคยกวักมือเรียกให้เข้าไปนั่งเก้าอี้แถวเดียวกันด้านหลัง ข้าพเจ้ามีความยินดีเพราะเพื่อนผู้นี้เป็นผู้กว้างขวางในวงสังคม มีความรู้เกี่ยวกับชีวิตประวัติของผู้ตายมาก และกำลังสนทนากับผู้ที่นั่งใกล้เคียงอย่างเพลิดเพลินอยู่ก่อน ซึ่งท่านเหล่านั้นข้าพเจ้าไม่คุ้นเคย เมื่อเข้าไปนั่งลงเรียบร้อย เพื่อนก็เป็นผู้แนะนำให้รู้จักผู้ที่นั่งใกล้เคียงอีกมองท่านตามมารยาทแล้วก็เริ่มจับเรื่องสนทนาต่อไป เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังน้ำเสียงแล้วจับใจความได้ว่า ที่ท่านพวกนี้กำลังพูดถึงคุณความดีของผู้วายชนม์ว่า ไม่เคยมีประวัติด่างพร้อย มัวหมองเลยตลอดมา เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์มั่นคงเที่ยงธรรมเสมอต้นเสมอปลายสละเวลาความรู้ทั้งชีวิตจิตใจและความสุขส่วนตัว เพื่อมุ่งหมายหวังให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองเป็นข้อใหญ่ แม้แต่จะได้รับหน้าที่ตำแหน่งใหญ่โตควบคุมกิจการ ฐานะก็มิได้ใหญ่ตามตำแหน่งของท่าน ไม่ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงฐานะให้ดีขึ้น บ้านที่อยู่อาศัยก็ไม่ใช่ตึกรามที่โอ่โถงใหญ่โต ไม่สมตำแหน่งหน้าที่ บ้านช่องก็คงสภาพเดิมตลอดเวลาของท่านไม่เคยมีรถยนต์ใช้เป็นส่วนตัว รถราชการประจำตำแหน่งท่านก็ใช้แต่ในเวลาปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น เมื่อพ้นเวลาราชการแล้วท่านก็ไม่ยอมใช้ส่วนตัวเป็นอันขาด เป็นที่รู้กันทั่วในสังคมราชการงานเมืองว่า ท่านได้อุทิศตนเพื่องานของชาติไม่หลงใหลลืมตัวมัวเมาอำนาจ กิติศัพท์ปฏิบัติราชการเลื่องลือเป็นที่ยกย่องสรรเสริญความดีเด่นจะต้องดำรงอยู่ในความทรงจำของผู้ที่คุ้นเคยนับถือตลอดไป

ท่านมีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์และประเทศชาติยิ่งชีวิต ข้าพเจ้าฟังการสนทนาของท่านเหล่านั้นด้วยความสนใจ ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับชีวิ ประวัติของท่านผู้นี้กว้างขวางเด่นขึ้นอีกมาก นึกเคารพบูชาความดีที่ท่านปฏิบัติยิ่งขึ้น ตอนหนึ่งท่านผู้นั่งอยู่กับข้าพเจ้าได้พูดขึ้นว่า

"ผมรู้สึกภูมิใจที่ได้มีโชคดีที่เคยอยู่ใกล้ชิดท่าน ได้ทราบเรื่องราวดีว่า ท่านรักความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อุทิศเวลาความรู้ความสามารถเพื่องานของประเทศชาติ แสวงหาผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมารับราชการ มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ยึดมั่นอุดมคติที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติไม่ให้รั่วไหลในทางที่ไม่ดีไม่สมควร เมื่อครั้งท่านยังดำรงตำแหน่งเกี่ยวกับการเงินของชาติได้มีนักการเมืองผู้ยิ่งใหญ่ มีอิทธิพลเป็นที่เกรงขามในสมัยนั้นมีความประสงค์ต้องการเงินไม่น้อยเพื่อหนี้สินของรัฐวิสาหกิจ แต่ท่านก็ได้ชี้แจงยืนยันว่า เป็นการผิดหลักที่จะปฏิบัติและผิดต่อกฎหมายที่ได้วางระเบียบไว้ ผู้มีอำนาจก็จนต่อเหตุผล เรื่องก็ระงับไป ท่านก็มารำพึงว่า ท่านคงจะดำรงตำแหน่งนี้ได้อีกไม่นาน ท่านบอกว่า ท่านไม่กลัวที่จะพ้นหน้าที่การปฏิบัติงานตามระเบียบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แต่ท่านกลัวมากก็คือพ้นหน้าที่โดยมัวหมอง ท่านจนไม่มั่งมีเพราะเป็นผู้มักน้อย ผมเคยเห็นคุณหญิงของท่านก็ขึ้นรถประจำทางเพราะไม่มีรถส่วนตัว ท่านบอกว่าเราก็ลำบากแต่ตัวไม่ลำบากใจ แม้ท่านจะต้องออกจากหน้าที่แล้วก็คงจะได้รับเบี้ยบำนาญซึ่งไม่มากนักท่านบอกว่าเรามีน้อยใช้จ่ายอยู่ในวงจำกัดไม่เดือดร้อนอะไร แต่ท่านก็อยู่ในตำแหน่งนานกว่าที่คิดไว้ เห็นจะเป็นเพราะผู้ใหญ่รักความยุติธรรม เห็นความสามารถเข้มแข็งปฏิบัติงานเพื่อชาติด้วยความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ ควรเป็นที่ยกย่องสรรเสริญเป็นบุคคลที่หาไม่ง่าย"

ข้อปฏิบัติเด่นของท่าน ปฏิบัติแผ่ความเมตตาเห็นอกเห็นใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นคุณธรรมอันสูง เป็นการแผ่เกียรติคุณความดีของท่านในหมู่ผู้ที่เคยร่วมงานกับท่านเป็นอนุสรณ์อย่างไม่มีวันลืม แม้ครั้งหลังที่ท่านได้เข้าโรงพยาบาลหลังจากการผ่าตัดใหญ่คืนนั้นผู้เฝ้าไข้ละทิ้งหน้าที่กลางดึก ท่านเกิดช็อคขึ้นมาจนหมดสติ มีผู้มาพบรีบไปตามนายแพทย์มาแก้ไขจนฟื้นคืนสติแม้ท่านจะได้รับทุกข์ทรมานด้วยโรคภัย แต่ท่านก็ยังห่วงผู้อื่น แผ่เมตตาจิตขอร้องว่าหากผู้เฝ้าไข้ผิดก็อย่าได้เอาโทษเลย ท่านเป็นบุคคลที่หาได้ยาก ข้าพเจ้าได้ฟังแล้วก็รู้สึกจับใจในความดีของท่านแต่แล้วท่านผู้เล่าหยุดเว้นระยะแล้วถอนหายใจพักหนึ่ง ก่อนจะเล่าต่อ เหมือนจะนึกทวนความทรงจำก่อนจะพูดออกมาว่า

เมื่อครั้งท่านได้ดำรงตำแหน่งเกี่ยวกับการเงินได้มีเหตุเกิดขึ้น คือมีพนักงานผู้น้อยได้คบคิดร่วมมือกับบุคคลภายนอก ปลอมชื่อลายมือผู้มีอำนาจเบิกจ่ายได้สมรู้ร่วมคิดกันมาเบิกเงินเป็นการทุจริต ทางการได้จับกุมผู้ต้องสงสัย ผลการสอบสวนได้ผู้คบคิดทุจริต ศาลได้พิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดตามอาญาไปแล้ว ท่านจึงได้ทำหนังสือขอลาออกเพื่อให้คณะผู้ใหญ่พิจารณาดำเนินการตามที่ท่านเป็นหัวหน้าขององค์การนี้ ไม่สามารถให้ผู้อื่นอยู่ใต้ปกครองมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ขาดคุณธรรมอันดีงาม ให้สมกับผู้ที่เป็นพนักงานแม้จะเป็นผู้น้อยก็ตาม ท่านก็สำนึกหน้าที่รับผิดกล่าวโทษตัวเอง แม้จะไม่ใช่หน้าที่ควบคุมของท่าน นับว่าท่านมิใช่เป็นผู้ที่เพียงรับแต่ความดีความชอบ ท่านกล้ายอมรับความผิด ไม่ยอมโยนความผิดปัดไปให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับบาป นับว่าท่านมีจิตใจเด็ดเดี่ยวเสียสละอย่างกล้าหาญ ไม่ยอมเห็นแก่ลาภยศที่ประจำอยู่ ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ความผิดของท่านไม่จำเป็นที่จะเสียสละตำแหน่ง ทุกคนซาบซึ้งในการปฏิบัติงานอย่างเที่ยงตรงอย่างไม่เห็นแก่ตัว จิตใจใสสะอาดบริสุทธิ์ เป็นผู้ใหญ่ที่แสดงตัวอย่างอันดีงาม ย่อมได้รับความนับถือจากผู้น้อยส่วนมากด้วยน้ำใสใจจริง เกิดจากความรู้สึกมากจากส่วนลึกที่แท้ของหัวใจไม่ใช่เป็นความเคารพนับถืออย่างจอมปลอมหน้าไหว้หลังหลอกต่อหน้าลูกพลับลับหลังตะโกสรรเสริญกับนินทาเป็นของคู่กัน ถ้าไปขัดผลประโยชน์ของคนใจชั่วก็ถูกนินทา คนดีสรรเสริญคนชั่วก็นินทาหนีไม่พ้น แม้แต่องค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มิได้เว้น ทุกอย่างไม่มีใครหนีกฎแห่งกรรมไปได้ ผู้ทำกรรมดีก็ย่อมมีบุญบารมีของความดี โบราณว่าคนดีย่อมตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ หลังจากท่านพักงานท่านมิได้วิ่งเต้นไปกราบไหว้ขอตำแหน่งผู้ใด คนดีย่อมเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป ชาติยังเรียกร้องต้องการคนดี ๆ มากคุณสมบัติอันดีที่ท่านได้ปฏิบัติงานมาแล้ว ส่งเสริมความดีเด่นยิ่งขึ้นเป็นที่รับนับถือของคนทั่วไป ที่สุดก็มีราชรถมาเกยถึงบ้านโดยมีผู้ใหญ่ในสมัยนั้นมาทาบทามให้ร่วมงานเป็นเจ้ากระทรวง แต่ก็ต้องผิดหวังเพราะท่านมิได้แสดงความสนใจยินดีต่อหน้าที่อันมีเกียรติ ได้ปฏิเสธว่ายังไม่เหมาะสมท่านยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่สำคัญ ความจริงเพราะยังมีนักการเมืองบางคนใช้อิทธิพลในทางที่ผิด ไม่ว่ายุคใดสมัยใดชาติยังต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความเข้มแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้ที่ประชาชนยอมรับนับถือว่าเป็นผู้เด่นในความดีที่ชาติต้องการเรียกร้อง เพื่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ ท่านจึงได้รับเข้าร่วมงานในชุดรัฐบาลปัจจุบันนี้ โดยได้พิจารณดูแล้วผู้ร่วมงานส่วนมากเป็นผู้มีศีลธรรมไม่เป็นภัยแก่ชีวประวัติของท่าน จึงได้อุทิศชีวิตและเวลาโดยไม่เห็นแก่ความสุขส่วนตัว ปฏิบัติงานเพื่อชาติไม่ลืมตัว ท่านเป็นบุคคลที่ธรรมชาติสร้างขึ้น

โดยตรง เพื่อความซื่อสัตย์สุจริตเข้มแข็งการงานเที่ยงธรรม ยามป่วยท่านก็ยังห่วงงาน อยู่บ้านก็หอบงานไปทำไม่ยอมพักจนหัวหน้ารัฐบาลขอร้องให้ท่านพักรักษาตัว

เมื่อเราได้สนทนามาเพียงนี้ก็ลงความเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่หาได้ยาก เหมือนเพชรน้ำหนึ่งไม่มีที่ติ ที่ชาติไทยต้องสูญท่านไปอย่างน่าเสียดาย อยากให้ชาติไทยมีคนดีอย่างนี้เกิดขึ้นมาก ๆ จะเป็นตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นหลัง ชื่อเสียง เกียรติ ความดีเด่นที่ได้มาจากความซื่อสัตย์สุจริต จะยั่งยืนถาวรตลอดกาลนาน เราต่างก็รำพึงแต่คนดีกลัวจะหาไม่ได้อีกเพราะเป็นยุคที่ชาติต้องการคนดี ทันใดนั้นมีท่านผู้หนึ่งหันหลังให้เราอยู่เก้าอี้ข้างหน้าท่านได้นิ่งฟังเราสนทนาอยู่ตลอดเวลาด้วยความสนใจ ครั้นเห็นเราแสดงความเสียดายอาลัยอาวรณ์รักความดีบูชาความดี ท่านผู้นั้นก็หันหน้ามาทางเราแนะนำตัวเอง แล้วพูดขึ้นอย่างลอย ๆ ว่า

"กรุงศรีอยุธยายังไม่สิ้นคนดีครับ ยังมีเจ้ากระทรวง และเจ้ากรมกองที่เป็นผู้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์จิตใจมั่นคง ไม่เห็นแก่ลาภ ยศสรรเสริญ ที่ยังไม่มีใครรู้ ผู้ทำความดีไม่ขอบอวดความดี ผู้ไม่ทำความดี แต่ขอบอวดความดี ได้พบเห็นมาแล้ว"

เมื่อท่านเห็นว่าพวกเราต่างก็สนใจท่าน แล้วเราก็ได้สนทนากันด้วยไมตรีจิตที่เราเข้ากันได้ เพราะต่างก็มีจิตมุ่งหมายที่จะยกย่องความดีคนดีด้วยกัน แม้เราจะไม่คุ้นเคยกันมาก่อน แต่เราก็สนทนากันได้อย่างสนิทสนม คิดว่าคนดีมีนิสัยระดับเดียวกัน ย่อมจะมีความรู้สึกเชื่อมติดเข้ากันง่าย ท่านผู้นั้นเล่าเรื่องว่า

"ที่กรมกองที่ผมรับราชการอยู่มี ท่านหัวหน้าผู้หนึ่ง เป็นคนซื่อสัตย์สุจริตห่วงงานประโยชน์ของชาติมากกว่าห่วงประโยชน์ของตนเอง มีใจเที่ยงธรรม คอยอบรมสั่งสอนให้รู้จักคุณค่าของตัวเอง อย่าตีตัวลงต่ำ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ให้ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของชาติไม่ให้เสียหาย ทำให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของท่านรักนับถือคุณความดีของท่านมาก ส่วนมากเคารพท่านเหมือนบิดาบังเกิดเกล้า" ท่านผู้นั้นหยุดครู่หนึ่งคงจะตัดสินใจว่าจะเล่าต่อดีหรือไม่พวกเราผู้หนึ่งมาถามขึ้นว่า

"ท่านหัวหน้าทำอะไรเด่น ทำให้พวกใต้บังคับบัญชาเพิ่มความเคารพนับถือบ้าง"

ท่านผู้นั้นยิ้มพลางยกนาฬิกาข้อมือขึ้นมาดูเพื่อกะเวลา แล้วพูดขึ้นว่า "มีครับผมอยากจะยกตัวอย่างสั้น ๆ พอกับเวลา คือท่านผู้เป็นหัวหน้ามีหลานชายอยู่คนหนึ่งเป็นลูกของพี่ชายซึ่งเมื่อพี่ชายของท่านถึงแก่กรรมลง หลานชายก็หมดที่พึ่งที่อาศัย เพราะครอบครัวของพี่ชายก็ไม่ร่ำรวยอะไรนัก ฉะนั้นท่านจึงต้องรับเอาหลานชายมาอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษา แต่เด็กคนนี้ได้ถูกพ่อแม่ตามใจจนเคยตัว คบเพื่อนที่ชั่วเป็นอันธพาลติดนิสัยเกเรไม่เอาถ่านมาก่อน แม้ผู้เป็นอาจะมีนิสัยดีซื่อสัตย์สุจริตเมตตาปรานีไม่เห็น

แก่ตัว มีคุณธรรมสูงแต่เจ้าหลานชายก็ไม่ยอมเอาเยี่ยงอย่างผู้เป็นอา พอเล่าเรียนศึกษาได้เพียง ม.6 ก็ออกมาทำแต่ความเดือดร้อนมาสู่ท่านผู้เป็นอาเสมอท่านเองก็ไม่มีความสุขเพราะหลานชายคนนี้ แต่ท่านก็มีความอดทนเพราะเด็กวัยรุ่นถ้าอบรมสั่งสอนไม่ดีส่วนมากเอนเอียงไปในทางชั่วมากกว่าทางดี ท่านจึงทุ่มเทฝึกฝนสั่งสอนเพื่อให้จิตใจหลานชายกลับเข้าสู่ความรู้สึกปกติให้รู้ชั่วดี เอาความดีเป็นตัวอย่าง เพื่อชนะความชั่วของหลานชายโดยผ่อนสั้นผ่อนยาว

ฉะนั้น จึงพยายามจะให้หลานชายได้รับการศึกษาสูงเพื่อช่วยตัวเองในอนาคตต่อไปแต่พ่อหลานชายนอกคอกก็ไม่ได้สนใจในความหวังดีของผู้เป็นอา อย่างเสียไม่ได้ก็เข้าไปเรียนพิมพ์ดีดต่อได้พักหนึ่ง แต่อาก็ไม่ขัดข้องตามใจสมัคร ไม่บีบบังคับจนเกินไป คิดว่าการเรียนย่อมจะทำให้ห่างไกลเพื่อนฝูงที่ชักนำให้ไปในทางที่ชั่ว แต่แล้วหลานชายก็ขอร้องให้ผู้เป็นอาช่วยฝากงานบรรจุเข้าในกรมกอง ซึ่งตามปกติผู้ที่มีตำแหน่งเช่นนี้มีตัวอย่างทำได้ไม่ยากนัก แต่ท่านผู้เป็นอานั้นปฏิบัติอยู่ในระเบียบแบบแผน ซื่อตรงเที่ยงธรรมต่อหน้าที่ จึงไม่ยอมทำสิ่งที่ผิดระเบียบ ได้แต่บอกว่าความประพฤติและความรู้ยังไม่ดีพอ ฉะนั้นหลานชายจึงไม่พอใจในตัวของตน ที่ไม่ได้สนับสนุนให้เข้าทำราชการ หรือฝากให้ทำอื่น ต่อมาทางกรมกองนั้นเปิดรับสมัคร เลือกพนักงานในตำแหน่งพิมพ์ดีดหลายตำแหน่งแต่มีการสอบคัดเลือกหาผู้ที่มีความรู้และความชำนาญเข้ารับราชการทางกรมกองได้แต่งตั้งข้าราชการในกรมเป็นกรรมการ เพื่อสอบคัดเลือกผู้มีความสามารถ การสอบคัดเลือกครั้งนี้คณะกรรมการล้วนแต่เป็นผู้ที่เคารพนับถือท่านว่า เป็นผู้ที่ซื่อตรงเที่ยงธรรม ก็คิดอ่านจะช่วยเหลือสนับสนุนให้หลานชายของท่านเข้ารับราชการ คิดว่าหากมีงานทำเป็นหลักแหล่งคงพ้นจากเพื่อน ๆ ชักนำไปทางเสีย ก็มีทางเดียวเท่านั้นที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของท่านให้หายหนักใจได้ หากจะให้ท่านช่วยหลานชายของท่านเท่านั้น ท่านคงไม่ยอมทำแน่ เพราะท่านเคร่งครัดในระเบียบการงาน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยอมเสียความเป็นธรรม

การจะช่วยเหลือนั้นก็ไม่ยากอะไร เพียงแต่ให้หลานชายของท่านฝึกหัดซ้อมหัดพิมพ์ให้คล่อง ได้คำแนะนำของผู้ชำนาญ ถึงเวลารับสมัครสอบคัดเลือกก็จะได้สามารถทำได้ตามกรรมการกำหนดไว้ในวันสอบแข่งขัน ให้ใช้เครื่องพิมพ์หนังสือกำหนดจำกัดเวลาพิมพ์นาทีละไม่ต่ำกว่า 50 คำขึ้นไป

เรื่องคณะกรรมการกำลังจะหาทางช่วยเหลือ เพื่อบรรจุหลานท่านครั้งนี้ คงจะรู้ไปถึงหูท่านผู้เป็นหัวหน้ากรมกอง ท่านได้เชิญคณะกรรมการไปพบ เวลานั้นไม่มีใครรู้

ว่าท่านต้องการพบด้วยเรื่องอะไร ครั้นไปถึงก็ได้พบท่านพร้อมหลานชายได้นั่งอยู่ในที่นั้นแล้ว พวกกรรมการก็คิดไปต่าง ๆ นา ๆ บ้างก็คิดไปไกลว่า ท่านคงฝากฝังในการสอบคัดเลือกครั้งนี้ บ้างก็คิดว่าท่านคงจะขอร้องให้ช่วยเหลือหลานชายให้การสอบผ่านไปจนบรรจุเข้ารับราชการ ฉะนั้นจึงมีหลานชายของท่านอยู่ในที่นั้นด้วย ความจริงคณะกรรมการตั้งใจคิดจะช่วยเหลือหลานชายของท่าน ไม่มีใครรู้นอกจากในหมู่เดียวกัน ฉะนั้นต่างก็สงสัยไปตาม ๆ กัน แต่แล้วเมื่อท่านได้เชิญให้นั่งเป็นที่เรียบร้อย ท่านก็กล่าวขอบใจที่ได้ให้ความร่วมมือมาตามคำขอร้อง แล้วท่านก็พูดว่า

"ที่ผมเชิญพวกคุณมาวันนี้ ก็เพื่อขอร้องความเป็นธรรม ผมทราบดีว่าการสอบคัดเลือกในครั้งนี้ ผมเชื่อว่าคณะกรรมการนี้สามารถคัดเลือกคนดีมีความรู้เข้ามารับใช้ราชการ และคงจะไม่คัดเลือกเอาคนที่เลวเช่นหลานชายของผมคนนี้มาถ่วงความเจริญ เสียหายมาสู่กรมกองเราชาติต้องการคนดี ประพฤติดี มีความสามารถ ฉะนั้น ผมจึงขอร้องให้คณะกรรมการเห็นแก่ราชการอย่าเห็นแก่หน้าใครเป็นอันขาด เพราะถ้าเราได้คนไม่ดีก็จะเสียหายแก่ชาติเป็นส่วนรวมเราทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบ"

ท่านพูดแล้วก็หยุดระยะหนึ่ง แล้วพูดต่อไปว่า "ที่ผมต้องพูดก็เพราะได้ทราบว่าหลานชายของผมคนนี้ได้สมัครเข้าสอบคัดเลือกด้วยผู้หนึ่ง" ท่านได้ชี้ตัวหลานชายของท่านให้คณะกรรมการดู แล้วพูดต่อไปว่า "ผมขอให้คณะกรรมการใช้ความรู้และสติปัญญาคิดดูว่าหากท่านคัดเลือกได้ผู้อ่อนความสามารถ และประพฤติตัวเป็นที่น่ารังเกียจของสังคมเข้ามาสู่ในวงราชการของเราแล้วจะเกิดการเสียหายอะไรขึ้นลองคิดดู นี่วงงานของชาติไม่ใช่กิจการส่วนตัว ผมจะห้ามไม่ให้เขาสมัครไม่ได้ เขามีสิทธิ์สมัครได้ แต่ผมขอให้เอาความประพฤติขึ้นมาพิจารณาก่อนเป็นเรื่องสำคัญ ผมรู้ดีเพราะเป็นหลานผม ที่ผมเรียกร้องขอความยุติธรรมก็เพื่อให้คณะกรรมการปฏิบัติตามอย่างเที่ยงตรง ผมขอร้องเพียงนี้สำหรับหลานของผมยังไม่พร้อมที่จะรับหน้าที่ในเวลานี้เพราะความประพฤติยังไม่เหมาะสม กลัวจะเสียหายแก่ราชการ ผมเห็นแก่ชาติเป็นเรื่องสำคัญกว่าสิ่งอื่น เราทุกคนต้องการให้ชาติเจริญรุ่งเรือง เราก็จำเป็นต้องการคนดีมารับราชการ อย่ามัวมองเห็นแก่หน้าคนโน้นคนนี้เราก็จะมีความเสียหายอย่างใหญ่หลวง ในวงงานของชาติ ถ้ามีแต่คนขาดความรู้ความสามารถประพฤติชั่วแทรกแซงเข้ามาดำรงตำแหน่งในกรมของเรา ก็จะเละเทะไม่มีระเบียบ คนชั่วหาประโยชน์ส่วนตัวเป็นใหญ่ ชาติก็จะรับความเสียหาย นี่แหละเป็นเหตุผลที่ผมเป็นห่วง จึงต้องขอร้องให้ทุกท่านเห็นงานของชาติเป็นใหญ่"

ท่านพูดแล้วก็หันไปทางหลานชาย พลางพูดว่า ที่อาพูดหรือที่อาปฏิบัตินี้ก็ดีมิใช่อาจะมีความรังเกียจหรือชิงชังหลาน แต่อาหวังดีต่อหลานและราชการต้องเป็นราชการ

บ้านเมืองจะอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขก็ด้วยข้าราชการประพฤติดี มีศีลธรรม ต่างเห็นอกเห็นใจ ช่วยกันทนุบำรุงประชาชนให้มีความสุขอย่าให้เดือดร้อน ถ้าข้าราชการผู้ปฏิบัติชั่วเพียงคนเดียว ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติดีทั้งหลายเสียไปด้วย ข้าราชการต้องปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมของชาติไม่ใช่ส่วนตัว อาจะไม่ยอมเห็นแก่เรื่องส่วนตัวมาพัวพันกับราชการ อาจะไม่ยอมให้ความยุติธรรมต้องเสียไปเพราะเห็นแก่หลานและญาติพี่น้องคนใด คนประพฤติชั่วมีนิสัยเป็นอันธพาล คบเพื่อนที่ชักนำไปในทางเสีย เป็นอัน–ตรายแก่ชาติอย่างใหญ่หลวง ไม่มีที่ไหนแห่งใด เมื่อเขารู้ประวัติแล้ว เขาคงไม่ยินดีต้อนรับคนประพฤติตัวชั่วเช่นนี้เป็นอันขาด ถ้าเราไปของานขอตำแหน่งที่ไหน เขารู้ความประพฤติของเราก็มีแต่เขาจะหันหลังให้นอกจากคนใจชั่วด้วยกันเท่านั้น ขอให้หลานรู้ไว้หลานได้นำความเดือดร้อนมาให้อาอย่างทุกวันนี้อาทนไหว แต่หากหลานจะนำความเดือดร้อนมาสู่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อาทนไม่ไหวหลานก็ยังอายุน้อยยังมีเวลาควรพิจารณาดูตัวเองกลับจิตใจเสียประพฤติแต่ความดีคนที่ประพฤติชั่วช้าเป็นอันธพาลนั้นมีแต่คนรังเกียจ ชีวิตก็จะพบจุดจบลงด้วยการไม่แคล้วอาญาแผ่นดิน จงจำไว้ว่า สังคมไม่ต้องการคนชั่วทุกหนทุกแห่งของโลกเขาต้องการแต่คนดี มีความซื่อสัตย์สุจริตมีศีลธรรม นี่แหละถ้าหลานจะต้องการเรียนอะไรต่อไปเพื่อความเจริญก้าวหน้าชีวิตของหลานแล้ว อาจะส่งเสริมทุกอย่างที่ชักนำไปสู่ความดีในอนาคต”

ผมเห็นหลานชายของท่านนั่งก้มหน้าน้ำตาไหลไม่ยอมเงยหน้าขึ้นมามองดูใคร นับแต่นั้นคงรู้สึกได้สำนึกผิดชอบได้แล้ว การสอบแข่งขันเข้ารับราชการครั้งนั้นสุดสิ้นลงโดยไม่มีหลานชายของท่านในบัญชีผู้ที่สอบได้

หลังจากนั้นหลานชายของท่านก็เปลี่ยนนิสัย กลับเป็นคนนิสัยเรียบร้อยรักการเรียนเข้าศึกษาเล่าเรียน ทั้งได้พยายามชวนเพื่อนที่ประพฤติชั่วให้กลับตัวกลับใจเป็นคนดีหลายคน และก็พยายามตีตนห่างเหินจากพวกเพื่อนที่ยังเป็นอันธพาลไม่ยอมกลับใจ และคณะกรรมการก็ไม่ทราบว่าหลังจากนั้นท่านจะอบรมสั่งสอนอะไรอีก จึงทำให้หลานชายกลับใจจากชั่วเป็นดีได้ ขยันในการศึกษาเล่าเรียนไม่ได้นำความเดือด–ร้อนมาสู่ท่านเหมือนเมื่อก่อน ต่อมาหลานชายของท่านได้เข้าสอบได้ปริญญาเป็นที่ปิติยินดีของท่าน หลังจากที่กรมมีการสอบ ก่อนที่จะสอบเข้ารับราชการท่านก็ได้เรียก–ร้องให้คณะกรรมการรักษาความเที่ยงธรรมบอกว่า การสัมภาษณ์เป็นเรื่องสำคัญเพราะบางคนมีอคติถามผู้สมัครสอบยากบ้างง่ายบ้างตามแต่อารมณ์ของกรรมการ ย่อมเสียความเป็นธรรมอยากจะให้การสัมภาษณ์มีความศักดิ์สิทธิ์เที่ยงธรรม และต่อมา

หลานชายของท่านก็เข้าสอบคัดเลือกได้เป็นเยี่ยม โดยความสามารถความรู้ของแกเอง ไม่มีใครช่วย ทางการจึงได้บรรจุเข้ารับราชการ และในปัจจุบันนี้แกก็มีความซื่อสัตย์สุจริตตามแนวทางของท่านผู้เป็นอา ทำให้พวกเพื่อนร่วมงานพากันนับถือ นี่แหละครับ ผมรู้สึกว่ากรุงศรีอยุธยายังไม่สิ้นคนดี เหตุที่ผมรู้เรื่องนี้โดยละเอียดก็เพราะผมได้รับราชการอยู่ในกรมกองนี้ และได้ร่วมเป็นกรรมการด้วยผู้หนึ่งในการสอบแข่งขันคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ เราพบคนดี ย่อมจะยกย่องได้เต็มปากถ้าคนชั่วแม้จะมีอำนาจวาสนาเพียงไร ผู้คนเขาจะจำใจแกล้งยกย่องเวลาอยู่ต่อหน้าเพราะกลัวบารมี แต่เมื่อลับหลังเขาก็นินทา คนดีแม้จะไม่ร่ำรวยก็สบายใจ มีคนยกย่องนับถือทั้งต่อหน้าและลับหลัง คนชั่วแม้จะมั่งมีก็สบายแต่ตัว ส่วนใจนั้นก็หาความสบายยาก มีแต่คนนินทาลับหลัง เราได้สนทนากันในเรื่องต่าง ๆ จนได้เวลาประชุมของชาติทั้งสองพระองค์ได้เสด็จมาถึง แล้วก็ทรงพระราชทานเพลิง เราจึงได้ยุติสนทนาลง ก่อนจะแยกกันขึ้นเคารพวางดอกไม้ ธูปเทียน ผมได้กล่าวกับท่านผู้เล่าว่า

"ผมขอขอบคุณที่ท่านได้กรุณาเล่าเรื่องความดีของบุคคลเป็นตัวอย่าง ฟังดูแล้วก็ทำให้จิตใจชุ่มชื่นสบาย"

ท่านผู้นั้นหันมายิ้มแล้วก็บอกว่า "ผมก็เช่นเดียวกันที่ได้ฟังคำสนทนาของคนที่สร้างความดีแล้ว ทำให้เพลิดเพลินอิ่มเอิบ เวลาผ่านไปอย่างไม่รู้ตัว และจิตใจสบายชุ่มชื่นเช่นกันและขอบคุณทุกท่านที่ได้มีโอกาสสนทนาในวันนี้ แล้วเราก็ต่างแยกกันเบียดเสียด เพราะคนมาในงานมากมายจนลานวัดที่กว้างขวางใหญ่โตสำหรับวันธรรมดา แต่วันนั้นรู้สึกคับแคบด้วยผู้คนที่เคารพนับถือคุณงามความดีของท่านผู้วายชนม์ นี่แหละเป็นเรื่องของคนดี

บ่ายวันนั้นเรานั่งสนทนากันอย่างเพลิดเพลิน จนได้เวลาถึงลากลับด้วยความสบายใจ เมื่อนึกถึงคนดีและความดีที่ท่านได้สร้างไว้ ทำให้ผู้เขียนอดคิดไม่ได้ ผู้ปฏิบัติตนให้อยู่ในขอบเขตของความดี ดังบุคคลที่ท่านเจ้าของ บ้านบอกเล่ามาแล้วนั้น ผู้สร้างกรรมดีย่อมจะยึดหลักธรรมะปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมความดีประกอบเป็นผู้มีจิตใจรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีหลักธรรมฝังอยู่ในจิตใจ ย่อมไม่ประกอบกรรมทำชั่ว ไม่ยอมหลงใหลให้ความโลภเข้าครอบงำ เป็นผู้มักน้อยรักความสันโดษ ผู้ใดไม่มีหลักธรรมย่อมหลงใหลให้ความโลภความหลงเข้าครอบงำได้ง่าย จนหน้ามืดตามัวเห็นแต่ประโยชน์ทางชั่วท่าเดียว จึงมองไม่เห็นธัมมะ ไม่นึกถึงภัยจะเกิดแก่ตัวเอง ที่สุดก็เกิดขึ้นแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวมไป

ในยุคปัจจุบันนี้ เป็นระยะสำคัญที่ภัยของลัทธิชั่วร้ายกำลังจะทำลายศีลธรรมความดีงามของโลก หากเราได้ช่วยกันปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าให้ความเห็นอกเห็นใจ ข้าราชการก็มีความซื่อสัตย์สุจริตมั่นคงต่อหน้าที่ ไม่เอียงเอนให้เสียความเป็นธรรมแก่ตัว อุทิศชีวิตเพื่อชาติเมื่อยามมีภัยรุกราน ตั้งหน้าตั้งตาบำบัดทุกข์บำรุงสุข แผ่เมตตาจิตแก่ประชาชนกับราชการอย่างใกล้ชิด มีความสามัคคีกลมเกลียวสนิทสนมกันอย่างแน่นแฟ้น ร่วมใจป้องกันศัตรูร้ายภายนอกก็สามารถทำลายการรุกรานยุยงให้แตกแยกเพื่อที่จะยืมมือทำลายชาติเดียวกันได้ ในยุคปัจจุบันนี้ไม่ว่าชาติใดภาษาใดที่รักอิสระเสรี รักความเป็นธรรม ต้องการสันติภาพ ต้องการความสงบ ต้องการความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่โลกทั่วไป แม้จะพยายามหาทางแก้ไขให้โลกได้มาซึ่งความสันติ แต่เมื่อยังมีพวกมนุษย์ใจทรามต่ำช้าเป็นโรคจิตกำลังมีอำนาจไพร่พลและอาวุธ คอยก่อกวนยุยงความสงบของโลกอยู่ตราบใด ชาวโลกก็ยังอยู่ห่างจากความสงบสันติสุขเพียงนั้น โชคดีที่เราอยู่ฝ่ายธรรมะ แต่เหตุการณ์ย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา มีเวลารุ่งเรือง มีเวลาเสื่อม มีเวลาอับจน ไม่มีอะไรอยู่คงที่เที่ยงแท้ สิ่งที่แน่นอนก็คือฝ่ายธรรมะย่อมชนะอธรรม ความดีย่อมชนะความชั่ว หากได้ศึกษาหลักธรรมอันละเอียดอย่างลึกซึ้งแล้วก็จะทำให้หูตาสว่าง รู้ถึงทุกข์สุข ความสงบและฟุ้งซ่านอยู่ในความรู้สึกของจิตใจ เมื่อรู้แล้วเป็นทางทำให้จิตใจสงบไม่กลัวความตาย

เมื่อมนุษย์ในโลกนี้ยังมีลมหายใจเข้าออก ยังเป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดา ยังมีความรู้สึกดีใจเสียใจ มีความโกรธความโลภความหลง แม้จะประพฤติตนชั่วช้าเลวทรามเพียงไรก็ดี เมื่อยังมีชีวิตอยู่ก็ยังมีความหวัง ที่จะหลุดพ้นความชั่วไปได้ ถ้าได้ศึกษาเข้าถึงรสพระธรรมสามารถจะกลับตัวกลับใจ ละจากความชั่ว สร้างความดียังไม่สายเกินไป ถ้ากลับใจได้ก่อนที่จิตจะดับไปจากโลกมนุษย์ ย่อมจะเกิดกุศลชาติต่อไป ดังมีตัวอย่างที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว โลกมนุษย์นั้นไม่มีอะไรแน่นอน คนจนก็สามารถกลับเป็นคนมั่งมีได้ เมื่อประกอบกรรมดีมีมานะอดทน และคนที่มั่งมี เมื่อประพฤติชั่วประมาทขาดสติ หลงใหลในอบายมุขผลาญทรัพย์สินเงินทอง ก็อาจจะกลับยากจนได้เช่นกัน การที่ผู้เขียนได้นำเรื่องผู้สร้างกรรมดีที่ล่วงลับไปจากโลกนี้แล้วมายกย่องคุณความดีก็เพราะท่านผู้นั้นสุดสิ้นลงแล้วไม่สามารถจะกลับมาสร้างความดีและทำความชั่วได้ต่อไป ฉะนั้นความดีของท่านจึงแน่นอนเป็นอมตะอยู่ตลอดไป ไม่มีสิ่งใดจะลบล้างเปลี่ยนแปลงได้

อันตัวผู้เขียนเคยมองดูตัวเองคิดอยู่เสมอ ที่ได้มีท่านที่เคารพนับถือจำนวนไม่น้อย ที่ยกย่องผู้เขียนมากมาย เคยส่งความหวังดีปีใหม่ อวยพรมาขอให้ผู้เขียนมีอายุยืนยาวต่อไป เพื่อจะได้ทำประโยชน์ส่วนรวม ขอกราบขอบพระคุณมาในที่นี้ด้วย แต่ผู้เขียนรู้สึกมีความละอายใจ เพราะตัวเองรู้ดีกว่า ไม่ดีพอเท่าที่ควรจะยกย่อง เพราะยังเป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดาไม่บรรลุพระอรหันต์ยังมีกิเลสตัณหายังดับความโลภรักโกรธหลงไม่หมด เมื่อยังมีชีวิตยังมีลมหายใจอยู่ตราบใด หากเกิดประมาทขาดความอดทนขาดสติเวลาใด ก็อาจหลงทำกรรมชั่วขึ้นได้ อนาคตก็ยังไม่มีอะไรแน่นอน นอกจากจะระวังคอยเตือนตัวเองอยู่เสมอ จงรักษาความดีและทำความดียิ่งขึ้น ให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรม ไม่ให้ขาดสติเกิดประมาทจนลืมตัว เมื่อใดหมดลมหายใจ จบฉากชีวิต จากโลกนี้ไปแล้วเป็นอันยุติสุดสิ้นกันที เหลือแต่กรรมดีหรือกรรมชั่วไว้เป็นอนุสรณ์แด่อนุชนรุ่นหลังเท่าที่ได้ปฏิบัติเมื่อยังมีชีวิตอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง

ผู้เขียนระลึกเสมอว่า ค่าของความดีสูงกว่าทรัพย์สินใด ๆ ในโลก ฉะนั้น ทุกครั้งที่ผู้เขียนได้ผ่านไปทางลานพระบรมรูปทรงม้ารัชกาลที่ 5 ระลึกถึงความดี จะต้องถวายบังคมพระบรมรูปขององค์พระปิยะมหาราชไม่เคยเว้น ทุกครั้งที่ยกมือขึ้นถวายบังคมจิตก็ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านทรงสร้างความดีไว้เป็นอนุสรณ์แก่ชาติไทยอย่างใหญ่หลวง ผู้เขียนเคารพพระองค์ท่านด้วยกายวาจาใจอันบริสุทธิ์สะอาด เห็นจะเป็นด้วยผู้เขียนเกิดมาในรัชกาลสมัยพระองค์ท่านทรงเสวยราชย์ปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข เมื่อเด็ก ๆ ก็ได้ยินแต่พวกผู้ใหญ่กล่าวขวัญยก-ย่องความดีของพระองค์ท่านบ่อย ๆ ว่า ทรงมีบุญคุณแก่ประชาชนชาวไทยทั่วหน้า เช่นทรงพระปรีชาสามารถจัดการแก้ไขเลิกทาส และทรงจัดการป้องกันแผ่นดินไทยมิให้ตกเป็นเมืองขึ้นของพวกมหาอำนาจตะวันตก ซึ่งสมัยนั้นไม่มีประเทศใดที่ใกล้เคียงประเทศไทย สามารถจะรักษาเอกราชให้ยืนยงคงอยู่เป็นอิสระได้ โดยไม่เป็นขี้ข้าของชาติมหาอำนาจนักล่าเมืองขึ้นซึ่งไม่เคยยกเว้นประเทศใดมาเลย ประเทศไทยประเทศเดียวที่ยืนยงคงเป็นเอกราช ก็ด้วยพระบารมีพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระพุทธ-เจ้าหลวงพระปิยะมหาราช ได้ทรงนำประเทศชาติศาสนาให้พ้นภัยอันตรายตลอดมาได้เท่าทุกวันนี้ เมื่อเด็ก ๆ เคยได้ยินผู้ใหญ่และครูอาจารย์สั่งสอนลูกศิษย์ และลูกหลานให้ระลึกถึงพระกรุณาธิคุณ การยกย่องพระคุณความดีของพระองค์ท่าน ทำให้ซาบซึ้งฝังจิตใจของพวกเด็ก ๆ อย่างไม่มีวันลืม ครั้งใดที่ผ่านไปก็ต้องถวายบังคมพระองค์ท่านและระลึกความดีทุกครั้งไป ฉะนั้น อนุชนรุ่นหลัง หากได้ผ่านที่ลานพระบรมรูปทรงม้า

ก็ขอได้ถวายบังคมและน้อมใจระลึกถึงความดีของพระองค์ท่านพร้อมด้วยกายวาจาใจ จิตใจของเราก็จะเกิดและชุ่มชื่นเป็นศิริมงคลแก่ตัวเอง เพราะซาบซึ้งในพระคุณของพระองค์ อย่าเพียงแต่ยกมือขึ้นถวายบังคมอย่างเดียวโดยไม่มีความหมายและไม่ตั้งใจนอกเหนือจากยกมือขึ้นถวายบังคมตามธรรมดาทั่ว ๆ ไปนี่เป็นตัวอย่างความดีที่มีค่าล้นเหนือโลก เป็นสิ่งที่หายากและน่าคิดเรื่องหนึ่ง

สวัสดี

ปรัชญา

คติพจน์จีน เพื่อการดำเนินชีวิต ของกว๋อฉาง

國長治生箴言

หลักแห่งความสำเร็จ

成功之本

ขยันแลประหยัด 勤儉	ยืนหยัดอดทน 耐勞	ทำตนเชื่อถือได้ 信用
อ่อนน้อมถ่อมตัว 謙和	รู้จักประมาณตน 知己	รู้ผิดและรู้ชอบ 覺悟
ตั้ง ประณิธาน 有志	เข้าจิตใจผู้อื่น 識人	ไม่โลภรู้สันโดษ 勿貪
เด็ดเดี่ยวมั่นคง 決斷	เป็นคนใจกว้าง 量度	กล้าได้กล้าเสีย 膽識

เหตุแห่งความล้มเหลว

失 敗 之 由

ไม่เข้าใจผู้อื่น 不 識 人	ไม่ประมาณตน 不 知 己	ไม่เดียงสาต่อการ 不 懂 事
มิสำนึกผิดชอบ 不 覺 悟	โลภโมท์โทสัน 好 貪	เย่อหยิ่งยะโส 驕 傲
โป้ปดมดเท็จ 謊 妄	คบค้าเสเพล 押 邪	เกียจคร้านต่องาน 懶 惰
ก่อหนี้ล้นพ้น 賒 借	ขี้เหล้าเมายา 酗 酒	หูเบาเฉาปัญญา 輕 聽
ทำตัวหัวไม้ 好 鬥	ไร้สัจจธรรม 無 信	ใจคอคับแคบ 小 器
คบคนไม่เลือก 濫 交	คิดคดล่อลวง 欺 騙	สุรุ่ย สุร่าย 奢 侈
ไร้อุดมการ 無 志	หลงการพนัน 賭 博	หุนหันพลันแล่น 暴 燥
จิตใจโลเล 無 決	อิจฉาริษยา 妒 忌	นอกรีตดื้อรั้น 乖 僻

บุคลิกภาพแห่งผู้นำ

將者

ปัญญา	สัจจะ	เมตตา	กล้าหาญ	เข้มงวด
智	信	仁	勇	嚴

ของนักปราชญ์	ซุงวู	จากตำหรับ	พิชัยยุทธ
孫	于	兵	法

เฉลี่ยว เอี่ยมตระกูล

楊 漢 昭

ถอดเป็นภาษาไทย

บัญญัติการค้า 16 ประการ
ของ
เถ่าจูกง นักเศรษฐกิจ ของจีน

陶朱公理財十六則

อัน **บัญญัติ สิบหกประการ** ด้านพาณิชย์ ปราชญ์ในทาง เศรษฐกิจ ท่าน ประสงค์ ให้เป็นหลัก แสนวิเศษ เจตน์จำนง **"เถ่าจูกง"** นามท่าน สนั่นดัง

หนึ่งจักทำ การค้า อุตส่าห์เถิด
วิริยะ จะประเสริฐ สมใจหวัง
แม้นเกียจคร้าน บอกตรง ตรง ว่าคงพัง
จะต้องนั่ง ตรอมใจ ให้ลำเค็ญ

生意要勤慎 切勿懶惰 懶惰百事廢

หนึ่งวางของ ที่จะขาย รายเรียงเรียบ
เป็นระเบียบ หายก็รู อยู่ก็เห็น
วางกระจาย หายไม่รู้ ดูยากเย็น
มักต้องเต้น ตรวจสอบ รอบร้านไป

貨物要修整 切勿散漫 散漫查點難

หนึ่งรายจ่าย ทั้งผอง ต้องประหยัด
มัธยัสถ์ เงินงอก ออกไสว
ทำนักเลง เบ่งวุ่นวาย จ่ายเป็นไฟ
เงินจะไม่ ติดเก๊ะ เละเทะแฮ.

用度要節儉 切勿奢華 奢華錢財竭

หนึ่งลูกจ้าง บ่าวไพร่ เราใช้ชิด
จะสนิท หรือห่าง ต่างกระแส
ควรเที่ยงธรรม ต่อเขา เฝ้าดูแล
ใจแน่วแน่ เลื่องลือ นับถือเรา.

用人要方正 切勿欹斜 欹斜付托难

หนึ่งนั้นหรือ คือสุภาพ ไม่หยาบหยาม
พยายาม ดับโมโห อย่าโง่เขลา
อารมณ์ร้าย ขายลำบาก ยากไม่เบา
คนไม่เข้า เหยียบร้าน อาณจริงจริง

接納要謙和 切勿暴燥 暴燥交易少

หนึ่งรับจ่าย รอบคอบ ประกอบไว้
เผลอไม่ได้ เป็นอันขาด อาจยุ่งขิง
ความมักง่าย ร้ายนัก มักประวิง
ความเจริญ หยุดนิ่ง ไม่ใกล้กราย.

出入要謹慎 切勿潦草 潦草錯悞多

หนึ่งตื่นตัว อยู่เสมอ เจอโอกาส
กระวีกระวาด ขมีขมัน ทันซื้อขาย
แม้นรำไร พลาดโอกาส ตลาดวาย
จะซื้อขาย ไวว่อง จ้องให้ดี.

買賣要隨時 切勿挨延 挨延机宜失

หนึ่งสินค้า ซื้อเข้า เราตระหนัก
ซื้อมากนัก ขายไม่หมด ลดราศี
ซื้อพอขาย มีของใหม่ ไร้ราคี
จึงควรที่ จดจำ เป็นตำรา.

貨物要面驗 切勿濫入 濫入售貨难

หนึ่งซื้อของ ต้องดู ให้รู้แจ้ง
ควรโต้แย้ง กันก่อน ตอนซื้อหา
ครบจำนวน ตรงประเภท ตามเจตนา
คลุมเครือพา โต้เถียงบ่อย พลอยเสียการ.
購物要證明 切勿糊塗 糊塗糾紛多

หนึ่งการเปิด บัญชี มีกำหนด
ต้องวางกฎ จ่ายเมื่อไร ให้ไขขาน
ปล่อยให้เชื่อ ยืดเยื้อ เรื้อรังนาน
จะแน่นร้าน แต่คนเก เก๊เต็มทน.
期限要約定 切勿挨延 挨延交易斷

หนึ่งรู้ใจ ลูกค้า ที่มาซื้อ
อย่าพร่ำเพรื่อ ตามใจ ไปทุกหน
เขาชักดาบ ฟันยับ เราอับจน
กำไรป่น ต้นทุนขาด อนาถนัก.
賒欠要識人 切勿濫出 濫出血本虧

หนึ่งการเงิน การทอง ต้องจะแจ้ง
ขืนเคลือบแคลง รั่วไหล ไม่ประจักษ์
เหมือนตักน้ำ เติมตุ่มรั่ว กลัวจะชัก
ท่านผู้รัก การค้า น่าคะนึง.
錢財要明慎 切勿糊塗 糊塗弊竇生

หนึ่งบัญชี มีเท่าไร ให้หมั่นตรวจ
อย่างยิ่งยวด ตรวจให้รู้ ดูให้ถึง
แม้นเกียจคร้าน การหมุนเวียน หันเหียนตึง
เหมือนถูกดึง อยู่กับที่ ไม่ดีพอ.
賬目要穩妥 切勿懶怠 懶怠資本滯

หนึ่งงานใด ในความ รับผิดชอบ
ควรรอบคอบ ประกอบใจ ประสิทธิหนอ
ยามทำงาน คร่ำเครียด ละเอียดลออ
แม้นย่อท้อ แชเชือน เหมือนถูกน็อค.
臨事要責任 切勿妄動 妄動受害大

หนึ่งสินค้า เลวหรือดี นี้ต้องชัด
ของเลวตัด สินใจ ต้องขายออก
อย่าลังเล รีบมุ รุสต๊อค
จึงไม่งอก ดอกเบี้ย เสียเชิงครู.
優劣要分明 切勿猶豫 猶豫耗用繁

หนึ่งดวงจิต อุเบกขา อย่าไหวง่าย
ความเสียหาย เกิดเพราะเรา ถูกเป่าหู
ทำการค้า หูเบา เศร้าน่าดู
หมดประตู จะจำเริญ เดินไส้กลวง.
立心要安靜 切勿妄托 妄托悞事多

"เถ่า จู กง" ปราชญ์เปรื่อง เรื่องการค้า แห่งทวีป บูรพา อันใหญ่หลวง
ใครกำหนด จดจำ ค่าทั้งปวง ย่อมก้าวล่วง สู่ที่ เศรษฐีเอย.

เฉลียว เอี่ยมตระกูล
楊 漢 昭
ถอดเป็นภาษาไทย

สูตรศีลธรรมประจำชีวิต

ของ นักบวชจี้กง

濟　公　活　佛　乩　示

立　德　修　身　之　道

เฉลียว เอี่ยมตระกูล

ถอดเป็นภาษาไทย

楊 漢 昭

สูตรศีลธรรม	นำทาง	หว่างวิถี
เพื่อชีวี	พิสุทธิ	ผุดผ่องใส
เพื่อแจกแจง	แสงสว่าง	พร่างอำไพ
จี้กง	ให้เป็นทาน	แก่ท่านเทอญ,
ปากเป็นเอก	เลขเป็นโท	โบราณว่า
นำคำพา	ชี้ชัด	ชาติภาษา
เป็นเชื้อสาย	สกุลหงส์	หรือพงศ์กา
มารยาทพา	อบอุ่น	คุณอนันต์,
จงหลีกเลี่ยง	เบี่ยงหลบ	พบปัญหา
ขึ้นศาลพา	เสียทรัพย์	ยับปี้ป่น
เสียเวลา	เสียเงินทอง	หมองกมล
เป็นความทน	กินขี้หมา	ดีกว่าเอย,
มีสลึง	พึงประจบ	ให้ครบบาท
โบราณวาท	ว่าไว้	มิให้หลง
มัธยัสถ์	ใช้แต่น้อย	ค่อยบรรจง
เศรษฐีคง	อยู่ไม่ไกล	แค่ปลายมือ,

อย่าแกล้งทำ ตัวเป็น เช่นนักบุญ
อารมณ์ขุ่น ภาวนา รักษาศีล
เหมือนปีศาจ คาบคัมภีร์ มีมลทิน
คุณธรรมสิ้น เสียเวลา อย่ากินเจ
ประเวณีมี อยู่ทั่ว ทุกตัวสัตว์
แม้นใครตัด เสียได้ ฉันให้ถอง
ปราชญ์ผู้รู้ กู่ไว้ ในทำนอง
นานนานลอง หัวโปร่ง โล่งจริงจริง,

จงมีศีล มีธรรม ความสัตย์ซื่อ
พึงยึดถือ เป็นหลัก ฝากลูกหลาน
คือคุณธรรม กำเนิด เทิดดวงมาน
เป็นพื้นฐาน สุภาพชน เรียกคนดี,

อย่าคิดใหญ่ ใฝ่สูง จนเกินศักดิ์
มันจะมัก ให้ร้าย ในภายหลัง
เกินปัญญา หากิน จะภินท์พัง
เหมือนนกสร้าง รังรอ แต่พอตัว
อย่าประพฤติ โฉดเขลา เมาอำนาจ
ทำชั่วชาติ ชอบใหญ่ ไม่เลือกถิ่น
ไม่มีเพื่อน ไร้คนรัก หนักแผ่นดิน
ไร้ทรัพย์สิน สิ้นลาย ตายทั้งเป็น,

มีเพื่อนบ้าน เรือนเคียง เรียงรายรอบ
ไมตรีมอบ เคียงข้าง ต่างน้ำใส
เหมือนบ่อน้ำ รอบตัว ไม่กลัวภัย
จะดับไฟ ใช้กิน สิ้นกังวล,

จะกินเหล้า เมายา ประสามิตร
อย่าให้ติด ซมซาน คลานสี่ขา
ขาดสติ ฟุ้งเฟ้อ เผลอกายา
โรคภัยมา เมียก็หนี คัปรีย์คน,

อย่ายิงธนู ใส่ใคร ในที่มืด
บอกกำพืด จัณฑาล สันดานหมา
อย่าหักคน หวังประโยชน์ โทษนานา
ทางข้างหน้า มืดมน อนธการ,
อย่าปักเสา สร้างวิมาน ในม่านเมฆ
เห็นตัวเลข ฟุ้งซ่าน เผลอฝันค้าง
คิดมากมาก ไปไม่รอด จอดข้างทาง
เลือดลมจาง มืดมัว ตัวเราโทรม,
อย่าหมั่นเสี้ยม เขาควาย ต่างไม้แหลม
ลมปากแซม สอดใส่ ให้เขาหลง
วันข้างหน้า ความแตก แหลกทั้งวง
ทุกคนลง เลิกคบ ก็จบกัน,
อย่าพูดเท็จ เรื่องคนอื่น ยื่นตอแหล
เที่ยวชอบแส่ พูดมาก ปากเหมือนหมา
เรื่องของเขา เราไม่เกี่ยว เที่ยวชักพา
ภัยจะมา ถึงตัว อย่ามัวเมา,
จงยึดหลัก ความขยัน หมั่นสร้างตัว
สร้างครอบครัว สร้างชาติ ศาสนา
ถ้าเกียจคร้าน เกาะเขากิน สิ้นราคา
ไร้คุณค่า หมดศักดิ์ หนักแผ่นดิน,
จะนั่งฌาน ภาวนา รักษาจิต
ให้ความคิด บริสุทธิ์ หลุดโลกหมอง
ความประพฤติ ทั่วไป จงไตร่ตรอง
ให้สอดคล้อง ศีลธรรม ประจำใจ,
ทำเรื่องใหญ่ ให้ย่อย ค่อยค่อยคิด
ทำเรื่องนิด ให้น้อย พลอยหายสูญ
เป็นแนวทาง วางชีวิต จิตจำรูญ

หมดอาดูร สิ้นเรื่อง ไม่เปลืองทรัพย์,

แกล้งโง่เขลา เบาปัญญา อัชฌาสัย
ฉลาดไป อดฟัง แผนผังเขา
ถึงจะรู้ แกล้งไม่รู้ หูของเรา
จงฟังเอา เก็บไว้ ในใจตน,

สูตรศีลธรรม จี้กง จบตรงนี้
สาธุชน คนดี อย่าสงสัย
แจกเป็นทาน ขานวจี ในปีใหม่
ใครใส่ใจ เจริญสุข ไร้ทุกข์เอย.

วัดบวรนิเวศวิหาร

รายนามผู้นำหรีดมาเคารพศพ
นายเจงหลอง โปษยะจินดา

พ.ท. ม.ร.ว. อดุลยเดช จักรพันธุ์
ม.ร.ว. เบญจวรรณ จักรพันธุ์
คุณคล้าย พงษ์พันธุ์
ยุทธนาบล๊อค
คุณหงษ์ จันทร์ยั่งยืน
คุณศักดิ์ รอดประสิทธิ์ และภรรยา
น.อ. ภูมิ ตุราพันธุ์
พ.ญ. ลัดดาวัลย์ ศรียานนท์
คุณเด็กเกี้ย แซ่เจีย
คุณประชุม วิมุกตะนันทน์
คุณอุทิศ ประพันธศิริ
คุณพาสนา ผดุงทะเบียนกิจ
คุณสมบุญ ชนินทกุล
ครูปราโมท น.ร. 2/5 ร.ร. ราชินี
พล.ต.ต. ลัดดา ปัญจพรรค์
คุณเปี๊ยะเนี้ย แซ่ฉั่ว
ธนาคารกรุงเทพ สาขาตะนาว
ธนาคารออมสิน สาขาบางใหญ่
คุณสมชาย–นุจรี หิรัญพฤกษ์
ศิริปุณย์
พ.ต.ท. พีระพล-พ.ญ.พจนี สุนทรเกตุ
คุณชาญ มีศรี
สมาคมกุศลสงเคราะห์ ส.ก.ส.

งานรายได้ เขตสัมพันธวงศ์
ชายศิลป์ เชียงใหม่
คุณวสินต์ วงศ์สันติวนิช
(ซาบา โชว์รูม)
ร.พ. พญาไท
พ.อ. มรว. มาลานุวัต จักรพันธุ์
ครอบครัว "จาติเกตุ" ดินแดง
คุณเกษม–คุณหญิง พรทิพย์ ณรงค์เดช
คุณรังษี–วิไล ชีวเวช
"ตระกูล" หงอสุวรรณ
คุณวิไล เฟื่องอารมณ์
ธนาคารทหารไทย สาขาตลาดน้อย
คุณอุดม–สายสวาท ยอดมณี
คุณสมัย คมกริส
สินสวัสดิ์ บางลำภู
เกตุวดี แกนคินี
สมาคมส่งเสริมบุคลิกสตรี
คุณละเมียด ศรีพึ่ง
น.ส.พ. ดาราไทย
คุณสุจิตต์–บุญปรุง สุนทรพิมล
คณะครู ร.ร. วัดปทุมคงคา
สมาคมผู้ปกครอง และครู
ร.ร. ราชินี

คุณเกียรติ ศรีจอมขวัญ
กรมแพทย์ ทหารบก
คุณโยธิน ทองคำ (หน.เขตราชบูรณะ)
คุณประชุม เจริญลาภ (ผช.หน.เขต สัมพันธวงศ์)
คุณชูชีพ ศิลปรัตน์ (หน.เขตบางกะปิ)
ธนาคารกรุงเทพ สาขาคลองเตย
คุณธำรง พัฒนรัฐ (ปลัดกทม.)
แผนก ประชาสัมพันธ์ ร.พ. ศิริราช
น.พ. ประเสริฐ ทองเจริญ
ศูนย์ธนาทิพ น.ส.พ. รวมไทย
คุณสุดาดวง ขันธสุวรรณ
คุณสมพงษ์–ดาวนิล บุญส่ง
ร้านเกียรติชัย บางลำภู
เจ. รามา
คุณสุมล รามเดชะพล.ต.ต.ชวลิต
ดร. สุวิทย์ ยอดมณี คุณชาญวิทย์ ยอดมณี
ลูก ๆ พระและนาง นิยมนราธิราช
พระอุทัย และนางมารยาท ศิลป์พงษ์
คุณณรงค์ โตสมภาค (หน. คลองสาน)
คุณพัฒเดช–มาศฤดี ธรรมจารีย์
คุณชลอ–มิซาโกะ เฟื่องอารมย์
วิทยากร ล.ส.ชบ. ต.ช.ด. ทีม 1
หจก. บางนากิจเจริญ
บ. เงินทุน เอราวัณทรัสต์ จก.
คุณลออง พูลสวัสดิ์ และครอบครัว
คุณโกวิทย์–ลลิดา โปษยานนท์
คุณชิน บัวก้านทอง
คุณดิเรก–คุณอัมพร กุลสิริสวัสดิ์
พ.อ.น.พ. อรุณ หาญชนะ และภรรยา
คุณปราณี พรเจริญ
คุณอุ๋ยคิม–คุณกองมี แซ่ตั้ง
คุณสุทธิชัย ทรรศนสฤษดี หัวหน้าเขตตลาดกระบัง
พ.อ. รณรงค์–คุณกนกพรรณ เทพหัสดิน
ล.ส.ชบ. ค่ายสัมพันธวงศ์
หัวหน้าเขตพระนคร
คุณสถิตย์ นิรฉัตรสุวรรณ ป.จ.
มูลนิธิสมเด็จฯ
พอลลีน บางลำภู
มรว. วิมลา พิสุทธิพร
คุณวีรพงษ์ เหล่าวิทยางค์กูร
(เลขาลส.ชบ. ค่ายสมเด็จฯ)
คุณชัชวัฒน์ อุดมสัจจะพันธ์ (ป.ช. ล.ส.ชบ. รุ่น 2 ค่ายสมเด็จฯ
คุณสมานจิต ธรรมวิทย์–ญาติ
ไทยนำสิน บางลำภู
รัศมี ไพศาล บางลำภู
คุณเสริฐ ชูพิกุลชัย
(หัวหน้าเขตสัมพันธวงศ์)
คุณวรรณกร–คุณประโยชน์ แดงสุภา
สมาคมฮกเกี้ยนแห่งประเทศไทย
ร้านไท้เส็งจั่น
คุณพิชัย ก่อวุฒิกุลรังษี
คุณสะสม เฟื่องอารมย์
คุณเดีย–น้อย–เทพพิทักษ์

คุณพิชัย–คุณสุนันท์ กันตถาวร
คุณเจริญชัย บุญบันดาลสุข
คุณสุรินทร์ รงคะศิริพันธ์
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
ร.พ. จุฬาลงกรณ์
หน่วยโรคไต ร.พ. ศิริราช
คุณส่งศรี บุญรอด
คุณกิมวัก แซ่ตั้ง ร้านรวมเค๊ก
โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก
คุณสำราญ–คุณสมพิศ เฟื่องอารมย์
สมาคมผู้ปกครองและครู
โรงเรียนอัสสัมชัญ
คณะนักเรียนชั้น ม. 3 ค.
โรงเรียนอัสสัมชัญ
คุณวิชัย โสมแก้ว
คุณเสาวลักษณ์ ศิริโรจน์ปัญญากุล
คุณย้อย พอดีกายขำ
ร.ต.อ. ดุษฎี ตติกวนิช
คุณท้วม ทรนง
โรงพยาบาลโรคทรวงอก
คุณชลิต เฟื่องอารมย์
คุณสัมพันธ์ เอี้ยวเจริญ
ภาควิชาสูติศาสตร์–นรีเวชวิทยา
ร.พ. ศิริราช
คุณชนะ ภูมิรัตน์
คุณนู โอสถานุเคราะห์
ลส.ชบ. ค่ายวิสุทธธิบดี
คุณเกษม–คุณรพีพรรณ กันตถาวร
มาสเตอร์สมศักดิ์ แสนสุข
ร.ร. อัสสัมชัญ
ลส.ชบ. รุ่น 7 ค่ายสัมพันธวงศ์
ค่ายปทุมชาติ สัมพันธ์ รุ่น 1
มูลนิธิช่วยการศึกษา กทม.
มูลนิธิโรคไต แห่งประเทศไทย
Kim
เสรีภาพยนตร์
ธ. ไทยพาณิชย์ จำกัด สาขาตลาดน้อย
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมลออ
สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือ กทม.
คณะศิษย์รัศมี พรหมโพธิโก
น.พ. ออมสิน–คุณสุธรรมา บูลภักดิ์
คุณอมร–คุณกอบแก้ว อัศวมงคล
คุณสุพจน์–คุณนันทนา อัศวนนท์
น.พ. สุพัฒน์ วาณิชย์การ
อภิชาติ ภัตตาคาร พระปิ่นเกล้า
พลโท ยง–คุณไฉน วัชระคุปต์
พล.ต.ท. ณรงค์ มหานนท์
พ.ต.ท. ประสิทธิ์ เฟื่องอารมย์
พ.ต.ท. จงรักษ์–คุณนพวรรณ ศิริรัตน์
พ.ต.ท. เฉลิม–คุณอำไพ อารักษรัฐ
ร.ต.อ. วิทยา โกสิยะสถิต์
และตำรวจสืบสวน สน. พลับพลาไชย
ดร. สุเทพ–คุณอุมาพร พรรณสมบูรณ์
ร.ร. เวชนิทัศน์ ศิริราช
ร.พ. พระมงกุฎเกล้า
แผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟู ร.พ. จุฬาฯ

พิมพ์ที่
บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด
70 ถนนราชบพิธ กรุงเทพมหานคร โทร. 2225556, 2219781
นายยอดยิ่ง โสภณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๒๓